

5396

R. 1

Bibl. Jag.

||

Architektura cywilna.

Podług rewizyj z r. 1545 miał a) Zamek w Włodzimierzu 2 wieże i 7 horodni; 30 hakownic, krótkich serpentyn żelaznych 2, kultha kownicznych 208. b) Zamek w Trze-
 mieniu 3 wieże (między temi wieża czertennaja = czerwona) 25 horodni - 29 dział, 4 szoty, 2 mozdżierze 22 falko-
 netow, 10 hakownic, 33 rufynic. c) Zamek w Gierzynie mu-
 rowany w Łucku 2 wieże c) Zamek okólny pierwszy
 w Łucku drewniany 4 wieże, 22 horodni. c) Zamek
 okólny (t.j. niwszy) drugi w Łucku murowany 8 wież
 69 horodni i 1 koscioł, 6 dział, 1 mozdżierz, 37 hakownic
 Horodnie były wtasciwe zamkam wotynskim; każda
 horodnia była murowana z oknem, sklepiena, albo
 też drewniana przepierzona wewnątrz zamku i stu-
 żyta dla jednej rodziny szlacheckiej do przytułku
 w czasie napadu: te horodnie szlachta swym kosztem
 stawiała i reparaowała; przytykały one często do mu-
 row zamkowych.

Podług rewizyj z r. 1569 było na zamku
 Łuckim 32 horodni,
 na moście Łuckim
 165 horodni, na zam-
 ku włodzimierskim
 17 horodni.

Zamek miał bramę (worota) do której prowadził most
 zwodzony (wzwood) na łańcuchach. Rozróżniano wieże i
 baszty. Wieże były drewniane lub murowane i tynkowa-
 ne (mająca mazanie); w wieżach tych miesiły się krydonie
 (sklepy); na wieże prowadziły wschody (uchod); te wieże
 miały filary (stolby) i pomasty; oraz poboczne przygotki
 Mury zamkowe miały ganki (oborona) po blankach (po
 obłankach). Krydonie i zamek obwarowane były ostrokołem

czyli ~~pał~~ palisadami (kolja) kotodkami i tryzubami.
 W zamku włodzimierskim miesział się także dom księżki
 (t.j. pałac). — Na zamku w Krzemieńcu była cysterna
 t.j. skrynia murowana wyłożona drzewem i smotą wy-
 łana; ponieważ zamek był bezwodny i w głębinie 100
 fathów kopiąc studnię jeszcze się wody nie dobrało.
 Prócz tego była tam oprócz wieży w zamku bojownica
 (rodzaj baszty) płaskiej na której stały 4 dział; także
 spiżarnia na 3 wozach, i młyn ręczny prochowy.
 Za zamkiem stała jeszcze baszta strzegąca drog. (Takie
 baszty zastępujące zamek były najdawniejsze; stały
 w Chetmie w Lydaizowie i t.p. zwano je stolbami)
 Na zamkach byli stróże i kłikuny (trybunze?) —
 Zamek okólny leżał zwykle w równinie i był opal-
 sadowany. Zamek w włodzimierzu stawiał Książę Lubart
 Zamki dwa murowane w druku pozostał stawiać Lubart
 a dokończył Swjodrygielto. Zamek krzemieniecki ufor-
 tyfikowata Bona Krolowa i Janusz król litewski biskup.

Części dworu pańskiego: Ganek (rosj. krylco) sien, swilt-
 lica (izba) z oknami najciemni stony szklane oprawne w
 ołow, Komory, podkłiety (kutereny, czyli Komory Kładone)
 krydonia (sklep), piwnica, Taznia, Kuchnia, Kłunia, gum-
 no, tyn (plot) z wrotami wjazdowymi. — Styrty (brogi) z zbrojem
 Na stawach chowano Tabozię a w dworze rusawie
 — Swiren (spiklerz) — Podklet (magazyn, lub spiklerz) — Pohreb
 (piwnica?) — Ples (jeziore) dworowe.

Według Długosza (lib VIII p. 698) Daniel książę ruski zdobywszy r. 1244
 dublin z zamkiem „turrin rotundam ex coctis lateribus in castri medio
 habentem in summitate circum et propugnacula aedificat”

Zamki budowano najzwyklej na dawnych grodziskach: głównym powodem do budowy tej było zabezpieczenie się od napadów nieprzyjacielskich. Zamki te zwano castellum, burgum (od *burgos* wieża) fortalitium. Do budowy zamków wybierano miejsca, trudne do napadu, i gdzie natura sama była pomocą, tak iż nie wiele sztuka miała dodać. W równinach wybierano miejsca otoczone wodami (Wasserburg), w górzystych okolicach zaś na skałach skalistych z jednej strony dostępnych, (Bergschloss - Felsenburg) przyczem mniej spadziste miejsca murem obwarowano. Droga do zamku wiodła przez okop (Graben) i mury otaczające (Ringmauer) które były czasem podwójne. Przed murami było często kocioł jeździe tak zwane Kobylenie (ostrokoty czyli palisady) utrudniające przebycie takich. Mury otaczające zewnętrzne sporymi wałami często okryte zwano *liciae* (*lices*, *repagula*, *Lintz*), były one grube, wysokie, miały na górze rodzaj chodnika (*curseria* - *Birnbaum*) z blankami na zewnętrznej stronie (*cranellus*, *crenum*, *cresta*, *pinna muri* - *créneau* - *Zinn*) te blanki często nakryte kształt kofyżkow z muru wystawały (*machicolare*, *machicolamentum* - *Furbrun* - *entorbellement*) sporymi wałami na piestnach (krokostynach - *Orangspinn*). Na tych chodnikach muru stawiano często drzewiane dachy i przepierzenia (*hurdiia* - *houudes* - *Kütz* - *Wiß* - *Kütz* - *Wiß* - *Wiß* - *Wiß*) jak to pokazują dziury w murze (*Wiß* - *Wiß*) na belki. - koło muru stały baszty (*turres* - *Wiß* - *Wiß*) mające na celu obronę całego między niemi leżącego kompartymentu muru (krostyny) jako wyższe.

Im rozleglejszy był gmach zamkowy, tem więcej było
 baszt: każda taka bieża stanowiła fortecz: mrowane
 były najczęściej z ciosu. Na tych wieżach jeżeli były okragle,
 był dach kreglowaty, jeżeli zaś były czworokątne
 lub inne miały dach ostro z grzbiem. Pokryte były
 dachówką najczęściej. Wieże te służyły też za jatady, ar-
 jenaty, magazyny. (Zwano je po niemiecku Weichhaus stad
 Weichbild - opole). Do zamku prowadzita główna brama
 (Zurmytson) razem i poboczne fortki. Brama główna
 miała przygotek mocno ufortyfikowany (antemurale
 vel barbiana - Bollwerk - barbiana) potężony zwodzo-
 nym mostem z bramy (takim przygotkiem była brama flo-
 rianka w Krakowie) i z murami. jeżeli ten przygotek był
 tylko z ziemi sypany zwat się rondel. Brama była naj-
 częściej przez wież miała 2 drzwi; przed nią most zwodzony
 przez drzwi była w bramie krata którą spuszczano
 (cataracta - fallgittern - herse) dozwalajaca przez nią prze-
 lac lub rzucac pociski na nieprzyjaciela. Widujemy te kraty
 często na bramach starych pieczgi. Na bramie miejskiej odz-
 wicony zamkowy. Do muru zamkowego służyły klaty ob-
 murowane ogrody, zwierzynicy. Przegrodek, przedgro-
 dzie (Vorburg - Zwinger) w którym były stajnie miejska =
 nie służyły przedzielony był od wstajniwego grodu (wyslo-
 grodu (Zwischenm. Burg) murem i okopem a często
 nawet basztą. W wstajniwym zamku miejskim dla pana
 (palatium - palais) były sale, mniejsze komory (Gardm. Ru-
 um) i sklepy, które opalone zwat się komnaty (caminata
 Kammer)

Sutereny (Führer) sklepione obejmowały kuchnie, piwnice, mieszkania dla służby, szerokie schody kamienne prowadziły z nich do sali pańskiej której sufity albo sklepiony albo drewniany spoczywał na słupach (rzadko) posadzka kamienna lub z marmuru albo cegły. Okna były w głębokich niszach, do nich prowadziło parę schodów i tam z boku były siedzenia. - Ogrewano fale kominem (of Rybotyce) w sali były opony, malowidła, meble, świeczniki - tu jadało, tańczono. W komnatach sypiano: były i jadalnie osobne (coena-culum) - komnaty bratostwa wście szanowano wiele - Łaznia Korytarze sklepione (loge, dirubn) z widokiem na dziedzi- niec - Kaplica w stylu romanickim, groby w niej i łóżka z pistra; przy niej kapelan, nauczyciel i sekretarz razem.

Główna część wewnętrznego zamku była wysoka wieża (Zwerg-stein) i wielka, w której się przy zdobyciu zamku, chroniono, zbudowana na najwyższym punkcie najwyższej na skałę. Wieża ta na dole miała wieżenie (dorothę) w górę kilka pięter; na najwyższym piętrem była platforma z blankkami (Zimmerturm = yanus) dla stróża, który tam hejnaty wygrywał na rogu (widzimy to na starych piśmiennictwach). Wieża ta miała wewnątrz po rogach małe koźzowate więzniczki.

Zwergstein
belfredus - ber-
fredus - belfra-
gium - belfroy

Zamki zdobywano przez napać niespodziewany lub przez obłężenie. Do obłężenia używano jaty (cattus - pluteus - Rartyn) czyli drewnianej budki na kotkach, dalej tarann (aries - cattus - locusta, - talpa -) jeżeli murów nie mogli podamino - wać lub zburzyć, używano drabin - i więz czyli brogów (belfredus - belfroy) z mostkami - kusz (balista - catapultae - onager) obłężeni rzucali kule kamienne. Maszyny wojenne: Trebuchetum sive Trabuchetum (franc. triboc = majoris catapultae species ad projiciendas lapides

*) opisuje takę wieżę Stugobz rowico 19 brog

(-arsalete à tout-)

- manganum ^{Bombarda} (рудъ яворъ - magnet - zelazna duza kufza) - Blida (machina ~~Bella~~ bellica - Blidn) machinae bellicae. - Juz Wegecyafz lib IV. cap 8. raleca okragte kamienie do rzucania.
- Starano jst takie oglodzie zamex (ob Jarnicki Ksiegz hetmanska). 2 zamkow byty cysto podziemne rufia
- Do zdobyciu zamku buzono takowq - stad rufny i grazy - Studnie zamkowe - cysterny -
- Flavi Vegetii Renati: Institutionum rei militaris libri IV.
- Schultz Alwin: Ueber Bau und Einrichtung der Hofburgen des XII und XIII Jahrhunderts. Berlin (Nicolai) 1862. 40
- De Caumont: Abécédairse ou rudiment d'Archeologie. Paris 1858 (wyborne)
- J. G. Dufour: Mémoires sur l'artillerie des anciens et sur celle du moyen-âge. Paris et Genève 1840 (najlepsze)
- Gottschalk: Die Ritterburgen und Bergschlösser Deutschlands. Halle 1821.
- Leo: Ueber Burgenbau und Burgeneinrichtung in Deutschland vom XI bis XIV Jahrhundert. (Rau-mers: Historisches Taschenbuch. VIII^{ter} Bd. Leipzig 1832)
- Hapel: Burgenbau (Romberg: Zeitschrift für praktisches Bauwesen. Berlin 1858)
- Weininger: Ueber mittelalterliche Burgen (Wettermanns Monatshefte 1860)
- Viollet-Leduc: Dictionnaire raisonné de l'architecture française depuis le Ve jusqu'au XVIe siècle. Paris 1854
- Ziemann A.: Mittelhochdeutsches Lexicon. Quedlinburg und Leipzig 1838.
- Dulange: Glossarium mediae et infimae latinitatis digestum C. L. L. Herschel. Paris 1850.

Bolesław Chrobry r. 1025 budował zamki (narudz II str 200 i 254)

najdawniejsze Kofiolki S. Wojciecha i S. Stanisława.

~~450~~

4

10	1000	1000
----	------	------

Urządzenie zamków stosownie do miejscowości było roz- ^{małoch, murek (Zwischenfort)}
 maite. Zamki górskie (Zwischenbürg) leżały na odosobnionem drzewi dwuśkrzydłaste
 wzgórzu lub na brzegu pasma górskiego który od reszty ^{(salva) drzewi kra =}
 pasma przekopem suchym oddzielano. Zamki wodne ^{ciaste (janua cancella. ta) błony fyllane}
 (Wasserbürg) położone w równinie oblane były wodą (fenestra) i przegłow-
 lub otoczone głębokimi fosami wodę zawierającymi ^{nik, żbryzny kamień}
 (n. p. Krasieczyn). Zamek otoczony był murem z strzelnicami ^(Zwischenstein)
 prowadzity do niego jedna lub 2 bramy i most zwodzony ^{Nadrożnik (liber: (funella)}
 z bramy głównej przez chodnik sklepiony wjeżdżano rzę
 dziedziniec. Zabudowanie samo mieszkalne (palatium)
 z komnatami (caminata) w nich ściany pokryte oponami ^{sztywno, jas) toż na tożniq, podstolki d. funel}
 przy których ^{staly, tawny i trakterace (culitra). Owreco: weglowie, zagło}
 re bywały komnaty ^{namiotki nad tożkiem, adziomskie kobiercy}
 widzącymi ^{przez kamie lub suwicy: Stuzba (abacus}
 kami, ogrzewane zaś ^{tragnica) prętki) wrony}
 była wiera ^{(balfredist- beffroi. (Zwischenstein)} na niej ^{Wozownia w niej}
 wyższym i najniebezpiecznym punkcie. Na dziedzinie ^{rydwanu kolebki}
 zamkowym stała studnia, drewna lepowe, kuchnia. ^{Janice i Kotyge: wozu}
 nego zabudowania przytykają Kaplica, ^{na Stuzbie: na-}
^{tius) przedzinek (claustrum) przedziennik (vestibulum Vorhof)}
^{lewk, roft nichany}
 ochłodnik (refectorium) zamkowy ^{chłod =}
^{Kuchki, kufle, fkle}
 nica ^{wieżernik (solarium Villan) Godzinnik (horologium) nie, kuczliki,}
^{banki, dybany, fla-}
 międzymurze, przedmurze ^(Zwischen - Pomoerium)
^{ze, Tagorie, Kowcy}
 zbrojownia (armamentarium) ^{Podziemie garnczyk (pergula}
^{mbuda (Zwischenstein)}
 szfurny ^{gruny) Sala (fokeus - exedra?) alkiez (podium)}
 nawient, ^{to (offe fluid) bruk, kamienny pokład}
 (lithostratum) ^{o sien (atrium fignary) Wietrzniak (triton, Antrofu, baner. ka, wiatrak)}

222

[Faint, illegible handwriting throughout the page]

222

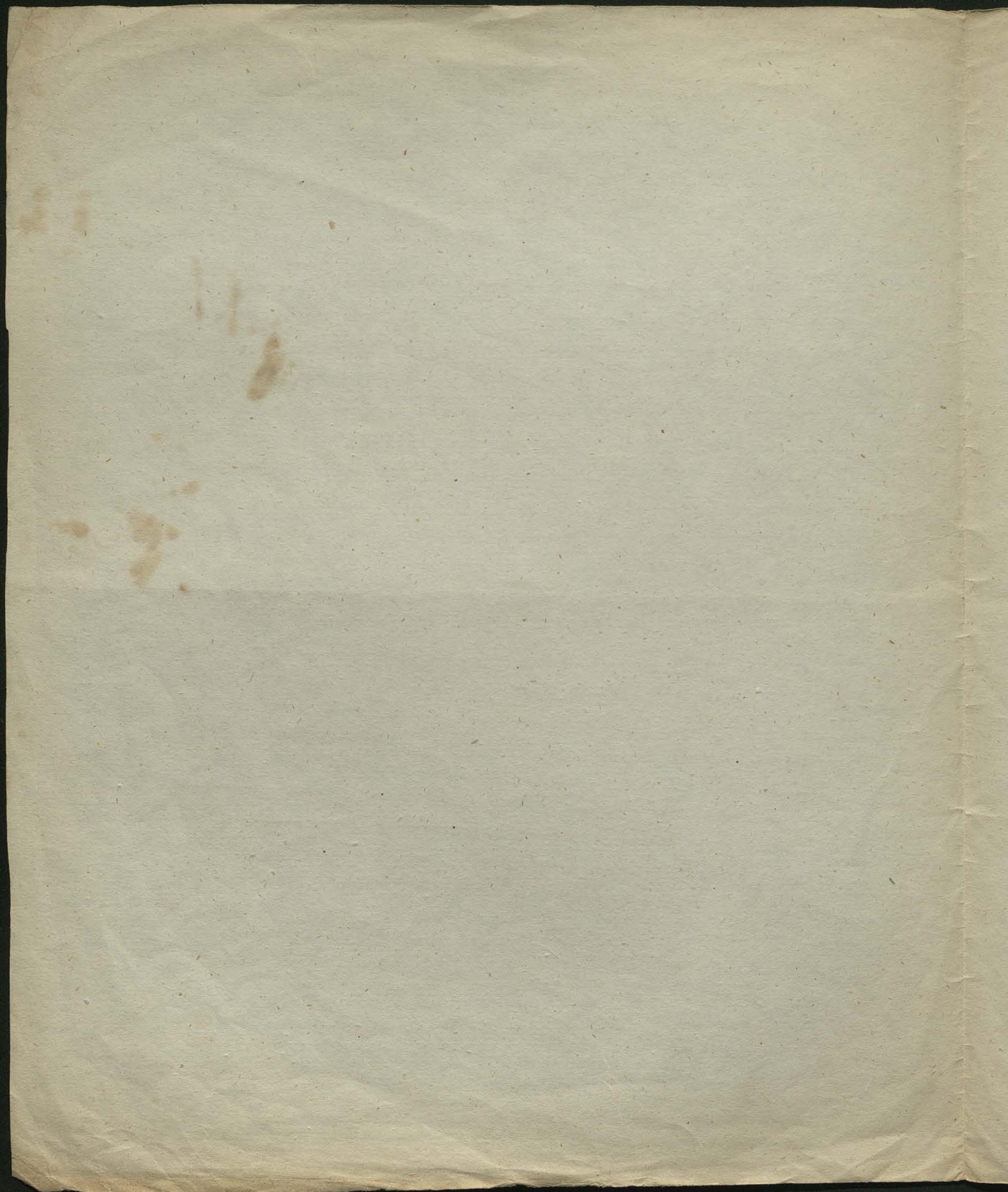
6

228

Za Tymonem Augusta były po miastach już dwory szlachty, nieco wykwintniej z wiosek gawianie

Za Władysława III opisuje r. 1643 Jarzemski Muzyk JK 80: budowniczy Ujazdowski (Niemcewicz Lamistnicki t. III) iż w rynku warszawskim były kamienice z różnemi malowaniami, stocone, na ratuszu rycerz w cerkwie. Kiej czapie, (cos podobnego i w lwowie) tamże posąg sprawiedliwosci z zawieszanemi oczyma w jednej miecz w drugiej pałę trzymajace. W zamku królewskim pokoje zwierciadlane, obrazy historyczne, ~~porcelan~~ kominy w pokojach z metalu w kryptacie fontany Wpatacu Kazanowski obrazy, portrety Króla Statuy z marmuru białego, obicia (czarzi) złotem kryte meble pyłne srebrne posadzki marmurowe kominy marmurowe. Drewnych i sztuka ozdoby cale to siedlisko, posadzki mozaikowe. Widziat Jarzemski w tym patacu 2 Holen. drow obrazy malujacych; w dworze Radziwoskiego malowania wlojska, 2 Hly. najfkie, Kontersferty: t. p. ~~W~~ przed patacem Kazimierowski Króla były w ogrodzie posadzki ze sruzu n. p. Herkules lwa duszacy, Koni od wazy kofany. ~~posadzki~~ były z altanami i gankami - Wpatacu ujezdowski były kontersferty różnnych monarchow, obrazy historyczne: n. p. Wiara swista Broni Lofki; korona: uja Królowej Cecyli; Renaty, kawalerowi Lofki, Wlochy, Niemcy, Francuzi Kontersfutowani obicia złote niderlandzkie - Wpatacu ofrolinjskich były srebra przesce: Jarzyskich mistrzow Lane Portrety rodziny ofrolinjskich przes malarza Amama robione w złotych ramach, Legoj; Obraz Władysława III na koniu białym posrod ~~posadzki~~, Lokozje ozdobyne sztuka tercjami bogatemi. Dwor Danilowicza nie miał dachu tylko w okoto balaski i chodzenie a w środku kopuła, obrazy bardzo piękne Czdoby z wloch Francji, 2 Hly. wspani.

Starowolski: Polonia p 462 mówi że w Warszawie była znaczna liczba patacow po wik: rej Cezji: pnych wlochów gawianych. - sleg dawno budowle meja prostote moc, wyfoksi cialnosci: posadzki nowe aluja wystawy i przywiotym rozkladem.
R. 1642 było w Warszawie Ulotnikow 4 - R. 1750 Architektow 1 Kamieniarz 1 Malarzy 8 Ulotnikow 19 - R. 1824 Architektow 16 Fabrykantow 10 Złota: srebra ciągnionego 13 Geometrów 22 Jubilerow 51 Kamieniarzy 11 Malarzy 92 Inycerzow 4 Sztukatorow 11 Ulotnikow 52
Ob. Luk. Golebowskiego Opisania Warszawy 1827. str. 50 - 54.

1390 Janusz I zę Mazowiecki wymurował drewniany Kofioł S. Jana w Warszawie Katedralny.
Zygmunt III przyłożył się najwięcej do upiększenia tego Kofioła, Kazał obraz od Palma novo
melowca, Sprawił inne poboczne obrazy cyborjum i wtopnie rzeźby.

1355 Niemowit I zę Mazowiecki wystawił w Warszawie Kofioł Augustyanów i derował do ołtarza
obraz Zowieżenia N. Panny który dotąd w tym Kofiole jostaje.

Krolowa Maryja Kazimira wystawiła piękny Kofioł Sakramentek w Warszawie

1750 piękny ^{hiszpański} nagrobek Stanat Jana Tarty wojew. sandom. w Kofiole Liardów w Warszawie z
marmuru czarnego a ołoby z marmuru białego.

Śliczna i piękna statua z marmuru białego przedstawiająca Chrystusa zjitego z Krzyża (odis
w Kofiole S. Aleksandra w Warszawie) Sprowadzona z Rzymu przez Stanist. Dubowickiego
za Jana III

Jan III wezwwał Włochów do budowy Kofioła Kapucynów i S. Krzyża w Warszawie.

R. 1756 ukończono hiszpańską facyjatę w guście włoskim i wiersz Kofioła S. Krzyża w
Warszawie. Facyjata ta ozdobiona posągami i portykami na 2 wielkich słupach procega:
19ami i galerija z posągami Ewangelistów Kofioł białym i czarnym marmurem wykładany
dzieli się na 2 Kofioły dolny oparty na 30 kamienich słupach i zwierzchni.

R. 1195 zbudowano Kofioł S. Jerzego w Warszawie.

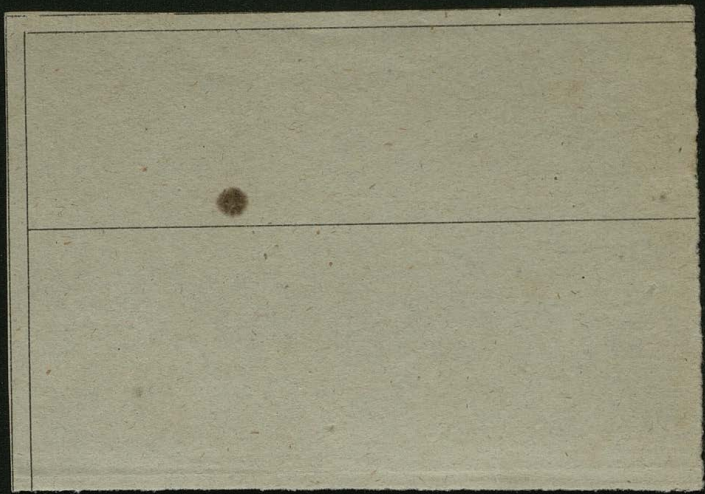
1731 August II w Warszawie Kofiołowa Kalwaryja wyniósł maniero włoską która Kofiołowa do
10000 cyew. złt.

Maryja Kazimira zbudowała Marywidł w Warszawie.

Piotr hr. Dunin czyli Dwierzyk Włast herbu Łabędz ze Skrywnie, przepięz za pokute
Kazał mu 7 Kofiołów zbudować a on ich 7 z postawił za Bolesława Krzywoustego III miś.
dru innemi w Czerwińsku. pod Giechem (w fies od zym) w Rudzie, Kłobucku, Kruszwicy. i. t. d.
Stary Kofioł w Kruszwicy z kamienia jęst z owej epoki.

9 690.

Zygmunt August miał dostateczną wiadomość geometryj i budowniczej sztuki stawiał chętnie zamki i dwory miał oświeblonych artystów do klejnotów i rycia na kamieniach Jana Jakuba z Werony (Caraglio) do dzieł pewnych Francuzów, do fajerwerków Wenezanina (może tego samego co odlewał r. 1548 złoty medal Zygmunta Augusta z napisem: Dominicus Venetus fecit) do grania na lutni Węgrzyna największego w tej sztuce w Europie (Bekwarck) do ujeżdżania koni Prospera Anadern z Neapolu. Skarbiec miał wyborny przewyższał on wosyftkię w tym rodzaju weneckie i papiezske dostatkami.

2. Piotr Switkowski: Budowanie Wejskie z kopieftychami Warszawa 1783
u Grolla. 10

Sieur Domi muzyk i Sieur Lorenus zpiewak 1757 w Stanisławowie
Stawni

10 Łazdziejniska
27 " " Kobytka

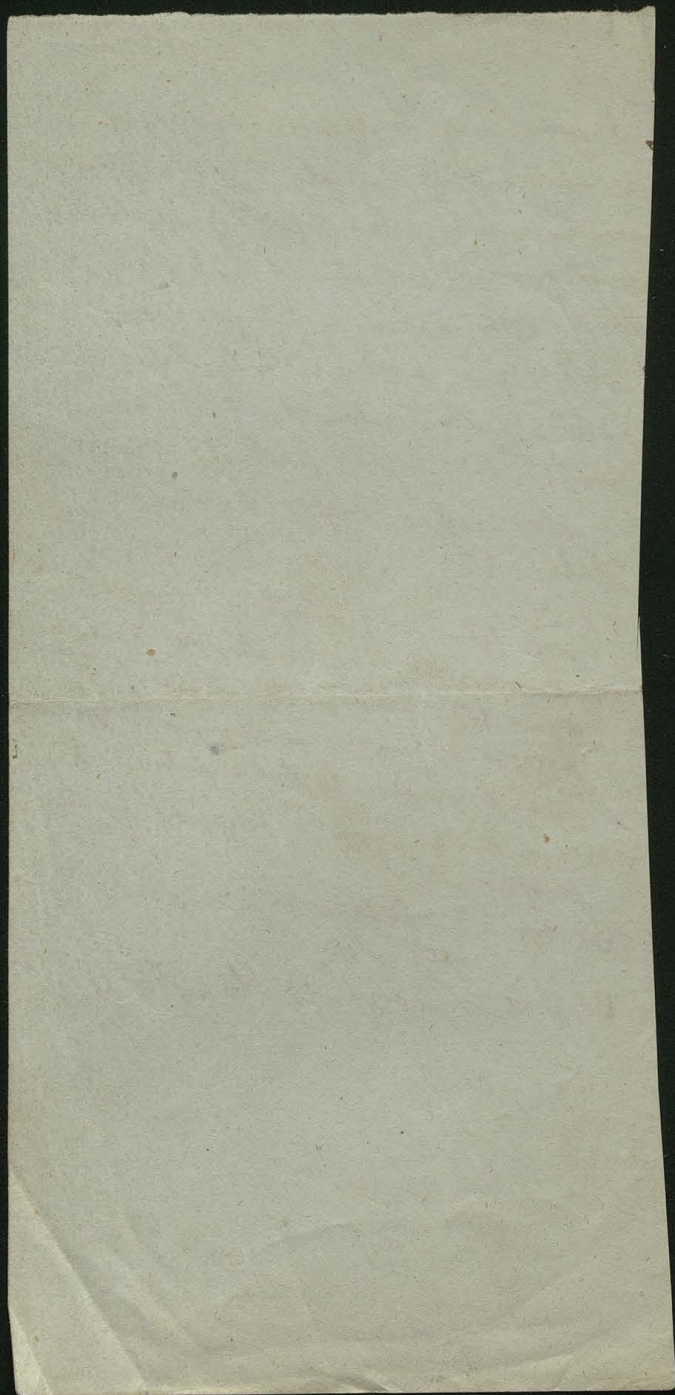
1796 koniec Polki z podział

1807 Jeweryn ~~Pr~~ Potocki bawci w Rosji

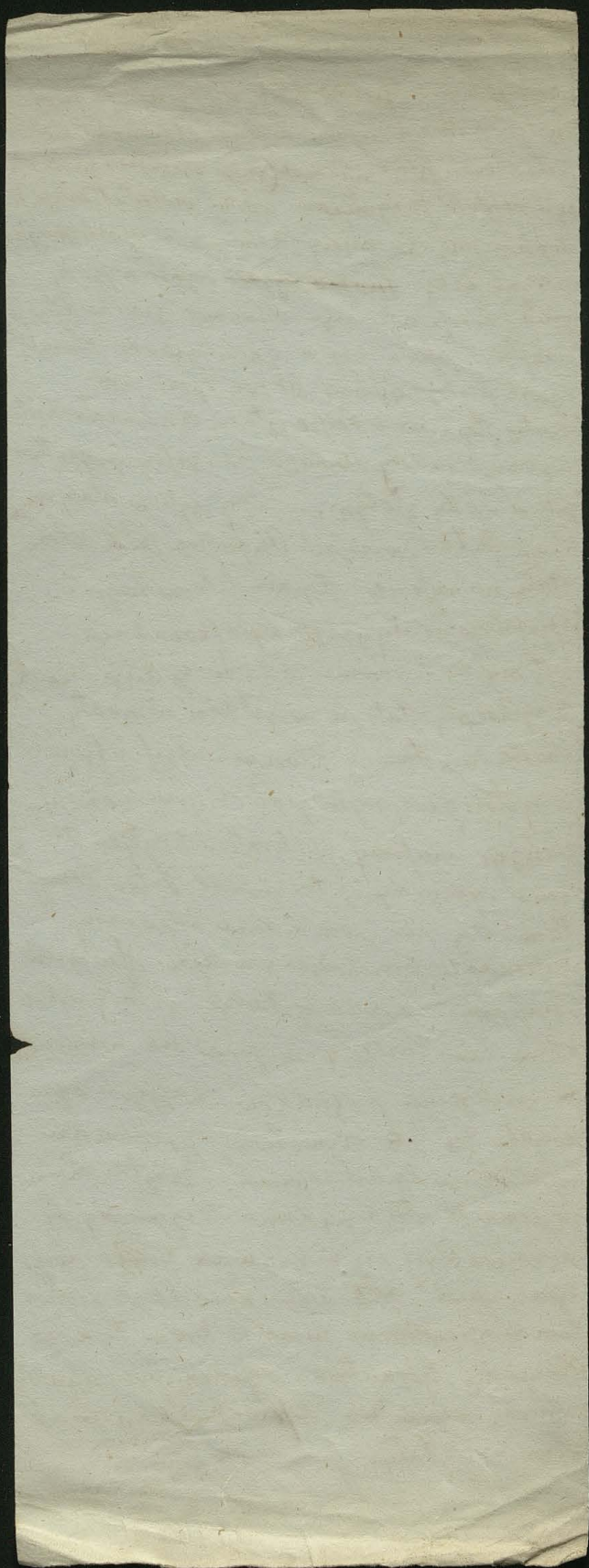
sko

Dzielnicy przy Luffendorfie Swiäding, iż
 iż w Polsce istniały okazałe, trwałe, kosztowne
 gmachy (zamki, pałace, kościoły) nie zatonali
 prodkowie nasi raktadu na artystów, bu-
 downiczych, marmury i. t. p. Wojna
 Szwedzka przez napad Karola Gustawa w
 r. 1655 wiele zepsowała, już nie
 powstały one w swej świetności: odtąd
 od czasów wojen ciągle w polsce
 sztuka niema.

- 1) Dzieje sztuki w groganistwie
- 2) Od zaprowadzenia Chnefjanistwa do zaprowa-
 dzenia sztuki nadobnych Niemców tak
 zwanego gotycyzmu ps. Kazmierza Wielk
 (Czyn: kruszowanie się sztuki bizantyjskiej)
- 3) Od Kazm. W. do Zyg. I do zaprow. gustu
 wToskiego
- 4) Od Zyg. I do Jana Kazmierza
 gust wToski.
- 5) Od Jana Kazmierza do Stanyf. Aug.

Architektura: wszelkie sztuki winny w ŁoŃce swój
 początek ChreŃcijaństwu. ŁoŃanie Ńawianie nie
 potrzebowali sztuk piŃknych (zycie w czasach pierwot-
 nych do sztuk jest wyplywem wieku wyksztaconeŃego)
 dopiero przy wymagajacej siŃ ofiarnie z cywilizacyja
 poznali takie sposoby wygodne i rozne wygody
 zycia. Pierwsi misjonarze rzeŃwajace ziaro ChreŃ-
 cjaństwa zapali razem z nim ziaro ofiary
 cywilizacyi powszechnej. Od owej epoki wiec
 kwitna stopniowo w ŁoŃce sztuki: mniemanie wielu
 myŃonych jakoby Ńawianie za czasow pogaństwa
 zyli w wieku zlotym, jakoby zyli w klasycznym
 Kraju zbytku, w czasach Augustowskich ktore
 staly na wyŃokim stopniu literackiego i
 dojrzałego politycznego wydoskonalenia
 jest mylne - rownie jak i to ze Liza i mnichy
 przychodzacy stali siŃ początkiem ciemnoty
 i barbarzyŃstwa z ktorem i dzis jeszcze
 przy dojrzejaceym powoli przekonaniu
 walezy musimy. W krótce krytyka:
 nauki wykaza lepiej ten punkt dotad domysl:
 Tamci lez nie pomnikami popiesany
 misjonarze przychodzacy z Krajow Ńwiecen-
 szych przynieŃli z soba takze zarody sztuk
 ktore tam kwitnely; a przed ich przyjsciem
 przywilizacya przodkow naszych ograni-
 czala siŃ na rolnictwie polowaniu,
 rybactwie i dzikich napadach. Zabytki ktore
 za pomniki sztuk piŃknych trzymamy jest
 ponajwiŃkzej czŃŃi z innych Krajin porho-
 dzacych, nawet nosz kamienne nie jest produk-
 tem miejscowym bo niema w Kraju takiego
 kamienia. Gornictwo, ogrodnictwo, pŃsel-
 nictwo, mennictwo dopiero z ChreŃcjan-
 Ńtwem nastaly.

Już w XIII wieku niebyła Polska uboga w krzyżowe roboty; ulano ze złota posąg S. Polzkiego i postano w ówczesnej klasztorowi francuskiemu gdzie zutoki tego świętego znajdowały. Bolestaw Krywonoty Kazał ze złota ulać rękę i oddać Reliktawowi tenże Król Kazał wyrzeć wyobrażenie swojego ojca na blasze i nosić go zawsze na pierści. Gallus str. 10. 186. Kadlub. II str. 30. Kazmierz Wielki ozdobił Kraków i zamek Krakowski a nadto ustrój powystawił wiele domów i wież, pierście rzeźb i malowidłem drugie pieknemi ozdobił dachami. Kofioł katedralny na nowo stowiem pokrył a choi jego wyrabianemi po nim upiękzył gwiazdkami. Dług I str. 917. Jan Suchybyłk arcybisk gniezn. przyozdobił uwanątrzy kofioł gnieźnieński piękna flamanzyckiej rzeźby sztuką (Kladrenski sculpsita magisterio) Długos I B. str. 57. Stawny był zbiór Jana Łaskiego starozytnych monet imiedali. Chromiński dzien. Wiken. 1806. III str. 222. 223.

W szesnastym wieku w Sylachty wzięły już na pianach obrazy mitologiczne Fauny, Kapidyny, Wenera, Fortuna. Brickowski Kazanie o obrazach S.S.

Sierocynski Toruńczyk na wystawie w Poznaniu 1842 były jego S. Antoni i babka flamanzycka Kopije z galerji berlińskiej; oraz maty Sykic pierścienia siena z dziadów ulojca dobrym utworem.

Legat papieński Henryk Gaetano r. 1596 przywiózł Zygmuntowi III kilka wybornych stawnych mistrzów z owych obrazów w których się król bardzo kochał (niemców. Zbiór Samotr. t. II 165)

[The text on this page is extremely faint and illegible due to fading and bleed-through from the reverse side. It appears to be a list or series of entries, possibly numbered, but the specific details cannot be discerned.]

14

my dziś prawie żadnego nie mamy wyobrażenia naszego poga-
ństwa rozproszone naszy ziemie kilka zwalisk kamiennych,
kilka okruszów glinianych i t. p. oto czele zabytki naszego
pogaństwa (cf. Wieża w Chetnie, Kosiół w Gnieźnie) z pierośnym
braskiem wodą rymfka, poświęcanego toporu który nasze
Jokaty i krogule z lasów świstłych podcinając je wystrząsyt
uleciała: (poezja) wyobrażenie pogaństwa. niemamy dziś
pomimo staran mitologij (a proto i dla artysty dzisiaj jego
pole to trudne bo wszystkie plody tego rodzaju musza być
przybrane i przyrepiene do swojskich n. p. Witala reuda)
nawet ditwa która w kilka set lat później przyjsza Chrześ-
aństwo puto bardzo i fka po zostawita pomnikoi. Mielisimy
pewnie mitologija poezija gdyż na myśla cych gtowach
niebrakto z refsta z uprosobieniami (poezji ludoi stawianiskich
które w pieśniach powieściach obrzędach dost. regamy możemy
na to wnioskowaci. Brnask zary chrześciańskie; japei ftołofyf
ienie petne nas fantastycznych uosoi pogańskich.

Sztuka piękna w pogaństwie u nas nie kwitła, pofskedzał
temu rząd demokratyczny oraz odosobnienie brak ruchu politycz-
nego. Wszak ftygnof. z narodami oświeceniem: W narodzie takim
odosobnionym moze tylko kwitnac poezija która fie w samotności
i pod ftyrka wyradze utwory zaf mechaniczne zawfse beda mierne.
Greicy Rzymianie potki niemiali zymotu politycznego niemiali
i ftytka pięknych n. p. crafy przed hellenickie Niemcy od Karola
Wielkiego fwe ftytka zarygnaja.

The first part of the paper is a list of names
 and addresses, which are written in a very
 faint hand. The names are arranged in
 columns, and the addresses are written
 below them. The paper is aged and the
 ink is very light, making it difficult to
 read. The list appears to be a directory
 or a list of subscribers for a publication.
 The names are written in a cursive hand,
 and the addresses are written in a more
 formal, upright hand. The paper is
 yellowed with age and has some
 stains and creases. The overall appearance
 is that of an old, well-used document.

Duny na mniem anym Czarnobogu w
Bambergu for fatrzywe i ryte przez
pp. v. Stengiel forsmur i stur i Misfunel
Lijpel Romijerij

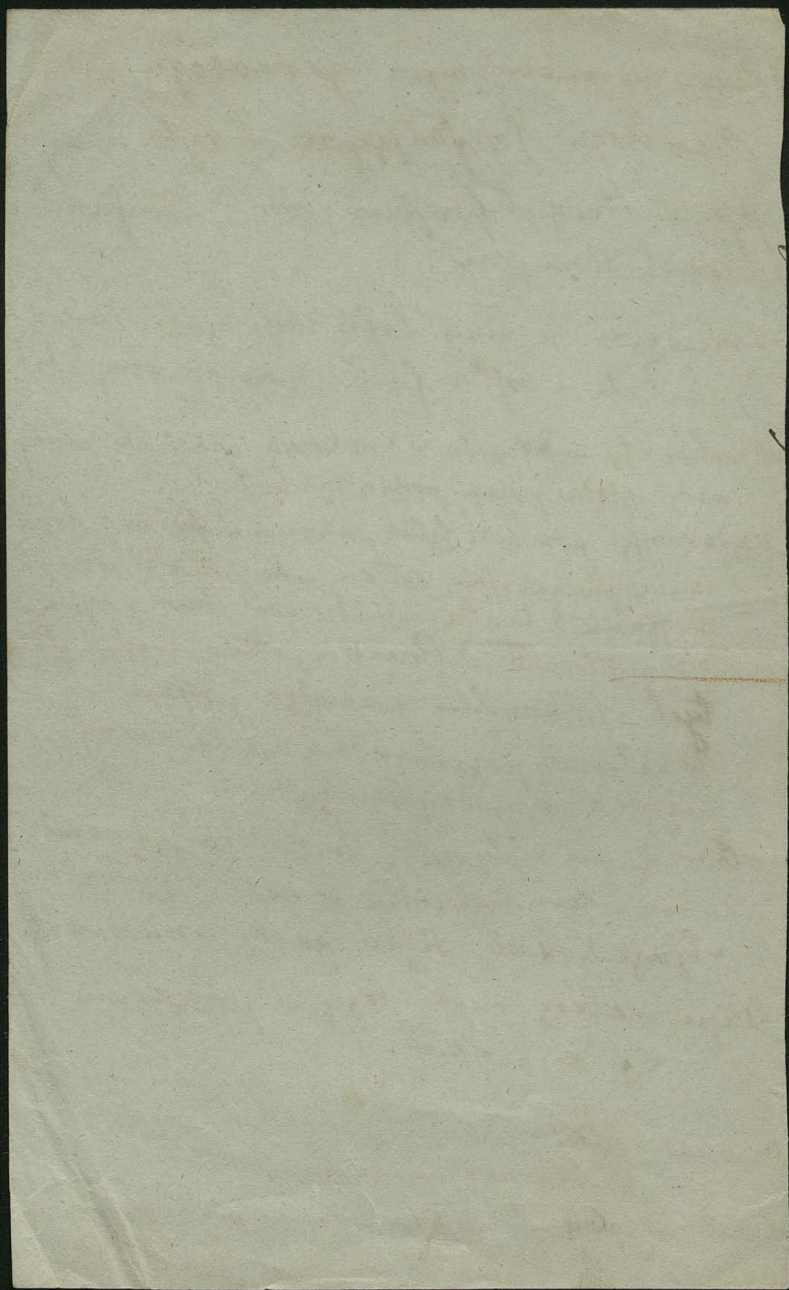
Zmudzini wedlug Lafickiego zali: Mie-
chutele = bostwo farb (moze od wetny?)

Miechowita w XV wieku w Krakowie w Kosciele panny
maryi ogladat posagi poganjskich bozstw
Najdawniejsze pomniki sztuki pisanych w Polsce: drzwi
lane w gnieznienjskiej katedrze - bogactwa i przepych
ineffabile dictu et in credibile Boleslawo paizni-
jacego Ottona III (Dittmar) Zmnozstwem najczyj zto-
tych i srebrnych - niemiogdzie polskie -
w katedrze poznanianjskiej byl kamenny
nagrobek niezgrabny Mieczyslawo

W Owruciu na Wotyniu w Cerkwi nad oknami
sa mozajkowe malowidla w gufcie bizantyjskim
wtymzje Kosciela widac' garki w murowane

Aliji malarz rufski lezy w juczach
Kijowskich.

R. 1434 pod najostroffenia Krolew Wlad. Warner' uszka biskups Krak
pokazal ze skarbem Koscielnego Kfags decretalium regis Casimiri
z piz Knem wizerunkiem Kazimierza Krolea (miniatura)
W Ratuszu Krakowim byly w sali radnej stare portrety Krolew
alfresco malowane.

Chociaż kr. L. Maria przeniosła się do niebieskiego mieszkania, niezapomina
 ona jednak ziemskiego swego ~~nie~~ zylifusa. Z wysokości spogląda na podst
 ziemski orędziej i syna swego z a mefkańcami i dany Jaskami widziemy
 od jej rąk i sica mnostwo taks. - wszędzie gdzie się ziemia rozfręży
 widoczne jej cuda: Taks. Od potrocy do potudnia od wschodu do zachodu
 stawia jej ruki niej chwate. Nie raz to ona ojczyngą nasyg wyhawito
 (z lepek gamy satarow pobit - Władysław Łokietek w Włstacy -
 Władysław II w Łstochowie - Jan Kazimierz w Łokalu i Łwowie -
 Jan III pod Wiedniem. - niepodobna opisać jej cudów na całym świecie
 że one nie zginę jak piasek w morfu. Ograniczmy się tutaj na
 Ojczyźnie. Kłose się pod przegolną Opieka Bogarodnicy z najdij
 niema miasta nie ma strony która by się nie sargata cudami
 Bogarodnicy. Od Szydłowa do Rychnowa w lubyh wiosekach
 wypisnych stolicach zobaczymy Kofuot jej pojow comy lub cudowny
 obrwy. Polska jest to obferna pristinia Bogarodnicy miejsce
 wybrane przez nią

Opowiesć Rusi piarę Chreścianstwa r. 862 - przyjęcie wianę przez
 Włodzimierza Wielkiego - zwycięstwo Księcia Andrieja Bogolub
 kiego nad Satarą - Wybawienie Rosji od Tamerlana 1395 (z Włdy.
 miera h. L. Maria)

P. P.

gsvoll unterzeichnete Firma erlaubt sich in der Anlage Prospect nebst Subscriptions-
ben erschienenene:

Das Kriegswesen des heiligen römischen Reiches deutscher Nation

unter

MAXIMILIAN I. UND KARL V.

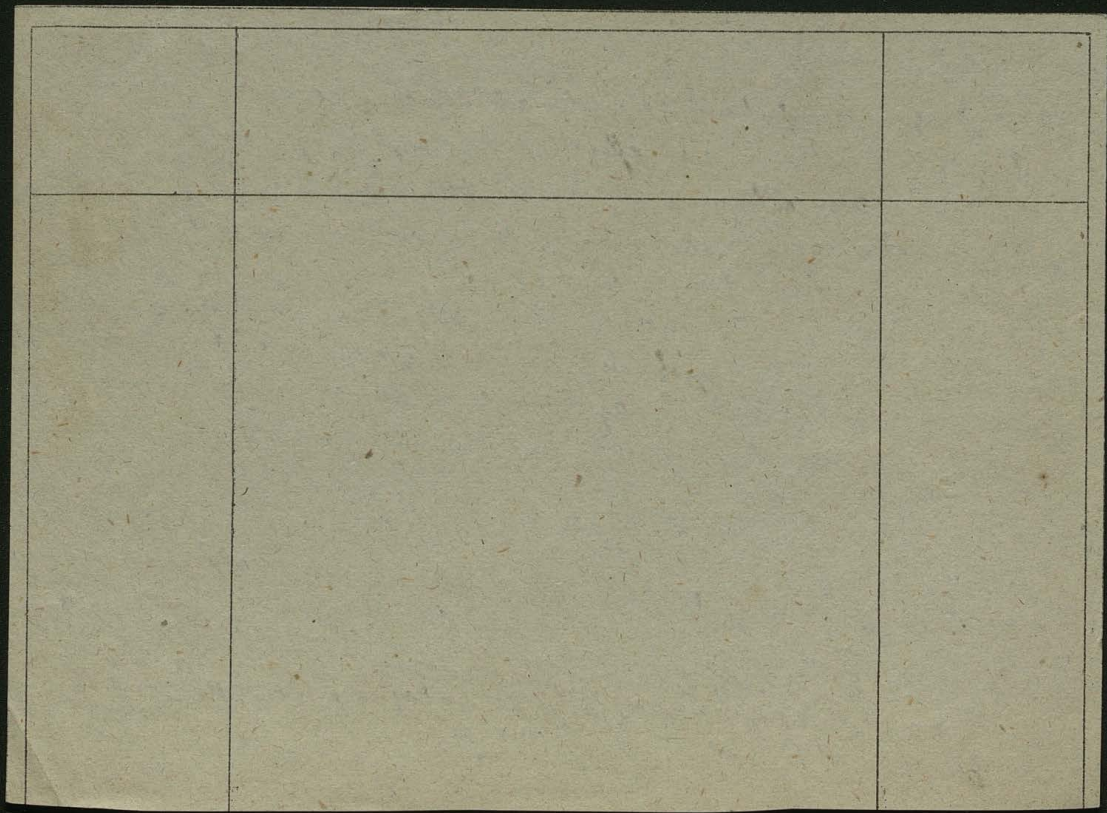
mit der ergebenen Bitte, dieselben nach gütigst genommener Einsicht und
h Abnehmer in Dero Umgebung darauf unterzeichnet haben sollten,
per Post zurückschicken zu wollen.
cellenz, Herr Freiherr Moritz von Boyneburg-Lengsfeld, k. k. österreich. General der

Sztuki z drugiej epoki dochowały się w Kofuotach Kofuoty z modrzewia skład okna
 Jpnety z drzewa Kielich S. Wojciecha pastorał z drewna a wytworony z Kofu stonowej wtraci
 ulofstwo Krolow o którym dubieniecki wspomina, materyje ornatów (niezwykle) gust
 niemiecki niemniej także krzyżowanie się bizantyjskiej sztuki z zachodnią bizantyjskie
 wspanialsze wytworzenie drzwi z modrzewia. Zestęki najwiecej drewniane a murwane
 na skatach nieregularne skład kofuotow metalow mało używano ażykolniak już koralnie
 o których wiezko wspomina były ozdoby metalowe srebrnych te co znalezione niezbyt wytworne
 w Jpnety więcej ~~to~~ sztuki. Książka ich nagrobki mnichy malarze w Lysiu Jpnety
 manuskrypta, u Rusinow malarze ikonopisacy Jpnety Budowy Kofuotow pna męczystawa

Epoka III rękopisy Osma Ciotka drukarstwo xylografia Cechy malarzkie

Epoka IV

Wygumant III przenosi stolicę do Warszawy odtąd Kraków ognisko sztuki zaczyna upadać
 Warszawa się upiększa luksus

18 273

Koryciński Andrzej i Krzyżtof brania będąc w szkołach
wydali: Emblemata septem arte liberali declarantia
Romuicis ap. Mandel 1597 z piśknemi ftycharni
polska ^{Korba} Wolanowskiego co dowodzi zamilo waniã w
fytkach piśknich. - Erazm Ciotek biskup ptocki
biegły a tyfka kazãł wymalować fstawy Pontyfikal
(w bibl. puławskiej) a Behm (w Kra. Akad)
Przyjazd Pomy podmiõst fytuki: Duchowieñstwo wileñskie w pstate
talentem Wojciecha Krzyzaka i Piotra Szwegra wybudowało uiekanã
Kofioetek S. Anny w Wilnie - Firleje budowali zamki w Janow.
cu i Dqbrowicy - w Poznaniu budowano Ratusz - Zygmunt Aug.
budował Augustów, Dzifra, zamek ty Kocinñski, most drewnia-
ny pod Waszawa na Wyle - Siestka Radziwit wybudował mief-
wiez, Jan Siemifski miãsto Raków, Wolan, Wolanów, Siemianf-
ty Borzejany, biskup maiejowski w Prãdniku pater a Doras
w Balicach (pysym podtyg Seonick) - Krolowie polfscy w Karb;
cah chowali piśkre roboty z fote prebrne (biskup Kamieniicki pofel
Zygm. Aug. do Brymu taxuje Kãbiec Krola na milion 50000
fytudaw) - Anna Jagiellonka Lozysa na drewnofy do herbaza
Sireniñka i na ozdoby Kaplicy, fwojã 1589 wykafrowala jed-
wabiem zywoť maryj na prodcie oltaza (antopedium) Stefan
Batony rytownika Tretera poznaniucka powoatã z Ry-
mu i mianował poym fekretanem. Wybudował zamki Goodno
Kollegia jezuitckie w Wilnie, Rydx, fto Turk.

274
Wpierałi sztuki Łapki: Hieronim Kłory na ludzi uzo-
nych, artystow, budowle, obrazy, medale i podróże wy-
dat 100,000 czerw. zł. a Albert Łapki: 900,000 czerw
zł. - Caetani 1896 Zygm III darował kilka obrazow wielkich
mistrzow a Zygmunt III kardynałowi Caetani dat reges
bijezy w Kstacie fwiętych: Wprodku procesyja Bija Sw. figury
re rufaty Ligby, Kolly: armatki je tam ruffaty - Zygmunt
III poslat fuffarowi fytuczne regary, srebrny organ
oraz fskatule z budfytynu na Kłorej: byty wyryte drozady
i inne boginie moŝkie Lew Janieha postextor - Zygmunt
dnyfzkowfki ^{mapatekukko} prowodził w celu malazy biezglych i
popiadał Kadre rzezby i malowidła - Za Jana
Kazimieja upadek fytuk (wiałk je wynioŝ z Kraju)
Jan III lubiat fytuki za granicy Kwitli: Bogdan Lubieniec-
ki Kłorego W. X. Sofkanfki dla talentow mianował podko-
mornym fwojego dworu a Elektor brandeburfki dyrek-
torem berlinefki; Akademii, Knyfztof Luboniecki ftyrny
w Holandyi Malaz - Altamonte - Za Saŝow
Antonini: Hlorofiewicz bazyhanie erkiew w Supraŝlu a Liqdz
Semieŝka w Lubieŝzowie przyozdobili malowidłem, Kazim.
Cujowfki w Krakowie, Zebrowfki ~~Adam~~ Bernardyn
w Warszawie, Brania Antoni: Adam Swach ffranifkanie w
Krakowie - Król nowozat Kupeckiego mengfa, Dytozka
Hieronim Kłej Radziwit prowadzajaco Crehowicza dla malo.

19
wiania portretu jego w Olyce wystad po niego w
miasta Kolaszki Kuchnia: służył osaz umieścił go
w frakciach Komratak. - Jan Sarto wojewoda
Lubelski jadad razem z Dembickim Kłory Kopist
Bpolski malowal - Andrej Zatuski bisk Krak
Kuchni Ka Saduzza Koniegi wystad do Rzymu na
malarstwo - Protegowali służyli: Fleming,
Pocicht, Crastorys, Syrenhanzy, Oginscy, Krasni
scy, Lacowie, Maszalscy, Sapiechy, Chreptowicze,
Racynscy, Potoccy, Moscy, Dziatynscy, Radziwilly

276

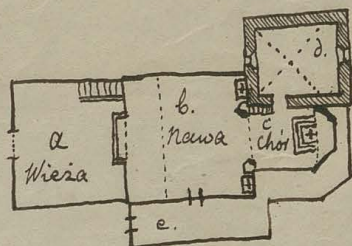
1848

Kościoty drewniane są gąszo czasów najodleglejszych; najwięksi są ich liczba w Szwecji i Norwegii. Mado dotąd na nie zwracano uwagi: polskie podobne do norweskich. Znajdują się w Morawie, na Szykoku, w Galicji, Rosji (cerkwie) i Polsce. W takich kościołach bywają na belce w środku napisy, lub nad drzwiami, na suficie malowanych bywają herby. - Kościoły takie mają obfity przed-
sionek (Kruchtę) nad którą dwoonnica. Belki obite z wierzchu gontami lub deskami. Z kruchty prowadzi drzwi zwykle tużowa: te do kościoła. Dława kwadratowa ma chos z porządkiem (Fuzurn) Prebiterium (ścianami murowane potokrągło) jeżeli drewniane tworzy potow osmiokątu. Do prebiterium przytyka murowana kwadratowa sklepiena zakrytyja. Sufit w kościele płaski ma belki czasem, a zwykle tafłowanie (cafretenartige Täfelung) z malowidłami czernionymi niebieskimi i zielonemi. Okna czworograniste proste wysoko w górze nawy i prebiterium, ryby w otow wprawiane. Kościół otoczony gankiem (tak zwana Sobota - Söndersgrunn) którego dach przyniesia do ścian (Kültur) ganek ten czasem do potow obity tarciami (Tännsprung) porzywa na prostych stupach. Dława dąbkim gankowym są okna kościelne ^{Prudowa} (Flöckensbarium) z wien-
chu tarciami lub gontami obita. Sobota ~~całkowicie~~ Söndersgrunn w tasi-
wa jest tylko polskim i norweskim kościołom, zwięs tam ^{lopa} 2 boku w sobocie bywają drzwi ^{z wien} do kościoła. Sobota (aby uchronić ściany od deszczu i wilgoci). W dochu nad prebiterium w chorze sygnaturka. Prudowa sponrywa na podstawie kamiennej.

Ob: Denkmale einer sehr ausgebildeten Holzbaukunst aus den frühesten Jahrhunderten in den inneren Landschaften Norwegens von J. C. C. Dahl. Dresden 1832 mit Holzschnitt. - Schaefer - Kugler - Lübke - Über einige Holzkirchen in Wälsland, Tilsch und Galizien von Adolf Leopold, Ritter von Wolfskron in Jahres Mittheilungen der k. k. Central-Commission zur Erforschung und Erhaltung der Baudenkmale III Jahrgang, 1858 Nr. IV April S. 85-92.

0. 1. 2. 3. 4. 5. 502mi

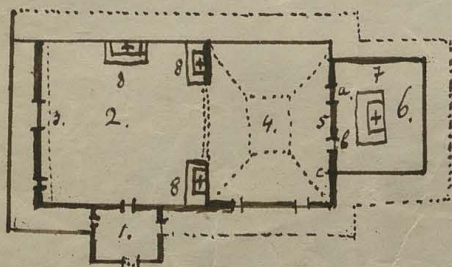
d. Zakrystya

e. Krużgarek (Lorufyrum)

Kościółek drewniany w Cichy (Tichau) w Morawii

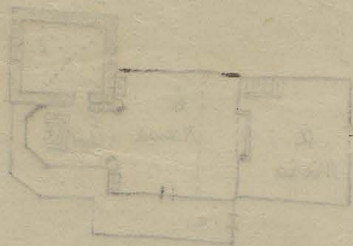
Cerkiewka drewniana Wniebowstąpienia Pańskiego w
Iniesieniu pod Dworcem z r. 1602.

0. 1. 2. 3. 40

dla kobiet (matroneum (babiniec) a niedługo dywornica

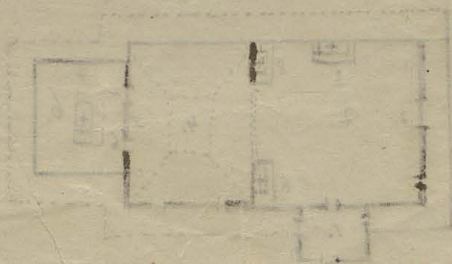
1. Przedfiolek 2. Nawa (prełtior) 3. Chór dla diakonów, pod nim drzwi i wchód nad nim na dywornicę. 4. Chór (senatorium) dla msz i rypn. 5. 3 Konostas. a. Raskie wrota (porta regia) b. diakonickie wrota. c. schód wyniesiony (amvon) do kazania 6. Prebiterium. 7. Szafka w ścianie na paramenta. 8) Stłane rzadko używane

Handwritten text, likely a description or title, written in a cursive script.

Handwritten text, likely a description or title, written in a cursive script.

Handwritten text at the bottom of the page, including a signature and possibly a date.

Ołtarze w starszych bazylikach miały kształt stołu pod którym była krypta (confessio) z relikwiami świętego. Za stołem (mensa) ołtarza, w tym była do muru w prezbiterium przynarta katedra biskupia (apsis). Stoł ołtarzowy zwali Grecy Τράπεζα a Latyni; altare, ara. Cyborium zwano się pokrycie nad stołem (κιβωριον - ciborium cooperitorium) pierwotnie w kształcie firanek a potem dążyku św. Sakrament chowano w puszcze najczęściej kształt gołębica (Ducha św. Columba - περιστέριον) później wieży (turricula) od której wywyższono wzór domku sakramentowego a później monstrancji. Jej puszkę (pyxis) zawieszano pod cyborium. Ołtarz przykryty był z obrusami (mappae linteamina) na której dopiero rozkładano korporat (velamen - linteam - sindon - palla - corporale palium, tobaie) koło ołtarza stały świeczniki (candelabra, cerasotaria). - Papież Leo IV nakazał, aby na ołtarzu nic nie stawiano tylko relikwiarz, ewangelij i puszkę z św. sakramentem. Relikwiarze (phylacterium, arca, theca, cista, serinium) miały kształt dążykowatej trumny, były z onewa obite blachami ozdobione perłami i kamieniami drogiemi. Aż do XIII w. relikwiarze odznaczały się robotą fymelowaną, emalioowaną, filigranową, niellową, pniejzoczystą (kinnibrofum) trybowaną, z figurami cyzelowanemi. Później nadawano relikwiarzom gdy ciała w nich nie leżały tylko pojedyncze kości, kształt kosiów, wieżyczek, głów, rąk. Dawne księgi były drewniane obite blachami ozdobnemi klejnotami. W Polsce relikwie chowano pod mensą a cyborium jak w najdawnych bazylikach z puszek pozostały na ołtarzu. Dawano za obraz tablicz (Superfrontale - Retable - Contre autel) uszto kroc w kształcie tryptychu zamkniętych i stojących na podstawie (predella malowanej). - Aż do XIV wieku chowano eucharystię pod cyborium w ołtarzu, od tam czas w osobnych szafach za ołtarzem w tabernakulach, domkach sakramentowych które są do XVI wieku i których nie ma w Romanjskich kosiach. Najdawniejszy domek z XIV wieku jest w kosiach w Węgrzech. Były z kamienia (np. w 2. katedry w Krakowie gdzie miały gotyckiego stoi dziś w stylu odrodzenia) wzmag ten trwał 150 lat. W XVI wieku znown tabernakulum na ołtarz wepsto

(Ob: Antependium - Ambon, lectorium, Inthronn, Pulpitrum)

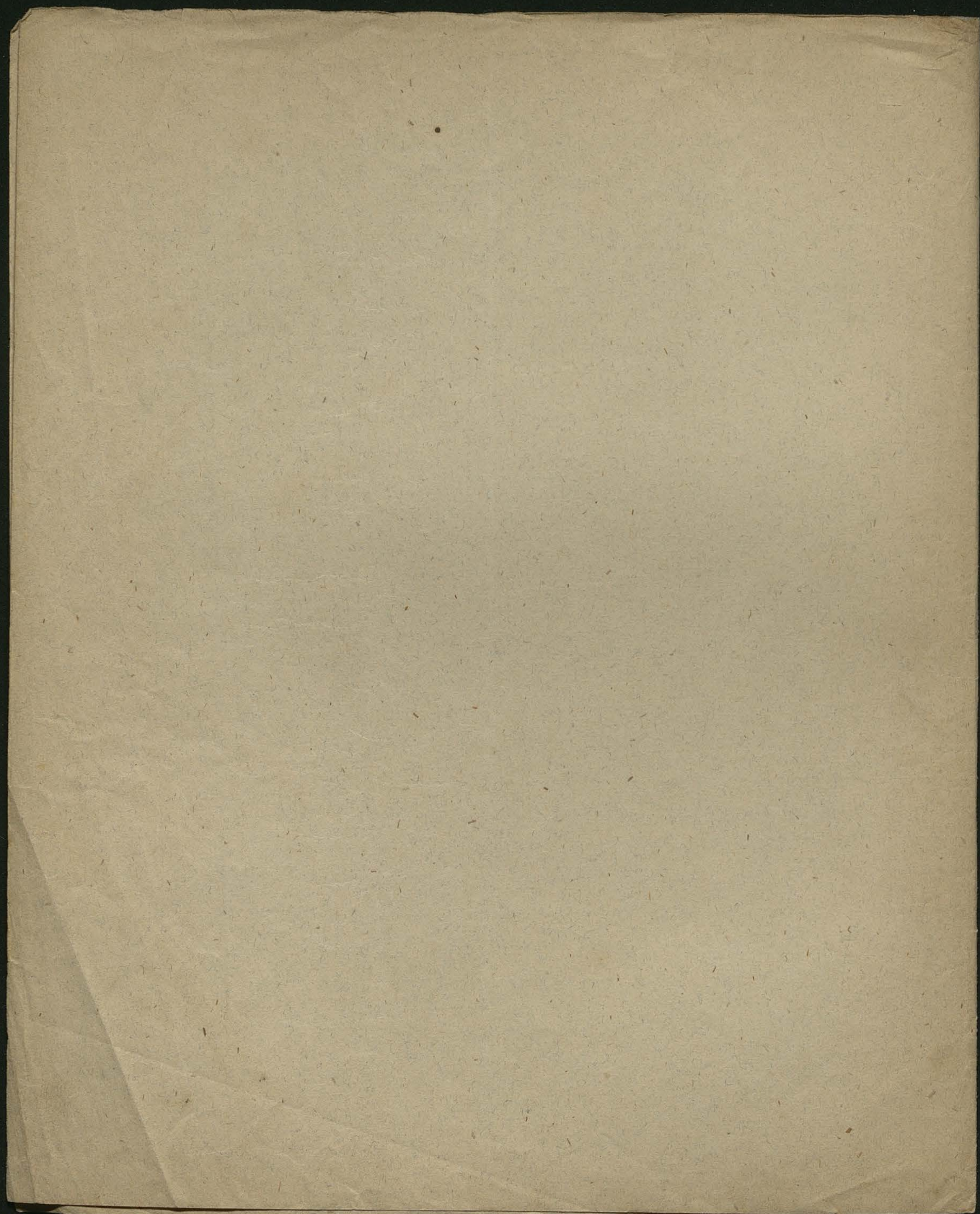
Studien über die Geschichte des christlichen Altars
von Fr. Laib und Dr. Fr. Jos. Schwarz herausgegeben
vom Rottenburger Diözesan-Verein für christliche
Kunst. Stuttgart (Zümelius) 1857. fol. quer.
216 tablic. 2 Sal.

Ołtarze szafiaste powstały w końcu XII wieku, w kłztałcie
 szaf uworo graniastrych w których się rzezbione ~~lub~~ ma-
 lowane figury mieścily, zamykane skrzydłami ozdobionemi
 wptaskorzezby lub obrazę. Nad szafę wznosila się przej-
 zrowysta wystawa w kłztałcie wiez z wąskami i lukami w
 których figurki wstaly pod baldachinami. Zamiaś rzeby
 w środkowej części bywał czystokroć obraz

Trzej Krolowie malowani bywali podlug jednego typu: naj-
 starszy z gołą głową kłszy przed dzieciątkiem które sięga do
 narynia jakie mu tenże podaje; drugi krol trzyma w prawej
 bogate narynie, lewą zdejmuje z głowy koronę; koto niego
 trzeci najmłodzy z nakrytą głową. Taki sam obraz znaj-
 duje się w Kolonii (Ob: Van Grootte: Das Kölner Dombild
 w piśmie: Zeit und Kunst. Frankfurt a/M. 1822 pag. 368), ta-
 ki podobny rytował Marcin Schongauer (Ob: Barthik Leintre
 graveur nr 6)

Obrazy staroniemieckie figury dobre rysowane mają, kłztałt:
 tu nieco chudego, nogi najciszej niezgrabne i w piśmie grube.
 Ruchy ostre, graniaste, i gwe, głowy nader poprawnie ma-
 lowane, twane nieco szersze, wyraz certy głębokki. Padowanie
 kłztałtne ułożone w kątach

230.

25 2654

Kielich. Pomimo iż koncilium w Rheims r. 803 zakazało
używać kielichów szklanych i drewnianych, istniały one
dlugo (n.p. kielich drewniany S. Wojciecha, szklany S. Jadwigi)
nakazano wtedy używać srebrnych z wyztoczeniem w środku
(na Rusi były kielichy cynowe — miedziane, mosiężne)
najdawniejsze kielichy mają formę więcej niską, więcej do
szary podobną. Podstawka podzielona na kilka pól, ręk-
josi (manubrium) czyli fujka w kształcie kuli z herbami lub
literami gotyckimi tworzącymi nazwę. Iherus.

Monstrancje. Święto Doziego ciała zaprowadzone najprzód
w diecezji leodyjskiej 1249 przez Urbana II r. 1249 bullą w
całym chrześcijaństwie ogłoszone zostają. Wkrótce potem
następną śmiercią papieża wstrzymała to ogłoszenie dopiero
Klemens V na koncilium w Wienne r. 1311 potwierdził takowe.
Leży bulla nakazująca obchodzić to święto nie wspominając
oproceny, którą dopiero później obchodzić za Marcina
I. Eugeniusza II 1417-1447. Leży i wtedy nie noszono. Ciąta
Lanfranka na procesy, tylko śpiewano psalmy, responzoryje,
hymny. Najdawniejszy ślad monstrancji wspomina
w 12 koncilium mediolanckie aby lunula (czyli melchisedek)
ka hostia była ze srebra i z żelazem. Monstrancje najdawniej-
szę używane dopiero w XV w. miały kształt relikwiarzy
szkła prawdziwa chrześcijańska podupada, przetoż wypada badać
pozostałe pomniki aby z tej prawdziwej spuścizny nauczyć się
stylu zgodnego z dawnymi symbolami i tradycjami dla nowych utworów.
Zry opisie kościołów należy najprzód zwrócić uwagę na styl budowy
ażali romancki, gotycki, lub mieszany, odrodzenia, na wieże
ich położenie: kształt okrągły, czworokątny, osmiokątny; na
leży naw kościelnych, krypte, kaplice, babiniec, na krzyżanki w
klasztarach; na ołtarze, tabernakule (arknum mite fribum) skry-
nie ołtarowe, ławy komunię, ambony, organy, schody, posęgi
kraty, pulpity, krzesła, kropielnice, ławki; stala, stolki, stoly,
szafy, krzeseł, pulpit, rzeźbione, kielichy, patery, ciborie, pulpit
monstrancje, nalewki, amputki, miedziane tysejki, krzyże, paręgi;
kaly, listki, lejki, trybulary, latarnie, relikwiarze, la-
ramenta, kasty, lifna, malowidła, noty, księgi, nagrobki rzeźby
drewniane z żelaznej kocy, dzwony, freski, okna malowane.

Bei der
„Administration des Oesterreichischen Morgenblattes“
pränumerirt ganzjährig — halbjährig — vierteljährig — monatlich
und sendet den Abonnementsbetrag von fl. kr.

Name und Charakter:

in:

letzte Post:

 Wir bitten um baldige Einsendungen der Pränumerationen, damit die Auflage bestimmt und die Zeitungsfleifen angefertigt werden können.

Dzwony

Domino iz dzwonki male u wszytkich niemal narodow i w poganstwie uszywane byly: wszela-koz porazat dzwonow koscielnych odnosza do r. 400 po Chryst. w klorym to czasie Stejny biskup (109-421) nolancki w Kampanii r. ~~Paulin~~ Paulin dzwonow po kosciotach miał zaprowadzić: zkad też ich ^(miejscu) ~~Paulin~~ Paulin nazwa: nola i campana ma po-chozić. Przedtem na wschodzie a nawet i na Rusi po wiek XV usywano w klasztorach zamiast dzwonow deski drewnianej lub szyny zielasnej (Сынарышор) ^(klepka) w kloru uderza: jac mlotkiem znac dawano. W Poloce juz w wieku znane byly dzwony.

Dwojrej rozczenia dzwonow i nadawania im imion podobnie jak na chrzcie znany byl juz w XIII wieku (zad nazwa Zygmut).

Dzwony byly rozmaite a) Dzwon niezzielny (dominica) b) Dzwon swiadczyzny czyli wielki c) Signans (Horologium) w klasztorach dzwoniono w nie na modlitwy 4 razy za dnia i 3 razy w nocy (zwane też nola) d) po kosciotach dzwoniono rano w potudnie i wieczor na Aniot paniki. e) Dzwonek Konajquch e) Dzwonki male usywane rzezyne piny nabozenstwie (Lintinnabulum) bigra po: watek ze wschodu. f) Dzwon na gwałt, ogien uderzano je w pecony sposob dla dawania sygnatu g) Dzwon radny wiecowy (Campana bannalis)

Odzwonach bylo w XIII wieku pingstowie: tintinnabulum pulsatus in triclinio et in refectorio, cymbalum in choro, nola in monasterio, campana in turribus, nollula in horologio - Noszono na wet dzwoneczki piny sukniach.

Ob: Ofte Heim: Glockenkunde. Leipzig (J. O. Weigel) 1858. 80 st. 101. ¹⁰¹ 101/2

Ofte Heim: Handbuch der kirchlichen Kunst-Archäologie des deutschen Mittelalters III. Aufl. mit 13 Kupfl. n. 362 Holzsch. Leipzig (Weigel) 1854. 87 4 flr.

Ofte Hf: Grundzüge der kirchlichen Kunst-Archäologie des deutschen Mittelalters (Ein Aufzug) mit 78 Holzsch. Leipzig (Weigel) 1855. 2 flr.

Ofte Hf: Archäologisches Wörterbuch zur Erklärung der in den Schriften über mittelalterliche Kunst vorkom-menden Kunstausdrücke Leipzig (Weigel) 1857 mit 166 Holzsch. 1 flr. 20 gr.

Notice historique et liturgique sur les cloches par l'abbé J. Corblet Revue de l'art chrétien. Paris 1857 J. I. Fevrier p. 49 - 61 mars p. 108-112 mai p. 217 - 223. Août p. 337-343.

J. J. Champollion Figeac: Le Moyen-âge et la Renaissance. Tome II

Thiers: Traité des cloches (l'abbé Férier) Dictionnaire d'orfèvrerie de gravure et de sculpture chrétienne. Paris (Migne) 1857. 80 p. 390-446. (wybotna rymowa)

Myraz: nola (maly dzwonek) usywa juz poeta Rus- jus Festus Avienus (z koniem, wrocihu) campana J. Paulin wynalazł w dtoli tytko sposob sygnowa: nia za pomoca liny lub koniczki usztek. Dzwoniem na gwałt (horae) nola najpierw Labianus: tole tanfo jabo... (burr)

Wimocentaru monasteru mieleckiego (fundacyi Sanguszkow) z r. 1593, i ~~monasteru~~ monasteru na h. Gorce w roku z r. 1585 przychodzi z zwo: ny i klepato zelazne przy cerkwi.

arillon

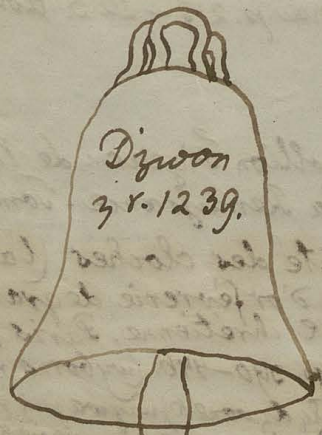
Gra dzwonow (Glockenspiel - Lybat) powstała w Niderlandach r. 1487 gdzie był pierwszy zegar taki w Allost; kwinteta zaś pierwsza w Anglii, dziś w Rosji. Zegar taki na dzwonach strojonych grał melodie hejnały chorale, psalmy, hymny (w Krakowie był na wieży ratusznej i u P. Maryi)

Dzwon z r. 1159 w katedrze w Sienna

Dzwon z r. 1045

w Dolce Porzetystaw czeski zabrał dzwony z Gnezna (z Lestna) najwiecej dzwonow jest z XV i XVII wieku. Niektóre z nich były odlepty wiek przynajmniej co pochodzi z nieczytelnego napisu lub opuszczenia litery M

Dzwoniarz (campanator, patamar pro rusku) nabierał do osób duchownych (zwijatk) drajdawiejsze dzwony (kolokot) były zbitel z blach. (miał taki dzwon 15 1/2 cali wysoki z roku 613 jest w Kolonii) w zela kozi już w X wieku znano gotycką lania dzwonow (Ludwisartstwo, stolsyinsbroni (futor) mieszanina dzwonowa czyli aliaz składa się z miedzi i cyny aby nadać twardość Zwyczajnie brano na 100 funtow miedzi 25 funtow cyny 1/4 cyny, a na 100 funtow miedzi dodawano dla dzwizczności 2 funty antymonu. Dodawano czasem srebro lub ołów 3m więcej cyny tym zotciejsza i jaśniejsza dzwon ma barwę (lana dzwonow dzisiaj wynosi 32% od funta) 2 powiatku pokłaf: torach zakonnicy sami trudnili się laniem dzwonow. Dzwony najstarsze male mają wygięcie. Jest formuła matematyczna do obliczenia kalibru dzwonu. Serie dzwonow z zelaza rachuje się na 100 funtow dzwonu 2 1/2 funt. zelaza. Jeżeli dzwon przy dzwonieniu nie bywa ciągniony poruszany, lecz przez niedbalstwo sercem uderzany talaro pskncąc może. Co sto razy ucho uknuć może. Dzwonienie wymaga mianowicie przy wielkich dzwonach ostroznosci Napisy na dzwonach zaczęto dawać w XII wieku, są dzwony z napisami w Weronie z r. 1149 w Siennie z r. 1159. W potudniowych niemieczech napisy dzwonowe z XIII wieku się zaczynają. Dzwon w Koszule P. Maryi w Gdanisku ma r. 1383. - Napisy do XIV wieku Tawiskie tylko od gó i niemieckie, czeskie ruskie. - Ozdoby pis kniejsze powstały na dzwonach w XV wieku

Do r. 1370 (napisach na dzwonach są nowo gotyckie majuskuły, ^(gotyckie i adriagłone) aż do połowy XV w. minuskuły gotyckie, ^(gotyckie i adriagłone) od tam taunfskie. Cyfry arabskie w XIV wieku dopiero się pojawiają. Dział rozporczya się + ~~100~~ wyprawy po: jedynym oddzielone są gwiazdami, rozetami krzyżykami lub liłiami. napisy te są: (to) modlitwy, godła z pisma św. i nazwy świętych. Od XIII wieku najczęściej używano: O rex gloriae Christe veni cum pace, - Ave Maria gratia plena Dominus tecum - Theus Nazaremus rex Judaeorum - IHS, XPS, Maria - święto króć niezrozumiałe sygły i skrócenia. 2) napisy sięgające się do porzątku kofuota, fundacyi dzwonu, z wyrażeniem miejsca odlawania 3) ozdoby, herby, wize: Turku święte ^{greckie}

na dzwonach z XIII wieku napisy krótkie bez winieta i ozd. Dzwony długie. na dzwonach z XIV wieku napisy dłuższe obrazy 2. Jezusa na krzyżu i świętych - napisy na wstędze. w XV wieku litery wyraźniejsze - herby, obrazek boży, Eue homo, Crucifixio, Patrony, girlandy, kwiatki - forma ładna.

Pierwsze dzwony do Carogrodu dostały się ^z Patricius r. 865 darowane przez Weneccyan / caferzo:

wi Michałowi r. 1320 Jan XXII zakazał Dominikanom (aby w, w klasztorach nie mieli więcej dzwonów tylko jeden. (Corblet p. 51) Podług ustaw dycezyalnych no. Karola Bo: rmedyja kofuot katedralny powinien mieć 5-7 dzwonów, Kollegiata 3 dzwony kofuot parafialny 2-3 dzwony (Cita eulaf. mediolan. lib. II cap. 25.) Dzwony lano najprzód po klasztorach

The first part of the manuscript is written in a cursive hand, with some words appearing to be in a different script or dialect. The text is dense and covers the upper half of the page.

The middle section of the document contains several lines of text, some of which are written in a larger, more formal hand. There are some faint markings and possibly a small diagram or sketch in this area.

The lower portion of the page features a large block of text, including what appears to be a signature or a formal statement. The handwriting is consistent with the rest of the document.

Ob: Kreuser J: Des christliche Kirchenbau, seine Geschichte, Symbolik, Bilderei. ~~1880~~ nebst Andeutungen ~~1880~~ für Neubauten. Bonn (Henry) 1851. 80 4 Flv.

Chęć upiększania i odnawiania zadała najwiskry cios naszym starym gotyckim kościołom: wybijano rzeźby malowane w oknach Tamano kamienne zebra i ozdoby w takowych (jak n.p. w P. Marij w Krakowie) aby byłowiszej rwiatta w kościele; restrowywali mury wewnożtr i zabieliłali dawne malowidła, aby nadać większą czystości kościołowi; wytamowali i wybijali stare rzeźby i posaggi w bizantyniskich i gotyckich portatach i zamurowywali takowe dla prestrzeń jego lub wygodniejszego wchodu; wydobywali kamienne i spizowe nagrobki dla dania jednostajnej zachowatej posadzki; pozruwali malowane drewniane stropy; lub woskie stupy wżymosy depili pomiędzy gotyckie pilastry i okna, aby tak prozno nie wyglądało; szpecoronogystaw: kami i luhemi kapliykami fmitkt, budow, aby za: dosyci uczynić rzej dumie.

Do kościołach wypadła zwrócić uwaga 1) na malowanie scian pokryte nieraz grubą warstwą wapna białego (jak widaci: na zamku Krak.) Kościoły nasze gotyckie malowane były niebiesko z złotymi gwiazdami lub też obrazami z dziejow juristich. Obrazy te lubo mają mylny rysunek mają wielką jednak archeologiczną i artystyczną wartość. Malowidła te nie są na świeżym niezucionym wapnie (al fresco) lecz na cienkim pokładzie gładkim z krydy, glinki wapna, twarogu i mleka przyprawionym i trochkiwre wygotadzonym Do malowania brano farby rozrobione wapnem i mlekiem; do twary i ciata używano niedokwasu otowiu (blejwajosa - cerusoa) dla tego też dziś wygląda: ja smiadecarne. Do jasnych kolorow n.p. zielonego dodawano więcej wapna dla tego też są żywe i świeże. Malowidła te są naśladowaniem flanych rzeźb drzew: nych; widoczna w nich nierówności figur, cytonki i fugie. U nas te malowania były bizantyniskie Damalewicz (Vita archiep. gresn. pag. 28) mówi o kościele w Gnieźnie: „Antiquam picturam testudo

Chęć sędzić dzieła sztuki z jakiej epoki; trzeba mieć na oku styl owy i nie porównywać z dziełami sztuki innych wieków. Tak mylny by wypadł i krzywy sąd, gdybyśmy dzieła gotyckie z greckimi porównać chcieli. Każda epoka artystyczna miała w religijnej filozofii, w literze i guście swoj własny ideał i postać. Imyotowoi Grecy rzeźbili i malowali postacie ludzkie pełne, ciężkie. Gotyckie czasy zaś tworzyły postacie długie, lekkie, wklonę, niebija ~~to~~ chęć uniesienia się ku niebu. W średnich wiekach architektura stała na ciele, ofielnie inne sztuki były jej podporządne i do niej się stosowały. Tak też postacie długie

Od najdawniejszych czasów malowano na jedwabiu; na płośnie aby grunt był równy gruntuowano takowe mieszaniną z kliją, mąką miodu i gipsu

Ubiorz Kozizy Tain'fkub: Penula cum cu-
 cido (stafuz, kapturę wspomniany w liście
 S. Ławra do Symot. II roku 65 po Chryst.)
 Dalmatica et Colobium purpuratum (ubior
 dladyjakonow i rodzaj tuniki be, rz kawow -
 ul. Jzzydora okolo r. 280) Birrus (stafuz
 czterokątowy almy okrywający całe ciało wet-
 nianę) tunica lineea et casula (S. Augustyn
 okolo r. 400) Planeta castanea (?) et dalma-
 tica (r. 550 u. S. Gregorza de Tours) Vestis ta-
 laris (do kostek "jusqu'aux talons" - r. 580
 ul. Maruina araby.) Laverna (pardefus r.
 358) Casula communis de ferreo (r. 474)
 Orarium (studa r. 533) Cocula (kaptur)
 gunna brevis (kročka opońca) perizomata
 (pas) tunica lanea vel lintea, orarium, cali-
 gae (u. S. Bonifaciego r. 754) hemiphorum
 (r. 300 u. S. Epifaniusza) ~~Capa~~ Capa rotun-
 da r. 530) Birretum (beret, czapka; barok
 wX wieku)

prioris chori ruthericae et moschoviticae no-
 dissimilem ~~et~~ retinet." Toż samo mówi Wę-
 gieski (Regenwolfius pag. 9.) o Lublinie. Wta-
 dytaw Jagietto prowadzał, Rusi malarzy
 bizantyjskich, i malowali kopięt na Łysej górze
 w rachunkach tego Kościoła wydanych przez Przeg-
 dziekiego ciekawe o tem są szczegóły) najcietaw-
 szym pomnikiem takiego siennego malowidła
 bizantyjskiego jest w Krakowie na zamku
 kaplica S. Krzyża. Stawnym był za Jagietty
 malarz Węzyk. Malowało wschodniego Kościoła
 czyli bizantyjskie potężone było rucie z dog-
 matyka i historia Kościoła; i meto też w ocenieniu
 więcej z tego stanowiska a nizeli z artystycznego
 na te pomniki zapatrywać się trzeba. Tak n. p.
 S. Paweł (ad Corinth. XI. 5) pisze: "Każda niewiasta
 modłca się z nie nakrytą głowę rzpeci swą gto-
 ws i. t. d. ..." dla tego też malarz bizantyjski
 malował swe madonny lub zwiastowanie w
 zawoju, stąd też bład w obrazach w Toskii Madon.
 Podług zdania Kościoła wschodniego obraz Kościel.
 ne powinny być tylko wierne przedstawienia osób
 świętych; i więcej im, fantazja malarza powin-
 na być od nich daleka; szukano więcej podobieństwa
 a nizeli sztuki przeto też ich obrazu sztywne
 nieruchawe. Za podstawę do obrazów zbawiciela
 i apostołów brano podania Euzebiusza biskupa
 cesarskiego z III wieku, i tych się trzymano
 ściśle. Pierwotni malarze włoscy jak Giotto,
 Cimabue naśladowali greckie wzory, dopiero
 za medycuszów w wieku złotem sztuki puszczono
 wolniejsze ugle fantazji: miało starych obrazów
 typicznych rzucło niechac przedmioty duchowne z
 owiekiem, rzzedzły z drogi kanoniznej. Malare
 bizantyjscy z przedstawien świętych oddalali obraz osob nia,
 kub: Chrystus i apostołowie stajają tylko toż Umiestają:
 cej S. Maryi, męceimę przedstawienię w btożostawionym
 stanie niebiańskiego spokoju - palną i godami ms-
 cienstwa tylko - aby ducha od dowolnych zachwytu. Na
 Wkonulium wfeleńskim uchwalało aby Chrystusa nie ma-
 lowano w postać symboliczną tylko w postać ludzką jak
 rzobawie i pny naturę eudymeli - dla tego z kszę go maluje

Ukryjowanie maluję Bizantyńczy tylko
 Chrystusa na krzyżu koto kłosego S. Maria i
 S. Jan - aby myśl pobozna nie rozmawiała
 się precionem nieprzyjaczem innymi pos-
 tawami.

O
 Ku
 ra
 ty
 mi
 p
 m
 w
 ie
 sp
 m
 m
 (m
 za
 a
 de
 Gr
 po
 nę
 w
 To
 no
 no
 r
 ku
 sta
 nie
 Ko
 dzi
 mo
 go
 go
 rze
 na
 O
 ni
 bra
 ca
 sta
 na
 rze
 w
 g

Okna wąskie głębokie bizantyńskie i długie gotyckie ozdoba z malowanymi fryzami mało tylko światła do wnętrza. Kosciółta wpuściły aby miś tyżny zmrok napetniał dufsz praboznemi użycia: mi które dziwna gra kolorów do większego zachwytu pobudzała. Późniejszy wiek chce mieć więcej światła metamat i rozferyst otwoory, pogruhotat malo: wane szklanne fryzby wytamat i kamienne iebia okien gotyckie róż (rozety) i iglaste sploty

Mury. Do najdawniejszych używano ciorow małych jak widzimy n. p. u. J. Jednego w Krakowie (śląd nazwa Alba Eulefia, Połaty kofist.) wbi: zantynińskim budownictwie używano mleka jaj a nawet garstków - w świeckiej budowie rus do ogrzewania budowli glinianych

Groby. Wyżrucanie kości z oklepień grobowych jest podwojnym ~~nieg~~ rabunkiem: bo to bezprawie tamie ngods zawarig z nabosuryciami i naruszeniem własności: bo grób zostat przez nieboszczyka Koscio: Towi zapłacony. Nawet dzikie narody szanują prochy swych ojców, u nas lekkomyślnie namyżono groby Jar: nowskich i Żółkiewskich na których żółtki rzez państwo i sz składata tż pleban stróż pomników dla rdz nego ryz: ku wyrzucit z trumny.

Nagrobki. Ruszenie takowych z miejsca jest podob: niez szorstokradztwem. Kamień który niekryje wiszej Kosci tych którym był poświęcony jest wydaty Kartą z dziejopisu która grozi zamienić się w kłamstwo lub może dać powód do omyłek pokazując inne miejsce gdzie pierwotnie nie należał. Takimi są nagrobki Wedelickiego w Zatorze (sz Starowolki) dubomirskie: go w Krzeszowicach. Wiele z nich sprzedano dla rdz nego ryzku (n. p. nagrobek kobiety z Borzeja u Augustianów nagrobki w Mogile Bzdrowej, u J. Słoniara we drzewiach Bzdorkowny u Franciszkanów, u Dominikanów na Ka: niemicy - Ormiańskie we Lwowie. Widzimy iż wiele brakuje ~~obrazów~~ z Starowolckiego chóru, to niedawne czasy. Kongsi z nich co do genealogii chronologii. Zbiory Starowolki, Łotycki, Telejniński, Gnieźniński, Piotrkie Do: niatowski, Kaliszewski) Przeniesione pomnika Jagiety na inne miejsce - nagrobek Lejka czarnego. Wiele nagrobnych rzeźb obalono n. p. Łokietka. Gdy jest obawa wydeptania wyjac i miejsce opuszczyć. Garbki u Franciszkanów. Borek g. dla przedków)

cf. Zubowski, Gawascki 29 287
pinnaulum (wierzchołek, iglica) pinna (ma: Kowica) propugnaculum (szelwnica) turris wieża (bazyła) moenia (zabudowa) specula (wygląd - belfry) castellum (twierdza) as: Trum (grób)

Proporce wiszące które Lapani i inni wspominają tych już nie ma również jak i Starych dywanów (cf w Lewowcy, we Lwowie proporce Korciałta)

Stropy drewniane z XV: XVI wieku tych ma: to przez wilgoć zte dauchy i zuwanie desz: yu najwiecej się popsuło.

Ławki (n. p. w Zbozycach)

Ambony, pultry (n. p. w Borzeju) Szelby (w Znamycku) drzwi (ozdobione malowidłem i wilgoci uierpiaty)

Konfesyjony dzisiejszy kształt dopiero w XVI wieku otrzymaty.

Organy w XV wieku się dopiero rozpow: zęchniają dawniej spiewano bractwo lit: ratow.

Krzwielnice kamienne, spizowe

Kropielnice także

Dzwony

Obrazy

Lampy świeczeni, złote srebrne mosiężne sprzęty i naczyńia

Na grobie Witolda w Wilnie wisiała pa: wotnie chorągiew z obrazem jego na koniu obwarzajem greckim. (Obielki)

Herby, napisy na starych gmachach pokrytymi nierozum za znaki pudyhy starych angloskrajczynek rodzin; lecz badać widzi w nich świadki historii (tak n.p. herb Katarzyny Michalowskiej de Liwan, Dominikanów - która jest zagadkową osobą bez widai iż do rodu Jarosławskich należała) ~~nie~~ herby te na kluczach sklepien, na grobowcach lub malowane na oknach ^{fajdacz} wyryzione lub malowane, jako znaki heraldyczne dają ślad o fundatorze Kłosego przy zagubie pomnikoio historycznych nikt nie wie. (na obrazach n.p. Adora na obrazie S. Jana u Augustianów pokazuje iż nie był malowany w Konstantynopolu.) Znaki kamieniarskie, monogrammy. wiadomo z jaką skretnością użyci wstają napisy rzymskie i greckie: dla czegoż milibysmy opuszczai nasze Kłose nas bliżej obchodzi (Ch. Herby na stropie w Kozach)

Portale piękne bizantyjskie i gotyckie doznaty naj-
 wiskszej odmiany. Najnowiej spotworzone zofaty dos-
 tawę przedsiönkoiw bez gustu malych (dla dogodności)
 Kłose ~~nie~~ nie za krywajac całego portalu
 szpecz okazytosi gmachu (n.p. u S. Maryi, Dominikanów)

Krypty, podziemne Kaplice najnowiej w katedrach
 romanjskiej i bizantyjskiej epoki ep. w których
 chowano i czczono ciała S. Męczenników (n.p. na
 Zamku Krak.) Te Krypty często zawalono lub na pier-
 nie przerobiono (jak n.p. u Dominikanów gdzie widai
 ślady okultow bizantyjskich co pokazuje iż pier-
 siono Kosciot. Krypty te najnowiej należą do pier-
 szych crafow chrześcijaństwa i starze są od późniejszych
 budowy Kosciota.

Ołtarze w pierwotnych crafach był w Koscielu tylko
 jeden ołtarz który późnij gdy więcej dorosło zwanio
 starym czyli wielkim. Sakrofagi męczenników starych
 pierwotnie za ołtarze pretori w epoce romanjskiej
 (bizantyjskiej) stawiano pod ołtarzami krypty
 (martyria) dla zwotok rzymskich, dzis ich miejsce
 zastępuje portatyte z relikwiami wpuszce. W Koscio-
 tach z pierwszej epoki stał ołtarz sam w sobie, nad nim
 wznosiło się podniebie na 4. stopach do tego zapinano
 opony opuszczone podczas tajemniczy mory rzymskiej.
 Ołtarz ten zwanio archą. Za pierwszych crafow gotyckich
 usunięto opony ale stawiano ołtarze zawieszone szafie
 Tabernakulum nie było na ołtarzu ale po boku ewan-
 gelij w murze wodzielnej szafie (Sacramentshäuschen)

Ołtarze gotyckie ozdobione bogatą rzezbą gotyc-
 ką i malowidłami przedstawiającami sceny z żywo-
 ta Chrystusa w porównaniu do wysokości
 Kosciota odpowiadając pierwotnym ołtarzom są
 niskie niepodobne do dzisiejszych wysokich i rze-
 bnych ołtarzy w guscie renaissance. Takich starych
 ołtarzy jest u nas mało najnowiej zaś jednak do-
 chowało w litych Kosciotkach więcej gdzie
 chęci odnawiania i poprawy dla braku środków
 nie miało przystępn. Wiele z nich potłuczonych
 sponywa w kruszcu (n.p. u Diegoniak) za-
 krytych lub na starych, lub skryto ich zawie-
 szono tylko w Koscielu. Najnowiej wady na-
 szych gotyckich Kosciotow jest mnostwo ołtarzy
 z epoki renesansu i baroku z krywymi rzezbami
 i malowidłami przedstawiającymi zło-
 tami, sióstrkami i papieżowemi kuriatami. Ołtarz
 najpiękniejszy wtedy gdy mając najnowiej przycap-
 nek

Goty, czym wyrodził się, myśli obrymiej, nieokreślanej; strasnej jak północne ⁴⁴⁹
cienie pogan wpyły waty, nie nie, słońce kroujaty, sty cyrofi z dworem bizantyjskim i 30
maurami w Hiszpanii; utworzyła się stego wykształcona gotycka architektura z owymi
jaskrami obrymiej, owymi jaskrami i udowono powietrzeni arabskimi.

Terem pałac Wielkiej księżnej Olgi w Kijowie około niego stał pałac Peruna
(Perstos) - świątynia Wotola stała w Kijowie gdzie dziś drewniana cerkiew
Wwiedenia Proroków w Dochorodny w Kijowskim (Lodolu) przedmieściu

Zołotyje Wrota w Kijowa zrobione 1037 Książem Jarosławem I w Kijowie
nad nimi z wystrojem kopuła cerkiew odtagowity, centry była. Drzwi te były
obite listami wystrojem zabrat je Dońiak książ potowierki z Kijowa r. 1096
Władymirawica

Zaarmurowy grób Książa Jarosława I r. 1054 pogrzebionego w Sofijskim soborze
w Kijowie przedstawia łaskośkę marmurową z krzyżami i listkami paproci.
Długi arcybn: 1/8 mierzony na nim zed był tylko 10 x 6 osoby paprocie ofty
fryzury proste nad gworogranem wzrosł się niezako jak dach.
rysunek jej w dziele (str. 154) Kratkoje opisanie Kijewa Jadzijskij
maks. Oeslin Kij m. St. Petersburg 1820. 8-

Zarobstwo mazałkowe ikonoplasty, znie przybyło do nas od wschodu ojczyzna jego
Indyja Chiny, Persyja, Egipt, nie mogło zaleci Grecyji; Rzymu gdzie kwiłtety sztuki
i nauki; gdzie zmyślona religija sprzyjata w której mniwi filozoficznosci były
a więcej życia i poezji sprzyjata sztukom piękny. I ustanowieniem Chref.
ciaństwa upadaja sztuki w Grecyji i Rzymie. Sądono za niegodne oddawać przed-
mioty, tamis samemi przesoby ci poganie zproutku nie było jednych obrazów
bo się niedgaly z filozofia Chrefian. Stąd owe walki obrazoboiow a żyją
afetywny nieprzyjaciół sztukom wolał licha pierzawę niedspaniały Kosuot.
z tad też odrębny gust sztuk od klasycyzmu. Chrefianie nie mieli, nie miać
wspólnego z Poganami i nie mieli też obrazów ich plastyczne nieruchawie
ane jak wschodnie bożyhura egiptkie a świątynie nawet wisie, miały formy
do Kofiotow wschodnich niż do świątyni klasycyzmu poganiskich. Przebijat

do sfhadu
sieg gust sfhadu i zamiatowanie goze je religia chrefianstwa urodzila
wshak: obrady chrefianstwie je sfhodnie. Dopiero od Crafon Cimabuego
rozrada odrada je sztuka malarzy budowniczy zapatruja sie na wzory
Klasycyzmu i pomieszczenia sfhodni Chryftianizm z Klasycyzmem tworzy
nowa epoka i kftatcauzm je budownictwem welfto na nowo: niezbiarstwo

Utwory Arzyniem i Grekoiu pogodnie jak ich religia ktora zyca uprzyjem-
niata nie tak jak religia Chrefijan ktora koroni cernisowa na glows wftacznata
goryca zywt zatrzymata nagof: niekremnofi odkrywata i wery moiwata
niepokazujac za to umyftowej nagrody ktora by mogt pojac yftowiek.

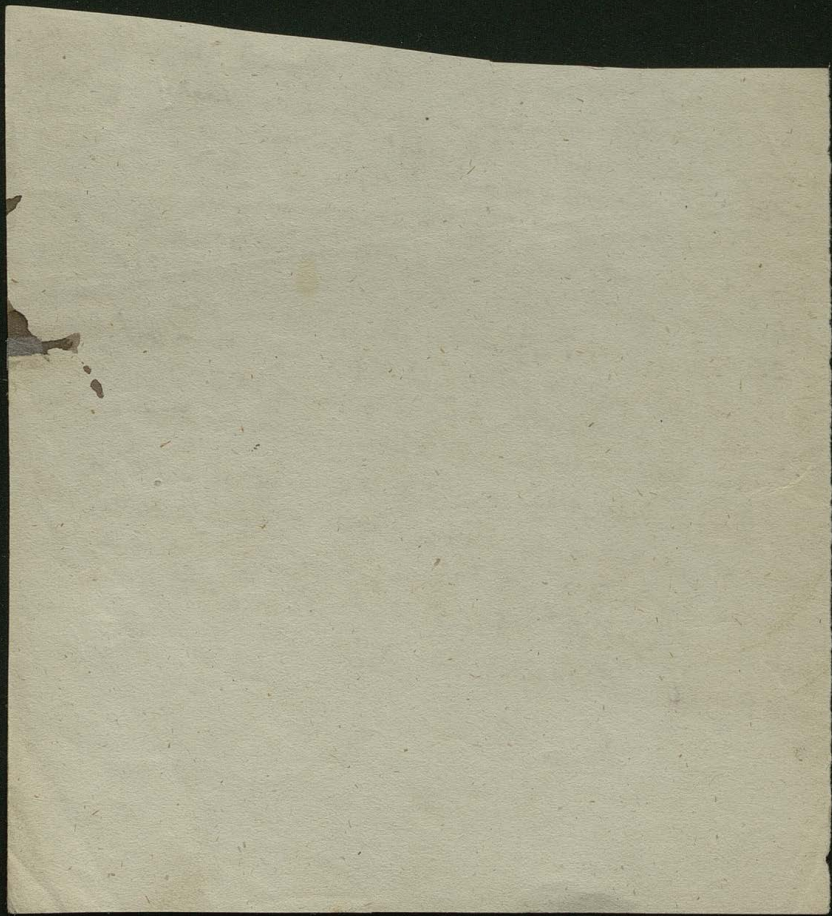
Gust ten ikonoplaftryczny krewit sie az do XVI wieku gdzie podbity
zofat przez wftaki odrodzony gust: gdzie gotycyzm wiele dziki obcy
wiele przejt: te dziki twory wieci ruchu: kftatca uabraty.

Prad demokratyczny odofobnienie za pogontwa rownofi zafoboi nie przyjat
ftawianom do wzniefienia ftuk nieknyh niemajac ftetycznofi te tylko ftuki
w niskim ftopniu kwiitnety ktore niedozownie do potrzeb zyca byly potrzebne
i to bez wykwiitnoci w p. wny (pofagi) odlesanie z kroufoiu dla
tego plody ftuki ukazuja dzieinftwo a kolepego jeft obre ftad inad
przyniefione. Marzenia o wyftokiej ofciaie ftawian niektorych ucyonyh
za ptonne napotw i dity je ani zabyt ki jamej ofwiaty ani fwiaadectwa
ftukow - Odofobnienie to ma meta ftetycznofi z narodomai ktore pofiadaty
ftuki lepsze mozna ftanowity zaprosz wyftluciu jeft ftuk nieknyh

Chodzi mi tu o pokazanie wftawiego typu: charakteru kazdej epoki wfti
nich cyftelnik dany je te ogolneft kilka myftli wftacenny

Arystokracja ftuka w ftukach nieknyh fwej apoteozy ufwiat mienia ftad ftory
hoye wzniefanie artyftoiu a nasko itaki yftowiek jak ftatki co by zamito
wanie do ftuk nieknyh i cyfta dacia tacnyft.

Do bitwie pod Dobrową przechodząc Dwuroy Władystaw Jagiełło zaśladał
w Kaplicy zdobytego przez siebie zamku Dzierzgoni ~~zobacz~~ niskie figury:
ne posągi z drewna rżnięte które zabrali: Kofiołowi Jansoniowi darował.
Kofioł ten miał upodobanie w budownictwie bizantyjskim stawiał i upisał
kofioły w Sandomierzu, Włocławku, Gnieźnie, Tutaj I B. str. 273. 659.
Krol. Jadwiga miała przed ślubem portret Jagiełły za tego Krola
złoty medal jakob Waryk. (Bib. Wielkiej Kon. str. 270. 350.
3 35. Aey zyw 177. Loubeckny pamietnik naukowy w Krak.
1835 str. 431 Tygodnik pet. str. 1840 Nr 32) Obraz bitwy da
znajdował się w (Trokach) Były cechy malarskie i malowanie
na śkle, dziś nie ma na Stefana Batorskiego znane jeszcze
Dla synodzie dysceparalnym Krak. r. 1621 ufkarzano się, że
malarze poważają się obrazy Bogarodzicy malować albo
zmyślać kształtem zbyt nie powiatowym zw. Stefana cudzo
ziemskim (Tygod. Pet. 1840 Nr 32) Dużo był u nas
poważany Klonowicz r. 1711 XII

Mozaika znana była już narodom starożytnym Egiptu-
 nom, Grekom, Rzymianom. Głównie zaś rozwinęła się w Caro-
 łódzkiej w VI wieku po Chr. Ostatni raz użył jej cesarz Karol IV
 do ozdoby kościoła katedralnego w Liadze r. 1378 (de opere
 moysiaco more Graecorum). — Mozaikę zwano: Opus mu-
 rorum, lithostratum, tessellatum, sectile, variegatum, ver-
 miculatum, asarotum, psiphologitum, figlinum, marmo-
 ratum — po arabsku: Trifysa (z greckiego Trifida). —
 Ciampini (Vetere monumenta, in quibus praecipua muriva
 opera illustrantur. Romae 1747) rozróżnia 3 rodzaje mozai-
 ki 1) tessellatum; 2) sztuk marmurowych używana do posadzki;
 2) sectile, sztuk marmurowych rżniętych podług formy — uży-
 wane we włoszech (nakosztalt boule-roboty) 3) vermicu-
 latum z małych kamyczków różnobarwnych najczściej z szkła
 na kolory, z kamienia na barwę żółtawą, szarą, z wapienia na
 barwę białą). Mozaikę osadzano na narzucie wapiennym na któ-
 rym za pomocą rowków (aby trzymało) dawano kit (stucco
 z wapna i piasku marmurowego mieszanego z białkiem lub ole-
 jem w którym osadzano kamyczki kostkowane mozaikowe. Te
 kamyczki robiono z pasty szklanej która rżnięta; jeżeli miała
 być złota dawano ^{proszek} z ^{proszek} uienką białą złotą i wypalano. Naj-
 dawniejsze mozaiki mają 5 do 6 odmian (nuances) jednego ko-
 loru (tętny) od ciemnego do jasnego; późniejsze mozaiki (a nawet
 kijowska mają 1 lub 2 odmian tylko przez to brak życia w
 obrazie i w rysach twarzy oraz szadowania ręką powstaje.
 Sztuka w kamyczkach kryte bez pscherzyków, dobre barwy prze-
 rycone i przejrzyste. W szkole bizantyńskiej używano dużo
 kamyczków złotem wypalanych, lecz szadły i rysy twarzy są sztyw-
 ne; robota jednak dość szelna. Mozaiki w Wenecji w Kafiele

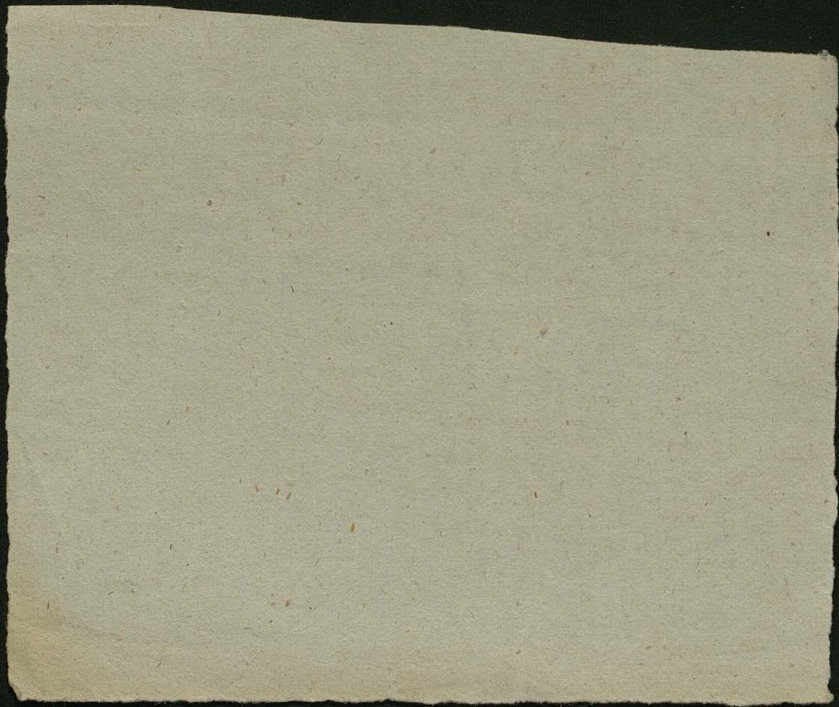
S. marka są z XI wieku; w Medyolanie (S. Lorenzo) z VI wieku
- W Murano w sklepieniu kopułowym w presbiterium jest
kolosalny obraz mozaikowy P. Marii stojącej na piedestale
wzrostu w niebieskiej sukni; wzniesionymi rękoma (po-
dobna w Kijowie), kółko głowy nimbus i litery MP. ΘΥ, twarz
złotogłowa. Ornamentyka gzymsowa z listków i kręgiem na
złotym tle; napisy łacińskie - z XII wieku - W Torcelli w
Katedrze są również mozaikowe obrazy na sklepieniu
na tle złotym z XIII wieku - Lorenzo ma mozaiki z XIII wieku
- Katedra w Frijesie z XIII wieku.

~~255~~

33

256

Marmurotamy Chęcińskie oddawna były znane w Polsce bo Władysław IV Kazat z nich wykuci dla ojca Kolumb. Janiust-August
 Sprowadził robotników z wioch trudniących się obrabianiem marmurów
 Jan Kazmierz r. 1661 pozwolił robotnikom debnickim podejmować się robot
 marmurowych w całym Kraju co August III r. 1752 potwierdził. Wielki ołtarz
 w kof. S. Zerepna w Wiedniu r. 1640 oraz nagrobek Adama Czart w kof.
 ciele S. Maryi Magd. w Wroclawiu 1678 są z marmuru czarnego Debnickiego
 R. 1817 urządzono fabrykę marmurów w Chęciach z 4 pitami do rżnięcia
 marmur budo biały w Jaroszkale, brązowy w Bolechowicach: Stolpcu,
 złoty podjedlny, popielaty w Szewcach, brązowa czerwony w górze zam-
 Kowej i okrągły, złoty plamisty z żyłkami czerwonymi w górze Żelcowej,
 czerwono estkowany jako Chęcin, popielaty na Karzowie, jako Kielci wiemy,
 żółto czerwono plamisty pod kościołami czarnej w Szklarach: Czerwony
 porfir czerwony w Debniku i Briskni Łabki I 299.

Zygmunt III znalazł dobre na złotnictwie
 za pomocą Redura wenezyanina nadwornego
 złotnika robot monst-ranage, kielichy, lampy, lich-
 tarze któremi obdarzał Kofiooty. - Budownictwo
 za niego kwitnło r. 1604 powiśki był zamek war-
 szawski, wystawit pałac w Sobotowie, za niego powstały
 kofiooty jezuitów w Krakowie, wystawit wież przy kurzy
 ftapie w Krakowie; Kaplica na zamku, zamek w
 Warszawie prowadził budowniczych z Włoch. z tego
 to czasu są owe budynki wtopnie z dużemi oknami
 płaskimi dachy. Budował wtedy Jan Zamojski w
 Zamosciu, Mikołaj Wolfki Kłafitor w Bielniech pałac
 w Rabsztynie, Han. dubomirski zamek w Wifnię
 i Łanowie - Byli wtedy sławni budownicy wojerni
 Wilhelm Barbier francuz, Jozef Szeberek niemiec,
 Jan Dekan wielkopolanin - Krol stał drogo obrazy
 ignat ji na malastwie - Cebrydowski funduje Kalwa-
 ryę - Obraz S. Jaska który Zygmunt III przez Maciejowski
 księga Gnegorzowi XIV postat był tak ładny iż go

włoscy malarze chwalili - za Zygmunta III wybito
10 medali - Stan. Szafraniec wojew. Jandom. r.
1594 wybudował zamek w Puszkowej krale a 1598
Jan Łotocki starosta kamieniecki w Łatygowie.
- w Łotkwi Żółkowskiej r. 1609, oraz w dubowli, w
Krafcynie Krafciki r. 1613. - Krzysztof Oszoliński
r. 1620 wspaniały zamek Ujazdów - Kłasytor w
Czermy r. 1628 zatoszony - 1629 w Jarostawiu Kopiot
Jezuitor - w Brzeżanach zamek

1841.

Handel Wetna, cyrul dawniej mato pofektiwane dzis' dwa razy wistfca maja wydatnosci i pozytek za nie z zagranicy. Zoltka w r. 1840 utracita prof. Martkiewicz w Krakowie Piotr Ligner b. badawczy przy radzie stanu, Andrej Ewanj w Tafi: cel znakomitych fabryk zelaza, Karol Lefel, znany rzezbierz Sturmer i artyz: ta dramatykny Herasofki -
 Zonistwienie funduszow a pofojenia banku polskiego - offtatcne rozfadzenie fpraw cywilnych i Kryminalnych powierzono 2 departamentom Senatu - dla rozpoznania prozb do lejasa ranozonych wyznazono ofobna Komifzjo - zarzad instytutu Aleksandrowskiego wychowa: nia panien powierzony zostal ofobnej radzie - przy uniwersytecie petersburskim ustanowiono ofobna Katedre prawa polskiego - wystawiono pomnik w Kalisku na czesci przymierza z Krol'em pruskim Fryderykiem Wilhelmem III zawartego - oraz pomnik w Warszawie dla zabitych Polakow 1830 przy jaja gildyj - Otworzono gimnazyum realne - byly wystawy fztuk piaskowych, ptodow i przemyslu Krajowego, wyscienci Konne - Praca nad zatoze: niem w Warszawie Zgromadzenia mitefnikon fztuk (Amplonovnin) - Towarzystwo Kredyto: we ziemskie zbiorato fi - zaprowadzono wygodne poczty ofobowe na trasie Pelerburskim oraz omnibusy Stein Kellera. Wymurowano r. 1841 w Warszawie domow na pistrza 14 bezpiat: rowych 5 na Pradze wymurowano domow 2 a d reurnianych 5 - Okazate budowy ukonzo: no: patac dyrekcyj mennicy, fzpital S. Lazara z gimnazyum drugie, fzkota obwodowa przy ulicy Alea, hotel angieloski i t. d. bud uja fi gimnazjum realne, ochrona nad: wiflan z fzkotka Towarzystwa Dobroczynnosci - na placu pod dwem fstawia hrabina z fizat Sangusfkon Matarkowska fmy Kofiot parafialny - wyrestaurowano Kofcioty N. D. Maryi (z r. 1392) Reformatorow (z r. 1671) Kapucynow (z r. 1684) wprowadzono z uroczysf: cia obraz S. Weroniki (Giubiani) do Kapucynow - W fzpitalu dzieciatka Jezus buduje wis: dom dla Kobiet obto Karago umyftu. - Dziate Towarzystwo Dobroczynnosci i Towarzystwo wspierania podupadlych artyftow muzycznych - Otworzono 2 nowe fale ochrony: na Ogro: dowej ulicy i na Pradze. - Elfner wykonat fwe oratoryum ms Ki Wewiwicela - Bawili w Warszawie cefarz Mikotaj dni Kilkanaftie, Krol pruski, Wielcy Dzia z ta nastepny tron: Wejmarfkiego, i Hefoen-Darmfztadzkiego, Dzia z Emil Hefki, Dzia z Karol diek tenftim i hr. Arnim nazyelny przefel rzadu W. D. D. Lomarfkiego.

Sztuki piatkae. Pierzjodycznie wychodzily: Album cyklograficzne profeszora Lisafkie: go i Widoki Warszawy Scholtza. Utwory muzyczne dniewy N. N. Wyfokskiego ftanego fortepianisty - Prof. Elfnera: nowa mfa nadsien S. Lechij i Ave Maryja na fama glosy. Niderkfiego: Mary na uroczysfci S. Weroniki, Joz Stefaniego 2 Mfze nowe dla uczniow

głównego gimnazjum i przez nich wykonane. Karola Kurpińskiego który tego roku dyrek-
cją opery opuścił. Wielka kantata na obchód uroczystości zjazdu W. X. Cesarzawicy do Kłeroj-
teat napisał L. R. Dmuchański - Nideckiego. polonez z tematu Piwowara - J. Stefanięgo :
wspomnienia Karnawalu w cyli zbiorów taniec refleksyjnym pieśnią oraz tegoż muzyki
do baletów : Figle wieśniaczki (z Józefem Danfem) - Pasowie Licia Wandom (z Zyro-
wecem utożone) - J. Danfego wielka galopada : Wyługi konne - tegoż Mazur 21 czerwiec
wy : Kawianin - Polonezy i muzyki do komedjo oper : Cyulia, niech i tak będzie, Miniatura
Żony i drammy Życie frem. - Utwory Jozefa Nowakowskiego i innych muzykalne. -
Teatr Wielki w ciągu roku odgrano 11 tamazone drammy : Opułt wielkiego furjata, Dulja
ref, Życie frem, Żona artysty, SzeKspir w domu rodzinnem - grans Graça 3fflanda :
Laforniego Opere Cyrylik Jewilski - dano nowa opere Duśwar z Orygion Adama z baletu
dwa nowe tańce balety, Rozbojnik Mosk, Pasowie Licia Wandom oraz trzeci : Figle
wieśniaczki (balet ^{zrefleksyjnym} wafawsk. Morysa układu) w Teatrze Rozmaitości przedstawions
złotek 11 oryginalnych (Znamie drammat wieffen, Ukazanie komedjo K. Kusa, niech i tak
będzie Krotchurita Konstant. Celińskiego, miniatura żony Krotchurila Leona Legietyn-
kiego) i 12 Etamazonych : Papuga nęcej babuni H. R. dyflowkiego i 3 jego muzyka,
Mitofe i gra komedia Etom. Jafiniego, Porwanie komed. H. Leont : Halpert, dydony
artystka dramatyczna (Hart. Lawtowski), Zmyślona wtażka, Bukiet Balowy, Oj-
ciec i syn, Cyulca cyli Dandy rozkocharny, Niedroffek, wst. et do mat. jęistwa, Wpuc-
dzenia komedie i tego mi treba Krotofita. - Przyjeżd do teatru artysta tenopolnięgo
wyfopita młoda spiewaczka Morys oraz tenoryfita matufyniski. - Artysta Kudliżmny
wżkole dramatycznej. - 2 obcych wyfepowali : fortepianifci : Thalberg, Drejzrok, Szuf
i Panna Grinberg, skrypkowie Ole Bull, Syvori, Hauer, dund, baseliffita nowa :
czek, barytoniffita Dennffrem, spiewaczki Aug. Ota Szebeff i lent. Kaplińfka tan :
cerze Laforni i panna Tagliori, krajowi fortepianifci : Wyfocki i wodnicki, skrypek
Hornziel dublinianin, Towaryfstwo muzyczne Goralii Lierzejfkich, z widowyfł dru :
toważyfstwo jo. Popiołka dawato Norms.

426

37

"Gdyby w kraju naszym większa była pilność około zachowywania
pamięci ludzi godnych jej przez swoje talenta pożyteczne i honor
ożryznie czyniące i przez ofiarowania wyzyskań w różnych zdobywanych
kunsztach nie mieli byś my podobnie tego zazdrościć cudzoziemcom,
~~jak Rafaelowi, Rubensowi, Grewshinowi, Caravaggio, Carracci, Ticianowi,
Bujarowi i innych będy smiatofar~~

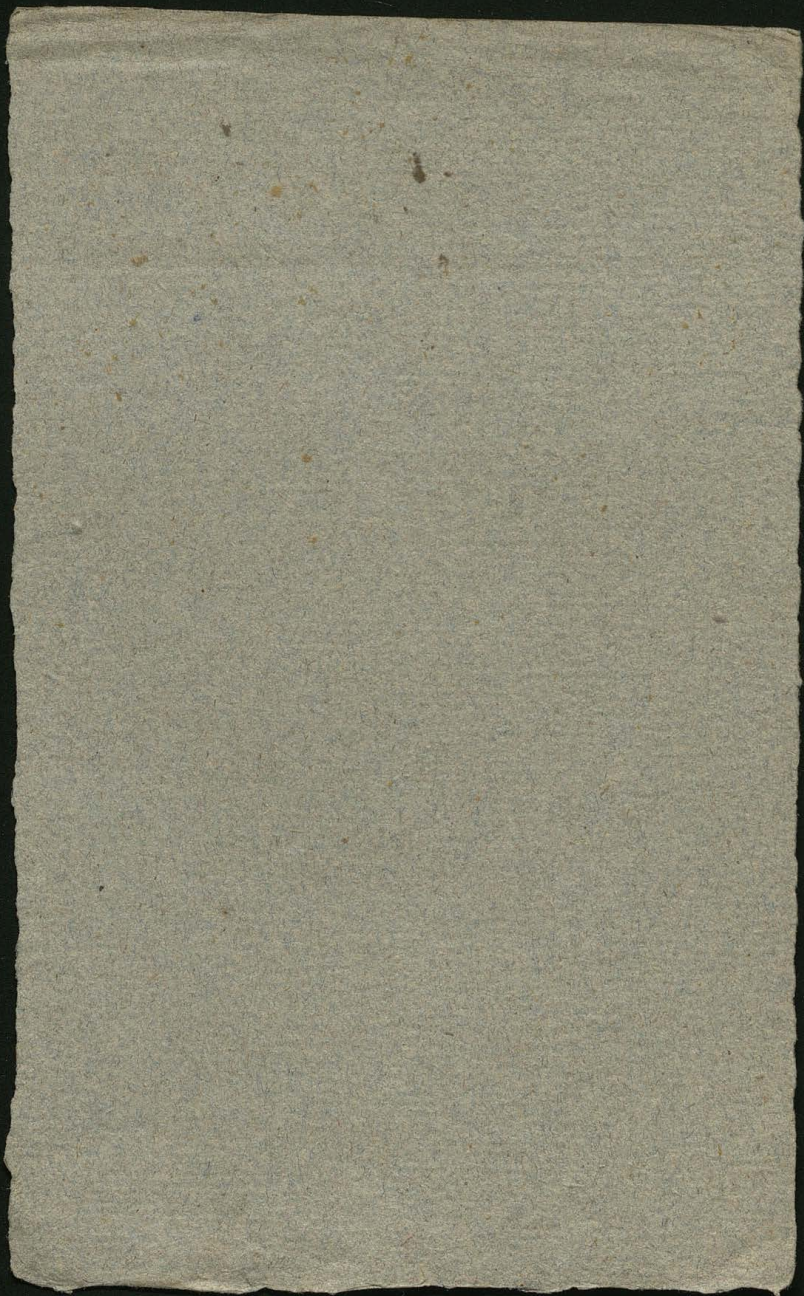
Soltykowiec.

121

Drugoty lib. benef. wspomina iż Bolesław Chrobry
1006 na Łysej górze dla Benedyktynów wyftawił
Kofioł J. Krzyża „imitans graecorum more ex
rectis et quadratis lapidibus.” Kofioł ten
władcyftaw Jagiełło przyozdobit pićtura
graeca a wtedy był ten kofioł (opere humili
et baso fabricata) niſki

Lambert III biskup Krak. około 1100 r. zbudował
na zamku Krak. grob S. Stanisława „ex petra quadra
pulero opere fabricata (Łętowna) i z totemi blaſkami
obit na których były wietrze Tamiſkie Leoninſkie.

R. 1101 z inwentarza po śmierci Lamberta biskupa Krak. wspomina
na już w kofiole Katedr. Krakowſk. o Kielichach 18 pomisędzy
którimibyło 4 złotych reſyta srebrnych, 4 Krzyżów złotych 4 Krzy-
żów srebrnych, 10 lichtarzy, 2 urnae argenteae, 6 turibula
Inwentarz takiż 3 r. 1110 mowi o 18 Kielichach między temi 6
złotych reſyta pozłacanych, 10 lichtarzy srebrnych, 5 srebrnych
a 1 miedziany poſtawiany turibularz, 3 garnuszki (urceus)
srebrnych 3 srebrna miedziacz, Korona złota, 2 Korony
wſpocz srebrne, Una tabula (obraz) aurea 2 argenteae
ſzaty kapłańſkie auro tecta, Sereniola 3 argente tecta cum
reliquis to jeſt i corneum et iligneum, cruas 3 aureas 7 eger-
argenteae 3 cupreae. Manutangia 5, Pedes ad cruas argentei
2, cuprei 2, Ora ſtrutionis 2, Vaſulum argente paratum (oprac-
ne) ad vinum defferendum et aliud cum fiſtula argentea ad
corpus domini, 3 cornua argente claufa, vexillum auro paratum,
7 tapetia, 8 tabulae ante altare, 4 cortinae, 8 dorſalia.

Pomniki gliniane na grobowcach Litałow : w Krakowie ³⁹ ~~449~~
władzoki et ka delikatnie wyrobiony (co świadczy
o wyjątkim stanie sztuki. plastycznej) w wroclawiu
Henryka IV: II i t. p.

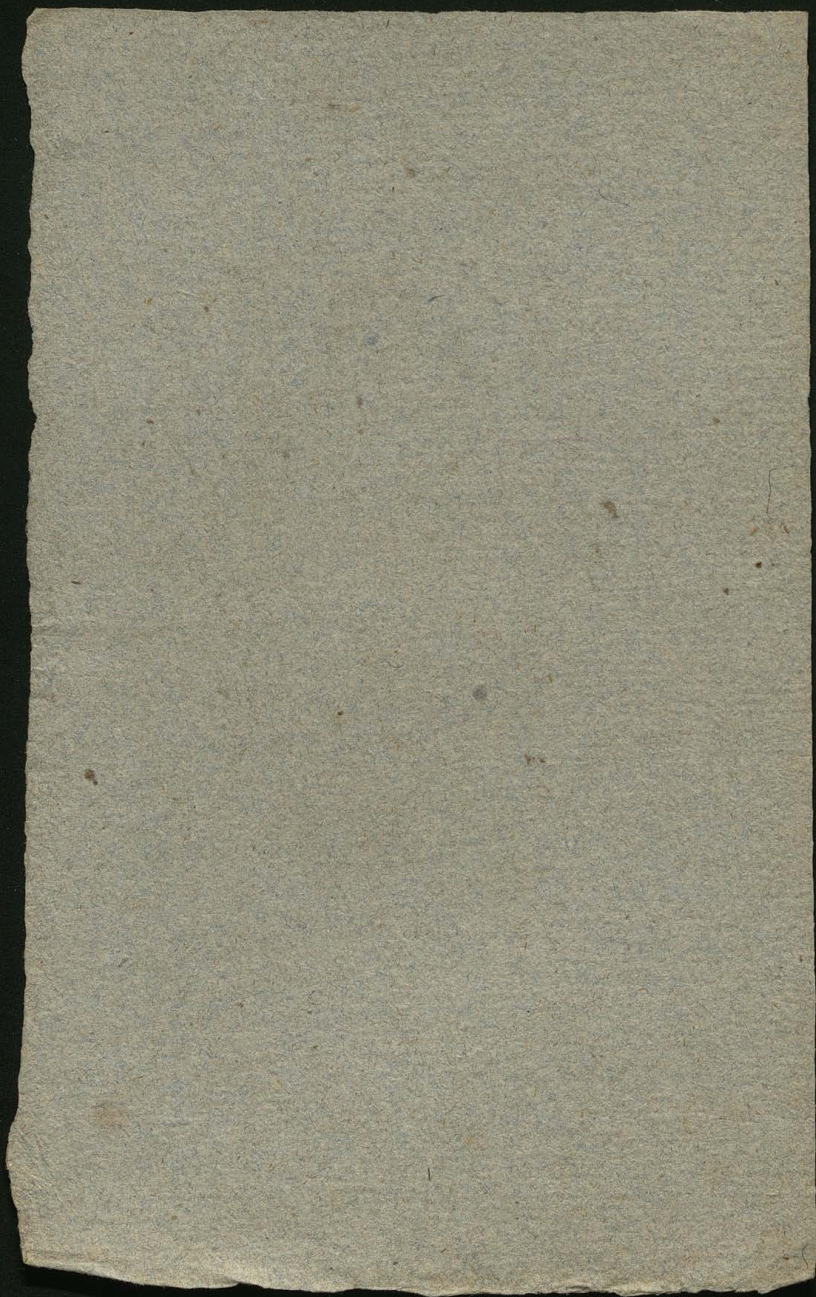

2
 Oltarz srebrny (zauwany r. 1680 na 300000 złp)
 do Kaplicy Zygmuntowskiej dla Zygmunta I około
 1538 złotnik medkisi Bayer w Norymberdze
 robot, smyestnie roboty do tego dzęta temuz złot-
 nikowi robot Piotr Flötner

zas Hanns Klimm (a nie Albert Glimm jak
 Deuich, pisze) w Norymberdze robot 1512 srebrne
 obrazy do kęfki dla Kaplicy S. Hanstawa na
 Zamku dla Zygmunta I na pamiętkę zwycięstwa w ¹⁵²⁶ ~~1525~~
Jan Casaglio jubiler sprowadzony do Dolfki 1539
 r. 1569 porzuć Dolfki + 1570 w Parmen/kuin
 (robot popieru na agacie ufhodnim Krolowej Bony
 w zbiorze Debruge Dumenit w Laryjn) R. 1552
Joannes Jacobus Casalius Veronenfis męfot gemmetum
 od Zygmunta Aug. doffat szlachectwo i tytuł eques au-
 ratus

Jan Maria Ladorario medalier zwad fi wstafiwie
 mofca sprowadzony do Dolfki 1530 byt rzesziarem
 i Kemiensarem Krolewskim w Krakowie 1553

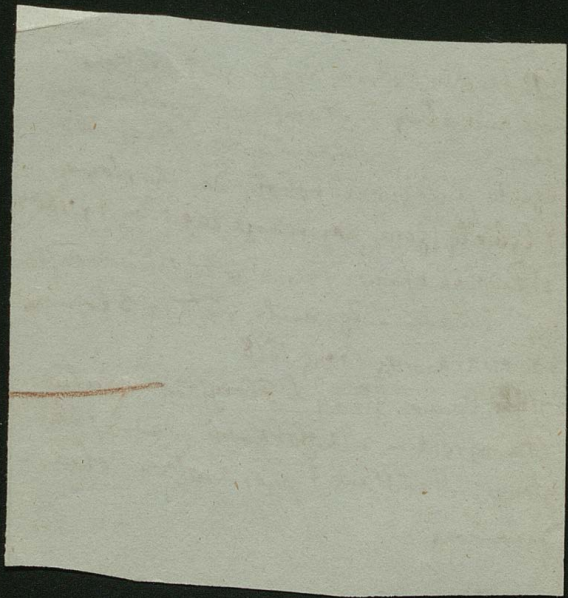
Pomnik Fryderyka Kardynata miał odlewać
Piotr Vischer w Norymberdze lez nie ma
 monogramu

41 576
Wzkarbin Katedry Krak. jest szczerozłota
oprawa głowy S. Stanisława ozdobiona anio-
łami, herbami, ryzunkami cudów S. Stanisława
dzieła przedziwnej roboty dar Krolowej
Elzbiety (żony Kazimierza Jagielloń.) r. 1504

2) Podobna oprawa sliczna w kształcie monstran-
cyj relikwii S. Zygmunta, złota, z 3 figurami
darowana przez Bonę 1518

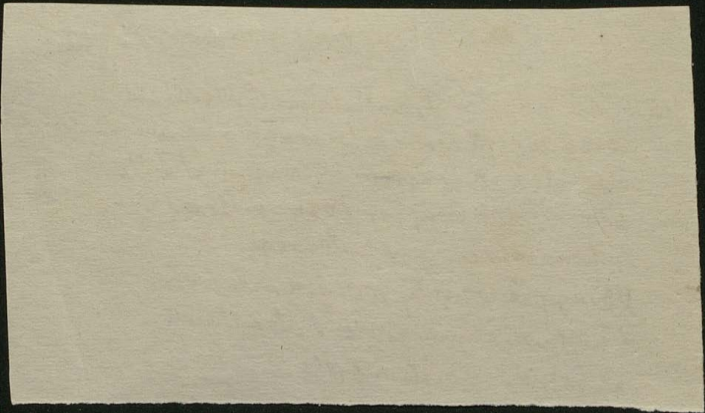
3) ~~W~~ Oprawa głowy S. Floryjana w guście
starogreckim z 12 ołowkami (dawniej dla
głowy S. Stanisława) przez Krolową Zofię
Sprawiona

42 666

1515 die Sabbathi Translationis S. Hedwigis
d. 25 Augusti consecrata imago magna
argentea in honorem S. Stanislai et S. Si-
gismundi Conceptoris per Joannem Konaszkę
Episcopum Crac. presente rege.

Obrazy te wazyły 1000 gruzarę srebra
i postawione przy grobie S. Stanisława
na zamku, kołystem Króla.

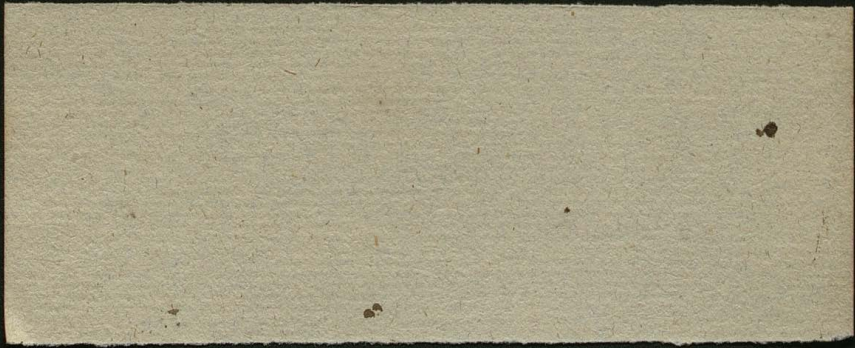
Fryderyk kardynał z matką Elzbieta p. 43

złoty relikwiarz na głowę J. Stanisława

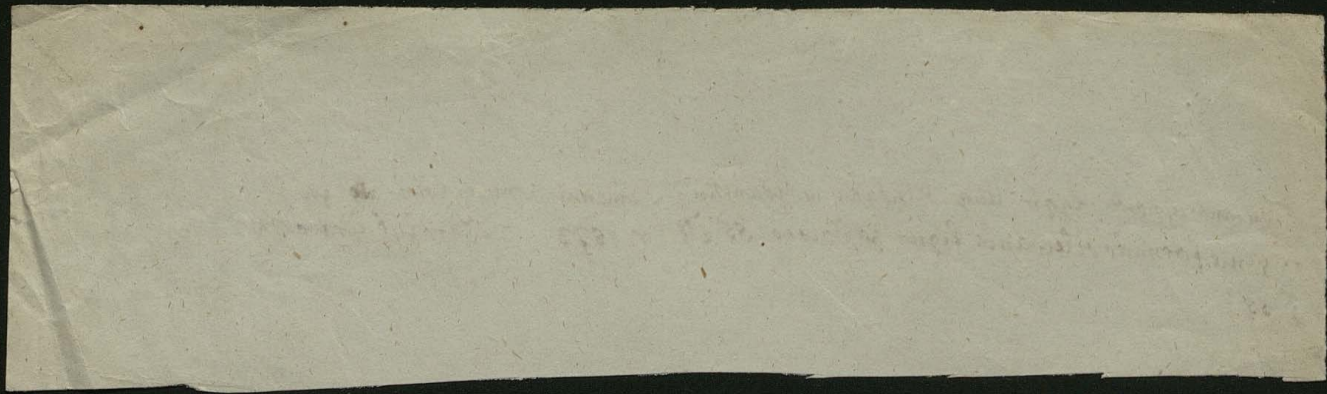
z złota i perł: drogich kamieni, kłó

reper woston z robotą 7500 dukatów

Michovite p. 374.

454
44
Trumna cynowa Zygm Aug. odlewana w Gdańsku; samemu snycerzowi ~~do~~ za
rządzenie form do odlewania figur zapłacono 55 zł. r. 1573. (Starożyt.-Grabowski
I. 55.)

Joannes Michalovic Urendoviens 1575 byl budowniczym Kapliay
N. Maryi P. (Rozycow) przy katedrze Krakowskiej.

(i oltarza)
Johann Peter w Wiedniu robil plan do odbudowania wspanialej Kapliay
N. Maryi P. Kofytem Arturowej Lotockiej przy katedrze Krak.

Jan Danninger i syn robil bronzowy oltarz, kapitela i rozety w
ogniu zlascione do tejze Kapliay.

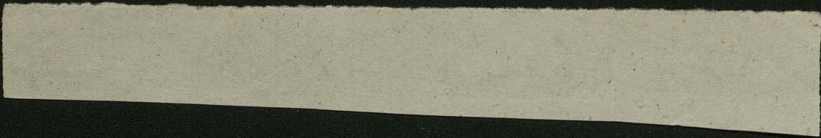
45
~~310~~

Faint, illegible handwriting on aged, yellowed paper. The text is mirrored across the page, suggesting bleed-through from the reverse side. The paper has a rough, torn bottom edge.

kanonik

Jerzy Grochowicki (Kopie Krak zamku r. 1651 z marmuru obr.
dowat to zjemo Albert Kopieki kanonik + 1649.

46 ~~449~~

47

poprawiony

Karol Cyrtowki profesor niezbiastwa w szkole technicznej
robił jakoby z mapkowca dla Maryi Kuzymiry Kostem 1840
nadu austrojęckiej

Henryk Kolsowski wykut z miedzi glicera Lumen miedzi jana
dla Pol. Bronistawy a prof Bizanski malował
jej obraz

~~128~~

118

Kaplica ⁽²⁾ S. Krzyża w zamku Krak. wybudowana z ciosowego kamienia 1473. Kazimierz Jagiellończyk. Zważając dawniej ta kaplica rufką widać więc że dawniej wybudowana bo w przywileju fundacyjnym królewskim z r. 1473 wyrażone jest: *Mosaico more depicta a Jan Długoski w swym przywileju mówi: Graeco more depicta et decorata; dotąd jeszcze tam napisy sławiańskie*

Łofija Potocka z Branickich podług rysunku architekta Nobili w Wiedniu przekształca Kaplica N. Panny w Katedrze Krakowskiej, okryta ścianą marmurem Dębickim i potosią. Ta dłuta Thorwaldzена z Rzymu pomnik dla męża hr. Artura Potockiego oraz matki jego Julij z ciążat Lubomirskich.

Pomnik Kazimierza Wielk. Tron grobowca cyli skrypnia w której spoczywa ciało królewskie. Stara rzeźba gotycka piękna kawałek z niej z Katedry Krakowskiej ukradziono do Łutaw (ob: Poret pamiątek w domu gotyckim w Łutawach 1828.

Bona fundowała ~~1544~~ Kaplicę S. Katarzyny przy Katedrze Krakowskiej (Starowolski *Vitae Antist* p. 231)

Kościół P. Marij w Krakowie r. 1394 obcisowyano gładzi na sklepienie tego kościoła r. 1397 sklepienie zaś malowane Amb. Grabowsk. Krakow wydanie III str. 122

Wkościele S. Piotra i Pawła w Krakowie jest wielkie wyobrażenie zwycięstwa nad Turkami przez Jana Sobieskiego 1673 odniesionego tu z rozkazu jego będąc królem zawieszono. (Duryeński *Lamiatka Kościół* p. 39.

Marmuru rzeźbiarzom krajowym dostarczyły okolice Chęcin tuż koło Kielc, oraz pod Miękinie za Krzeszowicami Breccia Za Jana trzeciego wydawane miały kwatery z herbami z bukfi: nam radonego

Wit Stos zarzątr. 1477 robić rzeźbę do głównego ołtarza
w kościele P. Maryji w Krakowie i ukończył r. 1489 rzeźbioną
ta rzeźba owocnych 2808 zł. Był to rzeźbiarz i mistrz
dziwnie kształtany i pilny i zięziwy, którego rozum i robota
po wspaniałym chrześcijaństwie z pszwatą głynię, którego też
ta robota zaleca na wieki" (Rekonstrukcja pisarza miejskiego
Jana Heidek z Gdańska przytoczony w Ambr. Grabowskiego:
Kraków Edyc II str. 353) ^{największy kłopot na ten ołtarz to był Jan Heidek}
Sefried Bethman r. 1477 był rajcą Krakowskim ^{Wojciech który to był kłopot na budowę kościoła P. Maryji}

Do murowania zamków używano jeńców Tatarskich lub
Tureckich

Dollabella Tomasz na koniec w konwencji 80. Dominikanów
19c około 80 d. 27 stycznia 1657 pochowany w tymże kościele S. Trójcy
w Kaplicy P. Jezusa ukrzyżowanego. Na obu obrazach w kościele S. Franciszka
ka umieścił on swój portret w narożniku od dołu a na obrazie
Venetus, pictor S. R. D. A. D. 1613. Wzmianki o ptodach pęzła
Dollabelli 59. 1) Congregatione Sacerdotum Canonice rationis
B. Joannis Cantii. Cracov. typ Univ. A. 1676 fol. str. 102. 2) Comp.
Historice Congreg. nobil. p. Nicol. Zebrzydowski fundatae. Crac.
1744. 4c str. 32 i 39. 3) Juliuszki I p. 57. 4) Kłodzkiego pane:
giryk na weselu jego. Obraz Dollabelli: Zwiastowanie P. Maryji
w Kapucynów w Krakowie (Pogrzebie ludu rok VII nr 7 lecz to mylnie)

2
x
7
6
a
e
r
l
s
s
1
4
5
7
1
t
4
m
ne
x
1
2

808

Faint handwritten text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is illegible due to fading and the texture of the paper.

Kopuot S. Anny w Krak.

50

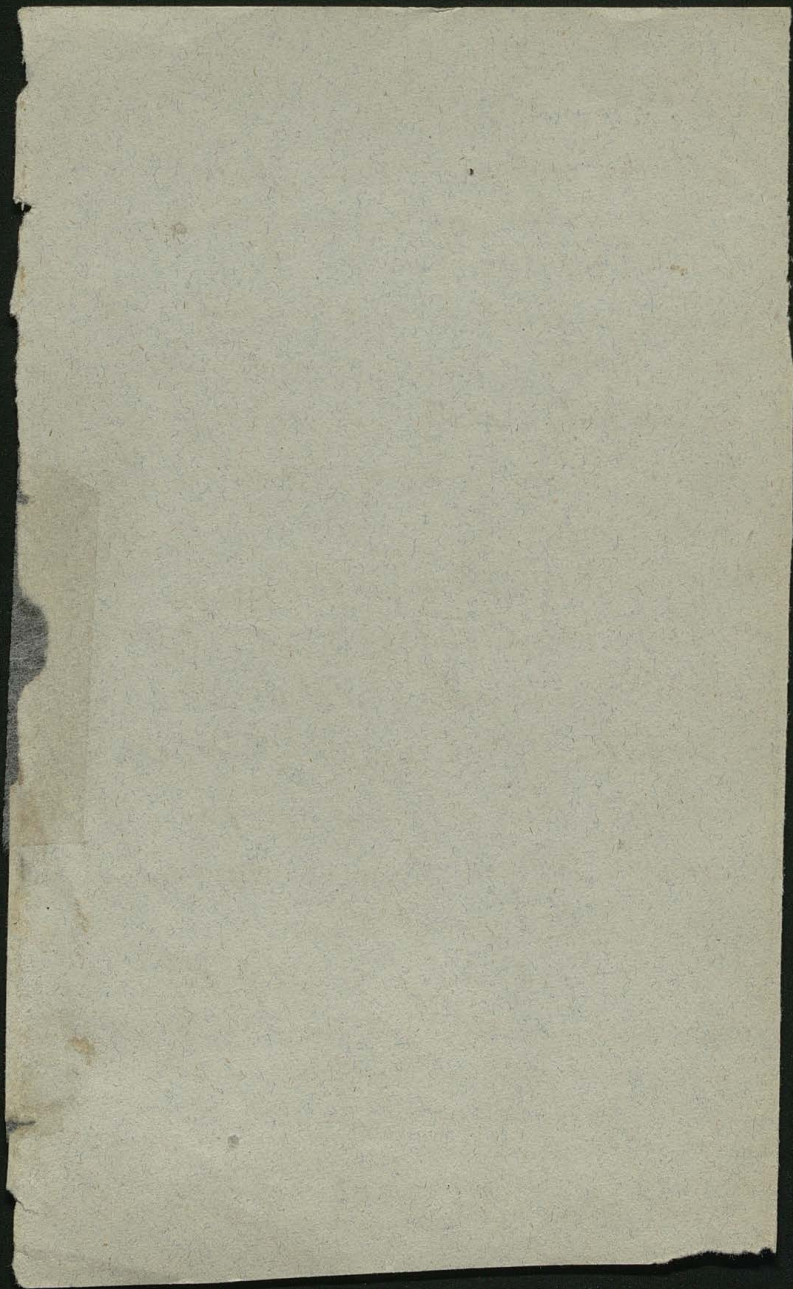
Baltazar Fontana z Como sztukaterie
robot z bratem Franciszkiem Fontana
ktory + w Ołomuńcu.

Kamień na fałdę brany z Lingowa a na
stupy i cokół z Myślenic, gips z Tomie
marmos biaty z Skaty marmos szary z
Regulic czarny z Czerny, czerwony z Ckecin

Obraz przedstawiający Jagiello chorzącego
Litwą i fundującego Akad. Krak. stał
w ołtarzu w kaplicy gdzie leżał Wład.
Jagiello Jakub Najman zbudował
na niego ołtarz oddzielny leżący gdy
pomnik Sotyka stawiano wyrzucono
go. Jest drewniany stary

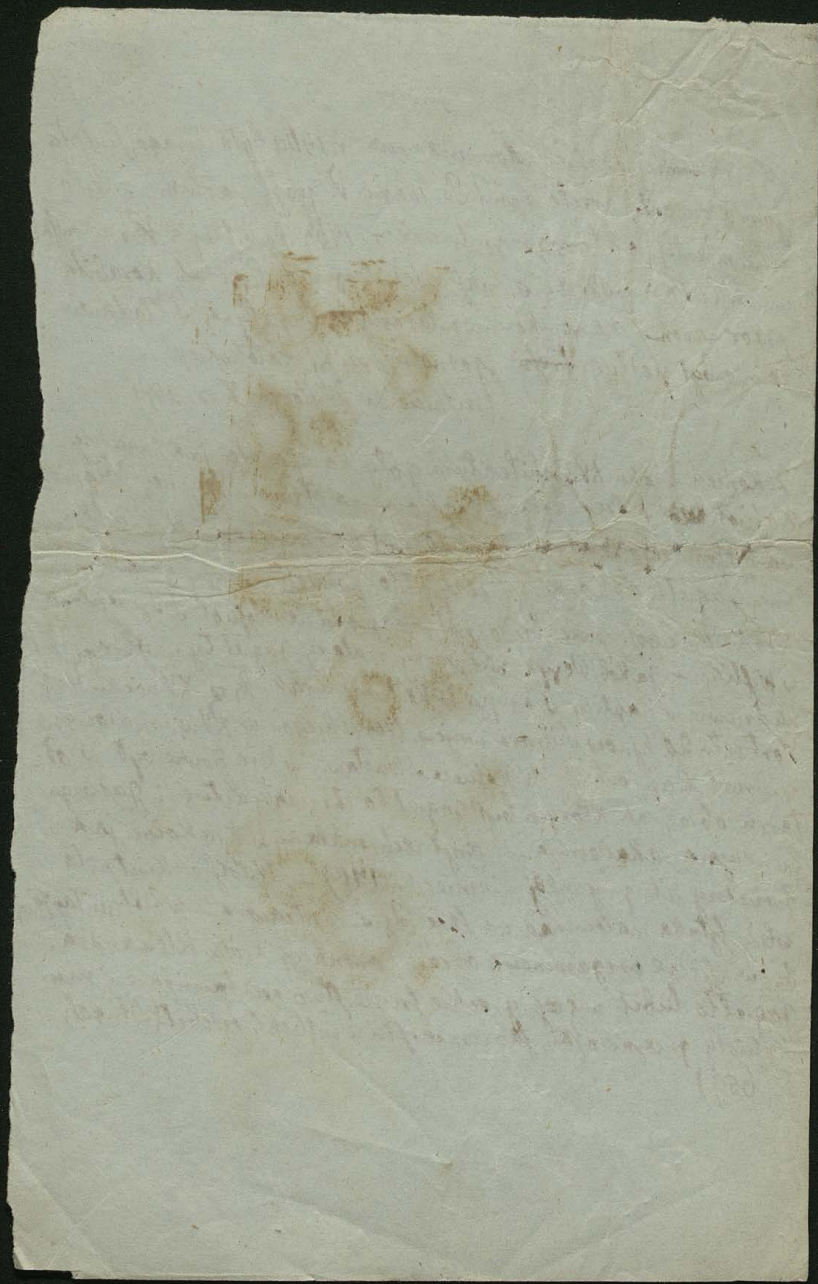
Dopusz p. g. Kłęczoty.

Władysław Jagiello kazał pomalować kopuot święto
krzyżki greckim sposobem "które jeszcze nie co trwa"
i kopuot białą otowianą pokryć. (Jac. Jabłoniski Drewno
żywota na górze Łybiec. Krak. 1756. 40 str. 197. podobne malo.
widział podług Węgrskiego sławonia były w dublinie. Widać że
za Jagiellą ręką bizantyjską malowisto do Polki ręką wo-
dyci.

W Krakowie w kościele Dominikanów r. 1469 była imago sculpsita
 iam a ducentis erecta annis B. Mariae V. post partum in lecto
 decumbentis, o którego zniszczeniu r. 1469 do biskupa Krakowskiego
 Janusza z Borezia napisał Łęczyński. Korabita
 przeor zarządził kanoników regularnych S. Augustyna w Kłodawie
 że nie był podług treści zgodności religij katolickiej
 (Wiskniewski Historia I p. 29)

Z końcem wieku XV architektura gotycka upadła jak świadczą
 Kosiół ~~od~~ S. Bernarda w Krakowie na Stradomiu przez Ułganiew
 wa Oleśnickiego zbudowaną i Kosiół Karmelitów na Działku
 przez Jagiełłę dokonany. Jagiełło podniósł mury zamku
 Krak. Długosz wiele budował mianowicie Kosiół S. Jerzego
 w Wiskniewie. — Jakób Weżyk nadworny malarz Jagiełły. Obrazy
 na drewnie w Kaplicy S. Krzyża w katedrze Krak. fr. XV wieku
 Portrety 20 synów Siwora wojew. Łęczyńskiego w XV. malowane
 widział Lączyński — W kościele S. Wawrzynia w Krakowie był w ot-
 tęgu obraz, na którym był Jagiełło chrześcijanin; Jadwiga
 fundująca akademija — Był cech malarzy w Krakowie jak
 świadczą ich przywilej niemiecki 1419 — Włoczek kwintysta
 wtedy sztuka malowana na ścianie dziś zatracona — W białym kościele
 był w Kłodawie programowy obraz Koronacji Króla Alexandra.
 Jagiełło lubił więcej greckie fryzury nad łacińskie i nim
 Kosiółki gnieźnieński, Jądomierski i wiskniewski ozdobił (Długosz
 I 659)

W Kościele dominikanów w Krakowie w Kapitułce i refek-
tarzu jest wiele malowideł al fresco wotkiw.

52

Ciampi Bot. 112.

w drugim napędzie Satawów gintony z zamkiem Krak. Starożytność:
ne Książę polski pomnik. Najdawniejszy jest Dołostawa wstyd.
liwego u Franafkarów w Krakowie z napisem: Annus Domini
M CCLXX obit illustrissimus princeps et dux Vladislavus
dictus pius dux Cracov inno cytajs (Lalis) — nagrobek
w tadystawie Łokietka jest dziełem pierwszej połowy XIV wieku
na słazkich grobowcach z XIII wieku rżmo fiholastygme.

W kościele Franciszkanów w Krakowie jest
nagrobek z napisem Anno Dni 1270 obiit
illustrissimos pnceps et dno Vladyslaw
dictus pius ~~dux~~ dux Calce. (lub Cal &)

jest to nagrobek (Władysława Odoniego)
księcia wielkopolskiego dux Calisris z napisem
Anno dni 1270 obiit illustrissimus
princeps et dominus Vladyslaw dictus pius
dux Calisriae etc.

Biographie universelle

625

462

na nagrobku Bolesława Łętyńskiego w Krakowie u Franciszkanów
na drugiej stronie jest nagrobek zakonnika z rokiem 1292
(1492?) niektórzy myśleli że to nagrobek Franciszkanina Bar-
tholomaeus de Bohemia z r. 1292 misionarza między Jazdwin-
kami

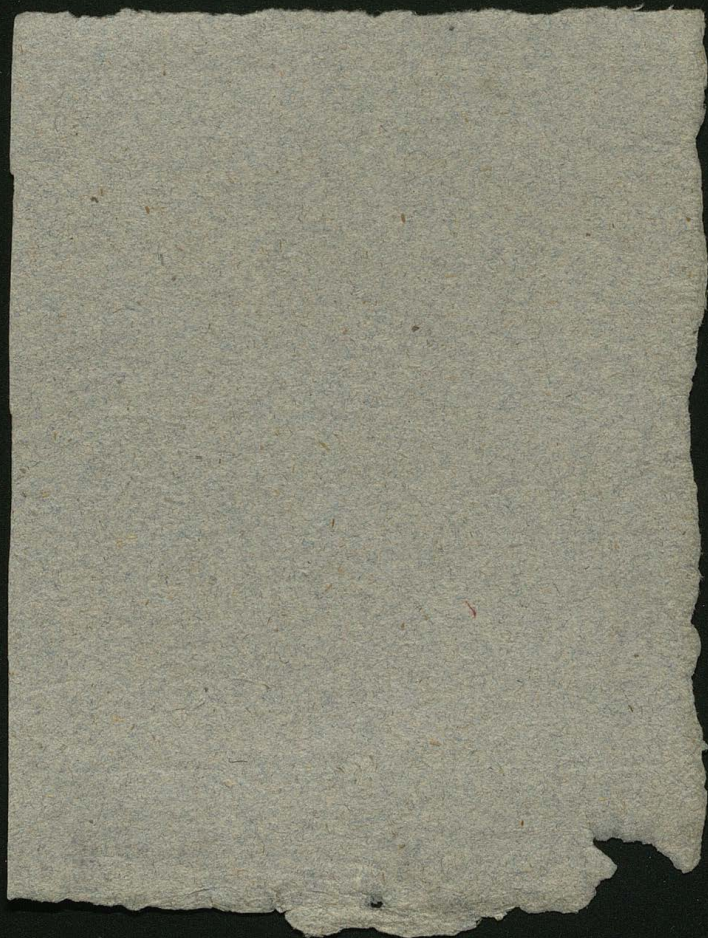
na fycynie zamku Lwowskiego jest r. 1320

Sztuki piśkne Przemioſta ſtolarstwo 56

Stawne ſtalla w Franuſzkanow ſtawne dzieło
beniſtowskie (o które mnylnie piſze Grabowſki
że je robił Adam Siecha z Łyżdr Franuſzkan)
wy tylko ſprawione za ſtawaniem tego z Siechy
Adama gwardiana Krakowſkiego + w Ładwie
1626.

(664)

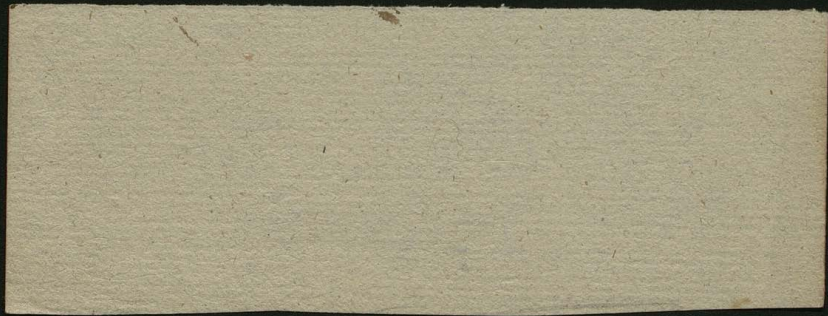

Bitwa z Tatarzy pod Wyszniowem 1512

57

"Hoc proelium penicillo adumbratum habes
Cracoviae in peristyllo monasterii divi Fran-
ciscae" Sarnicki Annales p. 384.

in villa / ia / koto Sandomiena
Zamek / Stup / Stupski r. 1500 adeo insigni artificio
fabrefacta ut etiam cum omnibus structuris horum tempo-
rum quando omnia subtilius fiunt comparari possit.
był drewniany lignea admiranda structura Sarnick. Annales. p. 372

Sztuki piśkne w Poloe

167
58

o Sztukach piśknych za Yggmunta I mowi
Orzechowski: (Funeris Oratio in funere
Sigismundi Jagellonis Poloniae regis
Cracov. apud viduam Flor. Ungleri 1548. 8°)
Karta 33.

Artifices ipsi medici fidius, ac omne genus mecha-
nicum commotis studiis artes suas diligentius
hoc rege coluerunt, cum viderent opes as quoque
suas placere regi; itaque tanta copia optimorum
opisium atque artificum hoc rege fuit ut Phidias
illi veteres atque Polieteti et Apelles revivisse
in Polonia viderentur qui pingendi, fingendi ac
dolendi arte illorum veterum artificum gloriam
adaequarent

Zamek Krak. zbudowat „ ut non hominum sed
deorum immortalium sedes videretur ara ista
Kosciol na Zamku wobraz niezby wyposazyst
kaplicz Tadzq tamze zbudowat

168

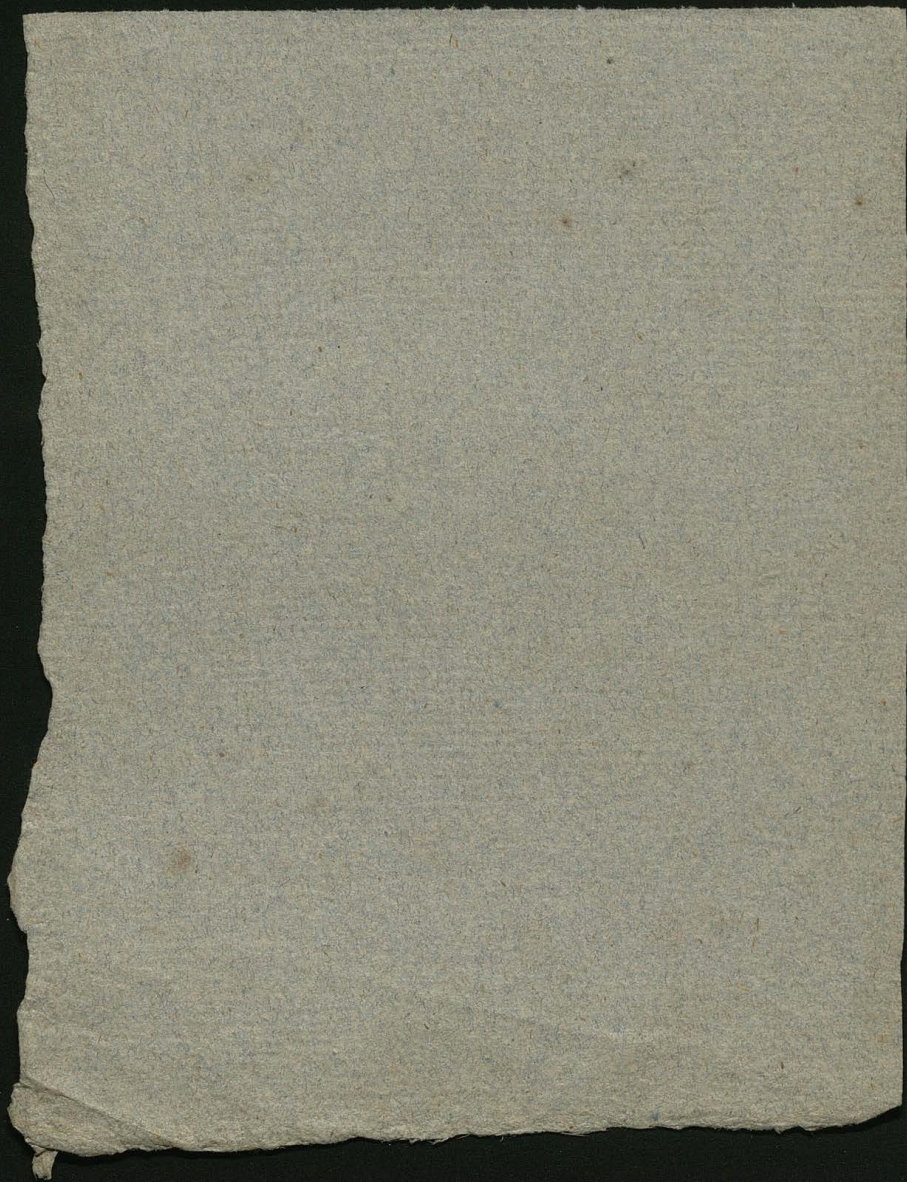
Zamek Krakowski r. 1512 Sigismundus rex coepit aedificari, Italici ad hoc
architectus adhibiti summo studio nec minori sumptu continuavit
(Wapowski Inagm. p. 550) Podług inwentarza wielkorządów Krak.
r. 1736 taki był rozkład tegoż zamku: Parada - Przechodnia dołna
skłony na Xpigi grodzkie, Skarbiec Koronny, pionice, więzienia
i wycieczka, studnia, kuchnia król. flajnie, wozownia, mieszkanie
podrządy, kluznika 2) Średnia Kontygnacya (tj. piętro) Schody na
nią marmurowe, ganek cyki galeryja, apteka, izba z alchimiicznym
piecem króla Zygmunta III pokoje podzielone na gabinety odzwoia
wnick kształtne kamienne albo marmurowe posadzki marmurowe,
falepienia z fytukami auzpuszkami złotymi, pokoiki złocište
putapy złocište rzeźane fyncerska robota, z obrazami wlozkiem.
Obrazy wlozkie w złotych ramach po fuanach komuny marmurowe
z kolumnami grzynjami, figurami napisy moralne łacińskie nad
drzwiami, łzatkna królewska, w pokojach fufity w tafle na prótach
zetażnych do putapy przyrubowane na tych fufitach piramidy,
florefy złocište w drewnie fyncerska robota robione 3) Górnja
Kontygnacyja (2 piętro) pokoje królowej, pokoje nad oknami
fytukateryje, i rzeźby w kleby, kwiaty: t. p. pokój maffatKowf.
Ki, pokój syreny gdzie w środku na 3Tancuchach ze fthropu wija:
Ta złocišta boreluryna putap tam złocište, Izba Jekatofka z gankiem
w środku miało podniebienie w kwadraty rzeźane, malowane z złocište.
mi rozjami, pokój sądowy miał podniebienie z 14 obrazów były
i nad oknami obrazy, pokój ptafy tak zwany iż do fufitu przybi:
te były próty żelazne a na nich różne ptaki i goby, pokój sy:
niałny króla, kaplica z drzwiami ciarami lebanowemi ładzonemi
kofcia ftoniowa i maicia perłowa, Sala jadalna w niej fpalery
(arazgi) na ftronie mistrzenie kwiaty rzeźane i gwiazdy złocište,
Izba poselcka fufit przez Zyg. I wyffawiony mistrzem z głowami
fyncerskiej roboty klóre rozebrano do Laxenburga i do Lutaw Ga -
leryje cyki ganki z ftronem fyncerskim. Na dole w dziedzińcu
rumus spizowy (fontanna) dudwifarnia, menażeryja gdzie
chowano lwy, rybie, lamparty

[Faint, illegible handwriting on aged paper]

60
Za Zygm. I cenioms artystów Kryncki w woskach
wielbit budowniczego Jana Bartłomieja co tu
dawad Kaplica Zygmuntowska - Jan Zygm. I
w wolnych godzinach trudił się rzeźb metaliczn
oltar srebrny upielowany robil w Norymburgu
Dla tego Króla Albert Glim, z rarchankois Kęfue:
Lutkiego widac ze r. 1510 Król chowal Polityna
jubileisa zisernego

[Faint, illegible handwriting on aged paper]

Zygmunt August za 100,000 zew. zł. sprowadził 24 Szpałerskie (gobeliny) podług kartonów Rafaela Sanzio - Holenderskich. Długości -
wiaty one sceny z biblij (Genes. lib. 3, 4, 6, 7, 8, 9) od Adama i
Ewy aż do budowy wieży babilońskiej. - Ofiolinxi postuygi do
Drogma darował w imieniu króla 3 mił 3 fytuk napieżowi Urba-
nowi VIII. - Jan Kazimierz wywiozt je do Warszawy z Krakowa
i zaftawit je kupcom Gratton w Gdanisku za 100,000 zł. August II
wykupit je okolo 1720. R. 1764 wziat je ze skarbu koronnego
Stanisław August i zamek warszawski nimi ozdobił, było ichże
wtedy owych rafaelowskich gobelinów 21 fytuk, przytem in-
nych haftowanych obic królewskich z zwierztami (zelemiem,
wielbłądem, matką, rypocerozem, lampartem, ptakami różn-
mi) fytuk 135. - Dzisiaj znajduje się 6 fytuk w Dreznie,
refta podobno w Londynie.

W parzyskach rycin Rafaela napisanym przez Quatremere de
 Quincy napisanym a wydany z poprawkami przez L. Fr.
 Longhena w Milano 1829 po wstąpiu jest list należony
 przez P. Ciampi w archiwach medycejskich należony. Był
 napisany po śmierci Jana Kazimierza do Sekretarza w. k.
 Toskanii przez jednego z tocha dworzanina królewskiego
 wólfe donosi on ze K. d'Englien rościł prawa do
 państwa Jana Kazimierza a mianowicie do obci
 (Arazzi) Rafaela, ale że Rzeczpospolita chciała je
 zatrzymać. Waje się że są to te same obicia które
 porządek Zygmunt August: Kłose opisał Stan. Orze-
 chowski. Było ich 15 zdobyty pokoje królewskie
 podczas ślubu Zygmunta z Katarzyną Austryacką
 pewnie były to kopie historyj porządku świata
 malowanej w galeryi Watykańskiej przez Rafaela. Waje
 się że te obicia są teraz w Dreźnie może rostaty
 tam z Warszawy przez Augusta II przeniesione.

Gobeliny

Wewnątrzna część pałacu Jana Zamojskiego
 w Krakowie, podraz jego wesela z Gryseldą
 Batorską r. 1583 przygodobiona była „aulaeis
 ex auro et serico magna arte textis, quae totam
 Proserpinae raptus fabulam referebant” (pisze
 Reinhold Heidenstein: De nuptiis Joan de Zamosus
 ac Griseldis Balthoreae Epistola. Cracoviae in off.
 Lazari 1583. 4^{ty}) – Wdowce Zamojskiego był
 mustranc na którym się zjawił syn Abdelmelecha
 Króla mawrytańskiego przebrany górszc i przybył
 posłankowac wyprawę Batorską przeciw Moskwie.
 W wieczor był w dziedzińcu turniej. Do turnieju wjechał
 Mikołaj Wołki starosta krepicki na łożystym wozie
~~z~~ jako Król Murzynów z posytem czarnych.
 Za nim ston nigaj wierz z której się opnie sypaty, i
 wielbiady. – Za nim jechał na wozie Mikołaj Zebrydowski
 starosta strzycki w postaci Saturna; ujęty wóz gemuse. –
 Za nim Stanisław Miaski wiozł na wozie Jozifra i Mier.
 woz; ujęty wóz 3 orty czarne. – Za nim Stanisław Zorkiewicz
 wojacodzie bełski jako Dianna wśród 14 nimf, psów i jeleni.
 – Za nimi brama tryumfalna i wyzietwa Moskiewskie
 reprezentowane przez Książat Sturkich w strojach rycer-
 kich, wóz z tucznikiem i panng. jurek i jence Moskiewscy.
 Za tem muryka – dalej Jan ^{podkier} Dueski syn Kanclerza w pos-
 taci Amoska na wozie. – Za nim Wenera na 2 koniach
 trzymająca na Taniuchu Parysa. Za nimi Jan i Piotr Mysz.
 Konfaj z 20 temi jabłkami

Handwritten text at the top right, possibly a date or name.

Main body of handwritten text, appearing as bleed-through from the reverse side of the page. The text is mirrored and largely illegible due to fading and bleed-through.

Zamek krakowski miał wtedy dziedziniec czworokątny wielki dwójk stron galerje z portykami i kolumnadą gmach cały na 3 piąta gmach godny monarchy posadzka z białego lub czarnego marmuru ściany i stalowania ozdobione wytworną rzeźbą, stałkościami i najpiękniejszymi malowaniami. Najładniejsza sala gdzie pomiędzy otami białymi i trościami koła Yggmunda są popiecia wrytych cesarzy i monarchów. - Zamek warszawski miał 2 wielkie dziedzinie otogone miejscami na 3 piąta w pokojach poumieszczano bardzo piękne male widki przedstawiające wżycie Sioleńka i tryumf Zoltkiewskiego na sejmie (wzięty był za Jana Kazimierza) - Pałac dubonińskiego w Warszawie za Jana Kazimierza przepyszny miał dach kryty otowiem chorągiewki stocone na nim wieżowe.

Napis gotycki w Krakowie nad bursą Jeruzalem: Ad honorem o Mater Dei salutem animarum - In nomine Jesu Christi pro nobilitate, pro habitatione studiosorum Reverend. in Christo Pater Dominus S. bigneus misericordia divina tituli S. - Priscae Rom. Ecles. Presbyter Cardinalis - Episc. Cracov. A. D. milles. CCCC quinquagesimo tertio me fecit.

Porfir brunatny w mnichowie koło Krakowa, w Łance, Łosobie, Filipowcach w Łosogowy robiono z niego za Stan. Aug. wazyony. Włoszanie w Szobniku koło Krakowa robia blaty płotowe z marmuru mozaikowym sposobem

Pałac biskupski krakowski w Krakowie odbudował Piotr Gzbiński biskup architektem był Piotr Architekt. imi wteji r. 1643 Szwedzi za Karola Gustawa wiele utworów sztuk pięknej w Dolce zmierzali odzyskując marmury, posągi, obrazy do Szwecji z zamku warszawskiego, Włzniczkiego który spalili marmur czerwonny na pomnikach krakowskich Szwedzi zdaje się że z Lienen lub z Chcin

Zamek warszawski między r. 1403 i 1406 Jan Łże nazowiecki celnicze skryto wymurował z drewnianego. Yggmunt III przeistoczył z Krakowa do Warszawy r. 1622 dokonywał przebudowania tego z zamku Stan. August ozdobił, odbudował, wpiął obrazy kanaletego ma łowi dani Szwecji, otami mozaikowemi, 6ta ozdobił otami febrelemi, Jan zwierzwiada, nowe kolumny dno otote w pokojach, portyety dwóch monarchów wprótcefnych. Sala balowa mia.

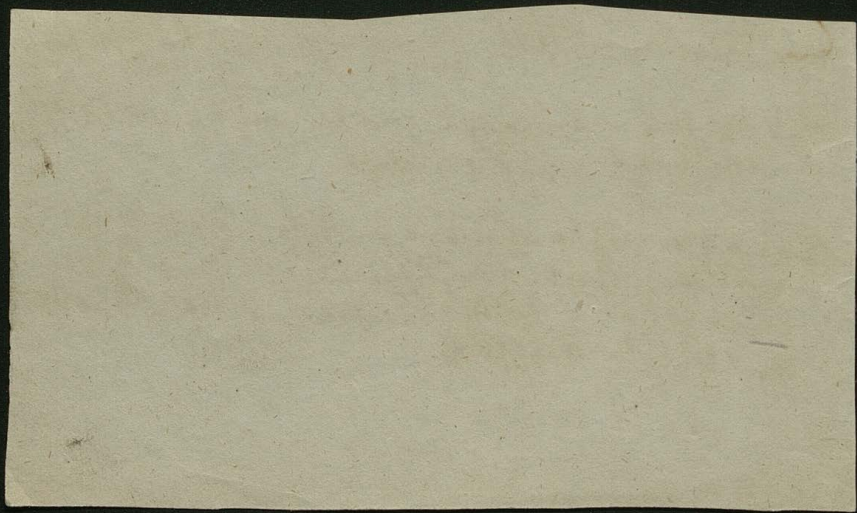
200

Te marmurowe kolumny ze złoceniemi bronzami.
zdobily ganek wafel. Obrazy historyczne Dollabelli. Ca Zygmunta III

Floßbauer architekt buduje Kafiot w Kreszowicach
w sali rycefskiej na Krakowskim zamku Jufit z rodu Rewio
w stylu dzewa w piśmie arabskim

Porta florianka odbudowana była w Krakowie
1692 przez Jana Valerjkiego Linara miastkiego
Kupa Krak - r. 1694 pod nadzorem Felixa Sapalskie-
go: Michala Okonkiego.

65

vgl. v. m.

5396

198

66

Die italienischen Künstler der Renaissance in Krakau, von Dr. Marian Sokolowski. (Separatabdruck aus dem Repertorium für Kunstwissenschaft, VIII Band, 4 Heft. Verlag von W. Spemann in Stuttgart 1885.) 8° pag. 13.

Der Einfluß der italienischen Renaissancearchitektur zeigt sich in Polen nicht früher als in Süddeutschland, durch Wladimir von Italienischen Mönchen und Künstlerbrüder. Namentlich am Hofe Kasimis im J. 1470 war der italienische Humanismus geltend. Sigmund I. baute das Schloss in Krakau und seinen Grabkapellen.

Francesco Loric della Lora aus Florenz (Sohn des Felice Loric und Angela Balthinelli), verließ Florenz 1509 war Baumeister des königlichen Schlosses in Krakau und starb 1516 in Krakau an dem Pust (Deus: De Sigismundi regis temporibus pag. 118) zu Testament vom 15 April 1515 vermählte er sich mit Frau Angelica von Vornöym (pag. 2). Sein Adoptivsohn Johann wird in dem Acta consul. Crac. V. 309 erwähnt. Francesco's Einbrut sind die schönen Reliefs im des Schlosses mit cassettenförmigen und unregelmäßig Rosetten more italico. In Schlosses sind wir von Hans Dürer (Sohn des Albrechts) bekannt.

Bartholomeo Beretti Sohn des Lucas del Beretto und seiner Gmüeslin wurde Meister des florentiner Goldschmiedes Paolo Sogliani - cf. Vasari ed. di Gaetano Milanesi 1880 Tom V. pag. 133) Architekt kam 1517 nach Krakau. Im J. 1517 machte er den Plan zur königlichen Capelle (Acta Tomiciana IV. p. 198); nach dem Tode Loric übernahm er den weiteren Schloßbau. Er baute mehrere Capellen und Privatkapellen. Im J. 1519 ging er an den königlichen Capelle zu bauen und wurde 1520 (Monumenta Poloniae III p. 97. 105. 106). Er wirkte sich in Krakau im Herbst und war 2 mal mit Anthonius Dürer: Dürer war in Krakau (Luzef Kewicz: Barthol. Beretti 1879 p. 33). Im J. 1537 wurde er von einem Italiener genannt (Mon. Pol. III p. 114) zu der Capelle im Lusten des Luthers ist die Inschrift: Bartholomeo Florentino Opifice. Die Wände haben römische Ornamente mit Querschnitt.

Johann Cini (Jesu und Mattheo de Cini und Frau Margaretha Prighellari) aus Siena, kam 1519 nach Polen und arbeitete an den Groteskdekorationen der königlichen Kapelle bei Hofe und für den Papst, für verschiedene Orabesken (wobei vor allem Lorenzo di Mariano ausgebildet) und verschiedene klassische Figuren-Decorationen. Saxaghe Phidiaso sculpta magisterio' fragt im Jusschnitt in der Kapelle. Andreas Critius lobt in einem Epigramm die Arbeit in der Sigmundskapelle des Bartholomeo Berucci.

pag. 9.

Jacopo Caraglio (Jacobus Veronensis vel Parmensis) hat von 1540 an in Rom als Schüler Marc Antonios gewirkt und dort nach Rosso, Terrino del Vega, Parmigianino und Frazio gearbeitet. Auf Empfehlung des Arcetino (wobei er die Königin Brona Sforza Tochter des Gian Galeazzo Herzog von Mailand im J. 1518 vermählt, wobei im letzten Verke mit dem italienischen Galasien, Rüstplanen und Listen blieb) kam er im J. 1529 zu dem Hof Sigismund des I. (Cf. Ciampi: Bibliografia critica II p. 246. 247. - Brief des Leono Leoni an Arcetino vom 23 März 1541: J. Dupreuil: Histoire des plus célèbres amateurs Italiens. Paris 1883 pag. 259. 260). Dort er in Giuseppe Sigismunds Werkstatt war, hat er die Kunstfertigkeit wie Vasari fragt "come cosa bassa" als ein niedriger Kunst nicht weiter quibelt (Vasari ed. Milanesei T. V. pag. 425. 426 - Vasari Giorgio: Leben des verunglücktesten Malers, Bildhauers und Bauwärters übertrug von Ernst Förster. Stuttgart 1845. III Bd. II Abtheilung pag. 333) und sich hauptsächlich mit Goldschmiedekunst, Medaillen und Cameenschnitten (mit Edelsteinen verarbeiteten Arbeit und Schmuck) beschäftigte. (Pietro Giulianelli: Memorie degli intagliatori moderni in pietre dure. Livorno 1753. - Pasavant: Le peintre graveur T. VI p. 93). Bekannt sind von ihm einige Medaillen auf Sigismund und Bone und eine mit dem Namen des Rüstplanen bezeugten und in Gold und Silber niedrigersten Genre wobei die Königin im Profil dargestellt befindet sich vor der Brust in der Darstellung DuBrage - Dumesnil in Paris (J. Labarte: Description des objets d'art qui composent la collection DuBrage - Dumesnil. Paris, Didron 1847. Fig. zur pag. 69 und 79. 415.) Caraglio arbeitete 1560 nach Italien zurück (Lottowski pag. 10 - Ciampi viaggio pag. 140)

jeft pagn roboty
medal Leggman
ta I 2 k 1532

Gian Maria Tadovano ymerant il Mosca uobritntr in Marmor
iud Bronze, Kpilan Jnb Augustino Loppo in Padua, kum 1530
nuy Polen wirktn vlb Medaillen, Bildhauer und Architect. Vm;
un Arbitrum fuit in Grabuniflan Jnb Gamsat und Jermicki in
Krakau, Jnb Tarnowski's in Tarnow; in Krakau bewirnte an Jnb
biffpflifchen Purlapf (Acta consul. crac. XII (25) pag. 14. 15) und nuy
Jhril der Tuiffallen (Aufschreibung: Dawni architektki Jnkienmi.
1879)

Bartolomeo Ridolfi Pnkurobriter, kum Jnb Vermittlung
Jnb Snytex Jordan in Jnb Jnyfch Sigismund Auguste vor 1550
(Vafari V. p. 288), kaptn Jnirick nuy Italien. (Ubrn Snytex Jordan
fintn Vafari Jntfch J. III p 211)

Santi Gucci (Jnfu Jnb Giovanni Niccolo Albongi Gucci ymerant
Giovanni della Camilla & und Jnb Marietta Birbi de S. Gervasio)
vub Florenz. Arabritntr in Krakau von Jnb Grabuniflan Jnb Stephan
Boathoris, Anna Jagiellonka, vub roftrn Marmor, vialkniff
vuy Sigismund I und Sigismund August. Jn Jnb in Krakau
Giovanni Maria Bernardoni vub Como Jnb Jnyfch Jnb
Peterkinfn in Krakau nuy Jnb Wufch Jnb Jnb Jnb in
Rom in Jnb antiker Jnb Jnb.

- J: Burckhardt: Die Cultur der Renaissance in Italien - 1869 -
- Burckhardt J: Geschichte der Renaissance in Italien 1878.
- Essenwein: Jnb mittelalturlichen Kunstdenkmale Krakau 1869.
- Nawarcki: Jagellonische Capelle
- Flu. Pokutyński

Flugelaltar mit filbneren Reliefs von Melchior Bayr, Peter
Flötner und Pankras Labenwolf in Jnb Ernkunnn Kathe:
dralkinfn (Lochner 1875 pag. 125)

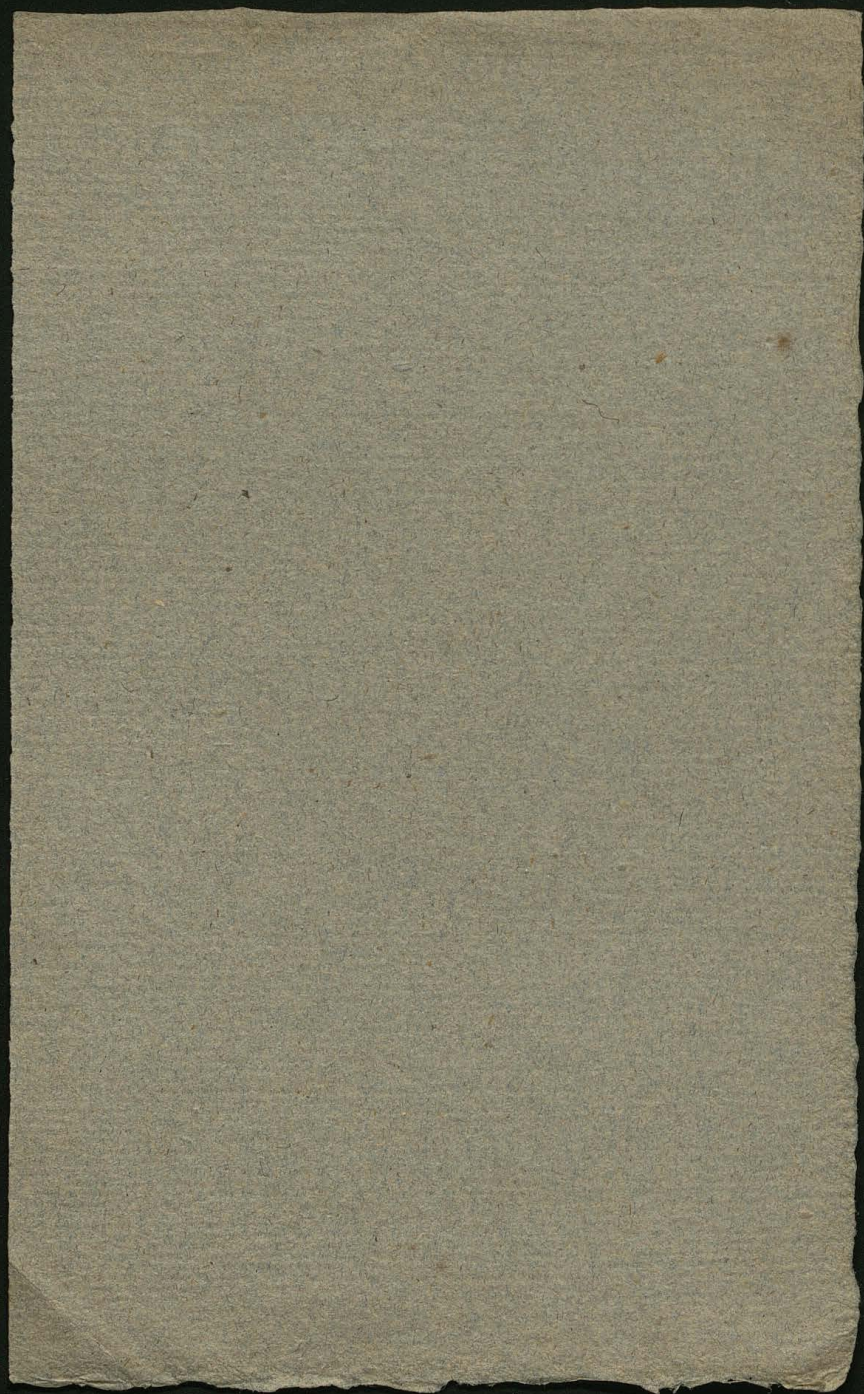
198

Dolabella Tomasz z Wenecji malarz nadworny Zygmunta III wladystawa II: Jana Kazimierza męszkat 50 lat w Dominikanow + 27 Stycznia 1650.

Kapituła krakowska sprzedaje ogród na stradomiu Mikotajowi malarzowi królewskiemu 1403.

Paproski Pleby p. 90 widział jęczyz w Kofiele benzowskim (benzowkim?) melowanymi 20 synów Sabora z Lubnia kębu Jasz, rebić i porzątku XV. wieku.

Wigniew Olepnicki pochowany 1454 w piśkne; spizo wej trumnie (sub urna aerea pulcherrimo opere fabricata)

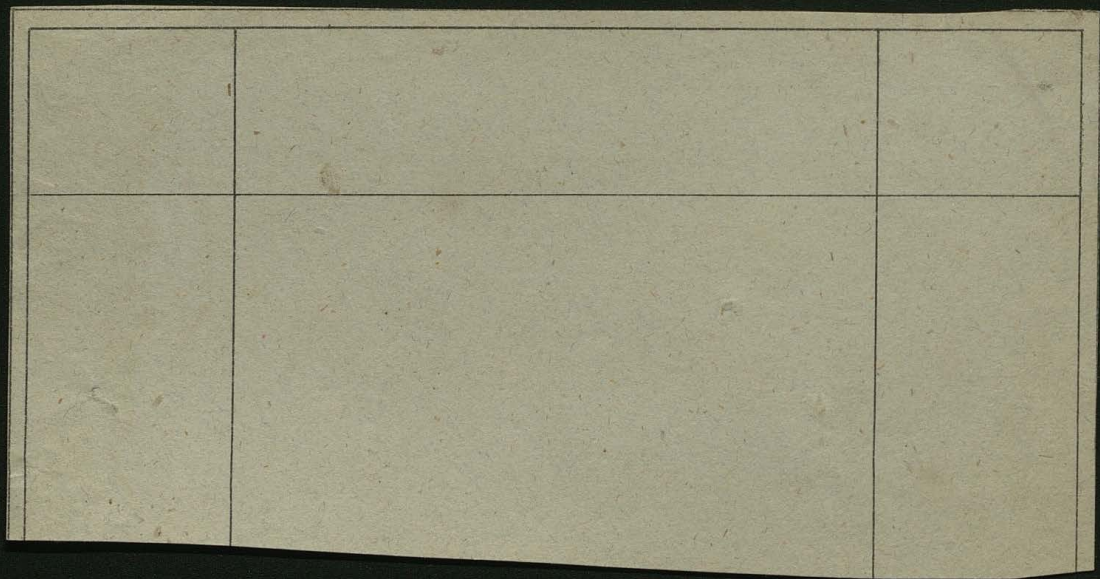
Radwan'ski por Elia r. 1829 profesor budownictwa w uniwersyt. Krak. 66

69

Rekopisn pergaminowi: Zbiór przywilejów miasta cechowych miasta Krakowa z
flijremi miniaturami r. 1505 przez Baltazara Bekma przepisany darowat do Bibliote.
ki Jagiellońskiej uniw Krak.

~~Antoni Piotr~~ wydał ~~zbiór~~ swego dzieła cz. I obejmująca ~~rudow~~ Kofio:
tow parafialnych. 1825.

~~1825~~ 1825 falistofc haty (latdy) - Jzykowna catofc obrazu

Urbium praecipuarum totius mundi Liber tertius
Georgius Braun et Franciscus Hohenbergius
Georgius Braun. Coloniae Agrippinae 1616.
(tytuł Theatrum w Tafelwie) pryncwlejsza to 1576.
ark. 43. a) Mons Regius Königsbergk in. Preußen

b) Riga
" 59 (offatni) Wilna (= obgrafnicnem niemieckim i 4
figurami)

Theatri praecipuarum totius mundi & urbium
liber sextus. Anno 1618. Coloniae Agrippinae
wydali Antonius Hierat et Abrahamus Hogenberg.

43 Cracovia (na zarkusach 2 6 herbami wjazydem Krola do
Lobzowa)
do tego 43 na 2 kartach opis

44 Cracovia = potudniowo w sfhodniej strony : Depictum
ab Egidio van der Rye communic. Georgius
Houfnaglius. (= 2 osobami u spodu.

45 Montis Calvaria in Polonia ad similitudinem
ejus qui in Palaestina est typus
mons Calvaria Postret Lewta V herb na drugiq
ramki w nich napis: Deatera domini fecit vult utem
Nicolaus a Zebrydovius Palaestinus et generalis Crac.
viensis Smiatkin engz capitaneus exedit fundavit Anno
Christi 1600 nad ramkami S. Michal, S. Bernerdyn i
S. Florian

opis: Landskorona (zamek i mostem zwadzonym) - Domus
B. marie - Palaetium laiphae - Coenaculum - Domus S. Annas
- Most na ledronie - Sepulchrum B. marie (prosty Jer.
Kopaj) locus Captionis - Hortus Oliveti - Lilina probatica
(st aw ogrodzony)

- Porta - Palatium Herodis - Palatium Atrati - Hieremi-
 torium V fratrum Polonorum S. Maria Magdal. - Calvaria -
 Sepulchrum Domini - Monast ff. minor de obs. cum
 eul. S. mar. ang. - Capella S. Raphaelis Rochiazg. -
 Ecclesia S. Michaelis Zebziedwi - Hospital. -
 dzta miejsca oznajona krzyzami stupami i pira-
 midami - na dole fletkai idqy pieszko za nim
 dworzanie konie przechozg. (za miastem)

46. a) Pospolna b) Profna: Templum S. Jacobi
 (za miastem) - Templum S. Alberti - Monasterium Francisc - Fara
 - Curia

47. Varsovia 2 3 herbami i na dole 6 kostiumow

48. Lublinum

49. Leopold ("Leopold germani vocant corrupte pils
 pro Leuerburg a Leone konicy ptowami biblij nemi

50a) Lendomira b) Priezy (Templum S. Barb -
 Sintinabulum - Eufesia corporis Christi - Ecclesia
 S. Spiritus - Curia - 6 Castrum - Advocatia
 za miastem)

51. Lovicium (2 2 herbami)

52. Praemistia (na dole fletkai jedzie w Rydwani)

53. Novum Zamofium

Tom II 46 Gedenum III 43 mons Regius

T. III. 43 Riga.
 T. II. 48 Grodno

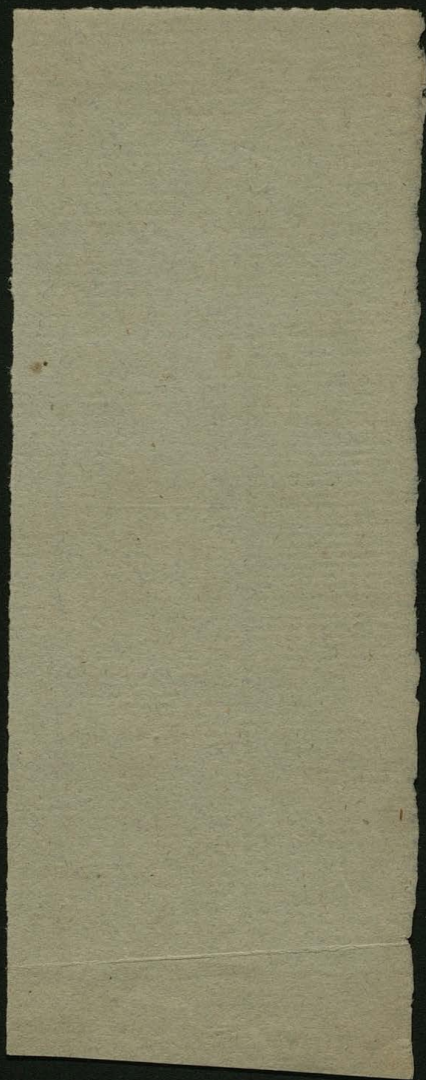
(17 widokow Polski
 (24 Pruskie i Inflant.)

Gregorius Wozniakowski
 braufzerk Paulinow w Gys-
 tochowy r. 1739 robił wykta:
 dane stoly dla biblioteki tam-
 że oraz ptaszkorzeby nad
 kofiosem w hodem kofioła wy-
 razajaca S. Pawła i Antoniego pu-
 felnikow tamże. (dobre)

Venceslaus Groshau

mieszczanin Warszawski nadwor-
 ny jubiler r. 1672
 jego roboty pis kna monstrar-
 uja w Crestochowie.

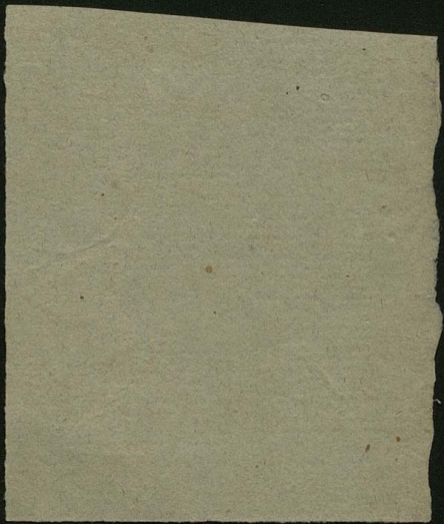
Zygmunt I Krol. Srodni
 sie jubilerstwem. Klastor
 Crestochowski posiada jego
 roboty pis knie wypracowa-
 na frebna pasyjke 3 r.
 1510 i monstraruje go
 tykciej formy 3 r. 1542.

Lauro Franiszek budowniczy
72
krex. podług jego planu wy
budowano w klasztorze cysto:
chowskim Kaplicę. Lawta fun-
dacyi Denhofów r. 1671.

Karol Dankwart rodem Szwed
z Nissen r. 1694 i 1695 malował
freski kościoła klasztoru cysto-
chowskiego i kaplic - był katolik

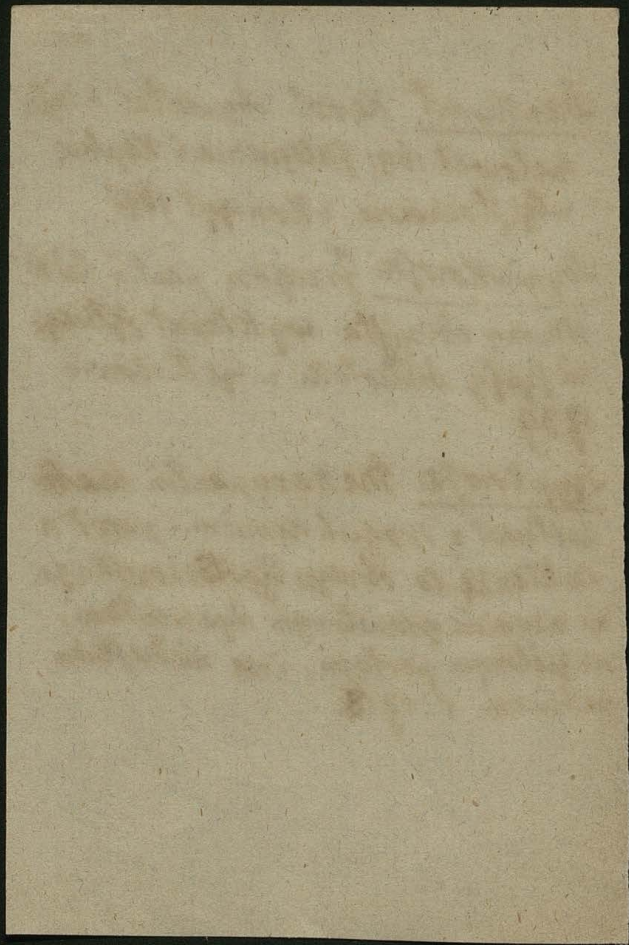
~~564~~

Dankwart Karol obywatel z Kisicy
malował 1691 sklepienia i Kaplicę
w Cysterszynie, ukończył 1695

Wozniakowski Grzegorz paulin laik
stawny ebenista wykładat fizyki
nie szafy biblioteki w Cysterszynie
1739

Szybkowski Makary paulin laik
haftował z drogich kamieni i peret 3
sukenkę do obrazu Cysterszynie
na axamicie granatowym dyamentami,
na zielonym peretami, i na niebieskiem
rabinami r. 1713.

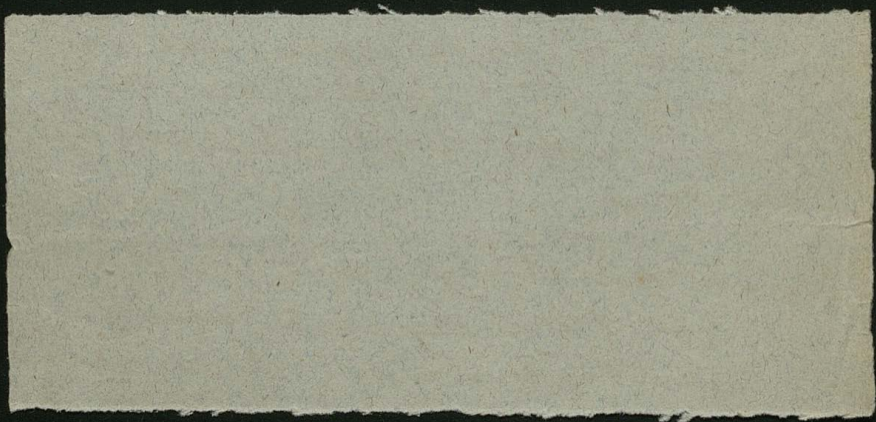
R. 1726^{i 1765} pracowali przy Kollegium w Kiełcach Krako-
wianie: Antoni Frąckiewicz Inyecz; Szymon
Stowikowski; Wojciech Bieloski malarze. 565

Jedyny w klasztor cystersów malowany fresco przez
Gutkowskiego. Jest tu jesse zła kadłubka z oknem
wychodzącym na Kosiół który IIII r. założył Jaxa czyli
Jaxo heben Gryf.

75

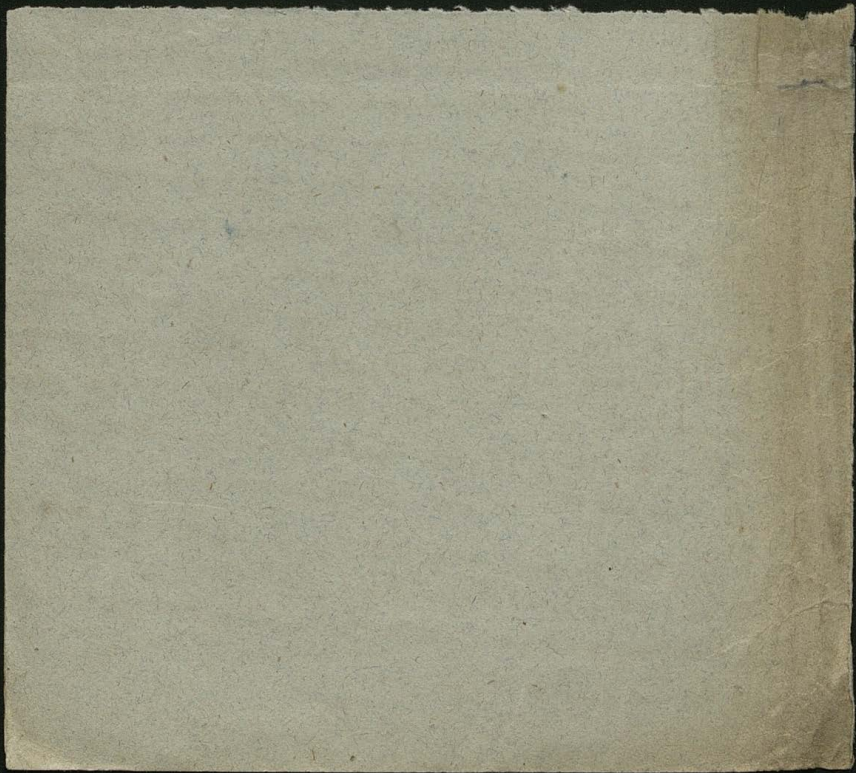
Świechow w Koszule założony przez Krokochę Jaxa
w XIII wieku jest piękny obraz S. Anna Smuglewiż
(michowici 5 razy do roku obchodzili święta wielkanoce)

76

Wienośny kofiołek modrzewiowy zbudowany przez Mieczysława
na Sysejgorze przed 50 laty rozwalit opat tutejszy Józef Nie-
golewski herbu Grymata, a drzewo modrzewiowe użył do zbudowa-
wania organów. — W kofiele dzisiejszym także zmurowanym
r. 1777 po spaleniu jest w ołtarzach 7 obrazów Smuglewicza
i S. Trojca, Emeryk Krolewicz węgierski, śmierć S. Benedykta i inne
obrazy z życia tego świstego. Kaplica drewna Krzyża św. przy tymże
kofiele ocalała podczas pożaru śc. tu nagrobki na tablicach z czerw-
nego marmuru w całej postaci fundatora Mikołaja Oleśnickiego woję-
wody lubelsk. i jego żony Zofii córki Sebastiana dubomirskiego +
1612 poctki, ma ona twarz i ręce z białego marmuru.

Podzieln ruiny zamku zbudowanego 1355 przez Bożycantę Jankową
Księgo biskupa Krak. Kofiołek stary przy tegoż zmurowany w nim obrazy
bizantyjskie, nagrobek marmurowy z sarkofajem Franciszka Kra-
wińskiego biskupa Krak. + 1577.

Kazimierz Wielki stawiał kamienne domy
w Okulcu gdzie Kopalnie Kocioł stary
fanny - Kocioł w Wylku z frontonem
starym, w Redowie - W Koniskich

W Opatowie u kawe grobowe Sydlowickich w jednym z bronzu paska.
ryzba wyobraza 41 glab kole stota przedznych - oraz naturalnej wielkosi
rycy lezacy nied nim dziecko nagie jest to widnej pisknosci nagro-
bek Krystopa Sydlowickiego wojew. Krak. przy jego 1530 sta-
wiany; jest tam nagrobek postaci lezacej jego zony, uciernonej
z marmuru 1536 stawiany.

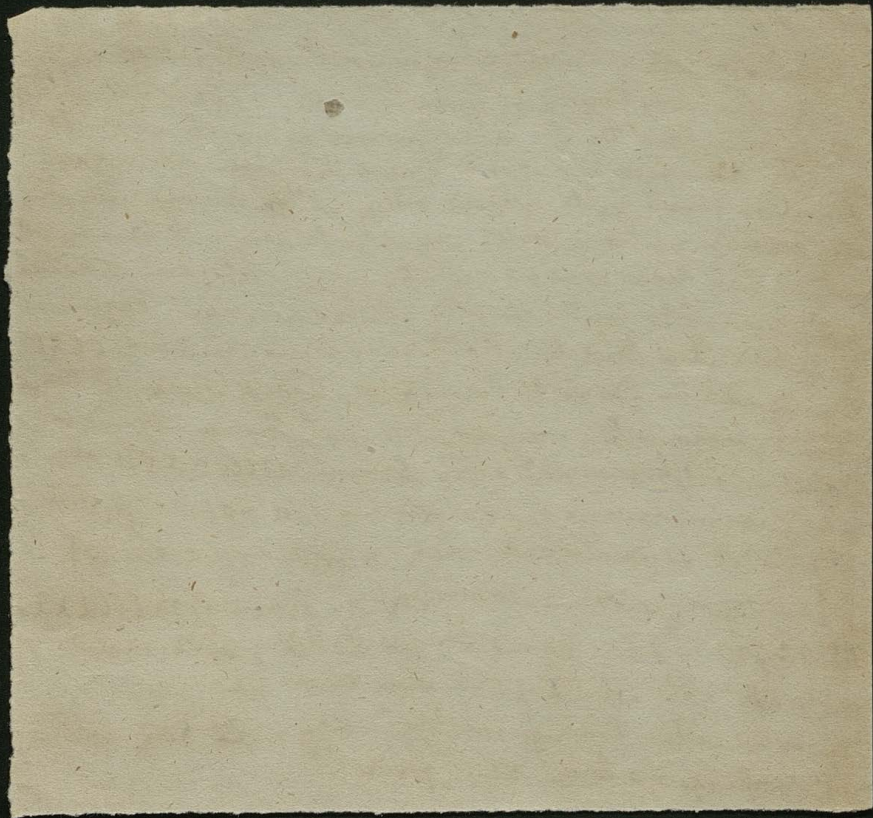

453

Kościół katedralny ś. Mikołaja w Sandomierzu zbudowany ~~około~~ w
XII wieku przyczodobił go malatem greckim, czyli ruskim, gąziel białą
(Красная Билфка) wewnątrz

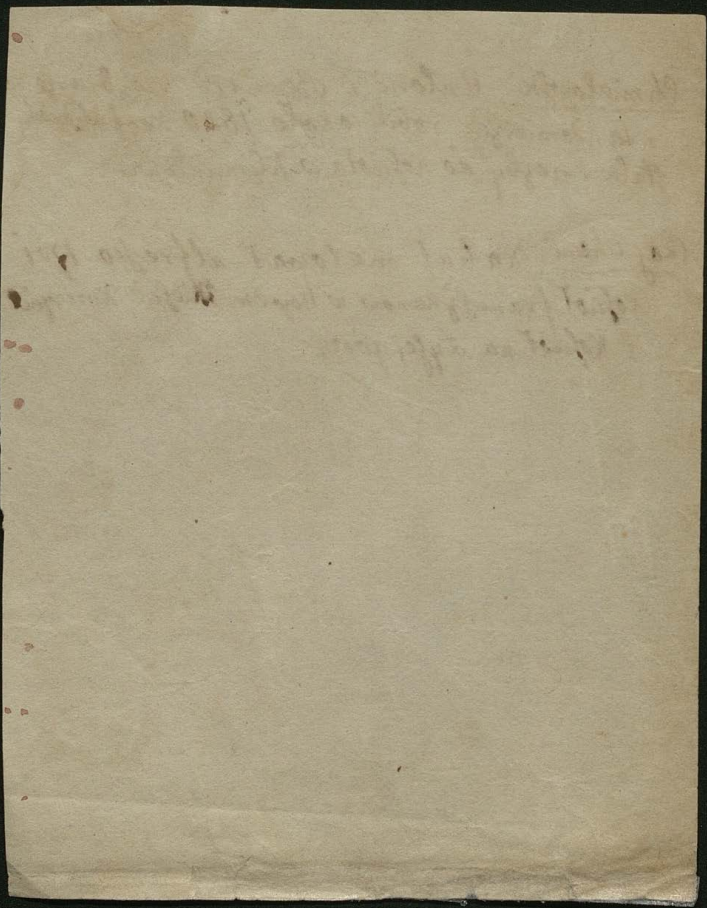

Kofioł S. Jakóba w Sandomierzu wymurowana około r. 1200 Adelaida
 córka Kazimierza Sprawiedliwego, r. 1226 ofiedzi pnyim
 Dominikana Kofioł ten rufi cienny spoczywa na filarach wchod rufki
 z cegły. W Kofiole tym pomnik z drewna dębowego wyobrażający
 trumna na 4 krawach wsparta ozdobiona ortami na tej trumny wierzchu
 leży Adelaida z mitrą na głowie; pomnik ten stawiany r. 1676 - leży jest
 w tym Kofiole tablica kamienista z kobietą figurą z literami w kłb. wtemi
 gotyckimi: *Hic jacet Domicella Adleais filia ducis Kazimiri
 fundatrix illius conventus et obiit anno domini millefimo CXXI*
 leży nagrobek ten z XV wieku być się zdaje; w tymże Kofiole jest także
 tablica z herbem Natęcy: napisem: *Hic jacet strenuus dominus
 Johannes d' Ostrorog obiit anno domini MCCCXXVII* oraz
 na dwornicy dzwon z napisem gotyckim: *in no(mine) p(atris)
 et fili(i) et ss(piritus) sancti) amen n(oster) r(everendus)
 johanes p(ri)or(um) sandomiriens a. d(omi)ni MCCCXXX
 III (1373)* a dalej *Agnus Dei qui tollis peccata mundi:
 miserere nob. Rex glorie veni cum pao (pao)
 dzwon ten według tradycji miał być lany r. 803 według
 świętokorofkiego ma to być napis grecki (!).*

Chmielowski Antoni i Bernard rzeźbiarze
z Landomierza robili około 1820 konfesjonalny
stół i neżyły do kościoła w Klimontowie.

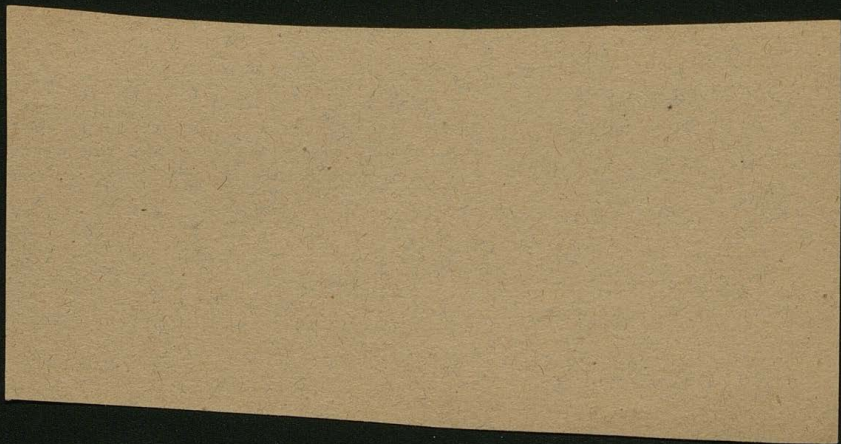
Rajchen Matias malował afresko 1761
kościół franciszkanów w nowem Mieście Korczynie
i kościół na Łysej górze.

Karol de Prevot malarz malował obrazy dla Kolegiaty
landomis. + 1737. 12
82

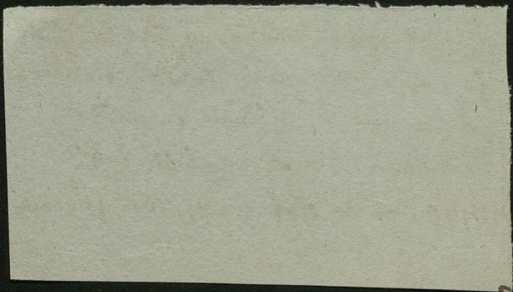
Malowidła stare ruskie w Kolegiacie Landomis które
Karol Władysław Jagiello malował, r. 1711 na
rozkaz Kapituły zabełono.

Portret Florjana Kazimierza Czartoryskiego arcyb.
biskup. + 1674 malowany przez Beccarellego r. 1782
jest w Kolegiacie Landomis.

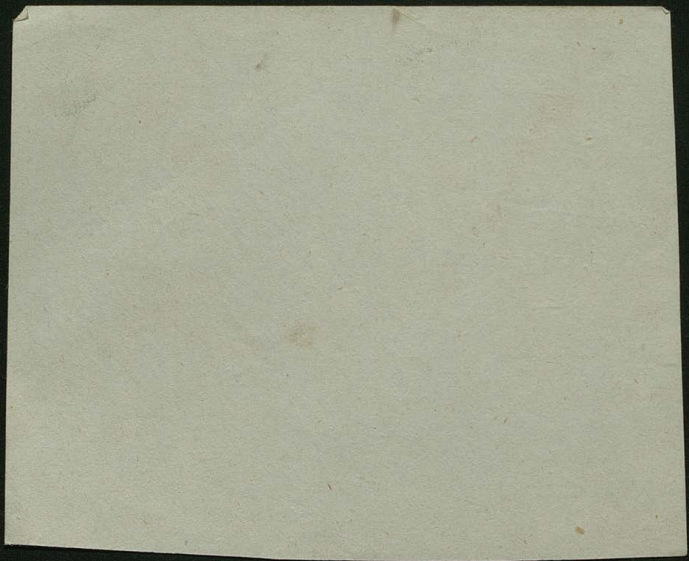
Siemno wojew. sandom. w Starym Kosięle
farnym po prawej stronie w. od tary
plaskorezba przedstawia fundatora
Zbigniewa Oleśnickiego bisk. Krak.

1440: kilka osób z napisem gotyckim

84 704

malinowski malarz z Lublina
1834 malował Kaplicę w
Kofele Kłafstnie Wysockim
gubern. Sandom (Wysockie Koło)
gdzie jest obraz r. 1834 Maryi
Lazny przez Kokulara prof.
malowany.

Trwa z Konfessji Odroważy kanonik Krac. Kancelarz deżyka Białego
około 1216 wystawił klasztory w Mogile, Dłubnie, Mflowie Kofioły P.
maryj w Krak. w Wawrzyńcu, Działyńcach, Dzierżynach, Jan.
domierzu i t. p.

85

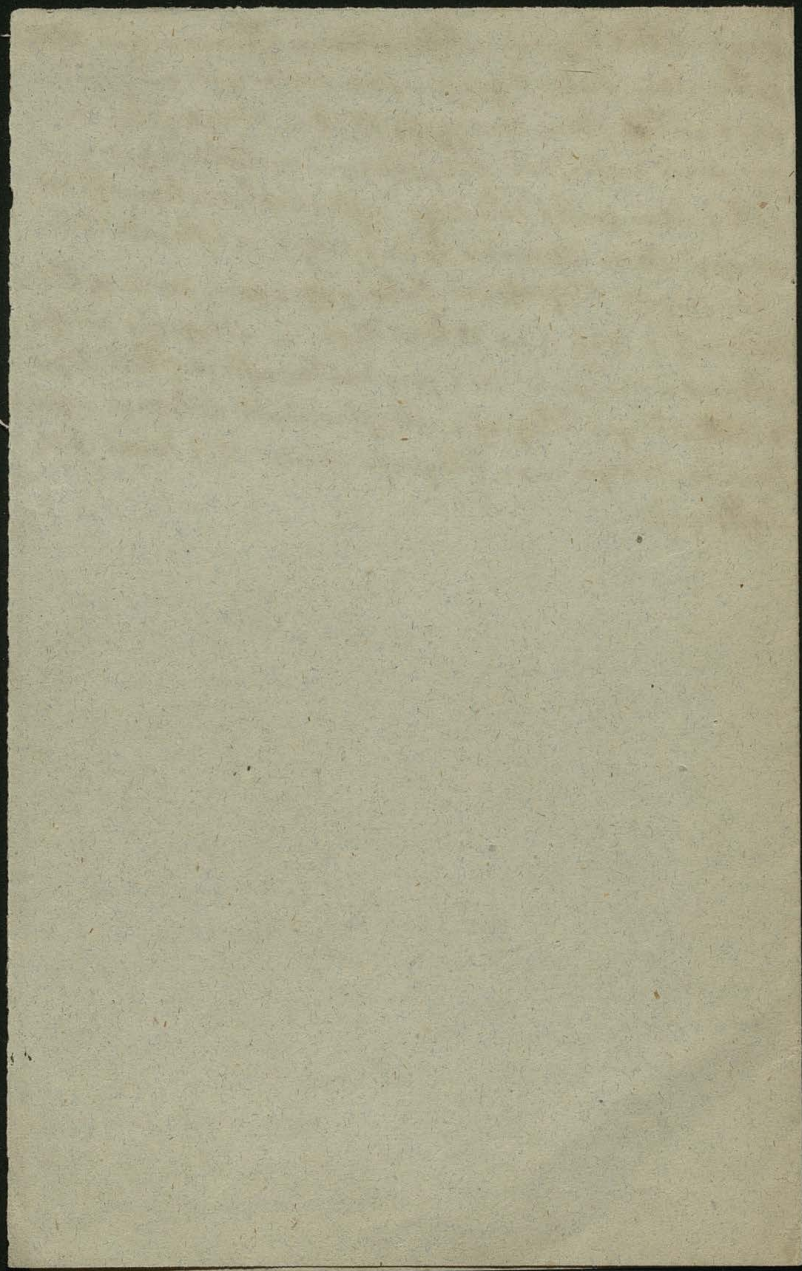
Więcej pod Chetmem ob. Sufya.

Bank polski i Getta w Warszawie założona 1826 według planu Antoniego Corazzi, tamże gmach więzienia głównego r. 1830 według planu Henryka Markoni; tamże Kofioł Kapucynów odnowiony i Kaplica Królowa przym wyrestaurowana według planu Henryka Markoni r. 1829; spiżowy obelisk na pamiątkę cesarza Aleksandra w cytadeli warszawskiej 1835 według planu budowniczego Jakoba Gay; Kofioł Lijarów (dawny pojezuicki) 1836 wyrestaurowany według planu Alfonsa Kropiwnickiego; Katedra rosyjska (dawny klasztor według planu Andrzeja Gotońskiego r. 1837) odbudowana w niej w ołtarzu obraz Ś. Trójcy roboty Aleksandra Kokulara; Kofioł metropolitalny Ś. Jana restaurowany 1836 według planu Adama Idzikowskiego przyczem rzeźb ołtarzy i ambony z figurami robot Konstanty Hegel, statuy i płaskorzeźby gipsowe Ludwik Kaufmann, Sztukaterye Wincenty Vincenti, roboty kamieniarskie na fajadzie kamieniarz Jan Wlaga. obrazy Zdzisław z Krzyża Alexander Kokular, trzech Króli Franciszek Fankhauser, Testanie Ducha Św. Bonawentura Dobrowski; Ś. Trójca Antoni Kolberg (ob. Plany budow. niżej) obejmujące rozmaite rodzaje domów, mieszkań i większych różnej wielkości, Kofiołów, gmachów publicznych, mostów, ogrodów, monumentów i t. p. przygotował przez A. Idzikowskiego budowniczego rządowego członka Akademii florenckiej Sztuk piśknych. Warszawa 1843. (fol. Zeszytów 2.) - Kaplica Ś. Aleksandra Newskiego w pałacu Łazienkowskim r. 1846 według planu Andrzeja Gotońskiego; Kofioł Ś. Karola Odromca r. 1841 według planu Henryka Markoni z piśknemi i taffkorzeźbami Dawida Malin'skiego - wielki teatr 1825 według planu Antoniego Corazzi z słowemem

odmianami Ludwika Kozubowskiego budowniczego, przyrem-
sztukateryje Ferdynanda Markoni - Obelisk na jaskim
placu 1837 podług planu Antoniego Corazzi przyrem mor-
dele ośców: lwów ja rzeźbiarza Konstantego Hegla - Dom
Badeniego na placu Krasin'skim 1838 podług planu Andrieja
Goton'skiego z piękną płaformę na frontonie: Psyche wstę-
pująca do Olimpu przez Ławra Malin'skiego. - Pałac jaski
odbudowany 1839 podług planu Adama Solz'kowskiego
- Bazaranyli gościnny dwór 1840 podług planu Alfonsa
Kropiwnickiego i Jakoba Gay - Pałac dyrekcyj mennicy
1840 podług planu Piotra Fryderych budowniczego przerobiony
z płaformę Malin'skiego wyobrażającemi Czas, wiośsz, je-
rien, dom hr. Seweryna Uruskiego 1844 podług planu An-
drzeja Goton'skiego; bazar Sewerynów 1846 na górach Dyna-
lowskich podług planu Franiszka Lani; pałac hr. Andre-
ja Zamojzkiego 1846 podług planu Henryka Markoni;
gmach instytutu wód mineralnych w ogrodzie jaskim 1848 pod-
ług planu Henryka Markoni z 4 figurami wyobrażają-
cemi Hipokratesa, Higiena, Chemia, Naturę i 4 popiersiami
Wolfa, Brandta, Czekieskiego i Celin'skiego lekarzy roboty
Ludwika Kaufman - Ratusz główny (dawniej pałac Jabłonow-
skich 1785 podług planu Dominika Medini zbudowany) r. 1817
pod kierunkiem budowniczego Fryderyka Lessel wyrestaurowany.
- Zamek królewski z ogrodem restaurował budowniczy Jakob
Kubiccki 1818 - nowa przyłtawa przy domie Sowarskiego (dawniej
cyranoji (dawniej klasztor Karmelitek) 1819 wyłtawiona podług
planu Antoniego Corazzi - Kościół S. Alexandra 1818 podług planu
Piotra Rignera - Fajata Kościół bernadynów restaurowana
1788 podług planu Piotra Rignera i 1815 - Belweder pałac 1818 pod-
ług planu Jakuba Kubicckiego - Pałac mennicy 1819 podług ry-

punktu Piotra Lignera - Obserwatorium astronomiczne 1819
podług planu Piotra Lignera - Dom Towarzystwa Liryanot
nauk podług planu Lorazze 1820 - Lampa żelazna
przy pałacu Krasin'skich 1824 podług planu Piotra Lignera -
Podług planu Jakoba Kubickiego wystawiono bramę tryumfalną
na wjazd cesarza Alexandra do Warszawy d. 12 listopada 1815.
- Jan Lwiński litografował: Obchód pogrzebowy po cesarzu Ale-
xandrze I r. 1829, rycina 30 łokci długa. - Litografia pierwsza
złożona w Warszawie 1819 przy kwatermistrzostwie, dopie-
ro 1820 publiczną litografią wyciął Ludwik Letronne uzeń
Dawida; lekcje zaś z litografii jeździł 1813 dawał Jan
Siełstrowski.

Zamek królewski w Warszawie był najpierw drewniany (Crom
 l. XVI starov. 462) Celniejsze skrzydło wystawił 1463 lub
 1466 Jan Tze Zorazowiecki; Zygmunt August poprawił
 nieco. R. 1622 Zygmunt III dodał piętro odbudował zamek
 nadposelską izbą umiescił wieżę. Miał 3 oddziały 1) grodzny
 wywarszowski; archiwizacja) 2) prodkowy; Pokoje królewskie sena-
 toriska izba; poselska; archiwizacja krajowy (3) Kuchnie i pokój
 dworzan. Były tam obrazy Dolabelli historyczne (Ob Cellarii
 descriptio regni Pol. Amstelod. 1659. p. 595) R. 1773 odbu-
 dowat zamek Wersali za Stanisława Augusta. Kaplica z wspan-
 niałym obrazem sala sejmowa, tronowa, audyencyonalna - Gabinet
 konferencyonalny na arabski na dnie złotym rzymskie zwierzchniactwo, por-
 tety i spółczesnych Stanisł. Aug. monarchów. - sala balowa ma wokół
 marmurowe kolumny ze złoczeniem brązy - sala rycejska w niej
 6 polskich historycznych obrazów podła Baccia Allego (złoty)
 rzymski i wzięte do muzeum paryskiego, później zwieszone, port. pty
 sławnych Polaków wiele - do której jeden na wyłożone ciałem śmiany
 czarnym i czerwonym marmurem krajowym ^{złoty} obrazy królów
 polskich - w pokoju przyległym widoki na naleśnik i kloryndy 2
 wzięli Francuzi a później oddali.

Lazienki Król. w Warszawie. Stanisław August zbudował ten
 pałac stoi tu zglazn Króla Jana III - Wewnątrz, pałacu: sala balowa
 z posągami kolosalnej wielkości z marmuru białego - sala druga w
 obrazy Baccia Allego ogobrazujące na Salomona historyjny
 tundezie prodkowej z marmuru karyjskiego Królowie: Kazmierz
 Wielki Zygmunt I Stefan Batory, Jan III - Kaplica z pięknymi
 obrazami - Lazienka z rzeźbami przyjemnymi na górnym: dolnym
 piętrem kopstwone jęstrzy mostwo popiersi i obrazów obcych: na odowych
 mistrzów Baccia Allego, Allego, Wojniakowskiego, Kasjanowy
 rzymskie widoki, przedmioty historyczne, portrety, najpiękniejszych owo-
 cnych kobiet, obraz przedstawiający jak Tze Bafsoan w Afryce za-
 bija tygrysa, zwierzchniactwo - Teatr - na dziedzińcu rzymski
 - W ogrodzie była grupa z białego marmuru: Tarkred i Klorynda
 dzieło Pizanii i myce florenckich dziś w Lutawskim ogrodzie - Teatr
 na kępie - sala białej

204
 bu
 Za
 pr
 ne
 dyo
 dyo
 Za
 go
 Aug
 pr
 jon
 i do
 Lic
 Izy
 lit
 ry
 174
 Kro
 na
 Tad
 rofl
 Ga
 pio
 54
 rap
 nie
 belu
 raj
 i m
 wzb
 Aus
 ora
 wy

Ornithofski patac w Warszawie

Belweder zbudował cesarstwo Konstanty oraz wspaniale ten je od budował patac siośnia namiestnika (dawniej Radziwiłłofski)

Patac Krasinskich zbudowany w roku 1677 przez Krasin'skiego podskarbiego Koronnego wybornej architektury o którym pewien cudzoziemiec utrzymował że nie robiony w polsce leży z zagranicą (prowa dziony - (Belwey teras z zelaza stawne z fabryki Ewanfa w Warszawie) dzis ten patac rzadowy ryfny odbudowany.

Patac Komisji rządowej wojny fizjony stawiany 1784 przez Antonia go Ofstrowskiego faktu ryfny resby i obrasy. - Patac Salki zbudował August II 1724 przy nim teras piękny park angielski uradzony przez Savaga ogrodnika Dutafkiego - Kofary artylerji w poradzku jonskim za Stan. Aug. stanety. - Lud wisarnia wystawit Stan. August i do kierowania tym zakladem z zagranicą prowadzit Dietricha.

Liceum w Warszawie zalozone r. 1804 - Uniwersytet 1817 - Szkola politechniczna - r. 1826 bylo w Warszawie 20 drukarni 5 litografji (z Banku polsk.) 3 litografje not kulka prasdo odbijania ryzin 10 kfigarni. Patac Kazmierofski ~~z~~ zpreparował r. 1740 Dulckofski. Tam w sali popiedzein Komisji odwiecienia sa obrasy Krolow pod glę Plerfcha i portret wielkofi naturalnej cara Aleksandra I p. Blanka. - Obserwatorium astronomiczne budowa Tadra Kfstatka - Wagrodzie botanicznym zrecznie wofku nastlawiane rofliny przez profesora Hofmanna ja przy gabinecie zoologicznym.

Gabinet wzorow gipsowych przy uniwersytecie powstał ze zbioru zaku. pionsych po Stan. Augustie pozagow popiersi i innych resb wynofit 542 fgluk z Paryza przybyto 140. i 42 obrazow byt to jeden z najznakomitszych gabinetow wzorow w Europie posiadat odlewq najfaw niejszych resb: Laokona, Wenery i Apolina medycjo kiego, Apolina belwederfkiego, dwie Westalki z Herkulanum, Gladiators Borghesow, umie rajacy Antinowy, Faun drezdenfki, Zeno, 2 centaury - Kanowcy. Terasy i minotaur. - Gabinet medalow i starofitofni wynofit 2, 769 fgluk wybozaczony od Oriennafkiego majora. Gabinet ryzin powstał z zbioru Stanf. Augusta liczacego 71, 165 fgluk r. 1815 kupionego w ktorym byly loze Rafapala

ora, obrasy wafkanfkie illuminowane i ztoczone oryginalne ryfinki: piorem zgot. w Rafapala, kreda Corregia dalej Caraccia, Guida, Michala Aniota, Lufoina Julibija, Rzymianina, Syciana, Rubena Rembrandta, Durera Ofstredgo i t.d. Stan. Zolocki da. 5, 620 miedzytem znaczya ilec ryzin Marka antoni i jego uczniow

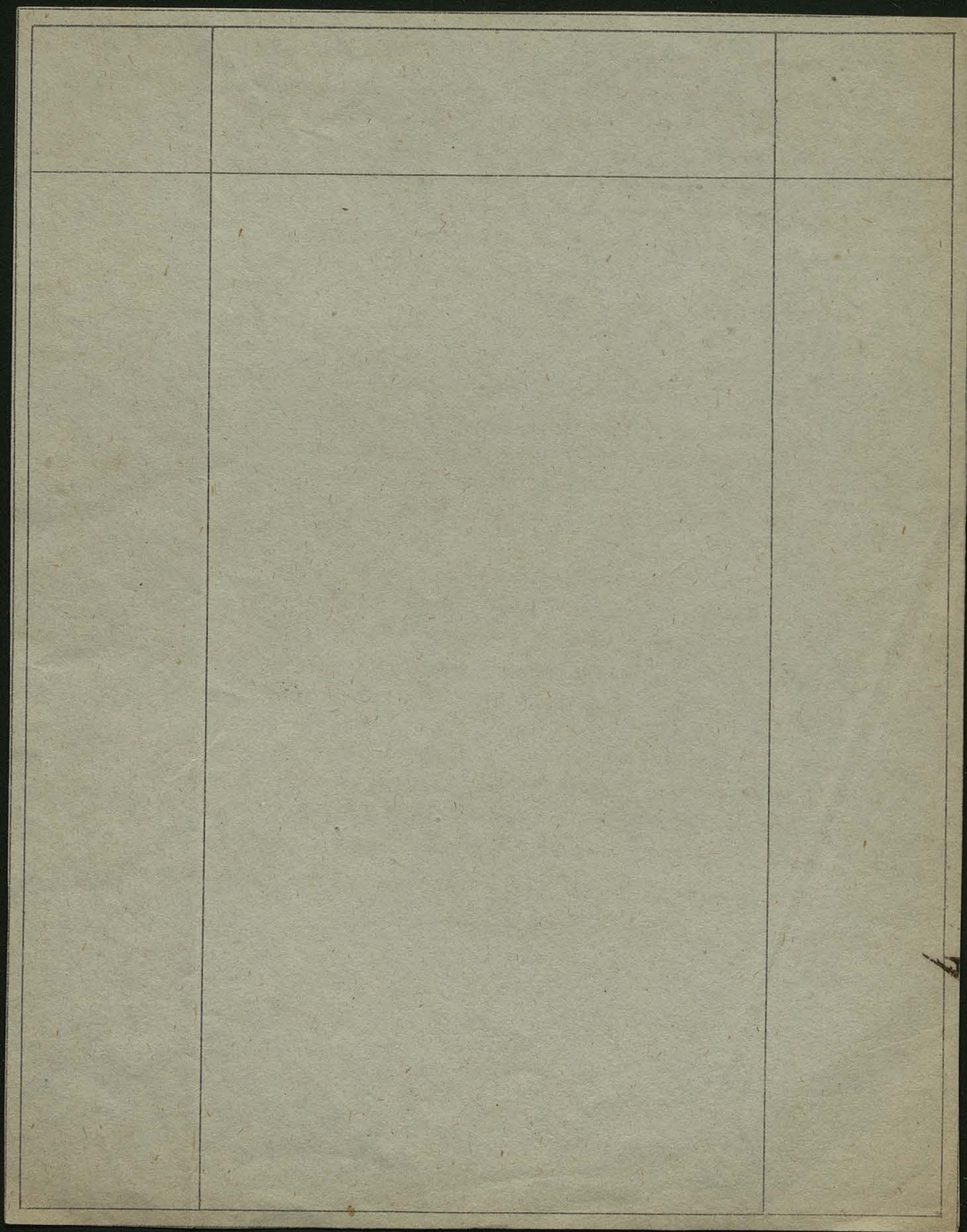
206

R. 1827 Gabinet ryan w Warszawie miał 88111 sztuk. jeden z celniejszych zbiorów w Europie.

90 438

Jarzemski Adam r. 1643 opisując wieszami Warszawy mówi że w katedrze Bernardy,
nów na Bródce były na marmurze białym różne wyryte historyje oraz matka boska
smagławej ptei malowana przez S. Dukaję; na ratuszu w Warszawie były portrety szereg mazo-
wieckich królów polskich - w patacu Kazanowskiich statuy z marmuru, wiele obrazów jerozolim-
skich, na ławanach obicia na oleju złotym haftowany Bankiet królewski na drzwiach Kazanowskiich,
wizerunki ofob w Krajni i zagranicą stawionych - obraz bardzo piękny Adama podającego Ewie
jabłko, obraz Łazanny, Harzec Kłotemu coś z zapręsnego oka dobywają (nieonice flamandzkiej,
Łkoty) portrety familijne - widziat malary holenderskich malujących tam obrazy w plud-
rach - w królewskim patacu (Kazimierowskiem) na Krakowskiem, w ogrodzie posągi odlecone
ze żyznią the kules jak lwa duri, Koi spinający się od bólu do góry, Kłotiego u spodu waży kaffe.
w Kaplicy tamże cudny obraz S. Leucyi i S. Franciszka w ogrodzie tamże Koi na stupie z marmuru
olziowej roboty, Delfin na nim dżoniec pięci z pataka z marmuru - w patacu wjazdowskiem cztery
ładne potężne lwy z marmuru białego obrazów mnóstwo, portretów obrazów historyjnych: Włosa S.
broni Dolfki pod Kłotey nogami leży mofkal z wyprężoną szablą; Koronacja Maryi cudownki,
Krzewina mieworodnego królewicza - Patac Ofolińskiego kanclerza wtopkier, architektury
w nim posągi 4 królów, statua z dżyzni wyobrażająca Dolfkę w jednej ręce trzyma pier w drugiej,
Kopię a u nog pług, Kupidynek ze strzastą z metalu, Obraz Władysława II na białym koncu
wśród rycerstwa, wozko rokokowe które Ofolińskiu uproskaja, obrazy historyjnych dżyzion
familii Ofolińskich, Ofoliński zrzucony, Konia i Kopię pusebity od S. Anny ratowany, panienka
która biskup Ofoliński koronuje, statui sprowadzane z Krymu, Jufety z cudną gipsaturą,
meble cudnej roboty ze złota i srebra, dzwitekominy marmurowe; na gzymsach cesarzowie rymfi,
z marmuru białego w medalionach, obraz mozaikowy wstawany z Kamykow.

Jak się Królowie polski w drożich kamieniach i rzeczach jubilejskich kochali zapowiada lustra-
cja r. 1599 roku koronnego. Medale tam były cudne z dżyzamentów rabinów złote i t. d. na
nich wyobrażone były: judicium Salamonis, violentia mulieris, Venus z Wulkanem, Scwola ręk
pali; Orfeus, masum Venere et cupidine, Jezus, Lew, smok - lustracja z r. 1633
wspomina jeszcze opony aksamitne czerwone, na których historyja noego wy-
kontersektowana niewnie to były, Drazzi (Rafata)

31 169

~~Plone~~ i Delazyński użyli malarsstwa i rytmików a Kretlow rytownictwa
w instytucji Głuchoniemych w Warszawie r. 1827.

Dom towarzystwa przyjaciół nauk w Warszawie było tam wiele obrazów
rzeźb między innymi popielnice w Polfycze wykopane przez Kazimierza
wielkiego znalezione w ziemi przy robieniu drogi w okolicy Leśniowoli
Stafic zapisał na rzecz Kopernika 10000 złp.

Patryk w Warszawie są w nim obrazy wspaniałe Książąt mazowieckich
Janusza Stanisława i Anny. - Stanisława Augusta p. Wernera 1764 - ~~Ło-~~
~~ścisław I cesarza Kopie i Gerarda p. Polanka~~ - Wjazd cesarza Alexandra
I do Warszawy 15 listopada 1815 p. Varena - Portrety: Adama Lwa
Bartoryskiego, Stanisława Hiacyna: Antoniego Matachowski, Kazimierza
Loniałowskiego, Kublińskiego, Maceja i Walentego Sobolewskiego, Jabłonow-
skiego, Jana Deckerta przepeka, Ignacego Wysockiego, Jakubowskiego; Ka:
rola Woźdy, przepeka malowane po wiek Książce cesarza, Grafego
lub Józefa Lefyke.

Lat 1643 listy przez Augusta II dla Orleńskiej stawiamy pojedynczo.
W Dreźnie są kopowane sympalery ^{Kontrowersja} przez o których mniema Ciampi:
Viaggio iż są robione podług ^{Kontrowersja} wzorów (Rafaela i iż są u siebie tych które
Zygmunt August posiadał (p. 16) i do których po śmierci Jana Kazimierza ref:
cił sobie prawo się ^{z jego sukcesji} English ^{z rządzi} z rządzi odmówić ma je (o tem
w listach do Kozma III caia Sofkanij a które listy prof. Franciszek Longher
na w ułokiem Thomasen z życia Rafaela przez Antremere de Quincy prze-
taera. Ze podobne sympalery były w Krakowie mówi Orzechowski w dziele:
Panegyricus nuptiarum Sigismundi Augusti Poloniae regis priore corre-
tor et quasi locupletior. Adrita est in fine Bonae reginal. luculenta
laus. Cracoviae Lazarus Andrae exadebat 1553. 120 powiada on
że podał wesela Zygm. Augusta z Katarzyną Austryjczyką w zamku Kra-
kowskiem rozwiązane były takie sympalery (zdaje się więc że je August II lub
August III z Polki do Drezna przewieźli) Kartony Rafaela zupetnie zgonie
zgonie zowem Dresden liczami Orzechowski nazywa je Cortinae i
powiada je przedstawiały: (admirabili fuerunt materia et opere:) 1) Adam i Ewa
nago 2) Kaj nakłania Łwa do zerwania Jabłka 3) Wyznanie Adama i Ewy z raja 4)
Adam i Ewa ciężko przeużył kolo ziemi 5) Ofiara Abela i Kaina 6) Kain ratuje Abela

7) Ośóg zaginiony nad zabojsztwem Abła g) Włocławki: i zte nigdy potomstwem
kaina popmāni Abła g) Ośóg ~~nie~~ ^{objawia} ~~nie~~ ^{noemu} ~~nie~~ ^{poton} (Hic amatus fuit tanto
rege dignus) (były ztoteu nawet kana owe obicia) 10) Ośóg uury koego budował arke
11) arka się buduje 12) Woe zbiera zwierzęta do arki 13) Potop świata 14) Wiook świata
po potopie 15) Ośóg błogostawi ofiarę koego - dalej było poselstwo mojsze do
Egiptu jego rozmowa z Saraonem, pochod Izraelitow, wojna z Amelchem i swa.
i. t. d. Obrazy te Rafaela (Kłory + 1525) są w Watykanie ^{w Włocławku} przy Zygmunta z
Katarzyną był r. 1553.

Stanisław August za ~~staniem~~ ~~obaczenia~~ ~~rellego~~ nagromadził wielką ilość
obrazów włoskich, francuzkich i niemieckich te później przez licytację
~~przeznaczono~~ w Warszawie

Statua Zygmunta III na Krakowickim w Warszawie jest z brązu
późniejszego

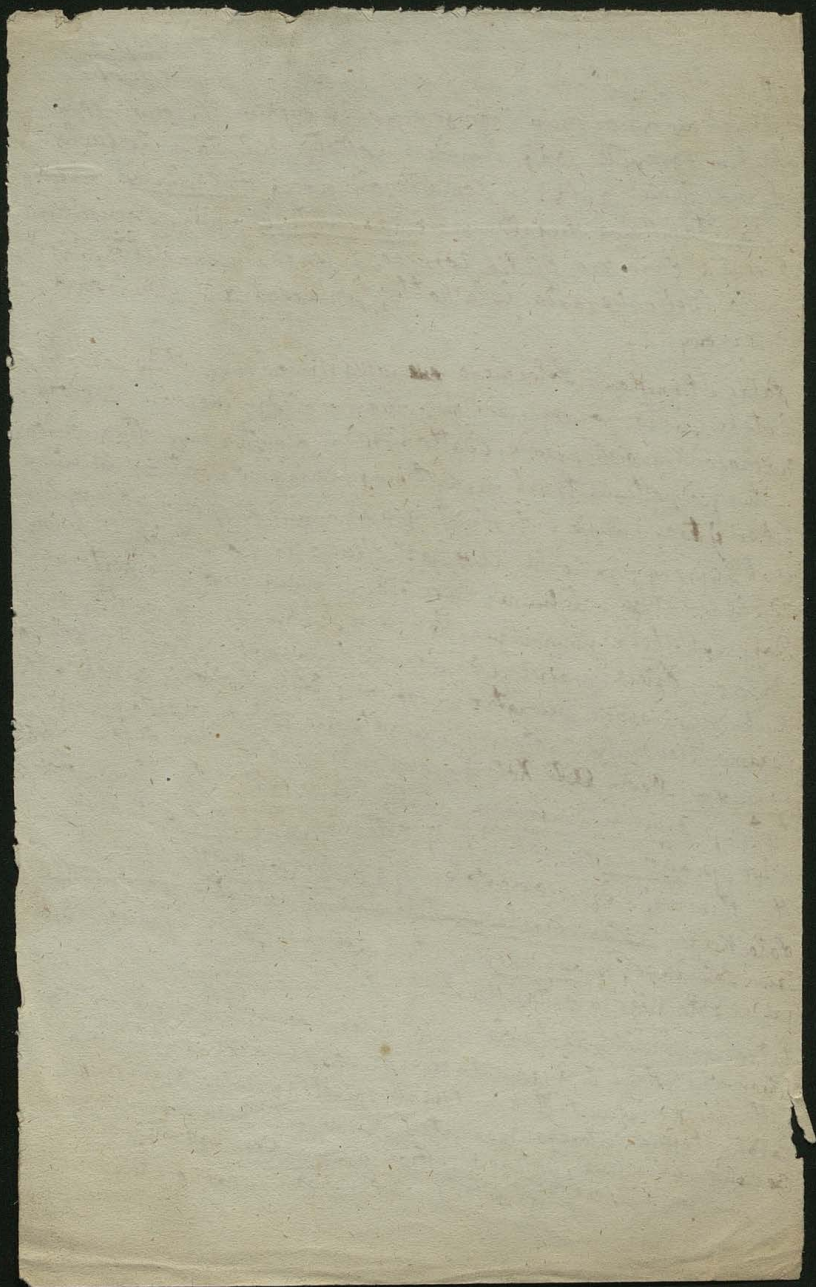
Latac lubomiskich w Warszawie (jak świadczy Jan Faggioli r. 1690) budował
urzeń Donarot tego

Galeryje obrazow w Łolcie 1) Ofiolin'skich w Warszawie
2) hrab Lesakowskiego tamże 3) hrab Stan. Potockiego 4) hrab
Tarnowski ~~tamże~~.

Zatac Chodkiewiczów w Warszawie miał w sobie Książkową bibliotekę zbior rycin i obrazów po Rzewuskim staroście droho bykimi obrazy te 1827 sprzedane zostaty. Były tam Rafaela Przemienienie pańskie i kopia tegoż przez Oleśkiewicza, ~~Stok~~ cyja ~~Stanisława Augusta~~ przez Kanalettego, obrazy Dominikina Coreggia, Caraccio, Giulio Romano, Lusoyra, Spagnoletta, Ferdynanda Bello, Gerarda de la notte, Habersztraha, Barronia, Casanowy i.t.p.

Zatac Stanisława Łotockiego ~~nie~~ w Warszawie miał w sobie bibliotekę wielką zbioru medalów, obrazów między innymi: Bordonia: go: braś od krywającej prawdę, Battioniego: malarstwo pnycestwo, budow. nictwo pod postawia trzech niewiaś muzyka i symfonia; kawalera Liberi i) trzy grauje i wśród nich igrają kupido 2) spoczynek pnyto wach Dyjanny; Annibala Karsza: Zdjęcie z Krzyża; Palota z werony Zdjęcie z Krzyża; Lefuera: Bieci oddana zbawicielowi; Salwatora Dofy: S. Wilhelm pnygniazany do drewa; Lebrona: Wniebowstąpienie; Buspera: Dzieci igrające pod piekneni drowami (pnyjemny); Tenieda kuchnia pracownice weonatrix wyrobiona; Bergera widoki; widoki z fsta Kazam: Klaudyusza z Lotaryngji; dukatellego, Placida Konstantyusza; Kanuzego: ~~Okon~~ Koto Kurowa; Marynki: blisko Putaw; por: Trety: p. Angelika Kaufmann: Dziejiny dubonifskaj i Stanisława Łotockiego; p. Lampiego: pieknej Julij Łotockiej; p. Battioniego hrabiny Stanisławowej i Ignacowej Łotockiej; p. Tokarskiego: Ignacego Łotockiego; p. Dacciniego dubonifskiego małżonka w. kor. i Stanisława Łotockiego; p. Landego: Kryfłyny Łotockiej wotki Ignacego, i Aleksandra Łotockiego syna Stanisława;

Zatac Krasin'skich w Warszawie miał w sobie obrazy historyczne portrety Zbroje Władystawa IV, Zygmunta Augusta, Sobieskiego, Krzysztofa Radziwiłła; taroże: Zygmunta III Krzysztofa Radziwiłła i Jaska Krasin'skiego, portafy Stefana Batorego Zygmunta I Krasin'skich, Jana Sarnowskiego, Bekasza Kalinowskiego, postane od mistrza Krzyżackiego Jagiella pod Grunwaldem; Fryzunki Frycyn'skiego, Chodkiewicza, Koncepol'skiego

93
Galerija Ojolin'kich w Warszawie r. 1816 zala zonal mirata pres-
wotnie 438 obrazow, alniejsze: Jordarfa: Jakob blagostawisty Jura;
Rafaela Jykie preminienija paiskiego i s. familia; Saffra Ferrato:
glowa filozofa r. Teniesfa targowisko; Jana Botta okolica; Caravaggia
zterech Ewangielistow, Trewizaniego samarytanin; Jykaty flamanofka;
Koodlibet; Guerina s. Petronela; Rembrandta zglowy; JHerod; Si-
ciana: Cud zoloznica; murilla dwuich glupcow; Coreggia N. Lanna. Pre-
chowicza 2 obraz; Koneckiego: portret; Locatellego: pis kna okolica;
Werneta: burza morska i marynarka; Mengfa: portret; Guerina
s. ~~francuska~~ ^{francuska} Luccharego s. familia; obraz: Albana, Laura Locatelli;
Nethera; Lagrena: Wiewerza paiska; Teniesfa widok wiejski; Lufoi-
na: Nawidzenie N. Lanny; Locatellego: widok wiejski; Burgognoniego
bitwa; Wersozofa: Amazonki; Sempefthy burza; Linakefa: widok
wiejski; Balena: Parka Noego; Florysa pozas Troi; Jordarfa slienny
obraz - Dyrektorem tej gallery; byt Willani a 1827 Kondratowicz.

Albertandy

Ozechowicz Jzymon: Lukasz Szumglewicz r. 1750 mieszkal w domu
pod Nr 59 w Warszawie

Patac zamozokich przed r. 1806 mieszal w sobie puzsze gifyfatury i
figury na piecach; polnianah n. p. Jan III z zonal

Metzal za Stan. Augusta podal wozoi mostu w Warszawie przez
Wiete na Tancuchach zelaznyh

Behorauje w teatre warszawskim ja, podzla sylwestra Zielinskiego.
P. Courten a r. 1827 sp. jutly ojca i Jyrya - Nowy teat na Mary.
willu wybudowany podlug planu Corazzege na fronton z 10 Kolumn a na
atlyku fionowina Apollo muzami otoczony. Mieszal sie w nim 2500 widzow.

Towarzystwo harmonijne byto w Warszawie za rzedu pruskiego.

R. 1801 powstała maszarada

Mokotow (non Coteau) koło Warszawy zalozony przez Izabellę
z Chastoryskich Lubomirska.

172

202
Obrazy historyczne Dollabelli były w zamku warszawskim aż do
poyatku panowania Augusta II wtedy znikły może je dał Rosyji (La-
nowanie Zygmunta III J. U. Niemcewicz. t. III str. 23. 94

Za Stanisł. Aug. w zamku warsz. pokój marmurowy miał siany
wyłożone krajowym marmurem czarnym i czerwonym tu były
Daviesello portrety królów polskich. — W sali rycerskiej obrazy
historyczne oraz portrety sławnych Polaków Daviesello i
20 popiersi lanych z metalu męzów sławnych Polaków —
23 w Kremle

Łoga Zygmunta III na placu ^{w Warszawie} krakowskim do 11 stopi wysokości
Krol trzyma w prawej ręce ^{prawa} i w lewej na-
wyszchy krzyż, od całej osoby. Krol w zbroi i Taboru Kró-
lewskim. Łoga stoi na wysokości kolumnie porządku Korynckiego
29 stopi altury kapitelu nad stępem i widok u podstawki 6 stopi
15 stopi podstawy dolnej z marmuru krajowego 25 stopi całego
Kolumna na 80 stopi czyli 40 łokci. Łoga Krola odlewy
z brązu w Krakowie i wysła do Warszawy ustawione. Kolumna
z marmuru checin ^{III} kęgi. Wystawit w Ad. II ten pomnik ojc
1643. a ~~1643~~ - August kazał 1743 naprawić: odnowić.

Piotr Dmizyk będąc wielkoryząca Kalisz i Kruszwia w połowie
drogi do siebie tych dwóch miast wystawit słup kamienny (ktorego
życiaki koło miasteczka Korina w wojew. kaliskim)

W wierędzu w Kopiale farnym kamienne rzeźbki Piotra z
Wrząca Zajaczką r. 1463 †

Przed Sufryton wiele pomników zniszczył (ob. Abraham de Goffice)

Piotrków wspaniały zamek stawiany przez Kazimierza W. Stawiany i
ratyfik drój mury

Bolesław I zbudował w Polsce 9 kopiotów Chreścianskich między temi jeden
w Łocku (Marin Gallus) katedrę w Łocku z kamienia nanowś wybudował.
r. 1136. Alexander bitk z Łocka.

207

Plany Krolewskie w Warszawie za Augusta
II stawiane według planów drezdeńskiego
budowniczego Pöppelmann, i Andrzeja
Schlütera.

95

Bitte schreiben Sie mir
II. Etappen der ersten drei
Büchlein des 1. Bandes,
München.

pokoj marmurowy ^{zwan} w zamku warszawskim za wladcy 1 1/3 roznym
 marmurow zbudowany ten krol postawil tam portrety papillonuyska
 Wazow: niektorych arcybiajst rakijskich z joba prokrewmonych pomiejfi
 Krolowie dosawali portrety by byly nie rowne Stanist August obudowal
 ten pokoj ^{n. 1721} obami redworami swem artystami: przydal portrety ze
 miedzi gdzie na tylo byly po taunie cyny F.

od r. 1776 od r. 1784.

1767.

Hetmani wielcy Koronni

Kasztel. Krak od r. 1762 byt

Jan Klemens Branicki od 1752 - 1771
1765 1767-8-9-20-1 r. 1765 od Stan. Aug.
oder S. Stanisława

Vacat 1772 y 1773

mianowany w r. 1773

Władysław Przewuski w 1774
Krotko byt

Branicki od 1773.

Hetmani wielcy litewscy.

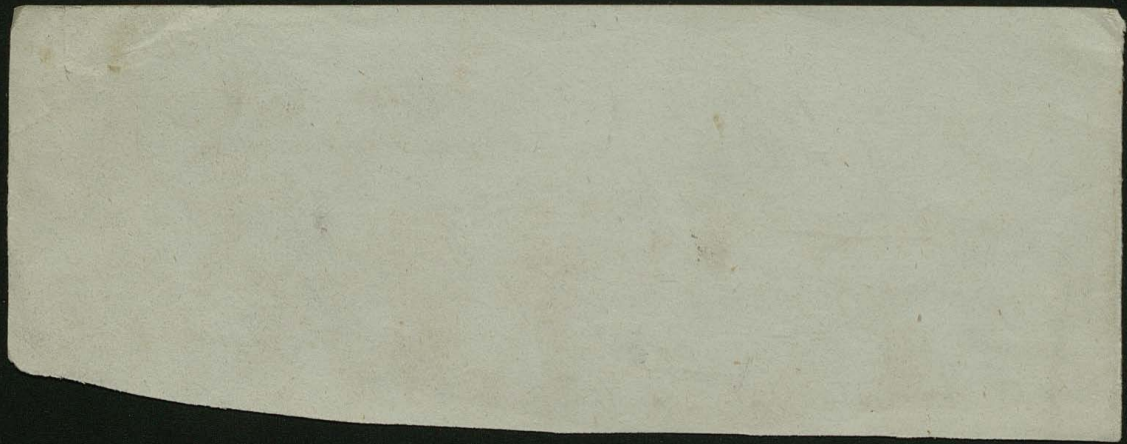
Michał (Kazimierz) Sierżo Radziwiłł od r. 1744 -
1725 ^{1761 (był) zyt 1783.} ^{Kaszt. wileński}
później Fani Włostowicz.

Michał (Józef) książę Zasławski (od r. 1762
od r. 1762 r. 1765-7-8

Michał Oginski od r. 1768 - 1781 -
był 1786 r. 1765 zoftat od Stan. Augusto
był r. 1787 oder S. Stanisława był r. 1782

Pomnik Zygmuntowi III Krolowi polskiemu i Szwedkiemu
od Wladystawa IV syna jego w Warszawie wystawiony
Sew. Olebrzyński fecit 1823. w Lito. W. Sliwickiego

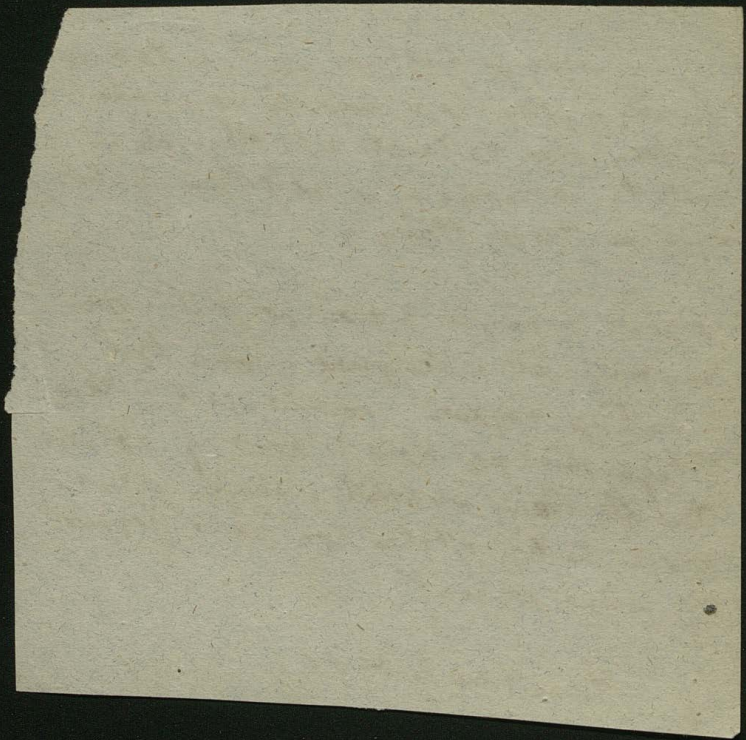
Łozog krola blisko Kwiatkowsk. J. Flor. Wladystawa IV
odlewat JM. Daniel Thym F. Q. JM. Fusor Varsoviae fecit
Q. D. 1644 cata Kolumna 46 łokci wysoka.

my nie znamy perspektywy plastyk: tak jak
dawniej - poszły naje głosownie do gmasu
lub placu albo kartowate albo obciupnie -
mixta ta harmonia - w malarstwie tylko
wyzej nad starych stojimy.

Spizowal poniescia Krolow polskich z mar
murowej jak: w Wespawie zdobia dzisi
Kremel w Moskwie rownie jak: Kara,
lettego sbici pod Wola; Korony polskie
ktore dla Rakji wykrast z skabu fiesca:
Kowski kufstok ofstatni kor. za co dozjwot
nia perpyja pobiesat

of. Stanislaw Glogier.

Zaturski bisk wapieni w patacin swym w Warszawie kazat w naturalnej wielko-
malowac' obrazy Krolow. Chomenowski wojew. mazowiecki w dobrach
swych zapieni kazat w ofkim rzezbierzom robic' busta Krolow
ktore ję dostaly zaturskiemu temui.

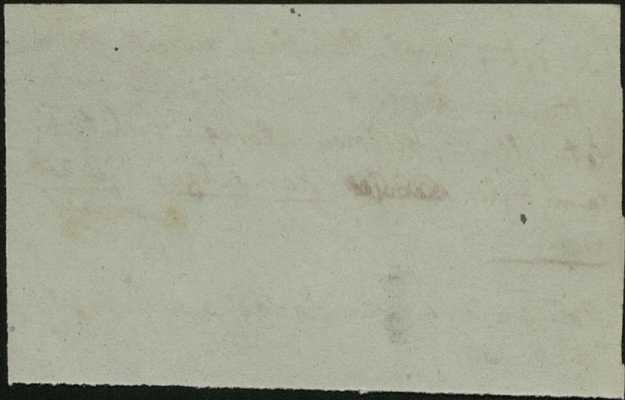
99

~~562~~

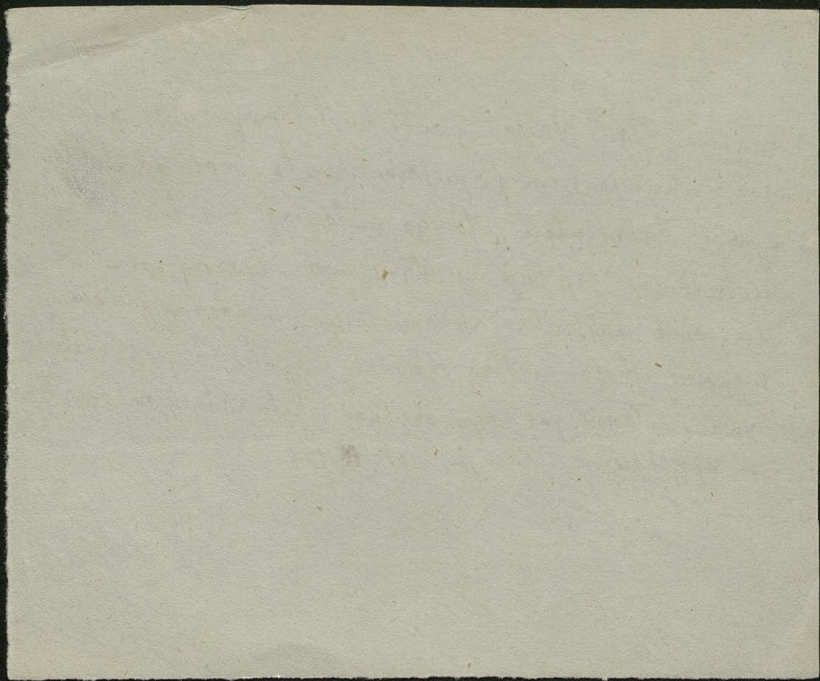

R. 1767 Król Stanisław August ¹⁰⁰ ~~446~~ kazał
stawiac Łazienki w Warszawie patac
letniskowej budowy którego architekt:
tami byli ~~Wojciech~~ Kamsetzer i Jakob
Kubicki.

Stolica z Krakowa do Warszawy przeniesio:
nr r. 1596.

Lagiuoli Jan sławny poeta burleskowy włoski będzie
 wraz z nuncyuszem papieskim Santa-Croce w Polsce
 w swym dyjaryusz (ktorego autograf ma biblioteka
 Riccardiana) opisuje w Warszawie pyszny patec w
 Ujazdowie marszałka lubomirskiego, mówiąc że sławiany
 na sposób włoski podług rysunku uzniewa Buonarrotiego
 Dziwi się tamże pięknym obrazom, sztukaterijom rzeźbom
 i przepychowi Ciampi not: 121.

44

102

[Faint, illegible handwriting covering the page]

Willanowski: patac koto Warszawy zatozony przez Jana III - 4 kow
 jencow tureckich teraz Stanisl. hrab. Potockiego 4 potoje
 chinckie z sprzetami i ozdobami chinckimi - w sali bialej i innych
 pokojach starozytne posagi: kolumna lezaca, Saso i Korymba z mar.
 muru bialego popiersia z bronzu, marmuru, granitu, 124 etry.
 kich waz, inne wazy, talerze i tace z ryfunkami Juliusza Rzymia:
 nina: Pafata, pottument woskowy z figurami przez Michata Aniota
 modelowanemi, figurki egipskie i z ftioniowej kofci z krysztalu, gor-
 nego buffytnu, marmurów, alabastrow i drozich kamiani, porcellany
 fata i. t. p. taca Zygmunt a augusta, patafy Zygmunt a III butat
 turecki, fjabla Jana III, laski marszalkowskie hebanowe i. t. p. - W ga-
 leryi obrazow portrety krolow polskich: Odony, Maryj Ludwika,
 Michata: Eleonory, Sobieskiego i jego zony Korno przet hetochera -
 Jana Zamojskiego, Jerzego mniszka, Andrzeja Batorego, Karola
 Chodkiewiczca, Kia Ostrogskiego, Zbaraskiego, dwa Sapiehy, Stan.
 Koniecpolskiego, Stef. Czarnieckiego, Jablonowskiego, Maryjta na potskar.
 biego, Zofij Opalinskiej, fzerzeg obrazow rodzinnych Potockich, subomiskich
 Radziwiltow, Wisniowieckich, Siemiatkowskich i Czartoryskich. - Wierzech
 fortepianu na gorze na desce odmalowany parnas w trod pejsjaru
 Van Idena do ktorego sfoby przydane przez Drepenbeka (dar zony
 cesarza Leopolda krolowej Maryj Kazimierz - portret Stanislawa Lo-
 tockiego p. Dauida - Krystyny Potockiej p. Angeliks Kaufmann
 (jak ks. apia Kwiaty koto grobowca matki.) ryzunki historyczne
Norblina przedstawiajace Dziecia Nafrau na brzegach Barbaryj, ryzun.
 Ki Vogla, Casanowy, Niemcewicza, Panny Zajacrek, Krystyny Lo-
 tockiej - widoki Olesina, Krcznowic, Willanowa, Natolina
 Zwedmoty mitologiczne: Laduanina: Porwanie nimfy przez Centaura; Car-
 pioniego: Sachantki; Liotra Testy: Sachantki; Venus lezaca Augustyna
Carracha i Laduanina, z Kupidydnkiem Lukaszca Cambioli; mitol.
 zawiagujjca Orzy Kupidynowi Salmy mlodego; tryumf Arjadny; Osachusa
Loufina, Lowy Dianny Dominikina, powrot Dyjanj z polowania Van
Osalena, zabawy z nimfami Marratego, Urania Dominikina, rewoz
nie Sachusa Filippa Lauri, Bachus jako dziecie Jordana, Setys musza:
jaca Achillefa w Hygie Aubensa; zutrzenka fypijaca kwiaty - mitol. z nia

nlatyca Julijusa Kampi; Mimfa Eucharj na wyppie Kalypso Domi-
 nikina, porwane Europy legio; Romanolego; led a Augustyna Kar-
 Karrafza; Kewalera dliberi, głowa Jybilli Guido Reniego, Jod Zarzfa
 Karola Maratti, Encas radzacy Ję Jybilli pnie, Resto i poznajacego
 Andromauke pnie, Donawentura z Dononi, i Czary Cyre i Kiawonego,
 Heskulei z nacynoga Anibala Karafza, Rinaldi. Armida mlodszego
 Zalmji Vandjeka, porwanie Hseleny pny pozaru Troi Guido-
 Reniego. = Obraz, religijne: naroznienie Zbawiciela Karola Dolce;
 Rodzina Swiata: Alberta Dusera Julijusa Brymianina, Parmezana i Ko-
 dona, Sabriati, Datego, Stelli, Leonarda da Vinci; uynia jego Ja-
 lario, Corozia, Baurdona, Van Dyka, Albana, Annibala Karafza,
 i Jykoti jego, Lawta z Werony, Karola Kalyary, Odatoniego, Symona z
 Pozaro, Franjzka Lenni, Jafro Ferrato, Lalma Giovine i Kokulera.
 Uciezka do Egiptu Ruberfa, niez nicowiniatek Guido Reniego; gody w
 Kanie gal. Kopia Lawta z Werony z obrazu Karola Weronuryka, udow-
 ny potow ryb Tominiichina, cudzotozmiia przed Zbawicielem Tyjana
 Wieszena paniska Kranauha; Ruberfa pocatowanie Judasza Jak.
 Jordarsa, Jezusu Koronie cieniowej Van Dyka, Jezus Kroytus na kry-
 zu; zdjcie jego ciata Lukafza Kranauha, Ludwika i Augustyna Kar-
 rafzow, Gweryna, Fra Bartolomeo de Frate i Van Orleya;
 Zwiastowanie n. Panny Kranauha, jej Opiarowanie, Bassano, Bo-
 leina matka bopka Guido Reniego, smierc jej Andreja del Sarto
 Wnieborozicie jej Lebruna; z starego testamentu: Laban i Rachel
 Francka, Lot z cocikami Albana, Judyt Dominikina i Van Vlieta,
 Job Guido Reniego, Mojzesz z wod Dominikina, Ukazanie pi-
 Samuela Saulowi de Suera, Jod Salamona Ruberfa, Agar na
 puszery Michata Anota, Hsabakuk Jordarsa, Joda Dawid z głowa
 Goliata Spanioletta i Kazanowy, Aniotowie odwierdzajacy, Abraham
 Dominikina, podroz Rachel. Benedykta Kasyliane, Chrest. Jana
 Franjzka Dolonief, Samarytanka Annibala Karrafza, głowa aposto-
 Tow do wieszeny paniskij obrazu w Medyolanie Lenarda da Vinci, i. J. Diot
 Fryd. Barrok, Mscienstwo i. Lawta Parmezana, i. Jan Corredzia,
 Karrafza, Andreja del Sarto, Schiedone, Dominikina, i. Jan Kazyca na
 Puszery Lufina, Hsradicada z głowa i. Jana Lukafza z Lejdy i Francka
 i. Magdalena Albana, Poronzyzyniego, Ditricha, Benedykta auti. Wojnia Kroy-
 kiego, mscienstwo i. Wawozynca Bandinellogo, Jykic mscienstwo i. Erazme
 Kopyowany pnie Lufyna, i. Schaftjan Van Dyka

~~164~~

[The page contains several paragraphs of extremely faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the paper. The text is too light to transcribe accurately.]

S. Franciszek Gwido Reniego, S. Hieronim Ueta, S. Romuald Antoniego
 Saki, portrety S. Antoniego Ditricha, S. Roch od wiedz zyjacy zapowietrzonych
 Tintoretta, Aniot ftois; Kufiel Dominikina, mnich le krosa, syn Mar.
 notrawny Rembranta. = Obrazy historyczne: portrety: Tarkwinich: Lukre-
 cya Gwercyna: Kranacha; Cesarz rzymski w zbroi; purpurze Tytyana, Seneca
 umierajacy, Rubensa, Agrippina noszaca popioley Germanika Mikotaja Lufina,
 portret S. medycusza p. Asafata, Kleopatra u nog Augusta z sykoty Gwercy-
 na, cokolakarmiosa ojca w wazieniu pierzami Sanfranka, Senatora Weneckiego
 apotecza Tintoretta, Portret niemki Lukasz z Hollandyi 1520, portrety
 w tafle: Salwator Rofy, Tytiana i Efragnoletta, nie kne gtowy robione
 froy Corozia, Tintoretta, Gwercyna, Rembranta, Albana i Gwido.
 Beni. = Obrazy spofobowoe (genre) troje dzieci Andrea del Sarto, Kobieta loz-
 ea z piaskiem i gota, bkiem Le Clerca, Dziecmi olozyna Karola Bryniani, obraz
 z 11 figurami familij nemi Rubensa, dziecko z kofykiem Van Dycka, Star-
 rufka oddajaca list mlodej Kobiacie biorzacy obuwoie Mirysa, Dzieci noszaca
 grona Mosquita, matny Tenierfa, Flamandkie Jordanfa Palemeda
 organista antwerpki Van Dyka, graze dezerfa, Karzma Ojtada, i Se-
 nierfa, owoce: Kwiaty Cyfela, Zegerfa, Miniona = Widoki: dukatellogo
 Glauberta, Lukarellego, Ditrycha, Horizonta, Lufina, Riccelgo, Van
 der Deza, Salwatora Rofy, Monperfa, Mura (anglika), Vernetta, Dominikina,
 Francifka z Bononii, Ooata, Milleta, Ranuzego, Kanalettogo
 widoki Wenezji: Dreyna, Klaudyjusza z Lotaryngji = Portry i jenny mot:
 kie Luterberga, du Marra, Fidanca, fwiatto xis zia Tempefty,
 Towy Tussermanfa: Oredy, Towy Van Udena z figurami Rubensa,
 Towy ludwika XIV Van der Millera, polowanie na Tygryfa Rubensa,
 pasterze Arkadyji Lufina, bitwy Cafanowy, kaskady tywolfkie Ranuzego,
 chata Aniota Bryniani, zlodzieje i cygany Michata Aniota Bonarot-
 ti 1516. = Zygmont August w zbroi - Wladystan IV Krolewicz - Cecylia Re-
 nata, Jan Kazmierz w pancerzu i ferzji - Jan III na Korin en camayeu -
 Sobieskich Terofy i h fiofry - Jan Konrad arze Mazowiecki 1246 - August
 II w zbroi i pofezgu w tyle muryn - August II w zupanie czerwonym - August
 III: zona jego ps. Mengfa, Stan. Lefzynifki, Stan. Donatowifki, fonde-
 ryk August, Alexander I, fpraty Jana III. i t. p. regy

166.

Obrasy z Crafów Jana Sobieskiego

~~1164~~

105

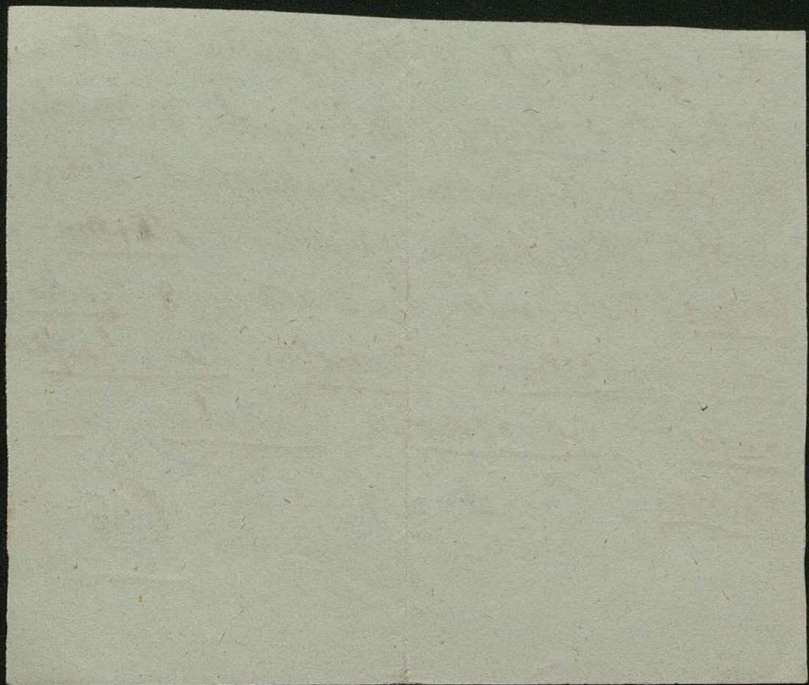
Willanów pod Warszawą
Król Jan III budując ~~Marymont~~ wprowadził do tego
architektów, malarzy, rzeźbiarzy, mozaikowych mistrzów
z Włoch

[Faint, illegible handwriting on aged paper]

R. 1750 było w Warszawie: 1 Architekt: Solary; Bibliopoli 3: Jarochi, Nikolai, Storowicki; Drukarzy 2: Dobrzeń, niewski, Koźielewski; Jubiler i Herom i Berger; Kamieniarz i; Malarzy 8: Czechowicz, Smuglewicz, Widarowski, Radziwiłowicki, Rajcecki, Jaroszewicz, Enzeberg, Ponkowiński; Imyecz i.

106

(645)

Sztuki piękne

107 638

Architekci Affaita, Molli, Bosatini za Jana Kazimierza trudnili się budową i restauracją zamku warszawskiego

Ludwik Affaita za Jana III robił plany do Kofortu i Kupucynów w Warszawie

Titusdivius Bosatini r. 1658 otrzymał indygenat.

Zygmunt III około r. 1607 zajął w Warszawie budować zamek królewski (na wzór szwedzkiego zamku w Drottningholm) w pentagon -

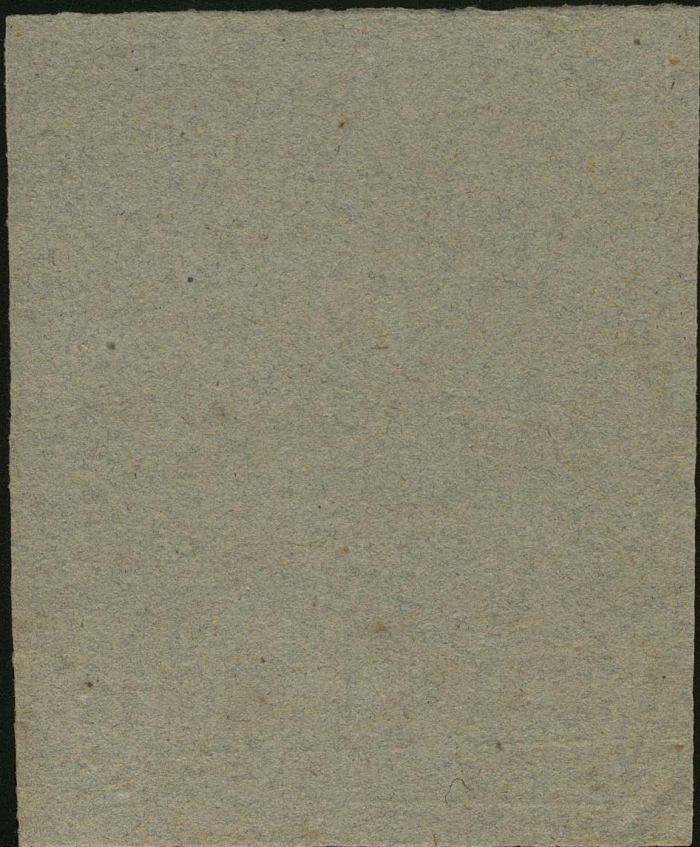
Jan Kazimierz mieszkał w Warszawie w pałacu Kazimierowskiim i Ujazdowskiim zamku oraz w Mięrowie

Michał był u niego w podróży; mieszkał w dworze

Jan III mieszkał w Jaworowie w Żółtkwi i Witanowie

August II w Dreźnie i w pałacu Salskim w Warszawie

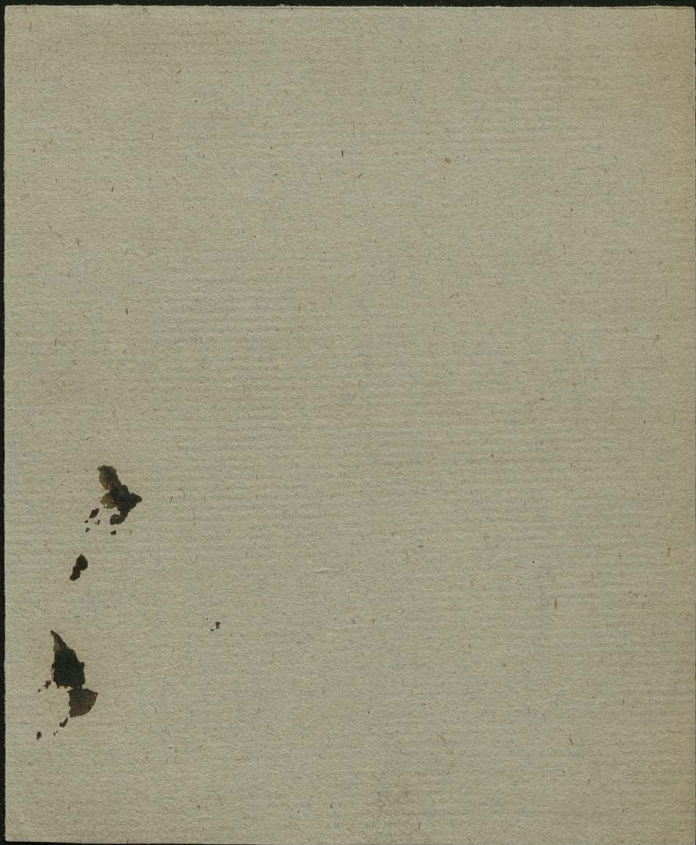
Stanisław August od 1735-1773 zajął się restauracją zamku warszaw. w którym mieszkał.

108
Scamozzi budowniczy stawiał pałac Kazanowski
w Warszawie za Władysława IV.

Józef Bellotti architekt król. Jana III w War-
szawie 1683 postawił 1683 kamienną statuas N. L.
M. na pamiątkę morowej zarazy w starej Warszawie
r. 1685 wystawił pałac Musanów w ~~starej~~ nowej
Warszawie w którym jam mieszkał.

Knapos J. B. architekt w Wilnie
na początku XVIII wieku budował obserwato-
rium astronomiczne.

Budowniczości Króla Stanisława Augusta
 Kamzecer, Merlini, Fontanna, Kubicki
 a w r. 1822 Szpilowski, Fogel prof. rycin:
 Kow, Kubicki, hrabia Jera Kowski, Smie
 ański robili projekta do restauracji Kościo-
 ła archikatedralnego s. Jana w Warsza-
 wie r. 1837 zajął się restauracyją A.
 Izdzkowski rzeźbę ołtarzy i ambony
 wraz z figurami wykonał Konstanty
 Hegel, statuy gipsowe i ptaszkorzeby Kauf-
 man obrazy do ołtarzów: Alexander
 Kokular zdjście Chrystusa z Krzyża; Fran-
 ciszek Fankauzer: Dokon trzech króli;
 Bonawentura Dąbrowski Zestanie ducha
 św.; Kolberg św. Trójca. - pozłocenia Fischer
 sztukaterzyje Wincenty Vincenti, roboty
 kamieniarskie w faugacie kamieniarz
 Hagen (ob. Kościół archikatedralny s. Jana
 w Warszawie przez A. Izdzkowskiego. Bibliote-
 ka warszawska T. IV Dziennik 1843. str.

[Faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a signature or date.

Marteau razem z Bauciar ellim dla Krola Stanislaw¹¹⁰

Augusta malowat.

~~567~~

Handwritten text on a strip of aged paper, oriented vertically. The text is extremely faint and illegible due to fading and the texture of the paper. It appears to be a list or a set of notes, possibly containing names and dates, but the characters are too light to transcribe accurately.

1794 dozorczy król Kopersztachów. Mikołaj Meline Lióti Marival

~~dyrektor generalny budowniczy: nauk wojewodowski Marcell de Bae~~

~~ciorelli~~ Architekci Króla JMK: Byczyński, Dominik Merlini

a doud: Kamfezer

655

111

1765-8

miarowany w roku 1773

Sawery Branicki 1774

Seweryn Przewuski od r. 1774 był
1787 od August III order ordera białego

Alexander hrabia Sapieha (od r. 1762...
1765-7-8-9 (r 1770 pisał się Alexander Lioge Sapieha)

tenże sam
Zorichat (Alexander) Lioge Sapieha
1770 i 1774 i 1775.

27
Józef Sosnowski ur. 1768 od r. 1764 był pisanem polnym
1776 i 1781 od Augusta III order ordera
w r. 1765 od Stan Aug. order ordera Stanisława

Vesovs malarz francuski 1807 bawił w War-
szawie malował rodzajem greckim lamée
zwanym

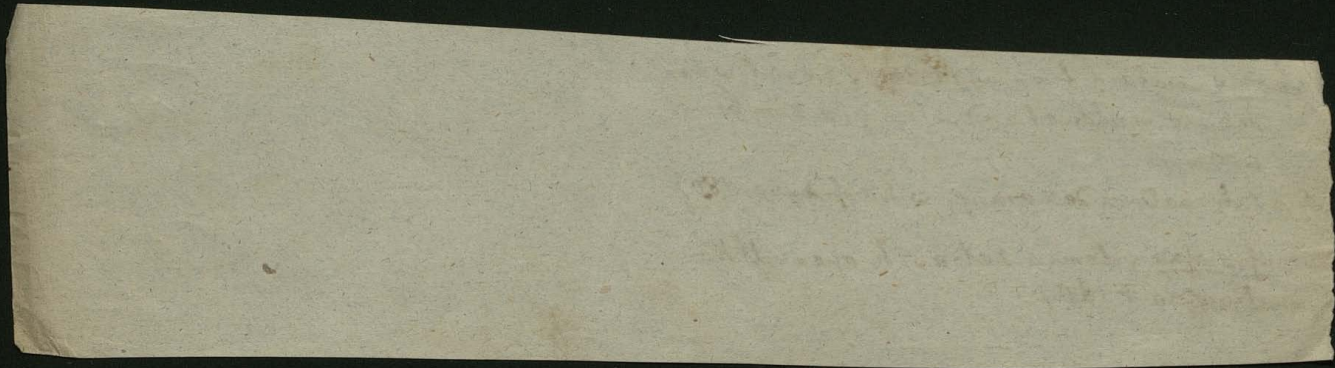
Plesch malarz dekoracji w Warszawie 1807

Dmufreowska z domu Petrasch operyistka
warszawska + 1807.

~~116~~

150

112

113

~~120~~

Pleż, Wojniakowski, Scott malary. teatr
narodowego, Sylwestr Wielicki malary
w Warszawie 1811

Jan Kąstelan
Chetmki
żona Anna Star
zechowska

o dzieci:

1. Marianna

Kajet. ~~Pozwadowska~~
go Pofiszewskiego
Łowego bnefko-
Kujaw.

2. Brygida z

Starowiskim
podstolim Koron.
potym z Anto-
nim Moriskim
Kąstelan. lwow.

Ignacy bisk wam.

Anton

Xawery jezuita

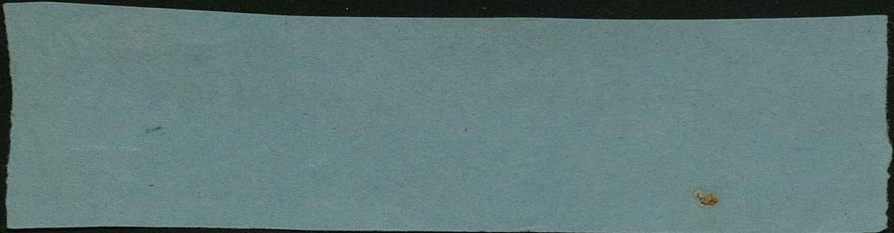
marcin

Karol xiądz.

Vincenti sicuti Kator r. 1826 odlat poniesie Hefica. 114

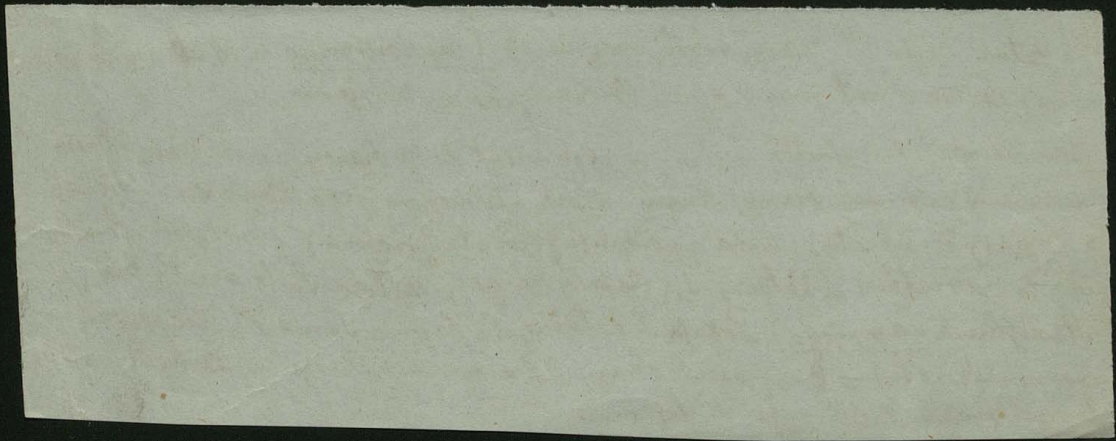
Bettini (Pzymianin) architekt dobry w Warszawie 1826.

~~120~~

Statua Najsw. L. Maryi roboty rzeźbiarza Crajkowskiego r. 1836 ^{MS} wzniesiona
nad Kaplicą Loreta przy Kosciółku Bernardynów w Warszawie.

Jean Klemens Minafowicz malarz r. 1836 wrócił do Warszawy po siedmioletnim
pobytku w Niemczech, Francji, Anglii, Włoszech - Cenniejsze jego kopie są: Zdjęcie
z Krużgi (z Jouvejeta), Scena z potopu (z Girodeta Gryofona), narodzenie Pańskie
(z Carlo Marratti), S. Katarzyna (z Rafaela Mengsa), Miłość Łulca gotębia (z
Stanisława Lampiego), Pokusa S. Antoniego (z Davida Teniersa), Krajowid
wodny (z Vermeta) = oryginalne obrazy 1) Pracownia malarza 2) Portrety z natury
Pędzel Śmiatki mełki rysunek doskonały.

~~493~~
216

Kozubowski Ludwik budowniczy rządowy przy dyrekcji generalnej
towarzystwa ogniowego Lwudnił się budową Teatru Rozmaitosci w
Warszawie r. 1835 dekoracje malował Antoni Sacheti, sufity: Loze
H. Szatacki

¹⁷⁷⁻²¹⁷
Gaj Budowniczy w Warszawie dom swój
w Warszawie na ulicy Grybowskiej r. 1838
piśknie zbudował

Got onki budowniczy podług jego
planu r. 1837 wystawiono na placu
Krajin'skim dom Badeniego, rzeź-
biona ozdoba fronton przed-
stawia Lsyche wstępującą do Olimpu
jest dziełem Malin'skiego

Gaudenzio Boretti stoch budowniczy i malarz
w Warszawie. 1787.

Markoni budowniczy rządowy robił
plan do cerkwi grecko - rosyjskiej w Suwałkach

Ritschel robił plan do Kościoła
ewangelickiego w Suwałkach.

Kokular r. 1839 wykonał wielki obraz
J. Trojcy do jednego z Kościołów Warszawy
(w górę Bóg ojciec w 3 osobach na dole
12 Apostołów) Koloryt cięta świeży, dra-
powanie fioletowe, efekt na główny przedmiot
koncentrowany, rysunek poprawny.

J. B. Gregoire i Knusmann stawni bronzownicy 118
w Warszawie. ~~612~~

548. 119

Józef Głowacki malował r. 1841 2 "preśi" medalionów przedstawia-
jących główniejsze zdarzenia z życia S. Weroniki Giulianiella Koscioła Kapu-
cyńców w Warszawie — do bożnego ołtarza malował Blank profesor
poślubienie świętej Weroniki Chrystofowi — a do drugiego krabia Zabietto
uśmiercone przyjęcie przez nią komunii od Chrystofa. — profesor Blank
obraz do noszenia przedstawiający S. Weronikę Giuliani. —

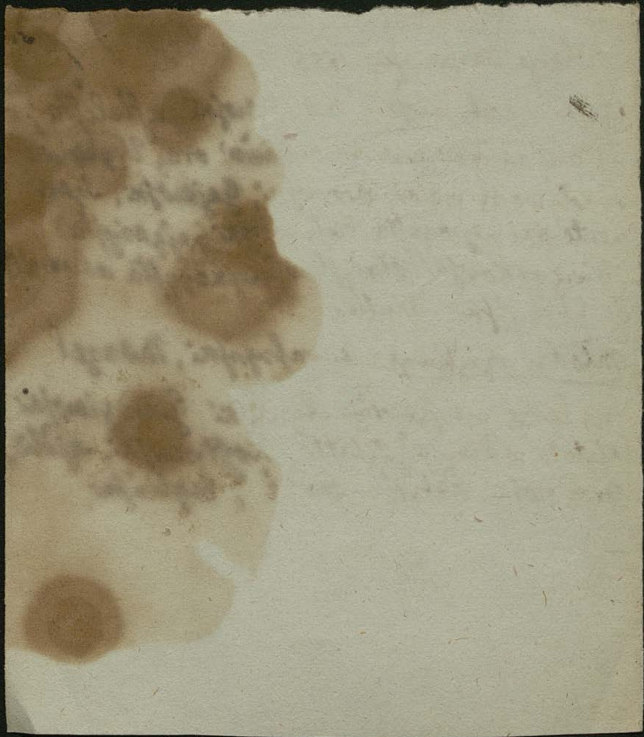
malarze warszawscy 1855

120 179

Łzyski, Kostrewski, Malezewski pastelista,
Ignacy Lasocki (uczeń z Monachium) oraz uczniowie
szkoły warsz. malar: Orłowski, Gajewski, Szer-
mentowski (pejzazysta) Cieszkowski (pejzazysta)
Wieżorkowski Władysław (pejzazysta akwarell),
Suffczyński, Müller

Młodzi rzeźbiarze: Jurafiski, Manzel

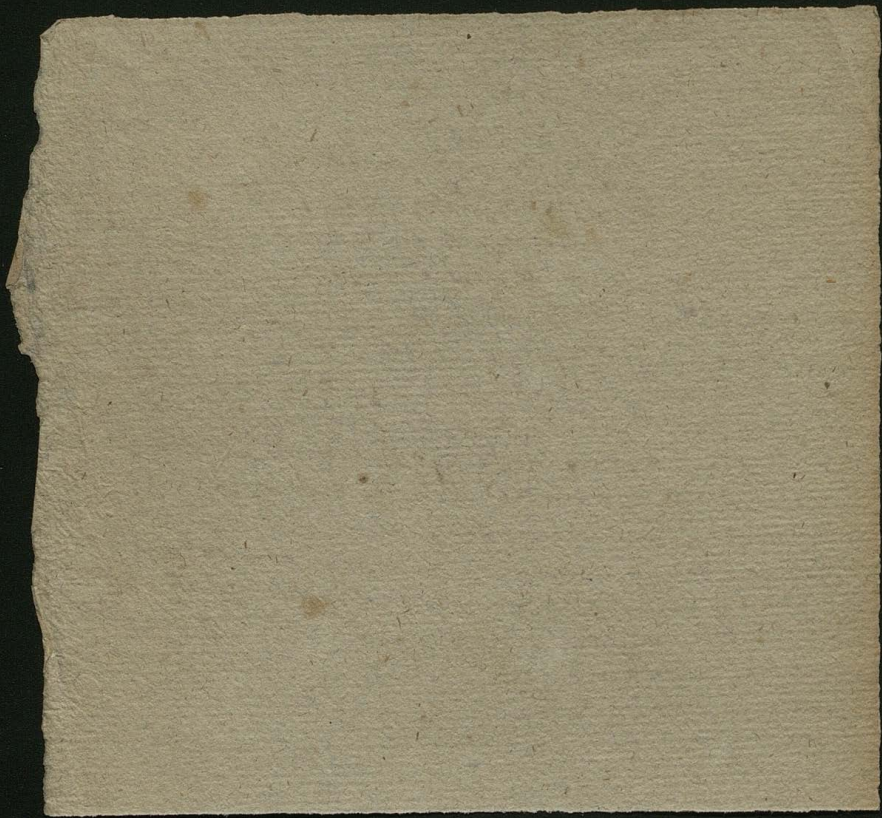
malarze warszawscy: Rycerki, Gierdzioński
(krytyk w Dzienniku) Lilacki, Kostrewski, Sejdlie,
Orłowski, Petzold, Lerne, Cegliniński.

Rzeźbiarze warszawscy. 1855.

121

Hegel profesor - Pruszyński zrobil medalion Satarskiwicze -
Daniel Zaleski i uzien sztok pis knuch zrobil posag L. Maryj
do Łowicy, i Mikolaja naturalnej wielkosi na Łodole - Kaski zrobil
z konia naturalnej wielkosi do wjezd zabni w Millanowie, oraz N. P. M.
niepokalonego Łowicy dla Wichlin kiego. - Milchufyc zrobil Karya
tydy i 2 figury mitologiczne do Oronka - Gumin ski figury i
Jana i M. L. Maryj. - Swiscki jeden ze zdatniejszych rzeźbiarzy
robi pis tkne statuetki: biufty (biufty te modelowane jeft in do 30 wy-
daje sztok ator Ciozewski) Rzeźba jego Swardowski pod Krzyżem
bardzo ładna. Przy tego wykonat statuetki Ścaci wyftkie: Kazmierza
W. Zygmunta I. Jana Kochanowski kiego, Franc. Karpiński kiego, Łomni
Kopernika w Fortunii; popiefti i medaliony z drewna typiste dla
Wielkiego w Kiebach stawnych mszów polpich 24 sztok, figury
Krakowia Łow, mezurów, Goral, Kurpiów z wosku, grupy skat.
misra ków pijqnych. - Dziyozkowski byty uzien sztok pis knuch
medaliony rzeźbione i portretów osób żyjqnych

122 ~~189~~
W Warszawie 1856 Berendt budowniczy
Henryk Marconi budowniczy, Ferrante
Marconi sztukator syn jego Leandro
Marconi budowniczy i sztukator, Karol
Marconi malarz freskowy

Boquszewski Krzysztof Alexander r. 1628
malował obraz S. Marciána do Kłafytoru

w Paradyżu (dzis w Katedrze w Poznaniu)

Antoni Karmelita Braiſzgek malował 3 obra-
zy cuda skradzionych hostyi (w Kościele S. Ducha)
1682-1689

Fr. Adam Swach 1702 malował alfresco Kościół
Franciszkanów w Poznaniu

Seite | Nummer
des Katalogs.

Anfangsworte des Titels.

Preis.

marconi budowniczy warszaw.

99
123

Malinowski prof. rzeźby uniwersytetu Warszawskiego + 1853 uczeń
Forwaldersena

Hegel po nim prof. Szkoły Sztuki Piśmiennych w Warszawie
uczeń wtopni (w Rzymie 1823) rzeźb. ucy. Forwaldersena
statuy przed Kapucynami i Wodotrysków.

Jantar Kiewicz + 1854 uczeń Forwaldersena
rzeźby jego w Koszule S. Józefa w Warszawie

Sołnowski (w Koszule S. Józefa

wtedy Stefan Olechowski + pomnik Woronicy i Porodzin
dzinickiego (u Wryptek) Jachowicza, Leona Lubieńskiego
go; popiersie Dekerta biskupa

Molatyński, Myszkowski, Zaleski, Swięcki, *)
Pruszyński, Leonard Marconi, Gójski,
Syrewicz, Larysi, Ryger, Mancel, Czajkowski
(+ 1867), Kucharski, Szczęsny Kiewicz,
Klofs. (uczeń Pruszyńskiego)

Sztatter, Cengler.

*) pomniki Elfrera i Ign. Komorowski

Faint, illegible text at the top of the page.

Faint, illegible text in the upper middle section.

Faint, illegible text in the middle section.

Faint, illegible text in the middle section.

Faint, illegible text in the middle section.

Faint, illegible text in the middle section.

Faint, illegible text in the middle section.

Faint, illegible text in the middle section.

Faint, illegible text in the middle section.

Faint, illegible text in the middle section.

Faint, illegible text in the middle section.

Faint, illegible text in the middle section.

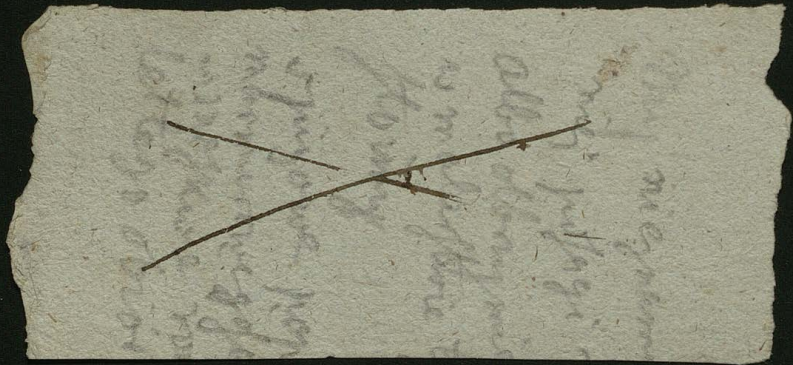
Faint, illegible text in the lower middle section.

Faint, illegible text at the bottom of the page.

124
W pierwszej epoce równie jak i gmechy, muro:
wane kamienne i rzadko słowo murować obie
sław. tym. wieja, zyd (cf. zydajon)

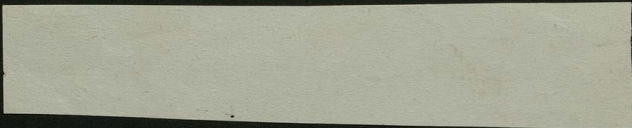
Piotr Dunin wybudował r. 1117 ~~z kamieni~~ z kamieni
w Czerwin'ku kościół kancanikow lateranen'kich
(w wojew. plockim)

604

W Kaliszu w kościele S. Mikołaja ^{jest}
w wielkim ołtarzu zdjście z Krzyża podzła
Rubensa.

125

Liwarski Profesor G. i K. D.

126

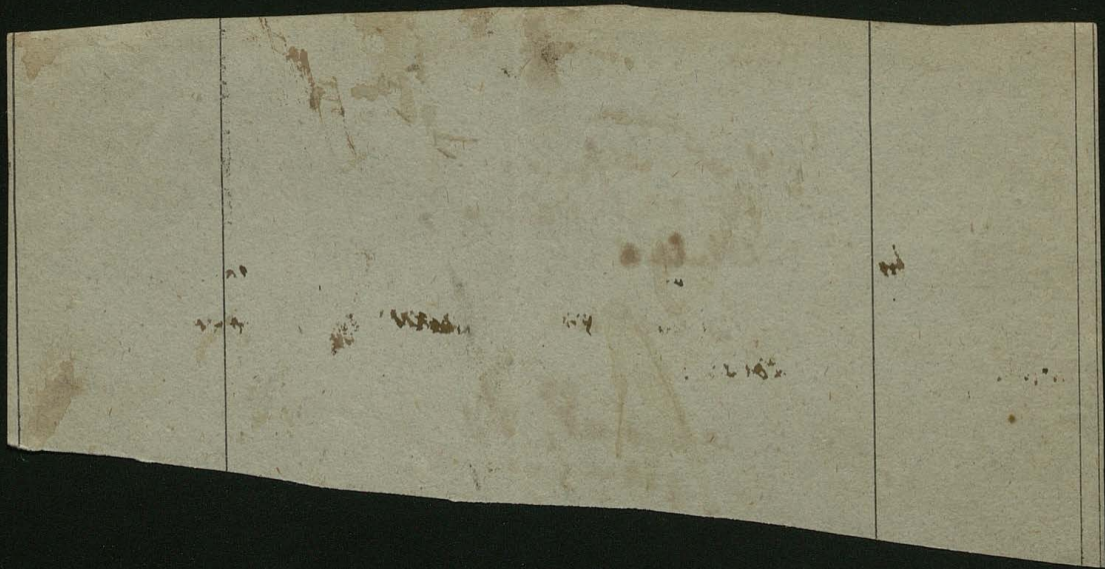
~~335~~

Belgia Góliszewo wielkoto Kalizja Tu wystawiony Kofioł 1841 pis Knei
architektaury budowniczego gubernialnego Wgo Reinstein ozdobiony
obrazami podyla W. Kokulara

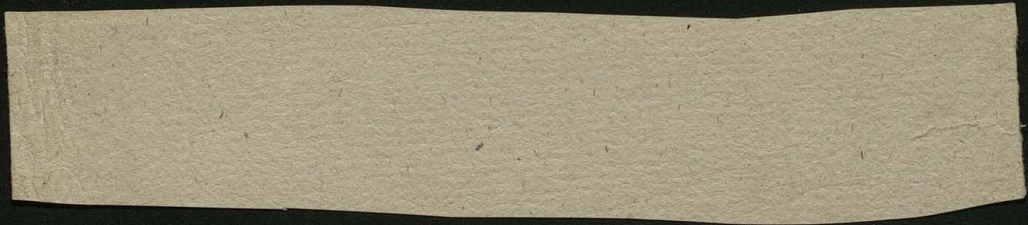
Józef Kremer O. P. Dr. w Krakowie

Podług jego planu

Budowniczego Gótonifki ^{no} wybudował 1841 Tady Kofioł w Jablonie
na Podlasiu 1841. znany z innych dyet

W mieście Kóle są malowania bardzo stare to Kosciot ten ¹²⁷ r. 1409 przez
jednego z biskupów kujawskich stawiany od tego to czasu jestre się nie
znaliti. Najnowo wiele greckich: Tawirskich nad chórem Przet biaty
malowania z profitu miot idiac r. 1827 Malar Walfki za pomoga
Kamery obkury?

Biskup Zaturian (za Bug III) we wsi Ko:
byłce koło Wąschany wspaniałe Kol:
ciot wystawił kazał go malować zew:
nątęz i wewnątrz al fresco do czego
28 malarzy po wie kłóci się z Włoch
sprowadził.

128

Koło w Kalużkiem na Kofioł r. 1409
i malowidła na suficie z tego czasu
z napisami greckimi i łacińskimi
te miał zdejmować malarz Wolfki
za pomocą kamery obfokury

~~432~~

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mirrored and difficult to decipher but appears to contain several lines of script.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mirrored and difficult to decipher but appears to contain several lines of script.

129
Walski malarz ma zamiar zdjąć za pomocą kamery obskurę
malowania na suficie Kofuota w Kole zbudowanego r. 1709
przez jednego z biskupów kujawskich. Kofuot ten dotąd nie
zgorzał, jest tam wiele napisów greckich; Taurinicki
Dziennik wst. 1827.

130

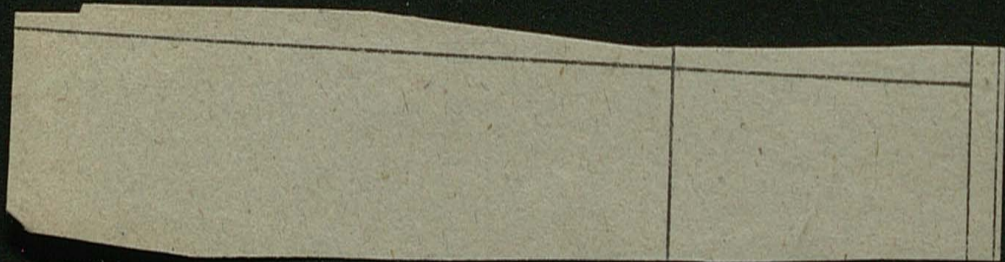
526

Kościół w Koniejkiewie parafialny
wyftawiony 1004 jak napis świadczy
napis: Ecclesia Sancti Nicolai de
novo restaurata A. D. 1120.

~~134~~ 134
в копийках есть копия заложены в банк

134 III

132

Jakoś Kurdwanowski herbu Syrokomla biskup płocki n. 1396
sprawit dla swej katedry posęgi odlewane ze złota: Chrystusa, 12
apostolów a ze srebra 72 wznioń pańskich
miejsiki II fl. 745. Kurjer Warszawski 1829 K^v 27.

Srebrna powłoka na głowę S. Zygmunta wyobrażająca twarz tegoś Świętego dar Króla
 Zygmunta III dla Katedry ptockiej oraz antepedium z białej srebrnej roboty w ptafkonezbie
 wtorowej do wielkiego ołtara tamże

Zygmunt Vogel robił ryzunek do pomnika Królów Władysława I Hermana i Bolesława
 III tymże Królom w katedrze w Ptocku r. 1825 postawionego pomnik z marmuru krajo-
 wego przy Mentzla ozdoby z złoczonego brązu roboty Norblina

John

Tumanowicz Edward r. 1832 wymalował
olejno Chrystusa w Ogroju w ~~rota~~ Kopule
Kaplicy klasztoru Franciszkanów w Warce.

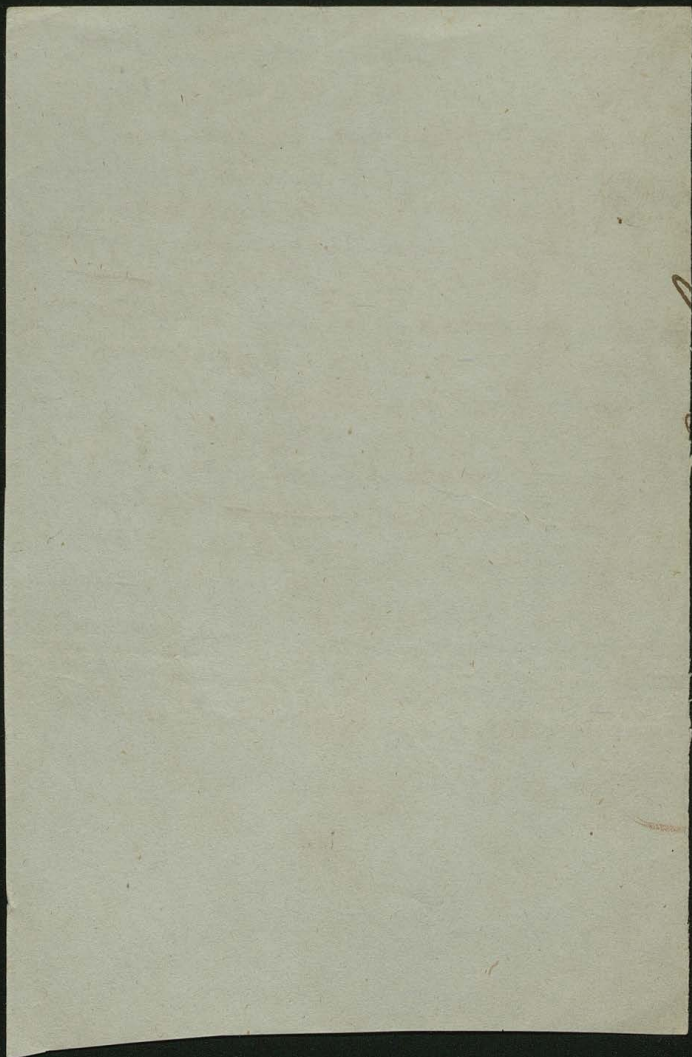
Szerepan Barański profesor rysunków w
byłej szkole wojewódzkiej pułtuskiej; odnawiał
niedawno obraz S. Piotra i Pawła w wielkim
ołtarzu kościoła benedyktynów w Pułtusku.
Któr

$$\begin{array}{r} 1636 \\ 206 \\ \hline 1966 \\ \hline 606 \end{array}$$
$$\begin{array}{r} 1592 \\ 28 \\ \hline 1364 \end{array}$$

Za panowania Stan. Aug. podniosły się sztuki; murowano wyższe pałace
 Stonim i Siedlce (Ogiński) Działystok (Dranicki) (Wesalja Augusta III) Lutawy (Czartoryskich)
 Jabłonna pod Warszawą (prokurator Michała Łoniatowski) Werki pod Wilnem (biskup
 Masiński) w Warszawie: Kozary, Łazienki, Kościół ewangelicki i pałace
 Król sprowadził z Francji rzeźbiarza Le Brun, z Włoch Paciajello i Belloto
 był Smuglewicz, założono szkołę malarstwa.

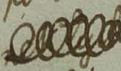

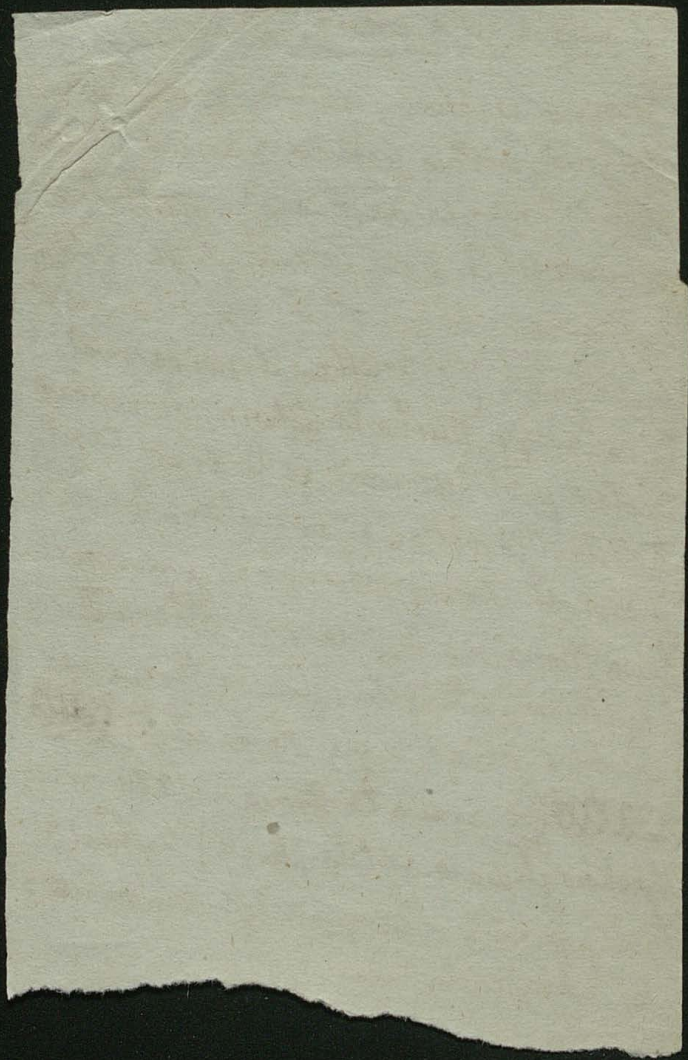
Katedra w Gnieźnie fundowana 965 na gozi ze sęcha
 sęcha drzewi miedziane (podług Karafewicza z Kijowa)
 darowane przez Bolesława Chrob. z ptafkonybami (Ob.
 Proryjaniel ludu) W Kofiale jamym granitowa kropielnica nie
 zgrabna stara Katedra r. 1652 doznata restauracyj
 (toz jamo we swowie, Krakowie) Trumna srebrna z ptafkonybami
 J. Wojciecha z r. 1662. nagrobek Jakoba de Senno gotycki
 + 1480 arcyb. wyobraza go na tablicy wielkiej miedzianej
 z gotykami liter. - Kamien z wyryta osoba grobowy w stro
 ju arcybisk. z literami gotykami przedstawia Wigniewa Olepnic
 kiego + 1493. - nagrobek arcyb. Olzowskiego z Alabastru
 z jego figura - nagrobki z czerwonego marmuru z postta:
 ciami arcyb. Drezgowskiego i ~~Karyfik~~ Karykiego i Andreja.
 W zakrytych relikwiarze z napisami gotyckimi - Liber be:
 neficiorum dycezyj gniezn z r. 1521 Lafkiego - Kosciotek
 J. Jerzego Koto Katedry zbudowany przez Mienyslawca I na
 fundamentach z granitowych kamieni Klore tworzyly cialna swia:
 tynie poganiska, ley dzyjajisy Klytadt dostad ten Kosciotek
 r. 1782

patyna, ryzga zielona, sriedz

137

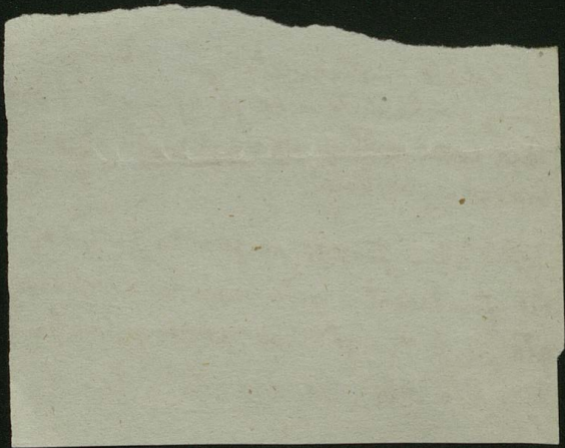
Gniezno w kościele katedralnym są drzwi
spiżowe (według podania z Kijowa zabrane
i tu do Gniezna darowane) wysokie 10 kł.
5, szerokie 1. 2 cali 16 okryte są rzezbami
wystawiającymi żywot S. Wojciecha roboty
byzantyjskiej (z Bolesław drzewi darował
tu, świadczy Michałko Litwin: de moribus
Sartar. p. v) być może, że te drzwi Kazan
Bolesław Chrobry w Kijowie ulac: te podwo-
je darował. Według fardu innych znawców
lewa stłona ma być darem Ottona III
i dziełem byzantyjskim; prawa stłona ras-
podobnoś robiona przez Włocha artystę
 (bo prawa ta stłona r. 1039 przez
Czechów ztupiona została plonie) Rysunek
tych podwoi w Raczynskiego: Wspomnie-
nia i Zrujacielu ludu. 421

138 5440

w Kofiele metropolitalnym w Gnieźnie
przy grobie S. Wojciecha są 4 figurki z je-
laza łane według wzoru Raucha rze-
biarza w Bertinie

Kościółek S. Jerzego (na zamku) w Gniez-
nie fundament i część murów z ciosowego
głazu są szczątki pogańskiej świątyni
Zmi lub Sela, bardzo stary kościół.

139 435

W Gnieźnie był w skarbcu kofielnym chowaja: pokazują Kielich o nechowey klonym
Inedy Biskup J. Wojciech uftugowat Ob. Zwierciadlo nebozenstwa Chrefu anfkiego
w Polscie Lonawby od przyftania Polakow na wiare Knefianfke aj do
Terazniejszego roku 1590 przez poboznego mefa X. Symona Theoptila
Worow Wielkopolskich cunpnego: wierne go dozora napisane. W Wilnie
u Jakuba Markowicza Roku 1594. wydat Jan Syanfki z upiek
mier ukewa dziejyke 40.

9556
2

Jasnie Wielmożnemu

Hrabiemu

z Pytwian i Lborową

Lborowa

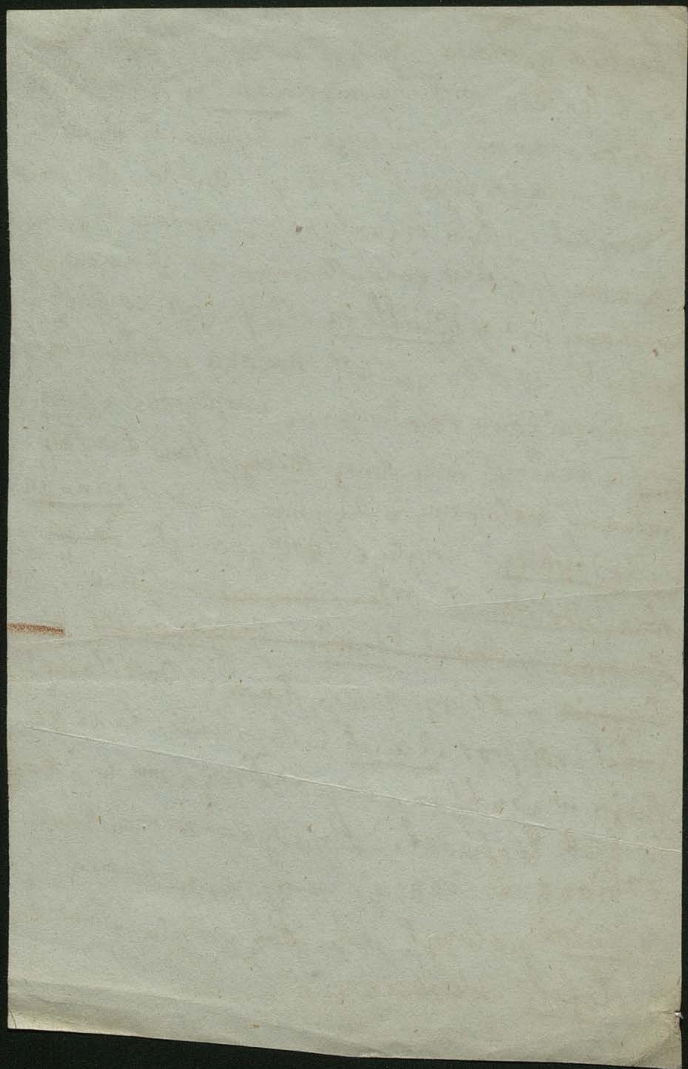
Stara rycina wyobrażająca nieśwotny pomnik grobowca Bolesława (który nie istnieje) w katedrze poznańskiej z napisem: Hic jacet in tumba (i. t. d.) jest w zbiorze Leona Luyz Tufkiego arcybisk. gnieźnieńskiego (nieznana przed 1744). Pomnik ten został 1744 w nasach nieślaskich o starożytności gnieźnieńskiej zniszczony a relikwie zostały wmurowane, (tylko 2 figury ułożone w orłach) relikwie zniszczone 1772 pod rządem Kopisza katedr. poznańsk. —

R. 1836 zbudowano na pomnik nową katedrę podług planu p. Lanci który budował w Zagorzu: nach. Zatorze, Ofien, Konjick, Bedzynie, (Dobrowie, Knehowicach) i ratusz Augustowej krab. Ło. Łockiej w Warszawie w stylu bizantyjskim, malował wnętrza tej katedry enkaustycznie p. Müller z Berlina 1837 (w ^{ca 1836-37} altarni jest 2. Maryja mozaikowa robota profesora Salandri z Wenecji podług wzoru Fryzera, posągi siołowe Świętostawa i Bolesława robione są przez profesora Lauch w Berlinie podług wzoru Schinkla. Nad temi posągami w nich obraz Jamarego Sukhodolfskiego (4000) Świętostawa. więcej kruczenie Datwanów (litograf. przez Deliusa w Berlinie) na grobowcu są 2 oryginalne stare posągi brązowe 3 figury dorobit Ofkara Sofnowski Woty nianin z kamienia nad nią grobowca jest obraz olejny Edwarda Borzozowskiego w Arynie malowany przedstawiający Bolesława Chobrego odwołującego z cesarzem Ottonem III grób J. Wojciecha 1001. Posadykę mozaikową robili w Wenecji prof Salandri podług rysunku pana Lani, układał ją w Topanin David Chrystofoli Wenecyanin.

~~Protoc. Aut. advocat. civel~~
~~judic. banniti~~

Acta Advocatialis

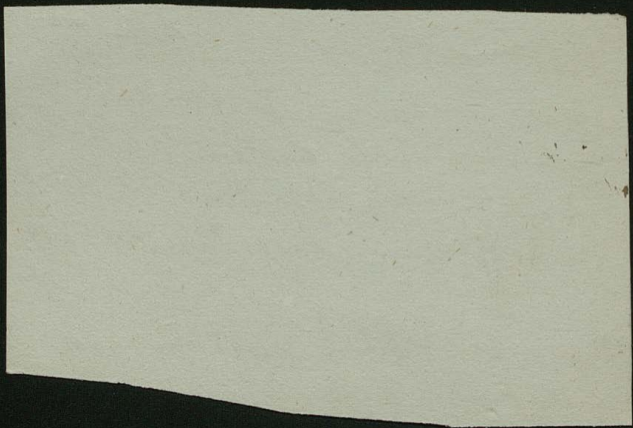
Kaplica grobowa Miecysława I: ¹¹⁴¹ ~~1141~~ ¹¹⁴¹ ~~1141~~ Bolesława I
architektem był kawaler Lanci z Krakowa
(członek akademii S. Łukasza w Rzymie budował on
zamki w Zagorzanach, Zatorze, Ojtku, Bzdynie
& Końskich) w stylu bizantyjskim budowano; ma-
lowania sposobem enkaustycznym na zaprawie
woskowej przez Müllera 1837. (jest 20 figur
polskich) w Ołtarzu jest madona podług Sizia-
na mozaikowa robota przez profesora Salan-
dri w Wenecji dalej obraz: Miecysław Kruszy
batwany malowany w Rzymie przez Janusza
Łukhodolfskiego kosztuje 400 gerw. zł. Dalej
~~obraz Bolesław I: Ołtarz niemiecki w~~
~~Gnieźnie malował Edward Brzozowski w~~
Rzymie - Posągi Miecysława i Bolesława I
robot profesora Rauch w Berlinie łane ze
spiza w Lankhammer pod Dreznem w gips.
ni hrab. Einsiedel. - Posadzka mozaikowa
Tobiona w Wenecji przez profesora
Salandri położyt ja w Poznaniu Dawid
Cristofoli Weneccianin. —

142 ~~320~~

Walenty Kintener z Poznania robot
nagrobek z marmuru w płaskorzeźbie
Czarnkowskich do Kofuota w Czarnkowie
r. 1662 na rozkaz Stanisława Sedziwoja
Czarnkowskiego Długiac. ludu 1835 N° 14.

Quadro Jan Włoch budował obronny
zamek biskupi w Krobi

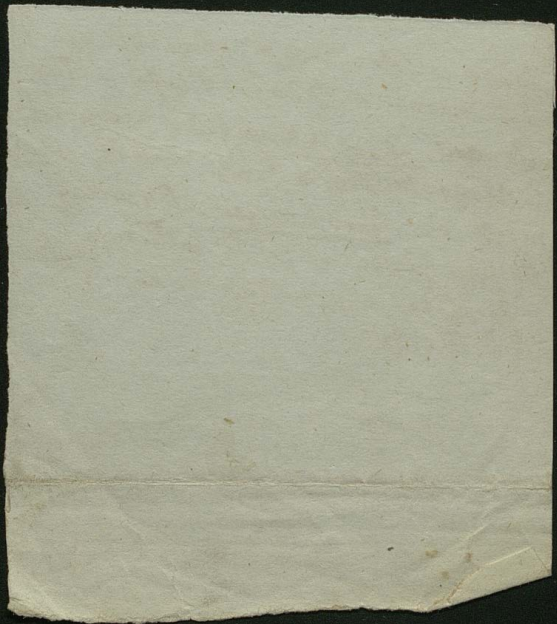

Zamek w Dobrzyży w W. A. Poznańskiem
wybudowany za Stanisława Augusta według
planów Zawadzkiego budowniczego kró-
lewskiego. Malowania tamże wewnątrz są
przedziła obu Smuglewiczów; Obrazy
starszego Józefa na zaletę zastępują.

Raczyński wspomnienia Wielkopolski.
T. II str. 282

143

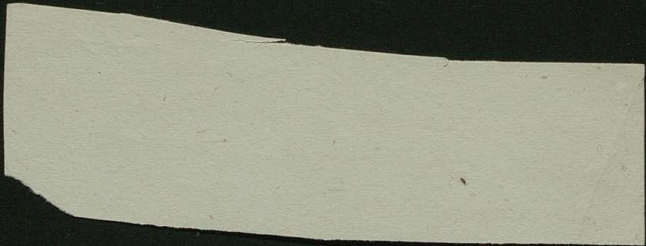
~~652~~

144

~~144~~

Barbara z Heburtow żona Andrzeja z Górk.
Kasztelana międzyrzeckiego pochowana r.
1579 w Kozminie gdzie jej nagrobek.

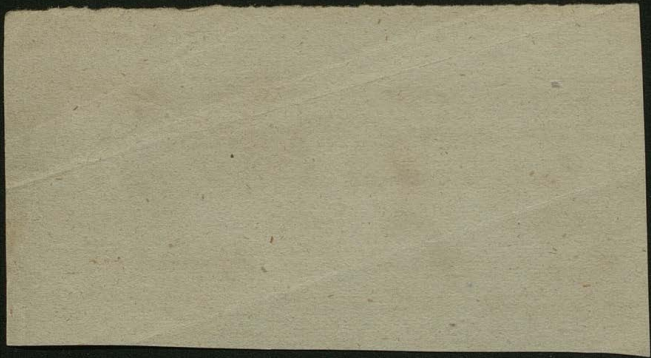
W mieście Iroda przy kapi Kociole parafialnym
w kaplicy Gostomskich są piękne sgrizowe pod-
woje które Krzysztof Oldendorf r. 1569 w
Gdańsku odlat.

Kościół w Kuorniku odbudowany został
podług planu Kawalera Lanci.

Zamek w Krobi dobrach Biskupa poznańskiego
stawił 1557 Jan Quadro wtoch

W Toruniu mosiężny odlewany nagrobek
 z 3 dwiema osobami i 11 mniejszemi na płycie:
 cie Gerharda de Allen + 1371. w
 Kofie L. Maryj (Tadny) Zernecke
 tamże na mosiężnej płycie nagrobek rodziny
 Henryka Werle + 1373 z 2 figurami

Thorn von der Südseite

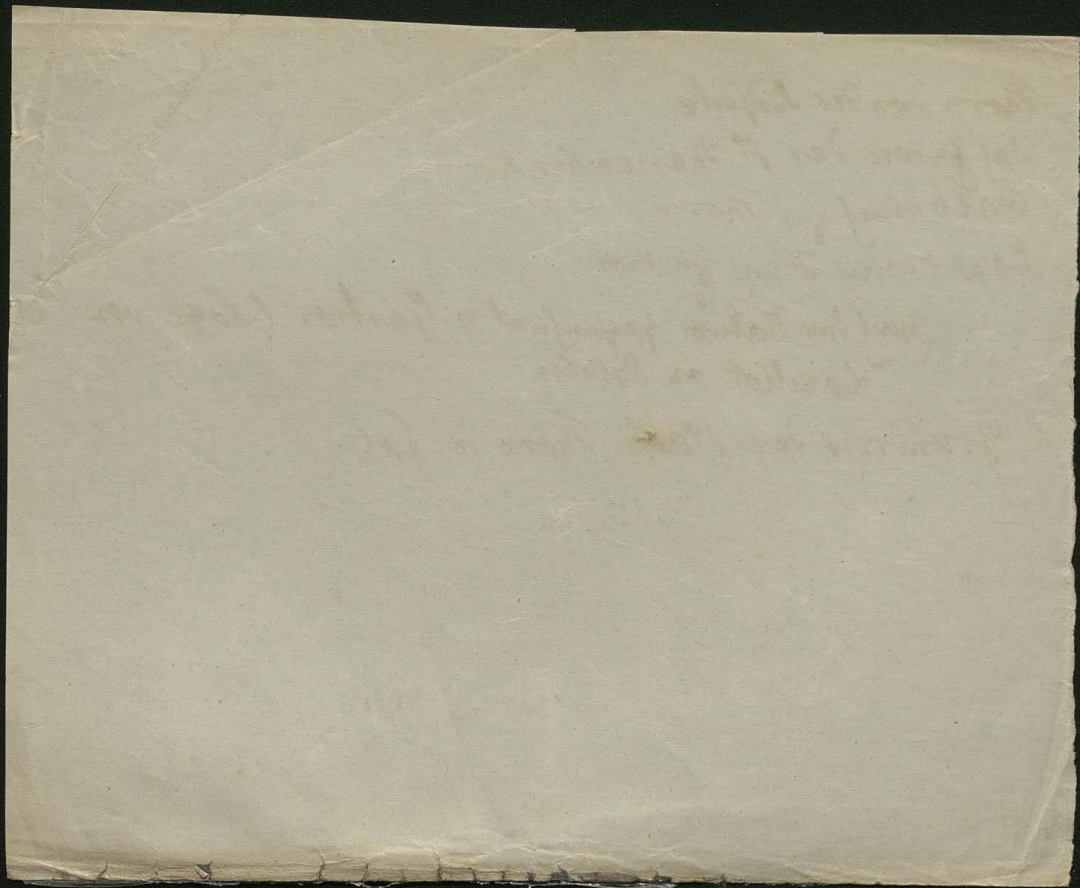
Das Innere der St. Marienkirche

Rathhaus zu Thorn

Copernicus Haus zu Thorn

(aus dem Datum genommen v. Gästner litogr. von
Dreißel in Berlin)

Grundriß der Stadt Thorn in fol.

Krzyżacy przybywszy do Prus zbudowali najprzód zamek Althausen, Chetmno (Eulm), Marienwerder, Marienburg, Mewe i inne. - W Gdańsku były kościoły 1) Kościół parafialny P. Maryi założony 1343 przez mistrza Ludolffa König, architektem był Ulrich Ritter z Strasburga miał ołtarz wielki z drewna starą snycerską robotą, krzewnicz mofizino za 2400 talarów w Hollandyjskiej mianowicie r. 1554, organy postawił 1673 Jerzy Nitrowski za 10000 złp. - (R. 1498 żyli architekci w Gdańsku (murarze) Hans Kremer, George Reiszke, Jakob Baumgart, Paul Straufs, Jakob Linke) - ma fytuzne rozmaite sklepienia 2) Kościół S. Jana Chrzciciela w kształcie wstępniej rotundy kościołem Jana III r. 1678 stawiał Bartłomiej Danisch. 3) Kościół S. Jana r. 1460 stawiany (czyli 1460 architektami w Gdańsku: m. Jürgen Honestey, Nicklas Schütze, Andresz Quilite, Nicklas Bourghart, Limer Vox) r. 1588 naprawiany (czyli wtedy architektami Tewesz Lesziger, Lenhart Lewalt, Hans Strakofski) i r. 1679 Hans Danisch a r. 1691 Michael Keyser poprawiali. 4) Klasztor Dominikanów fundowany 1227 przez św. Tomaszka zięcia pomorskiego - piękna gotycka budowla. 5) Kościół S. Trójcy założony 1431 przez franczykanów gdy się zawalił odbudowany 1503 (architekci byli r. 1503. m. Dirck dange, Hans Baumgart, Mats Warthenbergs Bergen (Blaudan) 6) Kościół Katarzyn w staroim mieście założony r. 1185 przez Subystawa zięcia pomorskiego. 7) Klasztor Borygitek założony 1396 mistrz Konrad Jünlingen, poprałenim 1587 odbudowany wtedy żyli architekci Hans von Lindau budowniczym miasta Gdańska Peter Santgen, Friedrich Meister zofat później budowniczym miejscim r. 1602 sklepiom nowo (czyli wtedy architektami Jakob Falke, Peter Stobe, George Fitz

Mathes von Kadan) wsi gmachu nielikalnego w Klastorze dostaw
 1690 Bartel Ranisch. 8) Klastor Karmelitów założony 1186 przez So-
 biesława księcia pomorskiego poprawiał 1690 Bartel Ranisch. 9) Kościół
 S. Piotra i Pawła założony 1186 (Meistwina księcia pomorskiego r. 14 24
 pogorzał cały r. 1515) (zylł wtedy architektki Nicklas Sprenger,
 Andres Breme, Jakob Tannenber, Marcks Kremer, George Hafseler
 10) Kościół S. Bartłomieja w Starym mieście zbudowany 1500 (zylł wtedy
 architektki Dirk von Hoppenbruch, Michel Gutlyff, Jacob Hagenan)
 poprawiali go r. 1647 Christoph Krosche, Abraham Titze, Hans
 Schündeler, Hans Schröder 12) Kościół S. Barbary zbudowany
 1495 (zylł wtedy: Simon Schulte, Andres Rath, Simon
 Polzner) poprawiali go 1545 Gergen Rossell, Peter Kernes,
 Jakob Priwitz, Jakob Syner, Hentzel Briebermans 13)
 Kościół S. Elżbiety. 14) Kościół S. Jakoba zbudowany 1475 (ar-
 chitektki: Clas Peter Dyck, Salamon Neyster) poprawiali go
 r. 1636 Peter Schröder, Christoph Merten, Hermann Knauff,
 Jacob Bartz 15) Kościół na Stoltzenberg budował 1673 Ra-
 nisch Bartel..

Beschreibung aller Kirchengebäude der Stadt Dantzig
 verfaßt und geseühret durch Bartel Ranisch Bürger
 und Maurer = Meistern in Dantzig. Dantzig gedruckt
 durch E. Raths 1695. fol. K. 5. St. 76. K. 1. (i tytuł
 stylk. Grund: Risse und Auf^{züge} alle Kirchengebäude
 in der Stadt Dantzig geseühret und herausgegeben von
 Bartel Ranisch 1695) tytuł stylkhowat Carol de la
 Haye, widoki kościołów Johan Benzheim a plany sam
 autor (42 tablic planów i widoków)

w dziedzinie gdańskiej w sali (Antur) jest na ścianie fresko obraz *świątka*.
 tenże ogromny układ nie regularny lecz rysunek doskonały i bardzo piękna
 karnacja figury wtopie duże malował go ^(Antoni) Miller Gdańszczanin ⁽¹⁶⁶¹⁾ który
 wzięty w ^{Katany} ^{przebieg} ^{Antoni} ^(Bernoulli) malował dla Książstwa wiele obrazów
 w Gdańsku Bibliotece (Stadtbibliothek) duży piękny portret Heveliusza
 w Słafroku jedna z nich na globie oparty malował ^{Daniel} Schulz (Bern. I. 219)
 Daniel Schulz zrzępnym portreciście malarski historyczny; zwiast + 1686 Gdańszczanin D. I. 264.
 jego obraz *Świątka* olejny obraz uprzedzającego *Schall Schwartz* w Gdańsku.
 Jakob Wessel urodzony w Gdańsku uziem J. B. Hofmanna w pastelowym;
 olejnym malarskim regularnie w pastelowym ładny; pracował w Prusach
 na dobrach królewskich: Sankt pracował w Berlinie u p. Lepe
 Galeryja jego obrazów Kupił Książki książę Warmiński i darował je Krolowi
 Stanisławowi regularnie cztowicki ładne w Gdańsku maluje 1779. (Trzej)
 wtedy miał 70 lat.

Fabrycius Gdańszczanin malarz sławny.
 Bartłomiej Miltwitz ^{dobry wizerunek} regularnie zrzępnym był w układzie historycznych
 obrazów + 1655 w Gdańsku w Kosciele. Katany kilka jego obrazów
 jako to wjazd L. Jezusa do Jeruzolimy krzyż koloit, Ankiwiti. Mleuni I 264.

Plan
~~widok~~ Warszawy r. 1779 na arkuszu wyjęta w grollofskiej bibliotece za 16
yut. Gropffm ryzowany p. Majora Hennequira a rytly w miedzi p. ~~Mich.~~
Mich. Keyf.

Monalci Zofiedziwnu Króla Stanisława Augusta razem z Danciarellm pracovali.
1780.

Artysty Gdansk.

150

Hofman Jan Bened. malarz ur. w Sorau
+ w Gdanku 1745

Milzwith Barthol malarz perspekty wizerowy
+ 1656

Müller Antoni malarz historyczny pt. 1601

Ranisch August malarz w guście Van-Dycka
+ 1670

Schlüter Andrej rzeźbiarz ur. 1663 + 1714
w Bedlinie

Sapovius ~~rezy~~ rzeźbiarz 1680

Schultz Daniel + 1686 jego sławny obraz J. Kazi-
mierz w kłafstorze St. Germain des Prez

Stech Andrej malarz historyczny jego obrazy
są w Oliwie i Żelaznie + 1697.

Franciszek Barth. budowniczy 1695.

Præcipuos. locos. et ædificios. qual. in urbe
Dantiscana videntur adumbratis 1617
(jest 13 drewnorytów - rzadkie)

Heweliusz rytował w Wignonie Tędnę tytuł do
dykta Kischerera.

Wessel Jakob m. w Krentzenauk ⁷⁴¹ malary
1780 w Gdaniuku

Dittman A. C. sztycharz w Gdaniuku 1755

Meisner rzeźbiarz w Gdaniuku 1755

Eggert budowniczy 1768

Chodowiecki: Gottfried rytownik + 1781

Trumna cynowa Zyg. Aug. Lena w Gdaniuku
1573 gdzie byli: stawni cyniarze, Kestlerze,
tokarze brzozyńscy.

Netter wawrupiec uzyskał 1640 poz.
wolności malowania w Gdaniuku

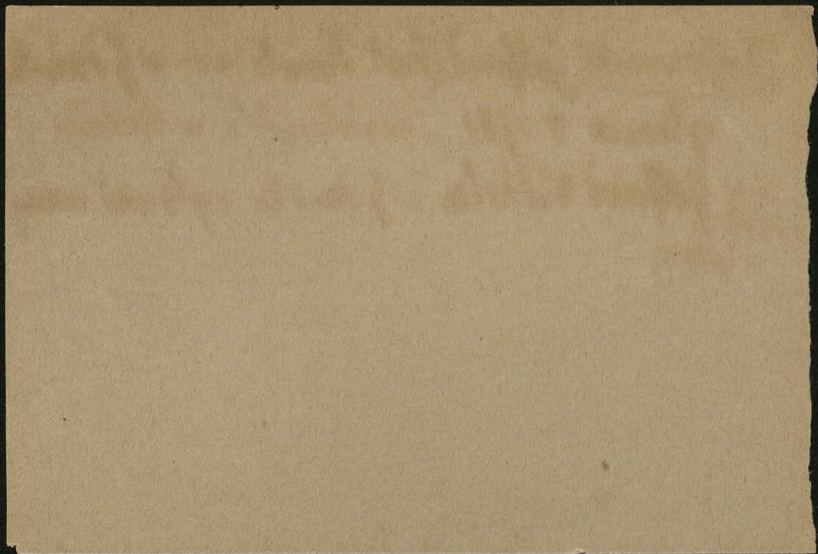
Deusch Matthias rytownik w Gdańsku
 - rytował in Schwarzkunst.: Widoki Gdańska
 fol. obl. bez tytułu - Druce von Danzig 40 tablic
 - wizerunki gdańskich scenologów i znakomito-
 szych osób in Schwarzkunst - kilka sztuk
 do Kobielenów postug Kartonów Andreja Stech.
 (Bernouilly: Reisen durch Preussen I p. 266)
Leitner J. S. rytownik w Gdańsku, robił
 tablice rytowane kompozycji i mineralow pod:
 tytuł rysunkow d. Kolke 1337 do Abhandlung-
 gen der Naturf. Gesellschaft zu Danzig.
 (Bernouilly: Reisen Th. I p. 267) —
Goldbeck J. F. Literarische Nachrichten
 von Preussen. Berlin 1781. str. 225)
Chodowiecki Daniel ur. 16 Octobr. 1726 w
 Gdańsku
Wessel Jakob malarz ur. w Gdańsku 1709

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Chodowiecki Gotsfried (brat Daniela) ur. w Gdanskim
rytownik + 1781 i miniaturzysta w Berlinie

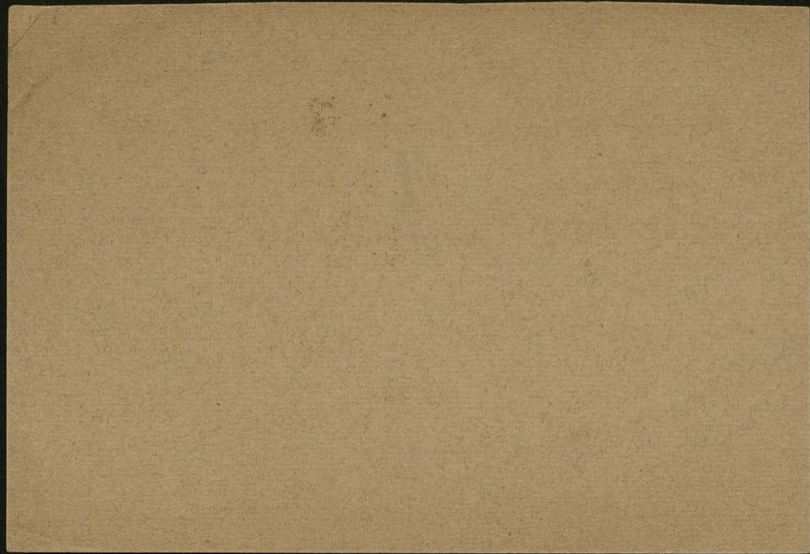
Wolff Gotsfried Wilhelm z Gdanska rytownik mapy
i plany

160 152

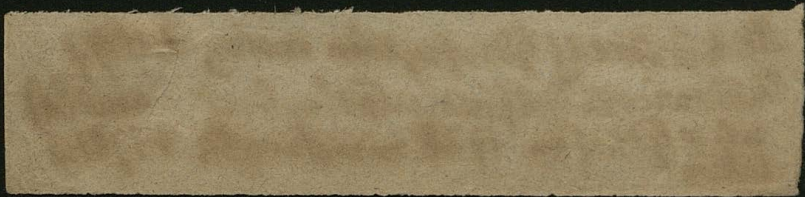

153 ~~193~~
Kabrun Jakob w Gdańsku Kupiec
fundował Akademię handlu tamże
r. 1814.

Byszewski Arnold generał adjutant + 1800

Stein Andreas Gdanfjanin malay + 1697¹⁵⁴
Chodowicki Gottfried (młodszy brat Daniela)
nr. w Gdanfku 1728 miniaturyfta + 1781w
luty m

Planów Lublina mamy dwa 1) przez geometrę Łackiego r. 1783 z polecenia Komisji boni ordinarj 2) 1830 przez Ziolkowskiego z rozporządzenia Komisji rządowej spraw wewnętrznych i policji.

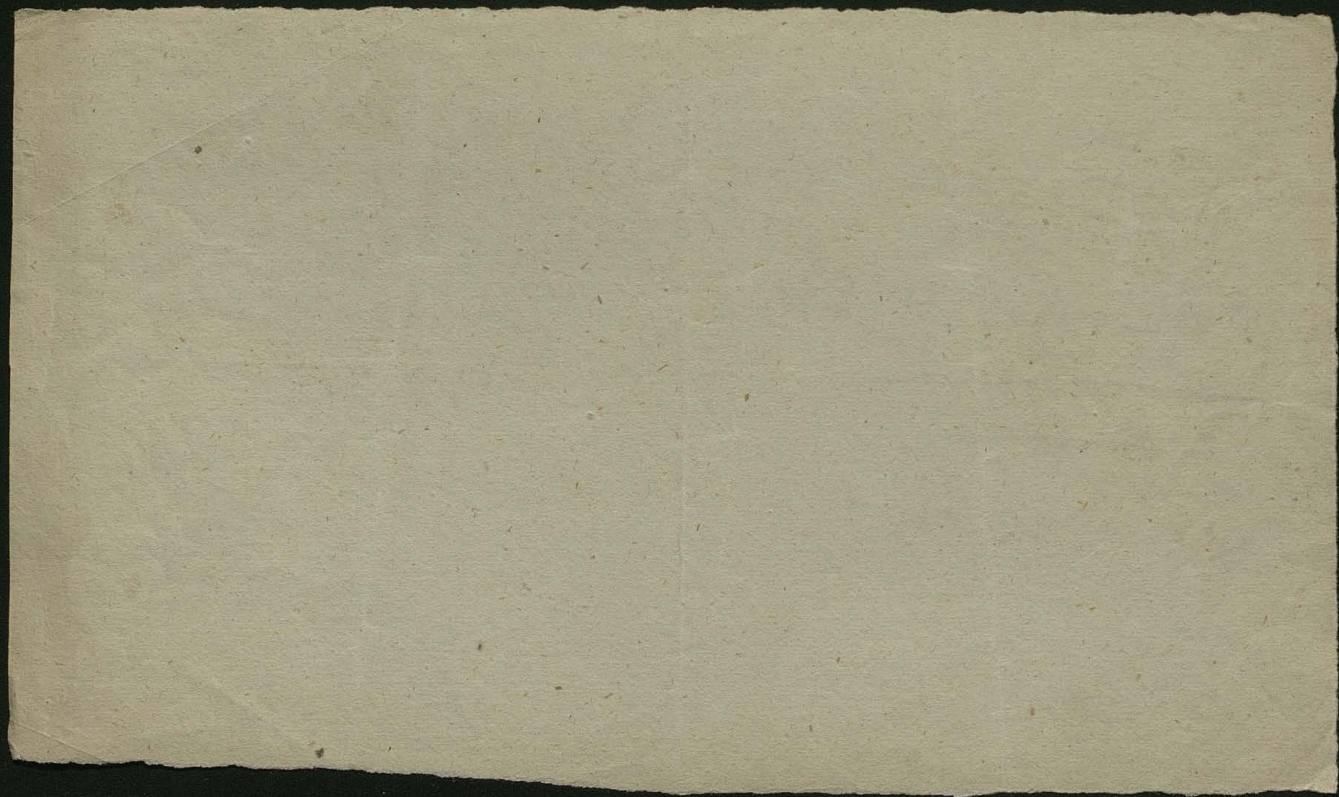
Teatr w Dublinie J. A. Chetchońskiego

~~Nowy ogród ^{publiczny} wawzawski w Dublinie założony 1837 podług planu inżyniera Bieczyńskiego~~

w Dublinie 1839

Architekt 1 Malary 12

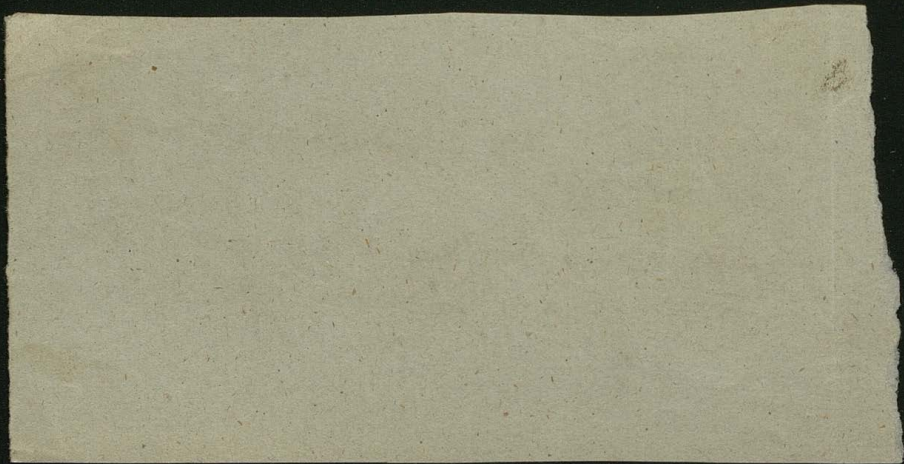
1826
We Lwowie (Kamieniary 10-malary 17 Inycerzy 4.

156 463

Kazimierz W. r. 1342 Kłaszt. Dominikanom w dub.
linie wymurował.

Nagrobek Andrzeja Osrołkiewicza + 1598 leżąca postać z
czerwonego marmuru w Lublinie u Bernardynów

157 183

Lublin zamek wystawit tu Kazmierz W.

Micuryjan I r. 986 zatozył w dublinie kopiot J. mickotaja farmy r. 986.

Lehek czasy r. 1282 na pamieć 4ke znieżenia jadwoningów fundował w dublinie kopiot J. mickota.

Kazmierz miasteczko ma kamienne domy zamek: kopiot pory Kazmierza W. zatożony.

Bzabella z krabiow Flemingow żona Adama Cratory friego genera. Ta ziom podolskich zatożyła ptad fytuk pisknych w Lutawach.

Jan Zamojcki wzbudował zamocz: wspaniałą kolegiatę tamże w kościele kolegiaty zamojckiej obraz kiewiedzenia rajow. Jany wykosany po nityzowku można fmiato twierdzić że to jeft jeden z najpiękniejszych tworow malarskich zjadrujących się w Dolce. Obraz ten ofiarowany był Janowi Zamojckiemu przez Akademię w Padwie (kalendarz polityczny 1829. str 549)

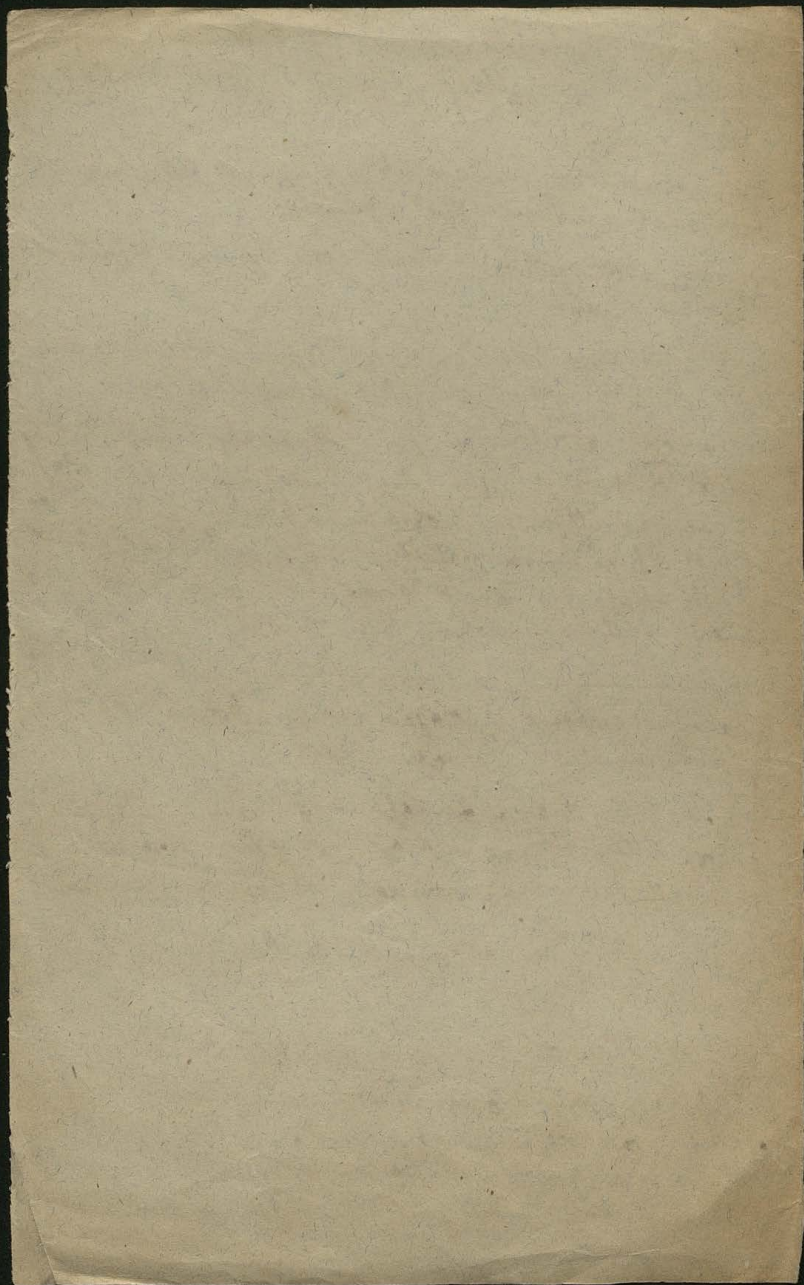
W krasniku w kościele na tablicach bronzowych z XVI wieku. Tadre odlane grobowe w posągach rycerzy wbrojach rodziny Szepczyńskich herbem Topol. (w wojew. lubelski)

Chelm w cerkwi obraz J. Lukajsa N. P. Maryi antepedycjum. frebne do tego obrazu wyobraża zwycięstwo Jana Kazmierza pod Berestejkem nad Kozakami odniesione z napisem

Rozynek insty tutow religijnych: dukawczych w Król. Dolciem 1826 / 1829. r.

Gwoź Mathias Caldeator Civis Crac + 1572 nejoc lat 71.

Thum ftycherz z wyrzutował topografię bitwy pod Kirchholmem Chotkiew. ca z Szwedami z r. 1605 w dyjele A-polomachia a w Flandryj robiono szpalery (arazzi) z wyobrażeniem tego sławnego zwycięstwa. Słonek myślawnych wieżania portretów: sławnych czynów obrazow po kościołach.

~~158 356~~

1754 Kontrakt z Kyslerem o zrobienie
Ornamentow do sali puławskiej

(Stukator?)

1735 Magier Architekt Gato ryński
w Lydanku

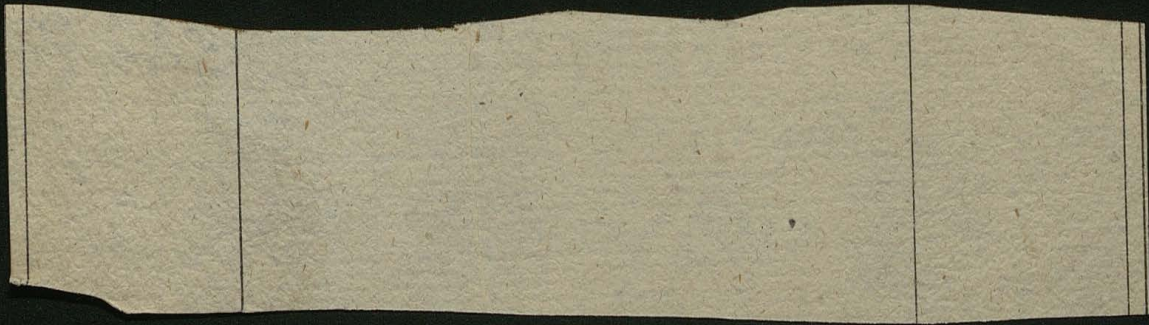
Gold Strasse

to Paris Gold Strasse

Jan Zamojski mīat u febie inženiera z Paduy.

~~6/4~~

159

Krafnystaw Kofciot jeznički fund Felis Kązmięcy Potok.
Kąst. Krak. i budowniczym byt Jan Hus na wozio d. 184
Piotra w Arynie

Schwarz, Braun, die oberen Augen des Menschen
Dichtern und Erzählern. Dritte Auflage. Drei Bände mit 6 Kupfern. Elegant
gebunden in halb Leinwand mit Goldverzierung. fl. 6. 24 fr. — 3 Thlr. 18 Sgr.
Die deutschen Volksbücher für Jung und Alt wiedererzählt. Dritte
Ausgabe. 2 Theile mit 4 Stahlstichen, in einem eleganten Halb-leinwandbände.

161 547

Ziolkowski Waworzynieci budowniczy obwodu Krasnostawskiego
zrobił plan do nowego kościoła w Krasnymstawie r. 1837.
Pamiętnik religijno moralny Tom III Zeszyt IV r. 1842
s. 375.

Książę biskup małopolski wielki znawca i miłośnik sztuk pięknych odbudował katedrę wileńską.

poł baniaste sklepienie krój (profil) podniebienie sklepienia
chór kapitułowy (presbiterium) wnękę z kolumnami

162

~~613~~

Ze Nowopolki był z Nowopola
fwiadowy Melich w Katedre wilen'.

z napisem : Albertus Novicampianus
Praeceptor Serenissimi Joannis Sigismund.
regis Hungariae 1559 D.D. Ecclesiae Novo-
politensi

Ob. Wizerunki wil Łozet Nowy
1841 J. XXIII ff. 95.

185

des Thesa
nitatis, de
grossen Re
bedeutend
Reflectire
Die Ver
solche Z
tige Wer
geren Ci
Abnahme
stattfinde
Ihren

Stachowicz malował Krolów polskich dla Artura Lotockiego te-
 ser w Bibliotece Goolin'skich.

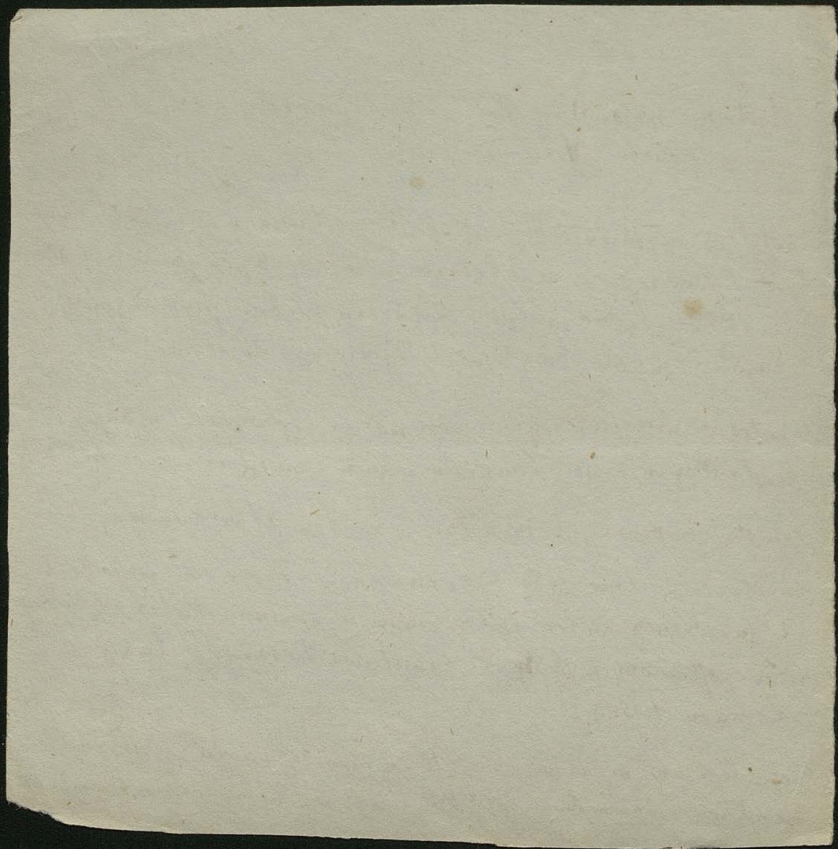
Kościołem Zygmunta III i Wład. IV postawiono w niszach Kap-
 licy S. Kazimierza w katedrze wileńskiej & posągów S. Lejczaków
 : Krolów z frezów, wazyły 202 ctn. frezów. Jan Kazimierz
 Kazał je w potrzebie stopić. Były jeżoz do 1652

W katedrze wileńskiej wykute postacie na grobowcach biskupa
 Pawła Olczyńskiego i Dowgiaty w zbroi z mieczem i prosięcem

Kościół murowany S. Mikołaja w Wilnie w XV wieku ujemny

W kościele S. Franciszka Bernardynów grobowce wysockie
 s figurą leżącą na trumnie z czarn. marmuru Piotra Węsielows-
 kiego postawionym r. 1636. - Stanisława Radziwiłły takiż z
 marmuru (+ 1599)

Kościółek S. Anny w Wilnie jest jednym z najpiękniej-
 szych kół budownictwa gotyckiego XVI wieku w małym formacie.

połogi w kaplicy S. Kazimierza w katedrze Wileńskiej za Zygm III zbudowane są reki
niel' ziom anglikańskich

642

165

~~Widoni kuniyuf przy obecności Maryi Ludowicki Krolowej polowej car 1653 w Cresto
chowie na biskupstwo wileńskie para Dowgiatle Sewijsk~~

Salvador ^{mularz} (naprawiat kaplicę S. Kazimierza: katedra Wileńska 1668 Wizerunki 49 ff 101. ley kicho
nie dotęznie naprawit

Jozef Pauli generat jezuitów 1675.

~~Johan Berkoff czyli Bärkopf (a nie Bork) malował obraz WW Świętych
przeniesionych do Kaplicy Jasnogrodzkiej miernej jalety oraz dwa mniejsze obrazy św. Stanisława
i S. Kazimierza pobokach umieszczone w tejże Kaplicy w katedrze wileńskiej za to
pracy dostad od kapituly w Nagrodę 600 złb. Wizerunki Ł. 50 № 22.~~

U Dominik. Obserw. w Warszawie obraz J. Łukasa r. 1666

Zygm III kazał piękne srebrne trumny austryjskiej roboty zrobić dla Koci J. Władysława
Krolewicza w Kosciele ~~tego~~ ~~świętego~~ Katedry wileńskiej w Kaplicy tego świętego

arg. Feqoth
atlingiron
yrbu"ntig

Jan Maria i Jan de Senis bracia włoscy architektki i rzeźbiarze ugodzeni przez
Bonera kasztelana sandeckiego pracowali od r. 1546 do r. 1552 Koto nagrobkowi Elzbiety
żony Yggmunta Augusta, który postawiony był w Wilnie w Kofiele S. ~~Wielkiego~~ Anny.
Krajevski Wilno II p. 240.

R. 1801 zrobiono ugody z włoskami medyjolanirykami: Janem Barettem i Mikotajem
Lianem (ktory w następnym roku w kwietniu umarł) ugody względem odnowienia
Kofioła S. Piotra na Anto Kollu Kanonikow regularnych w Wilnie. Pierwotny plan
do tego Kofioła r. 1666 dał architekt Jan Taor Kofioł za kstadat Frigidianus
budowniczy luceniski r. 1668. Do inkruystaliji wewnetrnych Kofioła sprovedzono
r. 1673 Piotra Pretti i Jana Maryjs Galli medyjolanirykowi rodem z miasta
Como. Brali oni po 200 uerw. zł. na rok. Pretti robili postacie ludzi, a Galli
kwiaty i arabeski. Ukonczyli r. 1684 wieżę Kateryje po 7 mio letniej pracy.
dostawczy 100 talarow na drogę odjechali. Do otarsa Kupelkiego kupiono r. 1805 pozegrania
S. Piotra z S. Lawtem p. Smuglewiga. Krajev. Wilno II p. 367 368. 374.

[Faint, illegible handwriting on aged paper]

168 582
Iznota Czechowicza w stylu: w postaci jego szkoły robiony obraz w niebowziescia P. Maryi który by
w zniezionym kofiele J. Kazimierze w Wilnie

Wan'kowiec pod jego kierunkiem malowano w Wilnie (nowozemni cazy przegroze przemienienia
Ubcwiciele (podlug Rafaela) w fradem w obrazie te ley chybiomę cienie: effect

mnostwo portretowiazow ktorzy zamoras pod zel poplotnie powadze: dla tego sie
artyflami zowia z farby swaci umieja W. Smokowski

Ignacy Jakub Sze Messerski został bisk wileńskim 1762 powołany w Warszawie 1794 d. 28 Czerwo
Jan Nepomucen Koszałowcki 1798 + w Baden podwiedniem 1808
Jerolim Strojnowski administrator + 1815.
Stanisław Dohusz Leszczyński + 1 Grudnia 1827.

nr 40

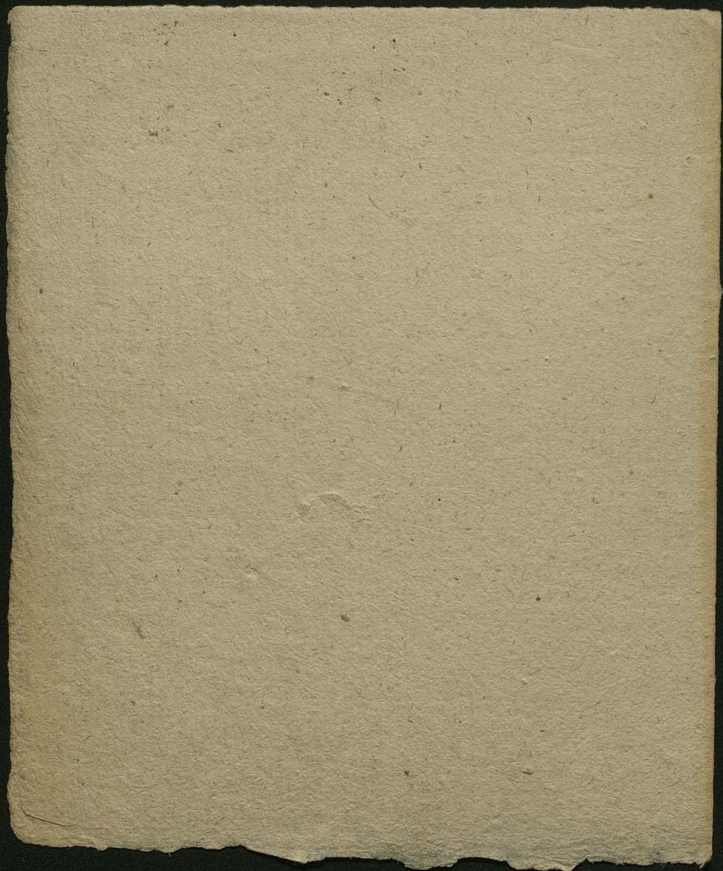
653

109

Gucewicz wydat:

Kopia ~~o~~ odpowiedzi na list z Wina do Warszawy
 wy pisany o fabryce ratujzowej (b. m) (bożura
 z powodu zawalenia się ratusza w Wilnie 1781. w obrotu
 Gucewicza)

Budowniczym wileńskim na ten czas Gucewicz,
 Knappus, Kizielewski, ~~Sak~~^{cco}, Kossakowski
 Gucewicz wydat w którym ma być dzieło wtopkie
 architektury zapraszającego na profesora
 architektury wojkowej do uniwersytetu Krak
 ówego Xottataja r. 1780

Cytowacki pod Dyrekcją Pułstema robót dekoracyjne 1870 do teatru w Wilnie
Ostojęcki : Dr Symulewicz robili dekoracje piękne do teatru r. 1802 dla
teatru w Mińsku : Goodnie Wizerunki f. 55

716

170

17.31

~~XXXXXX~~ ~~XXXXXX~~

1700
0071
25
32

chtł Józef

171 92

Prefft trynitarz brańszek ma:
lował obrazy do Kofciotow w Łucku

Malarze uczniowie uniwersytetu wileńs:
Kiego r. 1826-1829

Karczewski pejzarysta + we Włofzech.

Alexander Slendziński malarz scen
ulicznych i karcymnych

Brachmatowicz miniaturysta + w Dob:
rowlanach mlodo wydał litografię:

Przypomnienia Wilna - Dobrowlany.

Hesoe w Stucku portreysta pastelami

Kulesza pejzarysta

Karol Qarzynski pejzarysta

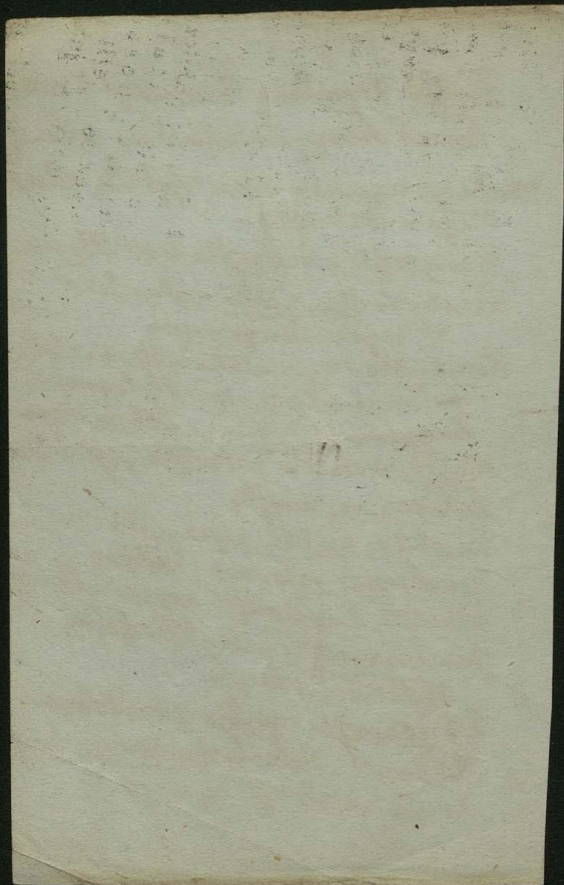
Kowalewski ryfownik i rzeźbiarz

Wincenty Dmochowski pejzarysta

Jan Trojanowski malarz historyczny
kżytał się w Paryżu.

F. Smokowski rzeźbiarz + w Dobojnie

Ka. Dames, Walenty Wan'kowicz, Smokowski najcelniejsi uczniowie.

Smokowski

ur. 1798 w Wilnie

ukończył także gimnazjum r. 1816 poświęcił się
uniwers. wilen. sztuki kom. piękny, r. 1822 wystąpił
ella kształcenia się do Petersburga, skąd wrócił r.
1829 został adiunktem Katedry malarstwa przy
Bibliotece; r. 1831 sztukę medycyny i r. 1836 otrzy-
mał stopień lekarza i przeniósł się do Warszawy
gdzie się poświęcił drzeworytnictwu

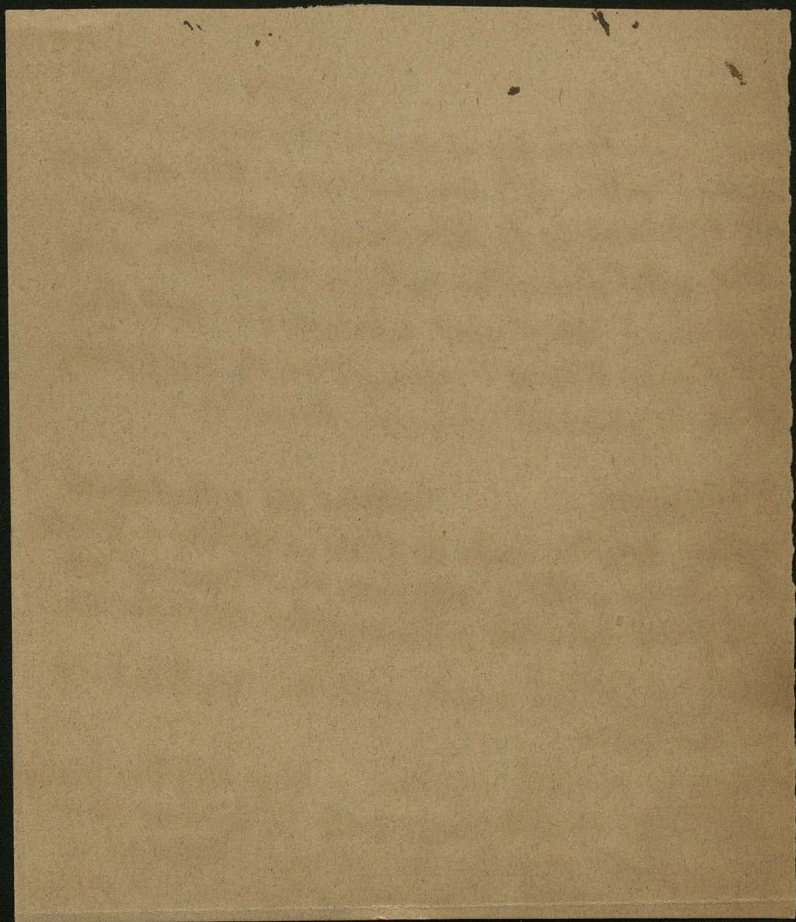
Hadziewicz

kształcił się w Warszawie,

wystąpił kosztem rządu do Włoch; osiadłszy w Krako-
wie wezwany został r. 1839 przez hr. Stroganof na
profesora rzeźb w Uniwersytecie Moskiewskim.

Kisling Gotlieb urodz. w Wilnie kształcił się
pod Landerssem

Stowicki Wincenty wystąpił r. 1817 kosztem Univer-
sytetu wilen. do Petersburga w celu kształcenia się w
sztuce rzeźby, wróciłszy 1821 założył litografię w
Wilnie przy Uniwersytecie. R. 1842 był prof. rzeźby w Dyrnburgu.

173 192

Karega Antoni Exprovincyat Francisz

Kanow w ~~Wit~~ 1878.

~~Użytko z grybow.~~

~~grybow.~~

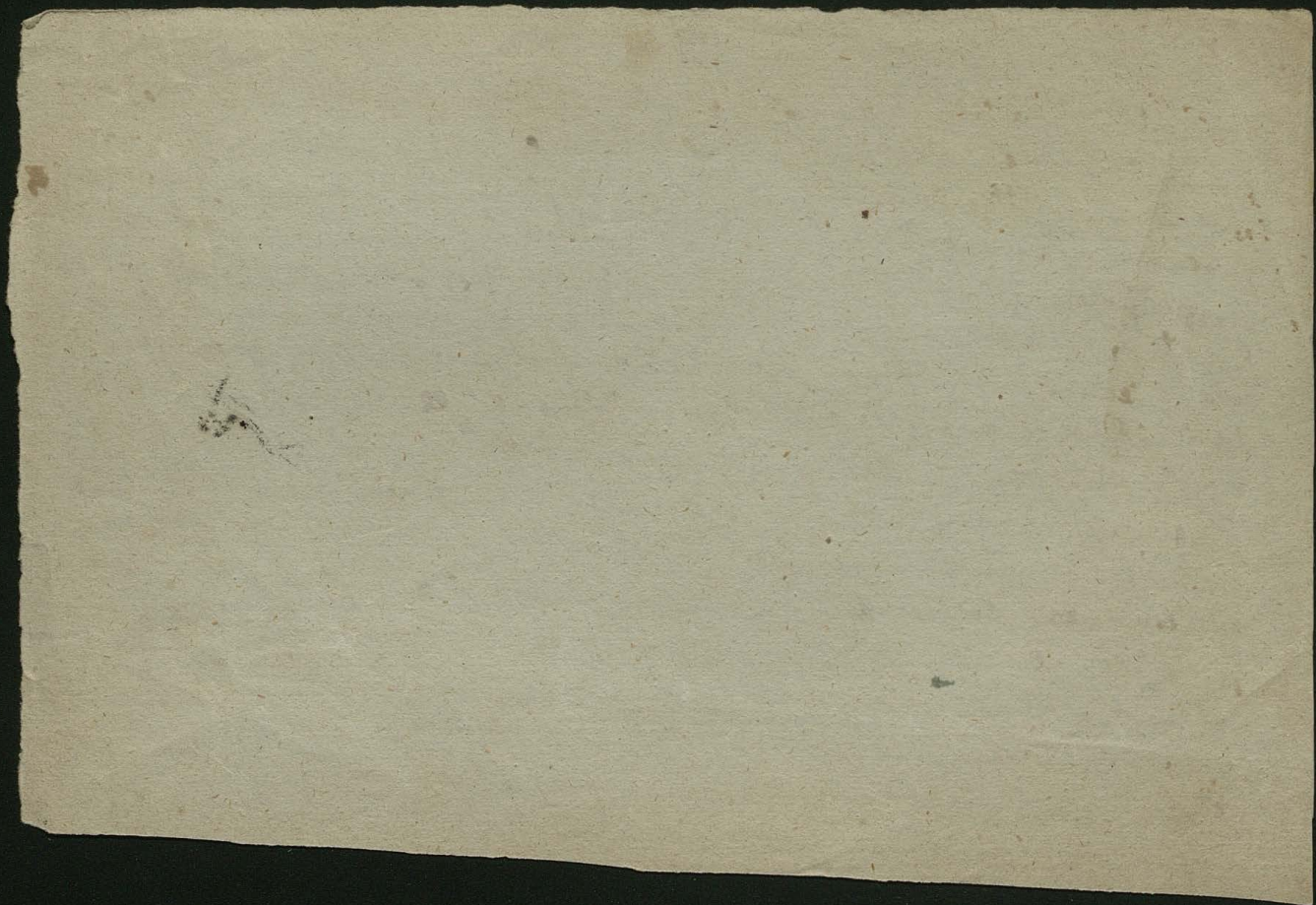
Kobac

Polawka do

Friedlaan

174 179

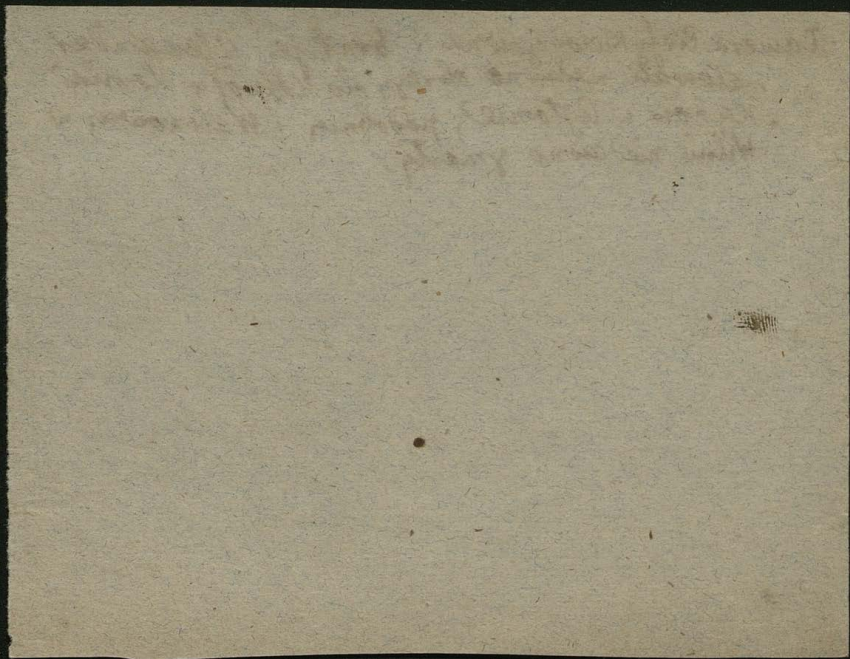
Werki mile od Wilna są tam ruderą pałacu biskupów wileńskich gdzie jeszcze widać gipsaturę w
 Tympanie: Wizerunek założenia Drzymu przez Romulusa. W ofiarynach jest galleryja obrazów
 wstającego sięcia Wittgensteina; składająca się z następujących obrazów 1) Staruszek szkoty flamandzkiej
 przez Rembrandta 2) Widok starożytny 3) Staruszek pod drzewem Greniera 4) Przegląd wojska
 przez Napoleona ręki Chieriette 5) Droga neapolitańska Gidena 6) Wnętrze klasztoru p.
 Graneta, 7) Kolumnada przy kościele S. Piotra w Drzymie 8) Żanna stuchająca pod murem reżysbanem w
 rżku i umieszczająca się do pot obrazony z góry szkoty dysseldorfskiej 9) Ławienka odbierająca między
 drzwiami list od Kochanka szkoty dysseldorfskiej 10) Łowanie w Algierze na dzika p.
 Vermeta 11) Rozbojnik wpuścił ranny p. Leonarda Robert 12) Familia wojska sniada
 przygrywa jej dudacz p. Rokonepla 13) S. Jezus między Saryszkami Leonarda da Vinci
 14) Głowa staruszeki z zamku niemieckiego szkoty hollenderskiej 15 i 16) Dwie postawki rzeźby z zam-
 ku niemieckiego: Łodzie z Krzyżem Chrystusa i narodzenie Chrystusa z Kofii stonowej
 piękne szkoty niemieckiej z XVI wieku 17) Portret Bariatyńskiego p. Vermeta 18) Książka
 Wittgenstein siedząca na balustradzie p. Dorrera ze szkoty Dysseldorfskiej; rodem Kur-
 landryka malującego w Werkauch. 19) Portret sięcia Wittgensteina. Wywieziono zaś stąd do
 Petersburga dwa cudne obrazy zreštaurowane przez M. Januszewicza w Wilnie: Łolo-
 wanie na dzika Szejnberga i rozkość Bacchusa Rubensa.

Lawera Liczykiewicza; brat jej Alexander
malował niedawno obrazy do Kofuota domini
Kanon w Agtonie; podobnie; Walerowicz w
Wilnie niedawno zmarły.

175

~~187~~

176
Nowy kościół parafialny w Czernomym dworze wzniesiony według
planu budowniczego Lezara - Laurentego Anibini jest w nim
obraz S. Scholastyki ^{święty S. Benedykta} (Czechowicza pochodzący z Trok) - Organy
piśkne robił Maikiewicz - Dębny nagrobek Wandy z Wan'kowi-
czów hrab. Tyżkiewiczowej + 1842 ~~cał~~ dłurowany przez
Don gi Lampoloni 1847 w Florencji.

des ver-
d m a h l.
Egr.

isabeths,
ec. Vor-
eben von
n Belin-
cartonirte
nleder ge-

ochquart.
stem Wid-
mit Gold-
ilr.

che Kirche
ffel. Ein
Elegant
halb Lein-

Bundes
griechi-
Sprach-
nn. Voll-
a.) Eleg.

aus der
gen. 12°.

w Gidlach jest Kopia modrecwiony za Tozomy r. 1059.

1777

178 586

Cyprian Paweł Brzostowski wojewoda
trocki biegły zawnia architektury sam około
r. 1683 zrobił plan do Kofuota kanoników
regularnych S. Augustyni de Poenitentia w
Michałyzkach który założył - dozor fabryki
miał architekt Pensa, synu Katenyis wy-
rabiał Perti obadwa rodem z Florencji.

Unions = Rete

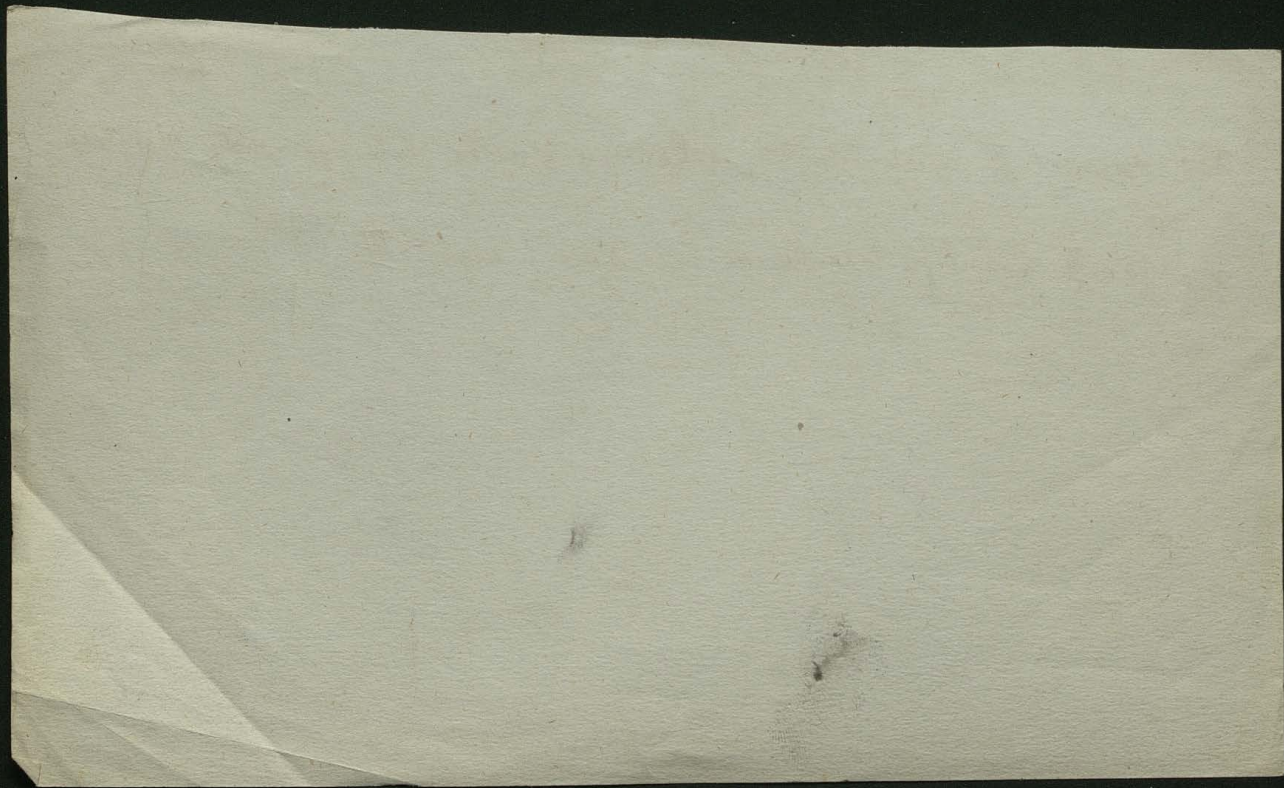
179

665

Król Zygmunt III umiał złotnictwo. W Orszy u jezuitów była jego roboty monstran-

cyja

Król Jan III bawił się toкарством to i samo: August III

Iszetman wielki lit. Łaz

fundował Kofuot wypaniały mar
murowy dla Kamedułow w Ło:
zajsciaach na Litwie z pyfframi
alfrefkami : obrazami fzkoty
wtopkiej.

Faint, illegible handwriting on aged, yellowed paper. The text is mostly obscured by fading and bleed-through from the reverse side of the page. Some faint characters and lines are visible in the upper portion of the document.

Georgij Jerodiacon we Lwowie ^{w Kijowie} 1635-1670
 drzeworyt. do Księg liturgicznych (1666 Strzebiński)

Ilia A. bazyliian drzeworyt. we Lwowie do Księg
 liturg. 1638. w Kijowie 1651-1691

Zubrycki Nikodem. Widok monasteru Porajowskiego
 w r. 1676 "Nicodemus Zubrycki sculp. Porajow's
 vice 1704" (Blecha w Kijowskiej Lawrze) - Widok
 góry; Kłafstom Synai "Jerodiacon Nikodim
 roku 1699 Oktob. 6 w Katedrze lwowskiej
 izobrazil"

5 drzeworytów furszych w Molytwaństwach po:
 wsednawuj Lwów 1701. 12° (NZ 1696)

jeromonach drzeworytnik i miedziorytnik
 1695 w monasterze Uniowski, 1700-1702 we
 Lwowie; 1706-1721 w Kijowie

Dwa widoki piezar Kijowskich "izobrazyl ja
 jeromonachom Nikodimom Zubryckim 1705
 40l.

14 miedziorytów w Cartajput Krefta. Czerni-
 gow 1709.

Wędziłowicz Jan 1840 - Alexander
Serajewicz Akacy, Leo

Wfiranka Maczym 1678, Mazy 1699, Otanazy
 1698. Strzebiński J. w Porajowie 1723. 1601

Zubrycki Janowicz Jan w Czernigowie: Kijowie 1665 1683

Lwów 1676

1699 1701 1704

Strzebiński J. w Porajowie 1723

Miguna ^{archidiacon} Hilarion aquafortysta w Kijowie 1706-1709
1709-1712 (zwan w cerkwie) iumen nuzen Tarasewicz.

Morawa Marij aquafort we Lwowie 1650

Leński Gregorz aquafort, probyter w Kijowie
1737-1745. (nuzen Tarasewicz)

Galanow Danił Szytyk w Kijowie 1707-1709
(nuzen Tarasewicz)

Gabriel M: w Czerniobowie aquafort. 1727

Dorotej Jeromonach drowoyt 1669 w Lwowie - 1701.

Dionizy drowoyt. we Lwowie 1699-1700

Perinda Pamwo protowin gel. drowoyt
w Kijowie 1626: + 1632 swiatay Podhinnik 12
ark. w Ksta Polard.

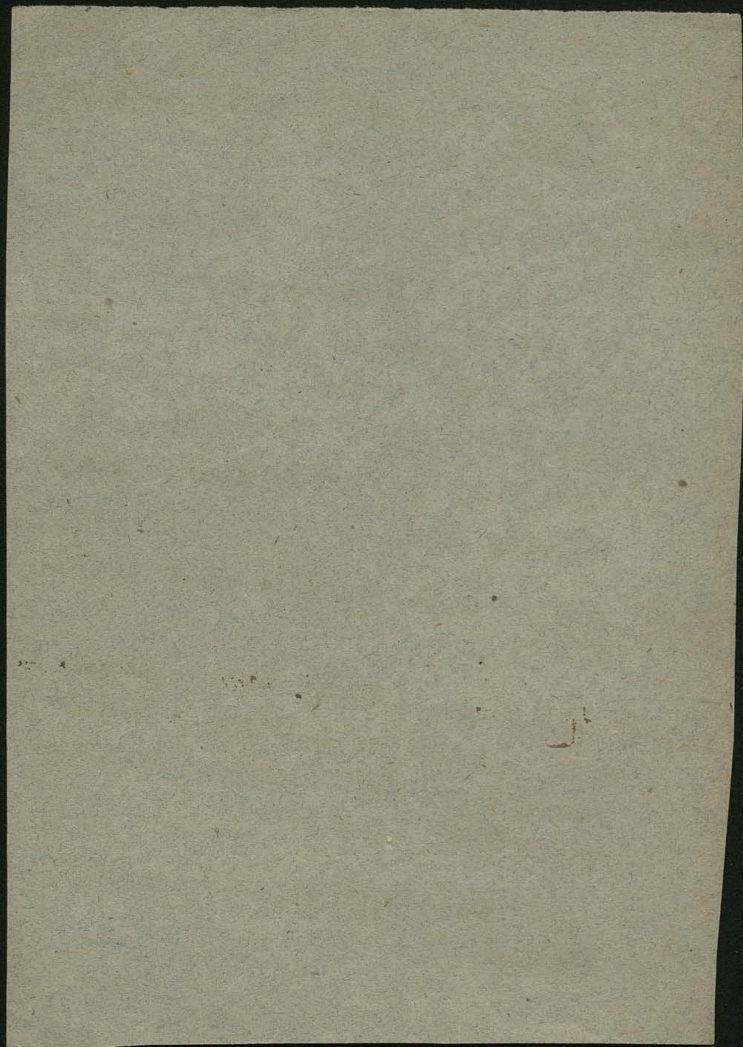
Biedawski E. malował do cerkwi Wotopkiej
i S. Pietnicy we dworze

Eckstein Jan ur. w Morawii fizykat i
w Przemyslu. z Brnawy powołany do
malowania kopista jezuitów w dworze
tylko Jufit malował - reszta ryp
jego Franciszek robił (który też
kopiot Liarow w Krakowie 1728
alfresco malował)

Stoll Leopold malaz Kwiatów guache 1828 w
Krakowie

Engeth sprowadzony z Köthen 1822 + we dworze
1831. J. Cecilia (w kof. luterck) - Portret
sinsata kawal. Frepel zbitwa pod Hanan
w perspektywie.

Porodowski z Lanuta Jozef 1827 malaz
profesor.

Wozniak Szymon litogr. we Lwowie w ftawsp. 1850. 183 *tit*

Wędrziewicz Jan sztuk. i litogr. 1837. (Omygrus Krynicki Prof. hist. eccl. Decanus cathedr. Premisl. rit. graec. fol. ad lapidem del. et sculp.)

Janek lit. 1842 (Jachim) 2) Benediktus dewicki Theol. mor. Prof. Rector magnif. Decanus Jarchi
wicz Gregor episc. Rompański lit. fol. cathedral. rit. graec. deopol. - ad lapidem del. et sculp. fol. 1837)

Zyblukiewicz Dymitr jerej dyec. przem. 1844.

122

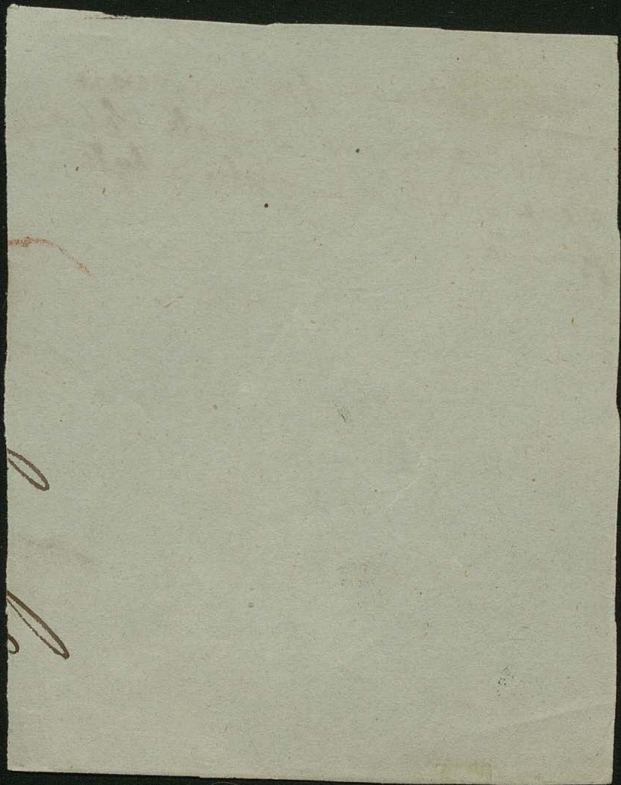
o aktach swoich
i o dobro nauki troskliwie-
publiczne podzięowanie.

18

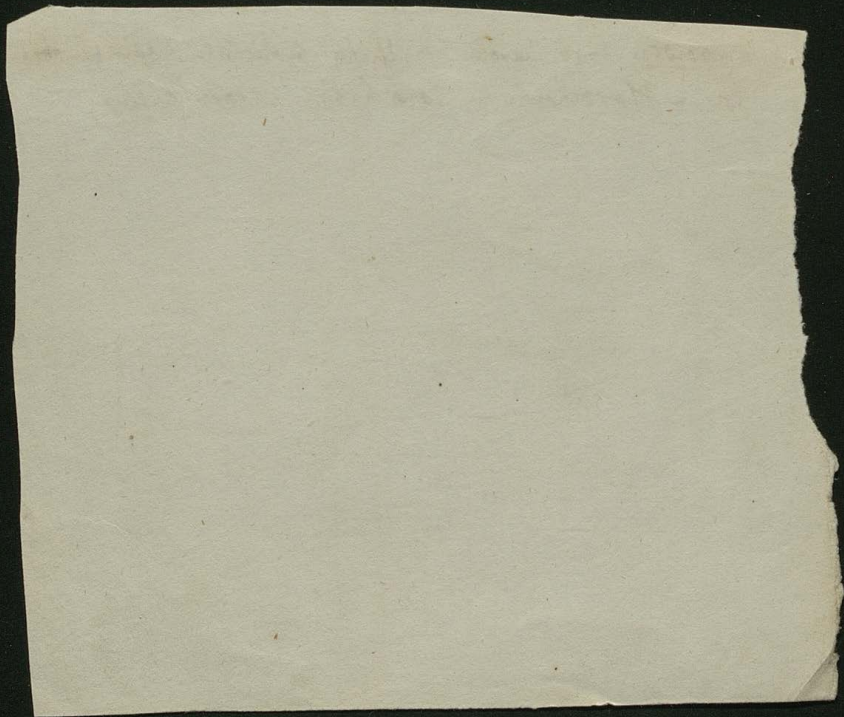
ekretarz Towarzystwa

184 ~~427~~

Chełm katedra ruśka murywana
w XIII wieku przez Daniela Halickiego
ścięta w XVIII wieku rozebrana była
fragmenta.

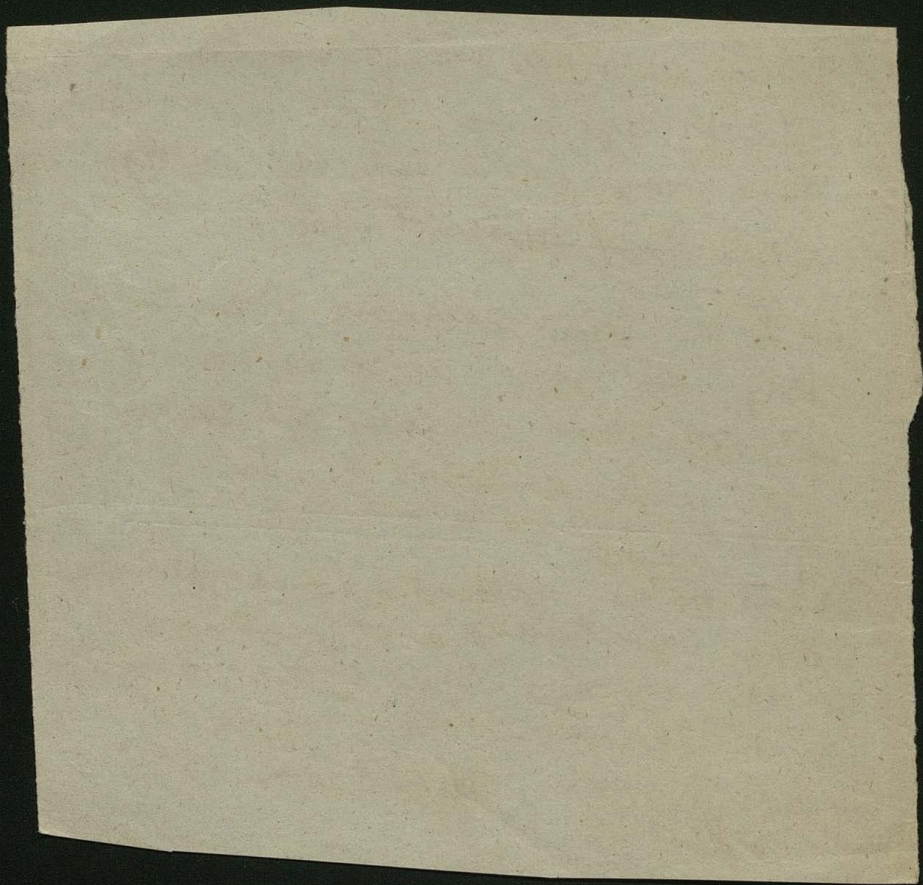
462.
W Wijniorcu hrab. Karola Müllera biblioteka: galerija obra-
zów w Horochowie u Jana hrab. Tarnowskięs 185

Wzrostku papieru Stanist. Daintowicz ~~186~~
starożytny korpulskiego podlega Jerege Eleu-
tera Siemiginowskiemu kabanaj. z tego 186
podlega Stanistawu Jakob Sobeski

Jan III dat teniej malazow: dobra Laska
1687 mat zons Tereska darozanka
byta 1711 wdowca; Eleuter byt kawaler
z loty malazow Krolewsk. R. 1688 d. 31 lipca
otrzymat godnosc equitis aurati od Krola
ze lwowa

Bazyli malazow malowat w kopule zotkiewskiej
obrazy wojny tureckiej z obrazu Zbawiciela i
p. Maryj w cerkwi Bazyljanow Krichowcech
oraz caly ikonostas w cerkwi Bazyljanow
Krasnopustynskich Oryment. lwow. 1830.
nr 38 str. 378.

1. Zamek Kamiénica podolskiego
in fol.
2. Kamiéniec podolski ze strony
zachodniej. fol 1/2
3. Marynki Skala Muszku-
tyńska 12mo
4. Grobowiec Rajmunda
Korsaka 4to
5. Zabiegki Kunytsarechi
kappy

1. Karta powiatu Kamiénieckiego
- 2 " " " Uszyckiego
- 3 " " " Droskiewickiego
- 4 " " " Latyczowskiego.

Kowienka wilen

Riad H2 Left 4
 +12 - 3
 +11 - 4 (Dziś)
 +11 - 5 Kowienka
 +11 - 7
 +12 - 5
 +12 - 6 Kowienka
 +12 - 7 Kowienka
 +13 - 3 Kowienka
 +13 - 4
 +13 - 5
 +13 - 6 minika
 +14 - 3 Goodno

+14 - 4
 +14 - 5 minika
 +14 - 6 minika
 +15 - 3 Goodno
 +15 - 4 Goodno
 +15 - 5 minika
 +15 - 6 minika
 +16 - 3 Goodno
 +16 - 4 minika

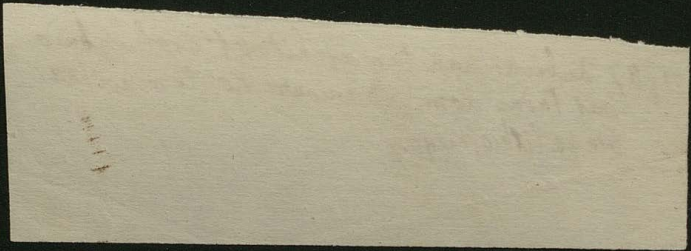
Brak 14-3
 11-6 (Dziś)
~~12-3~~
~~12-4~~ 16-5

$\frac{220}{210}$

Kan'ka
 wprost n. p.
 1648

1787 Kubicki kapitan architekt Król wybudował Tadni dom w Kaniowie Kosztem podskarbiego litewskiego.

188

Włodzimierz Wielki nakłada cerkiew w Niebowizia w Kijowie r.
989 (rektor) w tymże roku cerkiew Dżefisünna, kamienną cer-
kiew (Trzech królów) (dzij) S. Darylego (na miejscu świętych Zerna)

Kniaź Swiatoław Jarostaw Iż Czernichowski zbudował w Ki-
jowie kamienną cerkiew 1075 r. (dzij zaledwie ślady)

Kniaź Izastaw Jarostawicz wybudował tamże r. 1057 Dmitri-
jewskij monaster tamże

Kniaź Swiatopłk II Izastawicz r. 1168 tamże odbudował z muru
drewnianą monaster Jototo-wescho-myhajtorfskij

Kniaź Jarostaw I r. 1039 zbudował w Kijowie Tryanickij
żeński monaster. a r. 1037 stawia cerkiew Sofijską, Przejestwa
przezwiatą a Bohorodycą (po otrzymanym nad Licynogami jury-
wizturę) podług wzoru Konstantynopolitańskiej Sofii ^{zosta} kamienną
koputa jadrifowica

Kniaź Wsewołod I ^{Jarostawicz} 1086 zbudował tamże dziewięć monaster
S. Andreja zwany Janyez dla córki jego Janki (Anny) tenże
r. 1070 na miejscu drewnianego Wydubinińskiego monasteru zbu-
dował kamienną cerkiew i monaster.

[Faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

Budownictwo. State zajęto się za Kazimierza W. który
 umyślnie udat się do Bruj gdzie ~~win~~ dla przypatrzenia
 się budowom które mistrz Winrich von Kniprode stawiał
 (zamek malborski) Za Zygmunto^{wa} powstały zamek
 tobrzowski, zamek w Krakowie dwa zamki Krolewskie
 w Wilnie, zamek ujazdowski w Warszawie, Kofioł J. Anny
 w Wilnie. Za Wazois zamek Krolewski w Warszawie i
 tamże w mieście zamek Kazimierzowski. — Za Augusta^{wa}
 patac Saffki w Warszawie. — Za Stanisława Augusta
 wznioł Kubicki patac Łazienkowski (który zhorodyłki w
 zhorodni mat powat) naty obz pelen k kofii i w dzisku —
 Łukiewicz wznioł w Wilnie greckie facyaty ratusza i Kof:
 ciota Katedralnego — Inni budownicy wzniesli patac rżony:
 papolitej w Warszawie, Kofzary artylleryj i. t. p. — Za Ale:
 xandra Korazzi wznioł nowy teatr, patac towarzystwa
 przyciaioł nauk, bank polski, patac ministerium fkarbu
 i. t. d. lez te nozra pistno ffraszkowateji ze ffrzegotami
 ubiegajacej się ffrutki dalekiej od trwatej profoty.

Dollabella Tomasz malował dla zamku warszawskiego
 obraz historyczny: Oddanie cara Wasyła Szwedzkiego i jego
 dwóch synów obraz ten darował August II Piotrowi, który
 o niego raport.

Nikotaj Kopernik wystawił w Grudziądzu wodowisg
 który wódę na 20 stopni podnosił.

Krzysztof Goolin ^{wojew. sandom} w 1644 zbudował zamek który miał tyle dziedzińców ile poi roku i tyle okien
 to dni w roku, w tajniach były nawet głoby marmurowe. U:
 Konigoy ten zamek 1644.

Faint, illegible handwriting on aged paper, possibly bleed-through from the reverse side. The text is mostly obscured by fading and ghosting.

Arkadia w fabryce jest robota z brązu Wilhelma della Porta
 Amos przyla pani Lebrun - w swiatyni na kopule ^{niektórzy} Aurora
 poprzedzająca konie glonca przyla Horblina - w kaplicy kopie
 obrazu sławnych mistrzy malowane sepia przez Seidmann
 jakto kopia Madonny Rafaela, Ofiara Jezusa Rembrandta, U-
 cieška do Egiptu Ferdynanda Boos, Magdalena Battioniego.

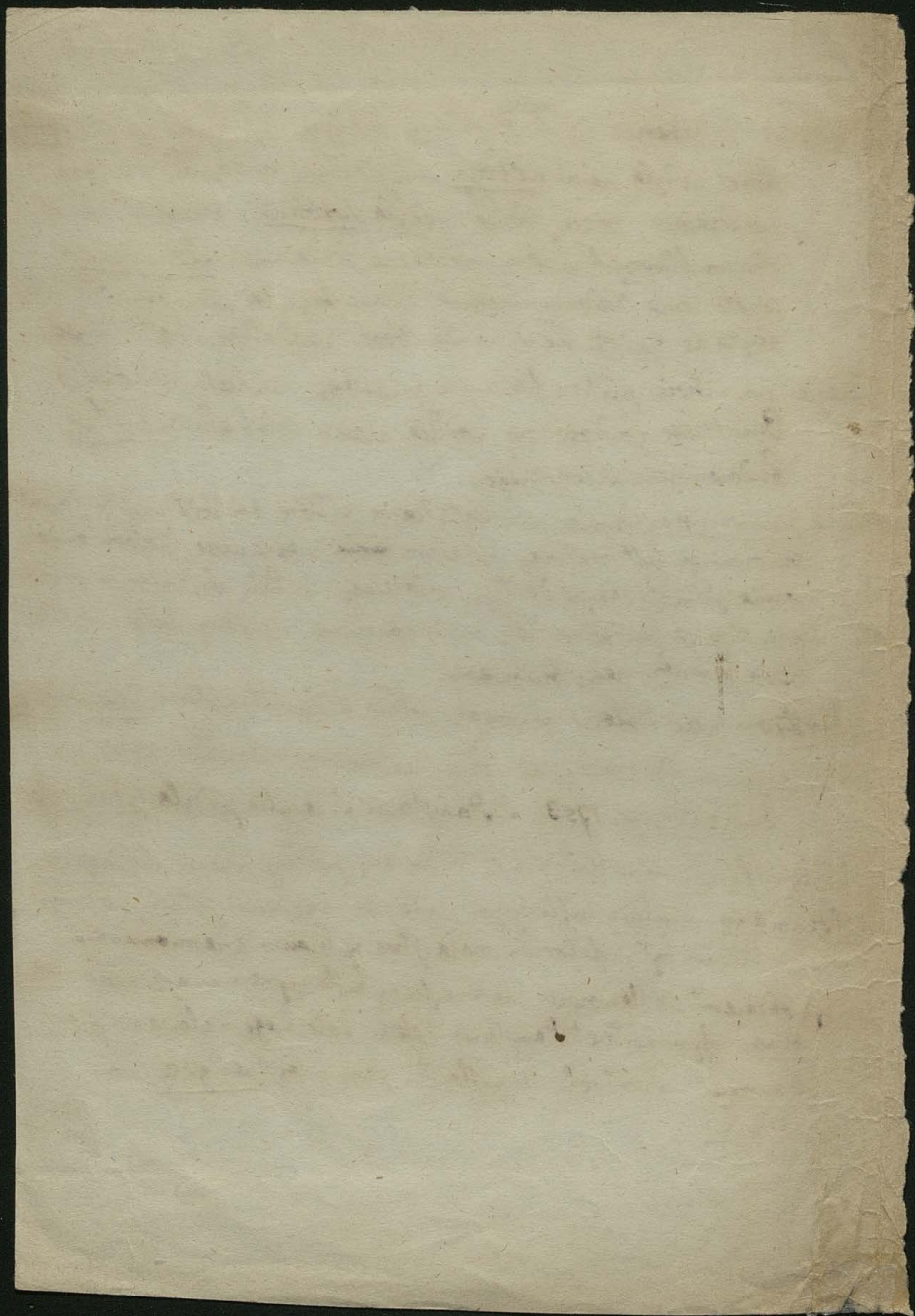
Zalecie na Litwie piśtyny katacyk z marmuru Mikata Kleofasa
 Oginińskiego zbudowany podług planu Mikata Schultza
 budowniczego wileńskiego.

Wielko Guercio Weuryniec przekształcając katedrę dowiódł wielki talent
 budowniczy jest ona teraz modelem naszej nieznanego sposobu budo-
 wania zbliżającego się do typu wiofkiego, ratusz wileński w gustie
 greckim p. Guercio leży niedokończony, i piśtyny patali w Wer-
 kach są przez niego budowane.

Lubostron nad Notecią zbudowany podług Planu Stanisława Zawadyckiego
 w Warszawie u Bernardynów obraz malowany przez Bernardyna
Lebrunskiego 1753, S. Stanisław: S. Cecylia przyla Gładysza

Lawilon forteleki w Antoninie budowany podług planu Schinkla
Litschmann malarz historyczny członek akademii sztuki nie krajów
 w Wiedniu był profesorem malarstwa w liceum kramienickim.

Między obrazami w Willanowie pięć kreslonych historycznych i krajozwocki Nor-
blina, rzymski portret Stanisława Kostki Łoleckiego malowany przez
Denona. - Portrety Augusta III i żony przez Mengra. -
 i inne

192 rok

Kościół katedralny ^{S. Jana} (w Warszawie) wymirował Janusz Sze Maza: wieki r. 1390. W tym kościele jest robota Zygmunta III Kłompcis malarstwa i złotnictwa oddawał patyna z czystego złota, monogramy i krawczyki w tafnej robocie, kotołtarna w grobowiec starożytny rzeźby Stanisława i Janusza II ziązgot mazowieckich, ~~malowidła~~ obraz w wielkim ołtarzu przedstawia u góry N. Panna z L. Jezusem otoczona aniołami u górnem S. Jana jako patrona kościoła i S. Stanisława biskupa patrona kraju.

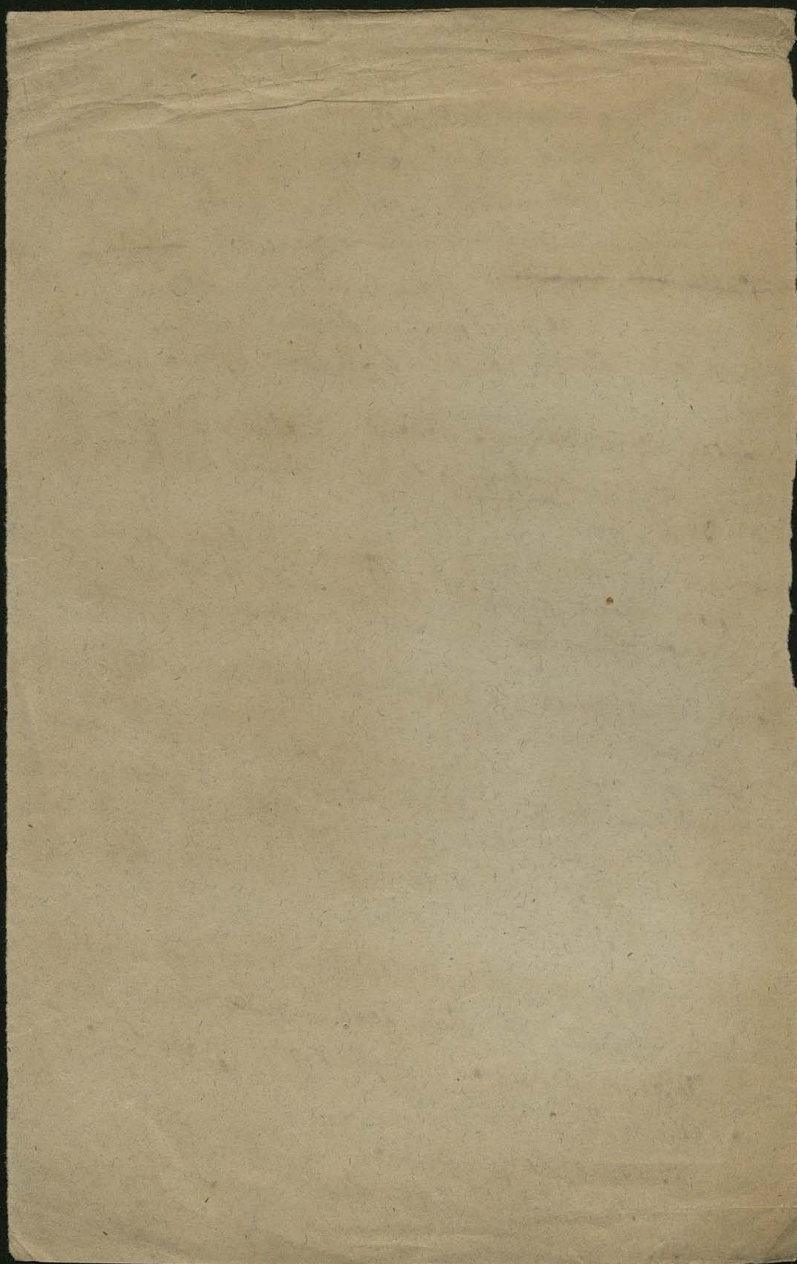
Waleśny mial od Biały nad Podlesiu w klasztorze Paulinów są obrazy religijne. Czechowicza także Dziennik. Warsz. 1828 nr 34 str. 264.

Warszawa wyniosła się dopiero za Zygmunta III który zamek na miejscu drewnianego ziązgot mazowieckich wybudował kościół Domi-kanów obserwantów wymirował (w Krakowie zaś Jezuitów)

Obrazy Smuglewicza w klasztorze Benedyktynów na Łysej górze 1) Trojca św. w wielkim ołtarzu i binnym obrazów w pobocznych ołtarzach: najlepsze: Anioł ukazując srodkiem Emetrykowi miejsce do założenia klasztoru - Helena znalezione ^{zob.} krzyż Chrystusa w przytomności biskupa Jerzego zolimskiego na chore, doświadcza lecz te chłaij są najpiękniejsze napisanej od wilgoci uciepiaty. Dzien. Warsz 1828 nr 36. str. 173.

Klasztor na Łysej górze założył Bolesław Chrobry między r. 1008-1109 Zacharla Gaudenty sekretarz Jana III Budowiciarzy r. 1692 był pretoryjnym nad naprawę zamku Krak. (Grabowski. Opif. Krak. edyc. III str. 64)

W sali poselokiej na zamku Krak. na suficie były głowy rorynych narodów robota fryzierska robione, waz sforzow który tam był kaze wnioskowal ze z cesarza Zygmunta I dzieto.

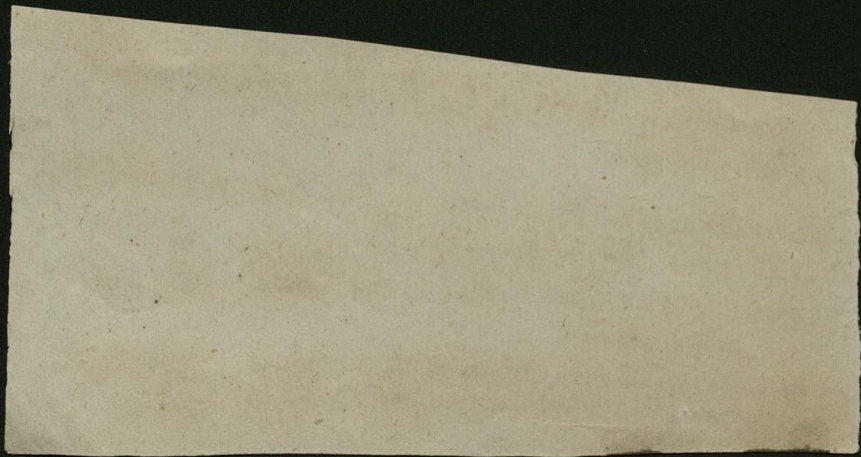
W Krakowie r. 1830 wyjechał: ⁴⁴⁶ Damián Trak nauk i
sztuk pięknych. 193

Białystok patac Oranickego za Stan. Aug. zwany był Wejda.

• Lem polskim dla jego przejazdu.

W katedrze Krak. Kruyfici malowany koto ^{zakrytyj} ~~Katedry~~ który nowit
do Królowej Jędwigi

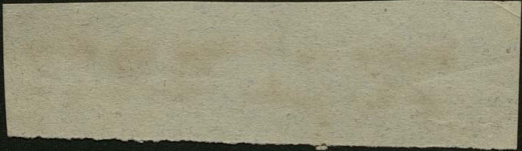
za rzy Mikotaj Szytowiecki starosta Ofwiecim. i Talosk. r. 1528 Kaplice
Kurozawicki w katedrze Krak. przerobit i malowaniami ozdolit.

W Kromietyzu nagrob. Starost.
burzo bixk Otmuniak. + 1940.

~~603~~

194

Piastowie i Saggiellomy wpięrali sztuki: świadczą o tem dzieje i ruiny budowli; jednak do tych prac używano najczęściej przybywców z Włoch lub Niemiec. Wiele obrazów do kościołów wprowadzano z Włoch lub Niemiec, bo Polacy odbywali liczne podróże. Vasari świadczy, iż Szyflet zakupił wiele obrazów we Włoszech. Malarze mieli odrębne bractwa, trudniła się tylko niemała klasa malarzy. Zygmunt I pędził Bielskiego, po zwycięstwie nad Tatarami, karać zrobić obraz w Norwimberdze. Przy końcu wieku XV kwitnęli w Polsce Jan Wielki, Jakób Swinka (Sues?), Jan Düver. Maciej Strajkowski był dobrym akwarelisłą jak sam świadczy. (Ob. Sobieszczański rozprawa o dziejach malarstwa w Polsce w Dzienniku Krajowym.) W XVIII wieku kwitnęli Fr. Śniadecki, Lekszycki, Kazimierz Cissowski jednak: nie pracowali najczęściej dla klasztorów, bo po dworach panów pracowali cudzoziemcy np. Dankörs i Delbene którego wzywał Kazimierz Sapieha; jego ostatniego są dwa obrazy w Kaplicy ś. Kazimierza; 2 inne zniszczone zostały po 1814 w galerji pałacu Sapieżyńskiego w Wilnie na Antokolu są to utwory znakomite, których niemożę strojów ówczesnych doznać, znajomości rysunku, ubarwienie i smak widac. Gorczycki drewnorytownik i rzeźbiarz, Rezka, Śniadecki, Lubieniecki rzeźbiowali; o Piekarskim i Lierwickim (La graine) badacze powatpiwiają jakoby ten ostatni miał w Francji mieszkać. Altamonti za Jana III w kościele śś. Piotra i Pawła jest kilka wyjątkowych obrazów jego pędzla. Galeria w Królikarni dyktora się doborem artystów i prawdziwych robot; galerja w Wilanowie ma najczęściej kopij nazwanych oryginałami. Książce Stanisław Lubomirski, Nikotaj Pac hetman w. litew., Stanisław Jabłonowski, Ossoliński, Sapiehowie wpięrali sztuki. Za czasów Sasów i Poniatowskiego kwitnęli Rechowicz i Somogiewicz. Za Stanisława Augusta byli malarze: Korwin i Wojakowski który śmiało się pędzla rozumieniem; niezmiernie sztuki w malowaniu i rzeźbach na papierze tuzem celował; w rzeźbie i rozparzy rzeźbę rzeźbił, gdy hr. Chreptowicz z Litwy w Warszawie u niego obkładał Jawnogrzecznicę (z nowego Testam.) wyjmian naturalnego prziit Bacciavellego aby mu pozwolił w jego

Salach malować ten drugi obraz; gdy obraz do jót był gotowy ścisnął Wojskowskiego Bacciavelli i chwalił ten go nie wspierał, bo go jako cudzoziemca nie nie wzięto do Polki, przeto iż dla siebie i żadnego uznania nie wykorzystał. Brodowski urodził się w francuskiej pieśni w doskonałym stopniu posiadał kompozycję, rysunek i ubarwienie, jak widać w jego sławnym obrazie Edyga w Kolonie, był jedynym reprezentantem wczesnym sztuki; po jego zgonie drugiego nie było. Kokular miał tylko pewne zalety jako portrecista, rysunek w jego obrazach słaby, światłocien błędny, kompozycja pożymana; najcenniejsze jego roboty są Edyga nierównie Tabery w Brodowskiego: Wdzięczenie z Krzyżem Chrystusa w kościele farnym plagiat z Krzyżem ostreimi farbami. Smugawicza rycin nie można nazwać illustracyami historycznymi bo faktyczne. Lesser urodził się w Dyseldorfskiej wykształcił w Monachium obliczenie Trębowski dobre. Przemysł ogarnął wszystko, dla tego większość czołowych idzie za smakiem gymnium i pieniędzy, i rzadko ukazuje się obraz historyczny. Blank malował same portrety, był mierny, nie umiał wstać przedtem, kładł tylko farby; portret Kobiety grającej na fortepianie, obraz niej dzieci, wielkości naturalnej, najcenniejsza jego praca była, zbyt licha, a jednak Blank był profesorem, a Brodowski tylko adiunktem. Nadzieje Jan Damel celował malując dla szlachty w gubernii Miniskiej. Walenty Wankowicz nie mógł się wykorzystać, bo pietyzm jego wyobraźnię potłumił. Adam Szemesz pisarz dobry o malarstwie, robi dobre szkice. Trojancowski po kilkuletnim pobyciu we Francji i Włoszech, gdy mu w kraju sztuka nie odpowiadała, oddał się niestety gospodarowaniu; obraz jego Bolesław śmiały kiedyś mu przynosił bułki papiérka, przy błędach rysunku, bo zrobiony w 24 roku wieku, pięknie rokował nadzieje. Kamut Rusiecki w Wilnie kształcił się u Ruskena, 1821 udał się do Paryża, gdzie przez 20 rok cały u sławnego Leffier pracował, potem 6 lat kształcił się w Pragnie; najznakomitsze jego utwory są: S. Sebastian wielkości naturalnej z złotego wzoru, Zwiastowanie P. Maryi w kościele katedralnym w Wilnie i kilka obrazów w kościołach parafialnym w miasteczku Spiedroście odznaczają się przyjemnością, kolorytu i miękkością piękną. Teraz daje lekką rysunkiem

rysunków w szkicach. Katedra malarska trwała przez 40 lat w Wilnie. ¹⁹⁶ ⁴⁸⁸
Znakomity rzeźbiarz i profesor Kistling po zbankructwie Uniwersytetu przeniósł
się do Petersburga, dziś w Moskwie daje lekkie rysunki; sławny jego rzeźby
Flora z Ficianą w Florencji rzeźbiona. Kulesza ulubiony uczeń Ruskema
malował drugi czas en gavage, dziś maluje widoki miłe i wdziężne,
plan i oddalenie w nich wyborne. Dmochowski w Wilnie wielki naśladow-
nik natury najchętniej maluje poranki lub zachody słońca; piękny jest
jego widok Wilna przy zachodzącym słońcu. Ryppiniski w Litwie maluje
miniatury i portrety olejne dźwawiące się dobrym rysunkiem i śmiało-
ścią pędzla. Zawczasem zmarły Turkowski Feliks był najlepszym mini-
aturzystą w Wilnie. Zmarły niedawno Bachmatowicz wydawca
złotów Ruskema i Ostrowskiego litografował na wzór Adama. Byer-
Kowski uczeń Ruskema bawił kilkanaście lat w Dreźnie, w domu go
wypieśwał hr. Ginter. Stawecki uczył się w Akademii sztuk pięknych
w Petersburgu, gdzie otrzymał 2 medale srebrne; był wybornym me-
dalierem. Hesse, Kaczynski pracowali w Litwie. Kazimierz Jelski
znakomity rzeźbiarz, uczeń Lebruna robił mnóstwo popielni gipso-
wych profesorów Uniwersytetu Wileńskiego; najlepszymi jego uczniami
byli: Kowalewski i Franciszek Smokowski, który przez 3 lata praco-
wał nad 12 Apokalipsami wielkości naturalnej do kościoła ks. Kanoni-
ka Regularnych w Orzjeranach gubernii Mohilewskiej.

Stattler z Krakowa dokonał się w Rzymie częścią w Dawydzu; za-
wspaniały obraz Machabeuszów dostał medal złoty u króla francuskiego.
Teraz pracuje nad obrazem historycznym z życia s. Jadwigi. Tan Nep.
Głowacki kopijował Amerlinga Wiedeńskiego; co do rysunku głów i cięta
staby; za to widoki wyborne robi.

Malarze Wawerskiej: Piawski w Album cyklograficznem oddawał przy-
godę ludu polskiego; ma wiele zalet lubo rysunek nie dość poprawny i w ob-
liczach trochę samowolny; jednak wybitność i oddanie niektórych szczegółowych
charakterów go zalecają; dobry kompozytor widoków. Bonawentura

Dąbrowski

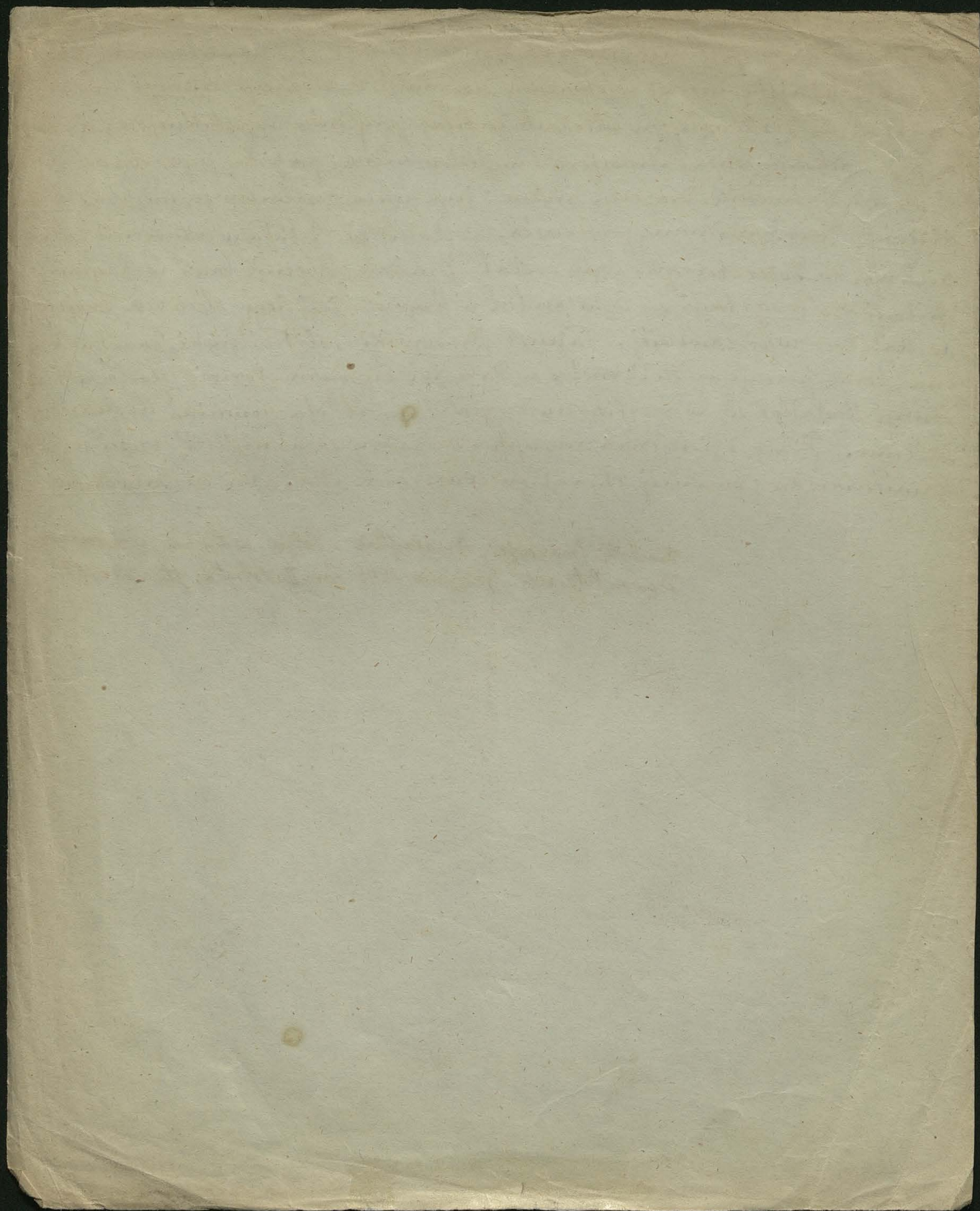
Dąbrowski pierwszy po Stachowierzu zajadł się obrazem z życia wiejskiego; obok Świątęjski widac w tych obrazach myśl; celniejre są: Moskwa z czasów Sta-
niława Augusta i tańce weselne w zbiorze K. W. Wójcickiego. Zestanie Ducha Ś.
w Kościele faryjnym lepszy obraz (od Kollara i Dżecia). Antoni Ziemiecki maluje
dobre komne grupy, np. bitwy, wyścigi, wstada Świątęjski i z pewnością przedtem,
w szkicowaniu umie malować koloryst. Portrety z natury są bardzo ładne.
Hanicowski portrety jego dość dobre; kopija z Rafaela wjazd papieża do Rzymu,
mierna. Hadziewicz najlepszy portrecista polski, ma rysunek poprawny,
barwność przyjemną, świeżość i śród miastki; w obrazach Świątęjski brakonyści
i układy. Panna Bauman znakomita malarka, portret kobiety w czarnej
aktusowej sukni jest arcydziełem, wielka w nim świeżość; na wyplawie sztuk
piśknych w Berlinie 1844 podziwiano jej rodzinę Góralski, patrząca z żalem na
dogorywającą chacie. Wincenty Smokowski więcej ją ceni nad Janie Kaufman
i Lebrun. Breslauer uczeń szkoty dyplodorskiej barwit 20 lat za granicą, wi-
doki w których natura niemię oddana z świetnymi barwaniami, myślenie odda-
lenia i lekko umierające się obdoki, oraz przednie plamy malowidła z płoćna wy-
skakujące, lecz braku Talwości w robocie (czym celuje Głowacki). Seser w ob-
jęciu Trębowski rysunek słaby, mieszanie farb nakreślowanie. Kadzabek
jego niemię lepszy bo dobry rysunek. Aleksander Zielinski w obrazie
męczeństwo Ś. Wawrzynca, celującym umiarem i piśkny kompozycją obja-
wia wzniosły styl rzymski; dobry malarz. Mawerałkiewicz portrety mierne
robi, ma rysunek niepoprawny, nieznamość w kręśleniu tułowia i rąk,
nieumyślnie Świątęjski. Młody Piwarski robi dobre akwarelowe por-
treciki. Chojnacki kształcił się za granicą, w rysunku poprawny, ma wiele
trucia i smaku. Kasprzycki w widokach ma wiele zalet, są starannie wypra-
cowane, jednakże razi zbyt czarne wyświecenie przedtem Niemcom wstąpiwe; najlep-
szy jego widok zimny. Zabowski maluje najwięcej rekwizy polski, gmachów po
miśkrowsku. Suchodolecki w obrazach jego widac konie kopijowane z litografii
Adama; rysunek ślady niedoświadczenia; ostatni obraz jego walka Amazonki, mierny.
Parkowski mierna ani sztuki, ani natury; w obrazie Ś. Marcina prócz silnych
kolorów i wyliczania nic nie widac. Peżarski chociaż widnie fizyognomie, trak-
tuje przedtem miastki, ma wiele natury, jednakże obiera same brudne przedmioty
z towarzysztwa, np. lichwiarz, szuler przy kufku piwa, wódeczka bilardowy.

Fan Hauzer

197 488.

Fanhawer Dobry portrecista, był wykończoną obrarą; ręce po mistrzowski kweśli, oraz metalę, hafty, futra; w obrarach sw. mniej wzięśliwy. Sampi malarz fantastyczny doskonały; w widokach wybiera powyżnia najdobitniej; najlepsze z jego rąchody Donica, atmosfera i myśliściu cudna; portrety jego robione z nie-
stychany Tatwoscia, draperaje piękne; jego prace znamienij, mistrza. Stan-
kiewicz Warszawianin, portrecista, kształcił się 2 lata w Akademii sztuk
pięknych w Petersburgu, gdzie dostał 2 medale; obecnie bawi w Rzymie.
Antoni Kolberg bawiarz w kilku lat w Rzymie, jest jego obraz s. Trójcy
w Katedrze warszawskiej. Jadewer Brodowski robił bilewki, bawił w Rzy-
mie, teraz pracuje u H. Verneka w Paryżu. Cyprian Norwid poeta, w Flo-
rencyi kształcił się w rzeźbiarstwie, zrobił model dla pomnika Kochanow-
ickiemu. Prace dzisiejszych naraych rzeźbiarzy są po wiskwiej części wyrobny
kamieniarskie; dawniej stynał w Warszawie Malin'ski Dzia Jalar Kiewicz.

Wicenty Smokowski: Omalastwie w Polsce. w Lipnie zbiorowem
Dzwon literacki. Warszawa 1846 Tom II Lpust 2. str. 123-158.

Grecy w kopisach nie używali ^{niegdzi} okragło robionych lew najwiecej ptafko.
Epoki malarstwa 1) Cimabue ^{ur 1240-1300} uwalniał od twardego manieri greckiej; światlowie nieco ruciat : Giotto zysal
wtofkia ~~mal~~ fzkote widuec juis w jego twarzach ^{duzmi} delikalnośc kolorytu rubi figur (dawnie nieuruchal
plastyczne) pomatu : wyraz fie okazawat 2) Rafael 3) Caracci 4) Mengo.

Za Rafaela powstawały manery : style Karacci na nowo fzkote malarstwo podniost
aniolowie w dawnych obrazach greckich : innyk fcz jako utodzenie wdługich fukniach ~~ze~~ z lakrami wyobrazeni
wzyczaj malowania aniolow nago pochodzi z nowszych rafow z zapatrzemia fi na antykow genidec genie fcyj.
late. Przed Rafaelem układ figur prosty, łaty, z łose. Cechy malarstwa n. p. w Perugij w XIII wieku
Zwyczaj Carazzow (Caracci) tapetow fkanymk byt moyno za Rafaela używany Leo X robot Rafael
12 duzych kartonow za ktorych dywanow roboty ~~popier~~ w Flandryj papies 70000 fkułow załat
z fktur kartonow oryginalnych przekow Rafaela przechowyja otogd w Anglij w obrazach Rafaela
ta wada ~~je~~ je niejedna czynnośc lag 2 precyione w układzie Rafael byt wielkim mistrzem w wyrazach
każda figura w układzie ma odpowiedni charakter - reforma fzkoty malarstwa; w Arynie przez Federico
Pao-roccio on manierowanie zaruciat. - Arymianin Pierino del Vaga miał wynalefi fzkotb malowa.
nia na frebre w XIII wieku (Ob: Scapelli: Microscopio della Pittura p. 84. Cesena 1657. 40) Cimabue złożył
dawniejsza fzkotyona maniera grecka ^{giotto} fzkotom fzym dat fctuch, zachowat w fcty symetryje w układzie i podobieństwo
w fzyzjonomiach ^{topranit} nadat fctdy fukniom wyraz mickkoti : greccyjs obrazom użył pierwoty fctocen
Andrea budowniczy w XIII wieku fctawiat fcticaste kate i fctlepci zaragt używai zirkelformig
z Brediny 1295 przywiozt do Italij ten fctjotb malowanie olejne dawno to nadrewe pokrytym gipsem
byto od fctyjjana upowfctahmo fi malowanie olejne na płotnie - Dobry fctmak w Polsce w malowaniu
wprawozomy zoftat pner fctrowad zonyk malarzy wtofkuch - Stawny obraz malarza to fctan fctkiego
Gregorio Zagan (⁺ 1605) zmalerzenie Krzyja S. Kupit Krol polski r. 1738 we wto fctch -

Xiaze Antoni Radziwilt awicyt fi w malarstwie za rafykh rafow i dofyi wyfofko doyro
wadzt
Carlo Dolci fzkoty fctokantkie; malowat najwiecej pot figury madon i fcture tych iis null non
nimn byni bniwdm ^{dundust} i Truffit fctm w XVII w.
z Giottem razyna fi wtofkiny fctmak wtofk.
Krolowie albo fctrowadzali robotnikow z Flandryj kto ny arazzi pod dozorem malary robili albo
kazali je w Flandryj robot.
D' allabella byt reupnem Antonio w fctlachi Alencie malara wensckiego pomagat on mistrzom
fctwem w robotach
Iforzowie : Gonzagi w madyjdanie : mantui w fctpiedali fctytki paktne na dwore fctporzow bawit
denardo da Vinci.
Krol August III Kupit 130000 cekinow od Franaffka III, xizia Ferrary z domu Efte jedne z
naj fctawniejzych moden fctx galeryje obrazow

Gracja nie tylko na ludzkiej postawie być może; z innymi zjawieniami być potoczona jest ona u kobiet dzieci, ptaków obraz może mieć tądmy koloryt; rysunek też nie gracja; odwrotnie grodem jest oddanie pewnego wyrazu w figurę tak co do twarzy; jako też co do postawy ciała przed Giottem nie było jeszcze w malarstwie a zatem i ruchów nie malowano - Na początku XVI wieku architekti byli zarazem malarzami i rzeźbiarzami. P. Winkelman Storia dell' Arte.

Peramante Lazzari da Urbino sławny malarz; architekt + 1514.

W Medyokahie w Defektam malował za doomy (?) Leonardo da Vinci sławny Włochy rzeźbiarz

W XVI wieku wstąpił we włoskich obyczaj malowania ścian budynków zewnętrznych a Sgraffio

najbardziej był; pierwszy w tej sztuce Lodovico Calvino da Caravaggio + 1543.

W Rzymie i w Wenecji (wielki Sgraffio) in XVI wieku w Medyokahie szkoła malarstwa jako jest

Ludovico Sforza detto il Moro w XVI wieku w Medyokahie szkoła malarstwa jako jest

z której kilka sławnych malarzy wyszło.
Znajdujemy w Rzymie w muzeum J. O. Gioiello I Bd Göttingen 1798.
II Bd tamże 1801. precyzyjnym dostr. 406 tom drugi w bibl. akad. G. C. 3.

Nowiny literackie

La Zygmunta Aug: miernictwo w lichym było stanie. Główni byli meistrzy w wydat geometryj

Król Zygmunt August w Warszawie 1 Lipca 1570 biorąc wzgląd na przywileje (z r. 1490) cechu malarskiego i goldszlagerzkiego daje temuż cechowi ustawę (Grab. Starożytn. I 425-428) potwierdzając dawne przywileje w Krakowie. Król Stefan w Warszawie d. 5 marca 1581. nową dał ustawę cechowi malarzkiemu w Krakowie w której potwierdza przywilej pierwotny z r. 1490. Pierwotny ten przywilej wydany przez rajców Krakowskich 1490 we czwartek pod. Barbarze obejmował: Do cechu należeli malarze, goldszlagerzy i sklarze. Czeladnik chcąc majstr rem zostać musiał 2 lata u majstra a robić; na mistrzostwo powinien był robić 3 sztuki: Obraz Panny Maryi z dziećmi 2) Krucyfija 3) S. Jerzego na koniu. Uczeń chcąc czeladnikiem zostać musiał przynajmniej 4 lat terminować; wzywany musiał 2 lat w cudzej ziemi wędrować; nikt nie miał robić w mieście kto nie był w cechu zapisany. Tablice, chusty, papiery malowane niewolno było obym w Krakowie sprzedawać, wolno tylko było pod: rąk targu mate rzeczyki na papierze malowane zbierać obym - sklarz, kłosem maluje na płótnie a nie wypala płótna w ogniu aby morniej farb strzymało ptaci b groźny kary, niewolno innego płótna robić tylko weneckie. Król Władysław II potwierdził te przywileje w Warszawie d. 17 marca 1608 tylko że czeladnik na majstr został robić: Krucyfija, 2. Maryja w drodze do Egiptu, S. Jerzego na koniu, chłonec terminował lat 6; obchodzili malarze Święto. S. Łukasza. (Ambr. Grabowski. Starożytność I 425-437.

Choć nie wiści lanizajt nowy
Na mej scienie Rubensowy,
Kontesfelowi też nie wiele
I nie dzielo Dollabele;
Lecz Szpalery na me fiary
Zawzię umysł nieztrafiany

Weso. Kochancki: Liryk. pag. 305

R. 1579 Stefan Batory nadat ustawy
 bractwu malarzskiemu w Poznaniu. Ucz-
 niowie musieli 4 lata nauce poświęcić,
 potem dopiero wolno im było wędrować.
 Lzelandnik przed wyzwoleniem obowiązany był
 wymalować 3 obrazy: Najświętsza panna,
 Ukrzyżowanie Chrystusa, S. Jerzego na koniu.
 Lzelandnik biorący wdowę lub córkę malarza
 dwa tylko obrazy winien malować; wdowa
 po malarzu nie mogła ^{tego samego} jednego lzeladnika
 dłużej jak rok i 6 niedziel chować u
 siebie. Każdy mistrz cechu malarzkiego
 obowiązany był się żenić.

Zygmunt August sprowadził do Wilna
 3 malarzy Łolaków: Stanisława Radka
 z Poznania, Marina Ostrowskiego i
Wojciecha Chetmińskiego z Inowrocławia
 (rachunki wydatków dworu Zyg. Aug. z
 r. 1552 do 1562 w Zamiatniku warsz 1815. T.
 II p. 146)

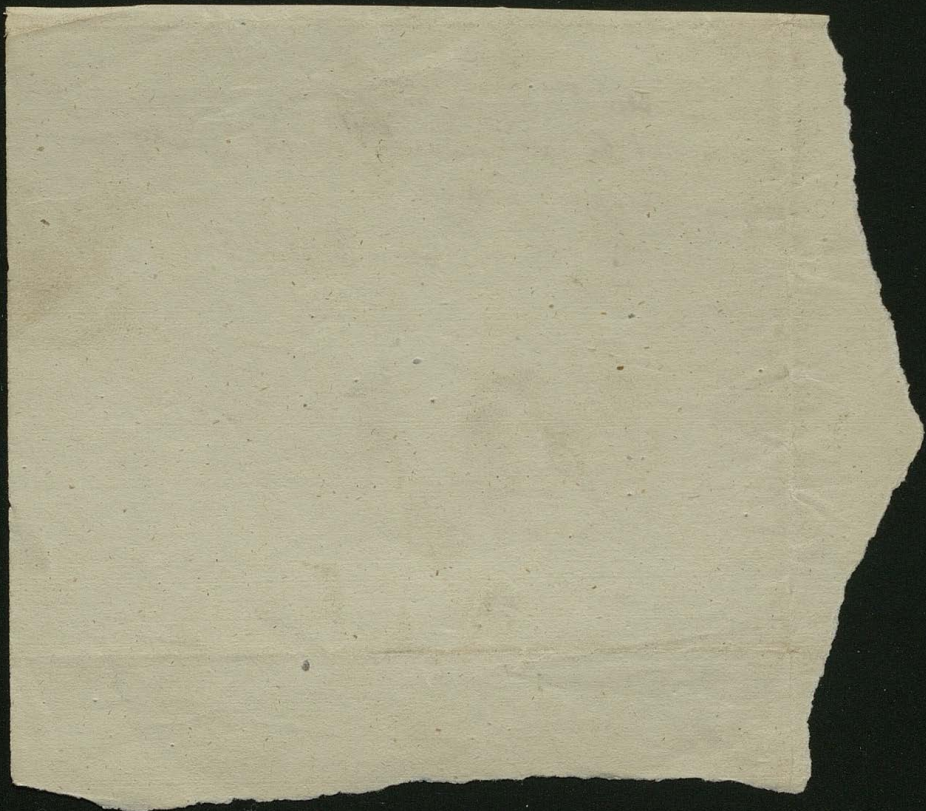

201 466.

Jan III lubił muzykę, miałstwo, poezję, nauki.
a kraj był by daleko w nich pojunał gdyby nie
wojny i krajowe fakucje

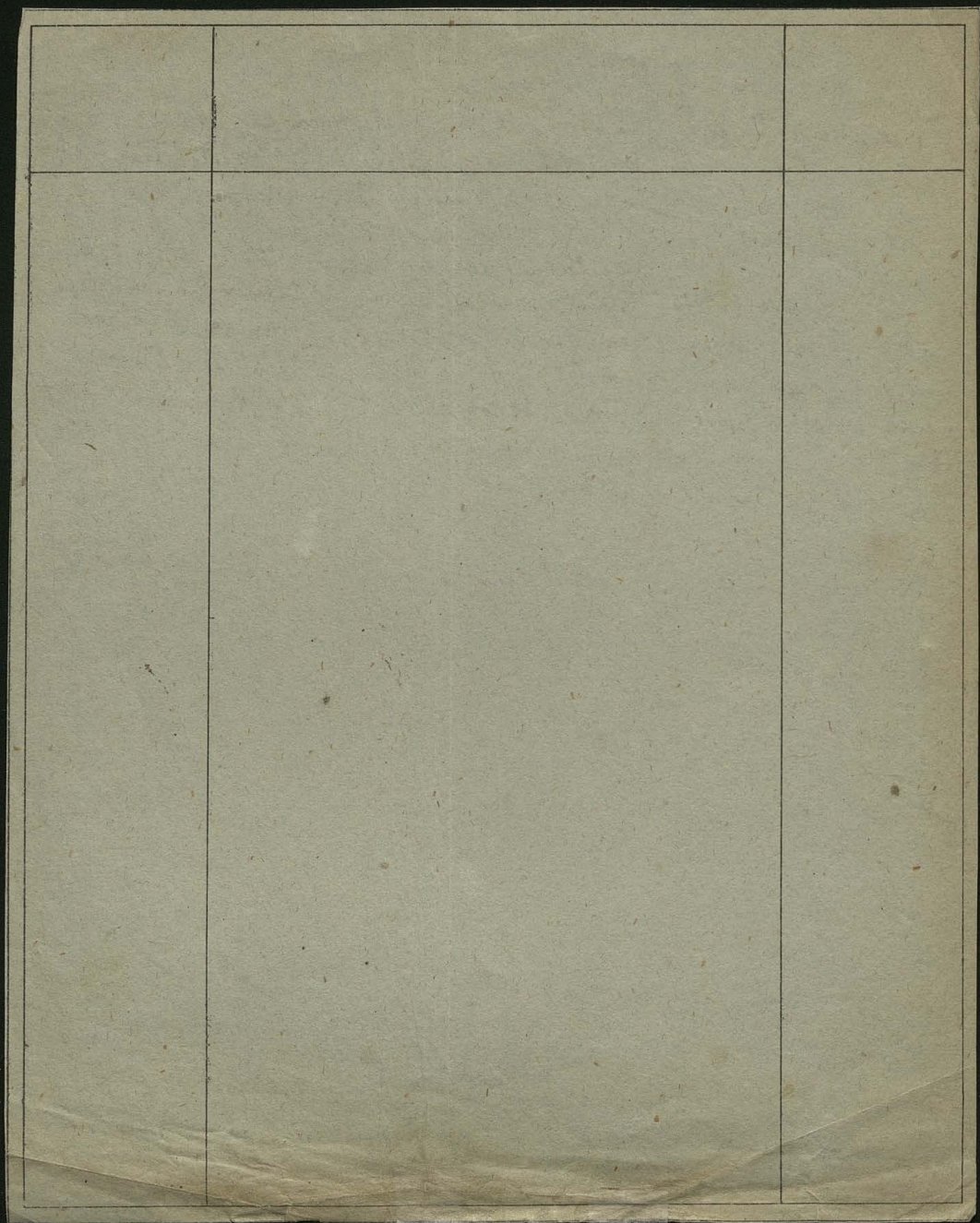
Łozer III p. 25.

(Archiw)

r. 1751)
 August III mając zamiar (wydania w rycinach cenniejszych obrazów swej galerji) sprowadził do Dreżna greckich rzeźbioników i rytowników n.p. Bacciarello, Canale, ^{Józef Bernini} Carl Hütten
 (kazał niektóre rzytmy, które do tego czasu w Włoszech i w Paryżu ^{złotychoś}) Lorenzo
 Zucchi, Piotr Hütten, Stefano Torelli, Gandini, François, Jan Internari, Józef Camera-
 ta, Płereyjanin, Christian Fr. Boetius z dijska, Karol Ludw. Wüß, Mathias Oeffterich
 Jan Marcin Dreißler, Stefan Felsard, Mikołaj Dauphin de Beauvais, Piotr Stefan
 Moelke, Ludwicy Surigue, Jean Daule, Mikołaj Dupuis, Jan Janob Sliport,
 Franciszek Osafan, Jan Beauvalet, Piotr Aveline, Klaudyjusz Donat Jardinier,
 Ludwik Jacob, Dominik Sornique, Jakób Bliauet, Franciszek Zuchi. — August
 III bawił przez dłuższy czas w młodości na dworach Europy mianowicie we Włoszech i Francji
 gdzie nabawił zamiłowania do sztuk pięknych.
 Lucyony, Pietro Guarienti

Szkoty Malaska w Dreżnie r. 1705 August II zatoczył poroś: Gallerys - Kunst- und
 Antikatenkammer.

na Litwie wprzesali artystow: Stanisław i Alexander Moniż-
kowie, W. Buthak, Rafał Słizien' i hrabia Chreptowicz
który chcieliby zaprowadzić u siebie galerję oryginalnych
obrazów polskich.

O malarstwie nizsz:

Romuald Podberecki (w Petersburgu) Komornicki (na Wołyniu)
Sobiepszan'ski (w Warszawie) W. Smokowski (tamże) Kraszewski
(na Wołyniu) Szemejz (w Saratowie nad Wołgą)

Juz za czasow Kazimierza Jag. 1491 bylo towarzystwo malarzy w
Krakowie pod tytulem S. Lukazja. Za Augusta II r. 1712 i za
Stanisława Augusta 1781 towarzystwa malarzkie przywilejami
obdarzone i magistratowi Krakowa w opiekę oddane

Handwritten text at the top of the page, appearing to be a list or index of items, possibly related to a collection or inventory.

Handwritten title or section header

Handwritten text block, possibly a list of names or descriptions, with some items in parentheses.

Handwritten text block, continuing the list or descriptions, with some items in parentheses.

Small handwritten mark or signature at the bottom center of the page.

artyści nabywają kolorystę przez wypracowanie mechaniczną (as routine) niektórych ujęć
jednakowo maluje i jednostajnie.

raja ca p[ro]dukcja.

w portretach d[la] jednego m[ie]sca

perspektywę obiektywną nabywają praktycznie przez geometryę wykreślną, perspektywę r[ac]j[onal]ną
nowotryną przez ćwiczenie

Albert Reid with 1620-1665 Auto biografja Wizerunki S. 45 str. 32. - 93.
r. 1899. Jan. 9.

204

445

~~1614~~
1113

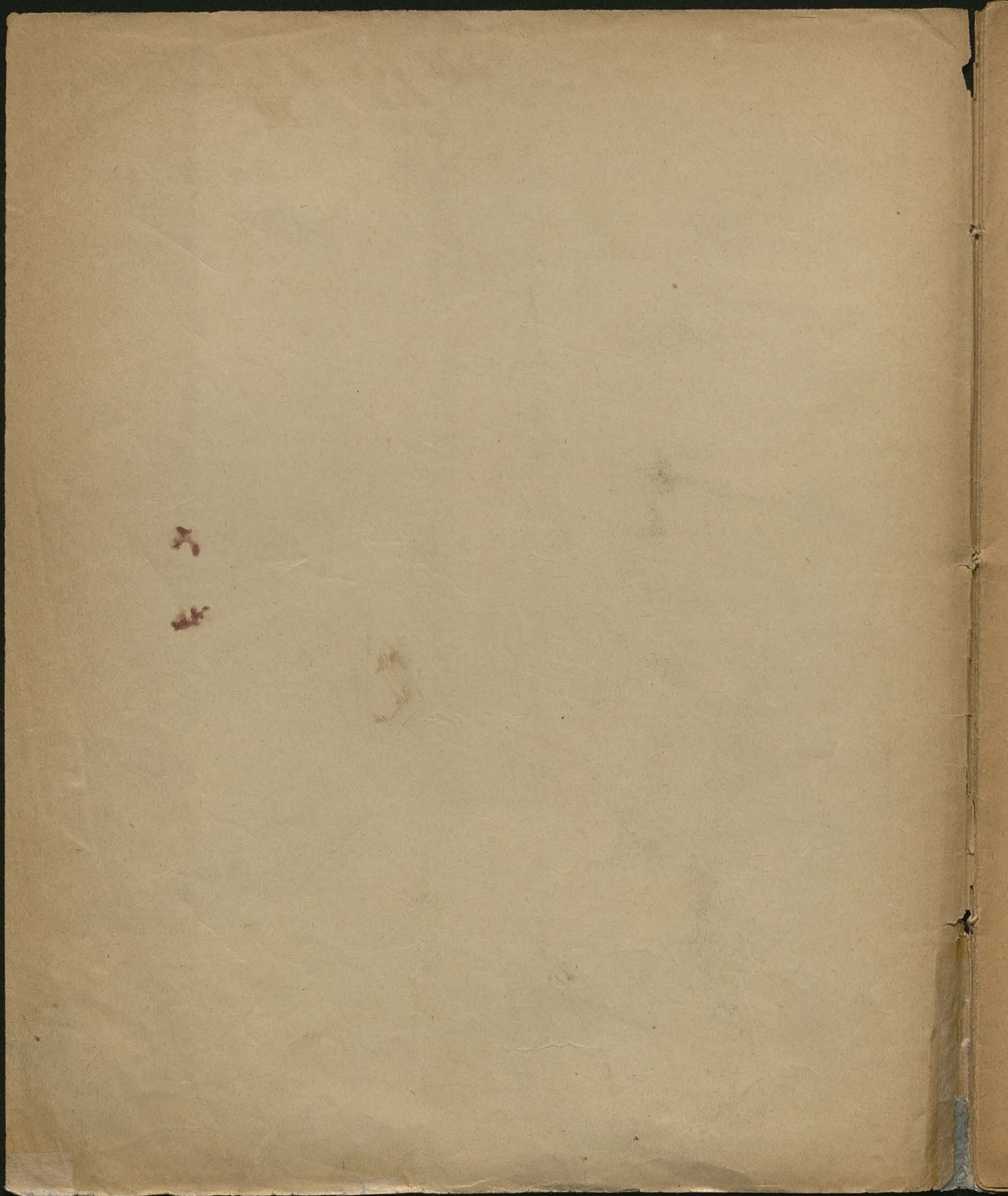
~~A. 1810 Saunders wezwany z Petersburga na profesora historyi w uniwersytecie w
Lipsku zorganizował szkołę malarską i założył kolekcję gipsów greckich elniej formy~~

homines serviles alias Lutnyie Tributarii alias D'annicki dicti Podolyany
obstaaculum thelonium five gabella alias Poduszynna
Linywilei Iugmuntia I r. 1568 in noworoczk na Litwie

Łódź

Bibl. Fay. 5396
VII

205

Rytownictwo drukowe

Rodzaje druków rytowniczych i malarskich.

I) Drzeworyt (Holzschnitt - Xylographie) za pomocą noży: ków na płycie bukspanowej lub gruszkowej, którą zwiemy matrycą. Pierwszym zarodkiem drzeworytów były stemple (stam-pile) z kamieni, kruszców lub drzewa używane u ludów starożytnych (Egipcyan, Greców, Rzymian). - Chińczycy znali już odnie-pamiętnych czasów druk za pomocą drzeworytów. W Europie pojawia się już z końcem XII wieku drukowanie tkanin (ma-teryj) za pomocą drzeworytowych form (matryc); w XIV wieku używano tego sposobu do wyrobu obić ze skóry (Kostury) za pomocą drewnianej prasy. Za pomocą form drewnianych także wydrukano na kredowym granie szcynym lub malowanym na obrazach desenie, kwiaty, arabeski. Sposób ten wydrukania na kredowym lub gipsowym granie miał z Włoch do Czech zaprowadzić Tomasz Mutina (z Modeny) podług twierdzenia niektórych; lecz jest on dawniejszym i usiłowano nim nasłado-wać rzeźbione z metalowe. *) Drzeworytownictwo znalazło swe zastosowanie w Niemczech około r. 1360 - 1380 do kart do gramia (które pierwotnie malowane od ręki przyszły z Chin przez Arabów do Europy, a w XIII w. z Hiszpanii do Włoch i do Niemiec). W Niem-czech użano karty: Briefe (od słowa breve, które oznaczało obrazek lub pismo na łuznej kartce), a fabrykantów Kart (Kartowników) Briefmaler. Niebawem zaczęto od r. 1300 - 1490 wydawać drzeworyt: Fktory już około wane wizerunki świętych z modlitwami, drukowane po jednej stronie z modlitwami. Najdawniejsza data jest rok 1423 na drzeworycie J. Krzysztofa ^{z klasztoru} ~~z klasztoru~~ ^{z klasztoru} ~~z klasztoru~~ Doucheim. Najdawniejsze te drzeworyty mają kontury (arysy) grube.

*) Już w XII wieku używano stempli kruszcowych do wytwarzania inicjałów w kopisach klasztorów Einriedeln.

**) Ci wyrobiali obrysy rycin drzeworytowych i kolorowały.

Fktory już około r. 1370 karty za pomocą drzeworytów wyrobiali. W tym czasie odkrył baron Reiffenberg drzeworyt z r. 1418 (Petrus de) r. 1418 z 4 świętymi.

Drzeworytownictwo ~~gł~~ w pierwszej połowie XV. wieku zastosowa-
 wane zostało do druku książkowego (Holztafel - Druck). Już
 r. 1439 wydany ~~1439~~ Kalendarz Jana de Gamundia (von Gmünd-
 den), a r. 1448 dziełko: „Die Kunst der Mantik von Dr. Johann
 Hartlieb” drukowane na 48 jednostronnych tablicach w Augsburgu
 przez Jörga Schapff. - Wynalazek druku literami ruchomiemi
 przez Jana Gutenberga w Moguncji (który tym sposobem wydrukował
 swą Biblię sacra vulgata r. 1450-1455) dał początek do szerszego
 zastosowania i wykształcenia drzeworytownictwa. Drzeworytownicy
 zwani w Niemczech Formschneider, tworzyli osobne korporacje. Zamitowanie
 w dziełach drzeworytami ilustrowanych z końcem XV. coraz bardziej się
 wzmagało. Drukarz Antoni Kobelger w Norymberdze zatrudniał r. 1493 dwóch
 stawuży drzeworytowników Michala Wolgemuth i Wilhelma Pledenwurff przy
 wydaniu Kosmografii Hartmanna Schedla. Najświetniejsza epoka
 drzeworytownictwa w Niemczech przypada na r. 1500-1550, w których
 się jako ^{rycosownicy drzeworytów} znakomicie drzeworytownicy: A. Düser, Wolff. Resch,
 H. S. Beham, H. Schäufflein (z jego drzeworytów w polskim tłumaczeniu
 żywota Chrystusa przez Opencia), Altorffer, H. Baldung (Grien)
 L. Cranach, H. Holbein i inni odznaczyli. Po r. 1550 gdy miedzioryt
 ownictwo górsz wzięło, zaczęło drzeworytownictwo upadać, i w XVIII
 wieku ^{w Anglii} (w r. 1720) ^{i gubiło w Niemczech} doznało swego wskrzeszenia,
 F za naszych czasów do swej świetności i doskonałości doszło.
 W Krakowskich drukach pojawiają się już z początkiem XVI wieku
 drzeworyty w drukach Unglera, Vietora, Hallera z monogramami
 (1512), S (1512), H (1518 Hieronim Vietor?), CS, S; wydanie Kroniki
 Wierchowity z piśknemi wizerunkami królów (r. 1521), wizerunki i drzewory-
 ty w Statutach Laskiego, Jaskiera, Hlesburta, Kronika Świata Marana
 i Joachima Pielskich, Biblia Leopolda, Statuta Sarnickiego, Zielniki
 Salinięra, Spiryńskiego, Siennika, M. z Urzędowa, Syreniusa, Statut Sar-
 nickiego i inne piśknemi są pomnikami drzeworytownictwa polskiego.
 W drugiej połowie XVI w. odznaczyli się w Polsce swemi drzeworytami:

Fot. r. 1833. wzięone do
 ilustracji piśm czasow-
 wych (magasin pittores-
 que, Fernig-Magazin),

przed 1594)

3
207

Gregorz Brückner (przewodzony z Wrocławia przez Jana Jamiszowskiego) którego piękne drzeworyty są w Statucie Samickiego oraz w *Siones regum Poloniae 1605*, drzeworytownik z cyfrą WS z r. 1534, drzeworytownik z monogramem I B, którego utwory znajdują się w Kronikach Gwagnina (z rokiem 1563) i Joachima Pielskiego, drzeworytownik IB z r. 1564 i z monogramem W. I późniejszych drzeworytowników wymienić można: Pawło Szerynda cześnik kijowski r. 1626, Zawadowski Eustach we Lwowie (r. 1677-1691), Zubrzycki Dinkodem bazylian lwowski (1695-1721), Pęreszniewicz Mikołaj (1678-1689), Węgrzynowicz Antoni reform. mat. krakowski (1713), Nowakowski Antoni paulin cześnikowski (1713), Do historii drzeworytownictwa w Polsce postąpił może zbiór odstępów drzeworytów ~~zawieszonych~~ w Bibliotece Uniwersyteckiej Jagiellońskiej zachowanych. Kraków 1849. fol. —

f. Sienkiewicz Dinkow bazylian 1730

Celniejsi drzeworytownicy niemieccy z epoki pierwszej kwitnącej: Hieronim Resch z Borymbergi, Jobst Dienecker z Antorfpu, Hans Lützelberger z Bazyli, A. Düret, H. Burkmaier, L. Cranach, H. Holbein (Janieci śmierci najokropniejsza dzieła pomiędzy drzeworytami), H. Baldung, Altorffer, H. S. Beham, Ursegraf, H. Schöpflein, Hirschvogel, — z epoki późniejszej H. Brosamer, M. Lorich, V. Solis, Jost Amman; — nowszemi są:

Kretschmar, A. i O. Vogel, Gabel, Brückner, Lidel, Flegel, Müller, Braun, Schneider, Gavarni, Dore, z Pola: f. (en camaïeu)

f. Kow: Piliński, Regulski, Sypulski, Kowalski, Strycki

Drzeworyty drukowane w 2 lub 3 kolorach (czarny, szary, brązowy, niebieski albo zielony) kilkoma matrycami (Held dunkel, Clair-obscur) pojawiły się w ~~1518~~ Niemczech na początku XVI wieku; lubo Vasa ri podaje, iż takowe we Włoszech r. 1518 pierwszy Hugo da Cerpi wynalazł. W Krakowie drukowane jest drzeworyt tym sposobem na początku XVI wieku w dziełku o muzyce.

(Ob. M. Schuster: Die Schule der Holzschneidekunst. Leipzig 1866. 80 — Duplessis J.: Les merveilles de la gravure. Paris 1869. — J. O. Weigel und Dr. A. Zestermann: Die Anfänge der Druckerkunst in Bild und Schrift. Leipzig 1866. fol. 2 Vol. — A. F. Didot: Essai typogr. et bibliogr. sur l'histoire de la gravure sur bois. Paris 1863. 80 — Sotzmann: Älteste Geschichte der Typographie (Raumers Hist. Taschenbuch. VIII Jahrg. Leipzig 1837. 80 — Heller Jos. Geschichte der Holzschneidekunst. Bamberg 1823. 80 — Etzelberger J. Ueber Spielkarten. Wien 1860. 40 — Breitkopf 3-4. Versuch den Ursprung der Spielkarten und den Anfang der Holzschneidekunst zu erforschen. Leipzig 1781. 8. 28)

Duplessis J.: Les merveilles de la gravure. Paris 1869. — Les prod. de la gravure. Paris 1862. 80. — Donchot J.: Le livre, l'illustration. Paris 1886. 8.

Henryk Delaborde
opisał rytmę szrotow.
w roku r. 1406. (La
gravure. Paris, A. Gnan-
tin 1882. Bibliothèque
des beaux-arts, pag.
144) - Na jednej z por-
niejszych rytm szrot-
owanej wyrzytano
napis: Oeuvre de Bernard
Milnet. W skutek tego
Francuzi zawęzli Milne-
ta porządkowi za wy-
kaz tego rodzaju ry-
tów.

II) Rytownictwo szrotowane (Schrotblätter - Manière crib-
lée - Manière de Bernard Milnet - Dotted plates), na płycie drew-
nianej lub metalowej, ^(mosiężnej) pojawiło się w XV w. początkach XI. wieku i prze-
trwało aż do początków miedziorytownictwa. Wykonywane najzwyklej-
przez złotników, za pomocą rytownictwa. Kontury są wydatne, wy-
punktle, szaty, ras, posadzka, i tło jako powierzchnia czarno zosta-
wione, w której to czarnej powierzchni przez rytowanie występują
białe desenie (za pomocą punktów i linii) jako to kwiaty, kamienie
drogie, na posadzce kwiaty białe, parkietowe desenie, oraz wzory
kobieców. Rytmu tego rodzaju dla starożytności swojej są cenione,
i niemają podpisu artystów, ani też monogramów. We Francuzi
używano tego rytownictwa do przyozdabiania ksiąg do modlitwy
(Heures). Jeżeli rytm taka na drzewie była rytowana, nie ma przy-
 odbiciu brzegów, jeżeli zaś odbita była z płyty metalowej (zwykle
z mosiądza) ma zwykle brzegi wydatne. Opisy celniejszych rytm
tego rodzaju ob. Passavant: Peintre graveur. Leipzig 1860-1864.
8vo 5 Vol. - R. Weigel: Kunstlager-Catalog. Leipzig 1834-1866. 8vo
- Bertsch A. v. Anleitung zur Kupferstichkunde. Wien 1821. 8vo
2 Vol.

III) Rytownictwo na płytach metalowych. - Pierwszy pocho-
p do odbić rytowniczych wyszedł od złotników, którzy począwszy od XI wieku
wzrosty swe rysunkami rytowanymi przyozdabiali i dla lepszej wydatności
takowe czarnym szmelcem (nigellum) wypetniali. Szmelc ten robiono z srebra,
miedzi, stowiu, siarki i boraxu, które zprószkowane razem topiono i tą masą
wymieszaną i rozegraną wklestosi rytowanego rysunku wypetniano, powstano
płytę polerowaną. Dla praktyczności się opuszkodzi rysunku taki nielator
odlewał z płyty formy z gipsu (wypunkt), a z niej robił odlew z siarki, którą
potem czernił sadzą zmieszaną z oliwą, lub powolniejszy formę, odbijał takowy
na wilgotnym papierze. W Niemczech podobne odbicia na papierze robił stary
złotnik-nielator Maran Schöngauer (ur. 1420 + 1488). We Włoszech zaś podług
Vasarego pierwsze próby takich odbić robił florentyński złotnik Orasol Fini:
guerra r. 1460, który za pierwszego wynalazcę oduszków rytowniczych na pa-
 pierze uładował. Jako pierwszą próbę takowego odbicia przytacza, pisarz rytm
Finiquerry z datą 1452, przedstawiając Koronację N. D. Maryi, odbitą z płaskiego

90/ ^{90/}
 srebrnej ^{90/} (Lax - Kustafel) znajdując się we Florencji. Po nim odbi-
 jali podobne niellowane rytiny we Włoszech. (Peregriña da Cesena, Antonio
 Lollajuolo, Matteo di Giovanni Dei, Francesco Raibolini zwany Francia
 i Marc-Antonio Raimondi; który to ostatni już nie robił odlewów, tylko
 wprost z blachy odbijał. Wszelakoż Passavant odkrył nowszemi czasami
 rytynę niellowaną z r. 1446 w Niemczech przedstawiającą Lassya Chrystusa
 (Biszowanie). W ostatnich latach XV. wieku i w pierwszych XVI rozwinęło się
 miedziorytnictwo jako wynik odbić niellatorskich; lubo jeszcze na
 początku XVII w. Albrecht Dürer robił niektóre odświeżki z swych niellow.
 Rodzaje miedziorytnictwa:

*) Odbicia z blach
 niellowanych przed
 zamoczeniem w melle
 mają przedmioty i na-
 pięty na wznak

*) Daje się je odbijanie
 z rytowanych blach na
 papier, wywane w Niem-
 czech, około r. 1450 lat-
 to się do nich.

1) Strycharstwo & rylcowe (Grabstichel = Manier-Gravure au bu-
 rin - Gravure en taille douce) na płycie miedzianej wyglądzonej
 za pomocą ryłka stalowego (Grabstichel - Bourin) którym się rytuje ry-
 sunek strycharzami i kreskami, tworzącymi cieniowanie. Na najdawniej-
 szych rytinach strycharzy te są delikatne i cienkie. Najwięksi rytow-
 nicy w tym rodzaju byli: Sandro Boticelli, Andrea Mantegna, Giulio
 Campagnola, Francesco Mazzuoli, Marc-Antonio Raimondi z Bono-
 ni w Rzymie i jego uczeń Jacopo Caraglio z Werony (który osiadł w
 Boloci i zmarł w Krakowie jako nadworny jubiler ^{Zygmunt I i Zygmunt II}
^(Portret Al. Łaskiego)
 munta Augusta), Gioigio Ghisi, Martino Rota, ^{(Portret Karola Gotfr.}
 Pietro Santo Bartoli, Francesco Bartolozzi ^{Wojde 1791)}, Giovanni Volpato <sup>(Portret Maryi Antoniny królowej Jascho-
 polskiej)</sup>, Rafaelo Morghen, ^{Domenico Cunego (Portret Łaskich)}
 pe Longhi, - w Hiszpanii: Giuseppe Ribera, Francisco Goja -
 - w Niemczech: Heinrich Aldegrever, Albert Dürer, Jobst Barman, Lucas
 Cranach, Franz von Bochart, Martin Schongauer, Hans Baldung, Virgilius
 Solis (Zygmunt August król), Dominik Custos (Zygmunt August, Zygmunt III i żona Anna,
 Stefan Batory, Jan Zamojski, Jerzy Radziwiłł kardyn.), Nicolaus Andrea z Flans-
 burga (Stanisław Sabinaus rząca wien.), Augustin Hirschvogel, Hans Sebald Lau-
 tensack (Oblężenie Krakowa przez Maksymiliana), Theodor de Bry, Mathias
 Merian, Lucas Kilian (Zygmunt III, Władysław IV, Radziwiłł Mikot. Krzysztof, Wst-
 Towicz Eustach, Mniszek Jerzy), Johan Georg Wille (Maria Józefa córka Augusta III),
 Georg Friedrich Schmidt (August III i jego żona, Stanisław August, Brühl Henryk)
 Christoph Friedrich Müller, Heinrich Friedrich Füger, Karl Pahl, Christian
 Wilhelm Ernst Dietrich, Ridinger Joh. Elias (August III na koniu) Sysong J. E.
 (młodość portretów polskich); - w Holandyi, Belgii i Flandryi: Lucas

[procaem się rysonok
 wyryty na płycie gła-
 dkiem (Schabes) czysci
 dla oddalenia powstających
 przez rytowanie drożdzo-
 watości (Grat, Barbe)

*) o jego rytinach ob.
 Bartł. Leintre-gra-
 vure XV. 59.

(Portret Stanisła-
 wa Augusta)
 Elzbieta Piccini
 zakonnica (Stanisław
 Wojenski bisk. Kamie-
 neck.)

Jacobsz ^{Fl. Goltzius} (van Leyden (1533)), Matyso Cornelius (1540), Vischer Cornelius, Vischer Lambert (Lubieniński Stanisław), Neefs Jacob (Lubieniński Stanisław biskup), Cornelis van Dalen (Jan Makowski), Collaert H. A., Philippo Galle, Petrus Paulus Rubens, Paul Pontius (Władysław IV), Schelte van Bolswert, Vorsterman Lucas (Władysław IV, Opaliński Krzysztof), Petrus de Jode, Jacob Matham (Anna Katarzyna Konstancja córka Zygmunta III), Blooteling Abraham, G. van der Gouwen (Krolowie i Krolowe polsk.), Jacob Houbraeken, Cornelius Meussens (Jan Kazmier, Władysław IV, Opaliński Krzysztof i Lukasz, Przytycki Ahej, Czarniecki Stefan, Lubomirski Jerzy), Crispin van de Pass (Zygmunt III i żona jego Anna), Snyderhof J. (Zygmunt III, Władysław IV), Wierix Hieronim (Zygmunt III); — w Anglii: John Payne (+1648), William Faithorne (+1691), Robert Strange, Peter Stent (Władysław IV, Jan Kazmier); w XVIII wieku zarzucili Anglii rytowanie: stworzyciem, a rzucili się na roboty igielne, aquatinta i stalorytów; — we Francji zarzeto rytownictwo kwitnac dopiero w XVI w. Pierwszym znakomitym rytownikiem był Jean Duvetter. 1485, po nim Jean Cousin, Nicolas Beatrixet, Charles Mallery, Jacques Prevoost, Jean Rabel, Claude Mellan (Maria Ludowika Krolowa polska), Jacques Callot (głównie aqua forte), Abraham Bosse (Władysław IV), Claude Vignon, Gerard Audran, Pierre Aubry (Władysław IV, Jan Kazmier, Maria Ludwika, Karol Ferdynand Krolowicz, Gerard Doenhoff), Giovanni Dughet, Gabriel Perelle, Gerard Audran (+1703), Gerard Edelinck (Andrzej Morsztyn, Krzysztof Gottwaldt), Robert Nanteuil (Maria Ludwika Krolowa 1653), Henri Gascar (rodzina Sobieskich), Jean Lepautre, Antoine Watteau, Laurent Cars (+1791), Nicolas Cohin, Nicolas de Larmessin (Jan III, Katarzyna Opalińska, Maria Leszczyńska, Stanisław Leszczyński, Stanisław Hosius), Gabriel de Saint-Aubin, Pierre Drevet (August II, Klementyna Sobieska), Jean Daulle (August III i Maria Józefa), Jean Baptiste Greuze, Bailehou (August III), Olois-Philibert Debucourt (aquatinta), Charles Clement Oervic (1756 + 1822, Ignacy Massalski biskup 1780), Pierre-Alexandre Tardieu (Stanisław August 1782) jeden z najlepszych, Boucher, Desnoyers Auguste, Calamatta, Henriquel-Dupont.

F Romynde Hooghe
 (stałone batalie Jana III)

F jego stałona głowa
 Chrystusa czyli Heronika
 w spiralskiej linii wykonana

W Polsce za najdawniejszych reprezentantów miedziorytownictwa rylcem mogą być porzytani Wit Stos i Jakob Caraglio znani rytownicy, lubo dotychczas prac ich rytowniczych w Polsce odbijanych nie wykryto. —

Znakomitsi rytownicy polscy rylcem pracujący: Małkowski Tomasz w Wilnie r. 1610 rytował sceny historyczne, sceny fizyograficzne Koni wyborne (w Dhippie Dochołtajskiego), mapę Litwy i. t. d., Motawa Małej w XVI w., Sabatowicz Jan w Dawie 1621-1628, Treter Tomasz + 1610, i jego synowie Treter Potarzej w Brunsbergu 1612, Mondrus Wilhelm z Belgii, osiadły w Gdańsku 1636-1648, Falk Jeremiaśz + 1663 ceniony i za granicą, Loggan Daniel Gdańszczanin osiadły w Oxfordzie w Anglii 1636+1693, Tscherning Daniel 1649, Gorczyń Jan Alexander 1642-1682 twórca liczących sztychów, Pönszheimer Jan Gdańszczanin 1665, Saal Zzaak Gdańszczanin 1676, Schultz Daniel Gdańszczanin + 1686, Tarasiewicz Alexander w Wilnie i na Rusi 1675, Woszczanka Maksymilian na Piątej Rusi 1680, Szczyński Jan Innocenty na Ukrainie 1680, Strzelbicki Jan Innocenty czernie lwowski 1695, Steckel Tobiasz dominikan krakowski 1698; w XVIII wieku kwitnęli: Galachowski Daniel 1707, Miquora Hilary Zwan 1706, Tarasiewicz Leon + 1703, Hłotka Andrzej 1737 na Rusi i na Litwie; Tscherning Jan 1717 w Krakowie, Filipowicz Jan 1740, Kornacholski J., Labinger Jakób 1745, Surmacki Michał 1750 w Polsce; Gdańszczanie: Karol de la Haye 1697, i Samuel Donnet 1734; Mylius Jan Fryderyk 1729-1748 i Marstaller czyli Marstalski J. G. 1754 w Warszawie; Rakowiecki Teodor 1756 w Berdyuzowie i Łowczowie, Gorzemski Adam 1770, Strzelbicki Teodor bazylian 1744, Balcewicz Franciszek Wawian w Wilnie 1770, ^{z Leybomickim} Marega Ignacy w Wilnie 1778, Briener w Warszwie i w ~~Warszwie~~ ^{Warszawie}; — w XIX wieku: Weiss Zydyor 1815 i Saunders Józef + 1845 profesorowie rytownictwa w Wilnie, Kising Gottlieb 1814, Podoliński Michał + 1856, Bivarski Jan F. 1820-1855, Oleszczyński Antoni 1830+, Lewicki Jan Nepomuc. 1850+, Lukomski J. 1880, Boratyński Emil 1844.

Miedziorytownictwo rylcem odbywa się w ten sposób, iż rytownik z dotu do góry posuwa rylcem, poprawiając później ciemniejsze miejsca głębszym i szerszym sztychem i zbierając wyrzeźbione brzozi gładkiem. Często króci przed

Każda ryżina ma: grani-
nicę czyli linię stykającą
i granicę czyli linię
styku, oraz brzo-
gi

zupelnem ukończeniem stylu, dla przekonania się o skutku swej pra-
nicy, robi odbicia z swej niedokończoney pracy; takowe bardzo są potu-
kiwane i cennone (avant la lettre). ^{czadym} ~~czadym~~ robi artysta dla próby
po brzegach mate rysunki (griffonages) ^{czadym} ~~czadym~~ które późnziej siera - i te
należą do rzadkości.

2) Sztucharstwo igła (à la pointe sèche - Kupferstich mit trockener
Nadel) różni się od ryłowego tem, iż zamiast ryła używa się uń-
szych stalowych igieł. Cieniowanie odbywa się tu przez podwójne
krążkowe rysowanie linii; rytowanie zaś z powodu twardości ^{przeważnie} ~~przeważnie~~
ciężki ~~przeważnie~~ się z góry nadot; przy cym ta jeszcze jest niedogodność,
iż igła przy okrągłych liniach łatwo się zeszluguje. Z płyty takiej
nie równie mniej odbić zrobić można a niechli z płyty ryłcom ry-
towanej. Sztucharstwo igła dawniejsze jest od ryłowego; pierwsi ^{zarobca}
sztucharze używali igły, jak M. Schongauer, Israel van Mecken, Lucas
van Leyden i głównie Albert Dürer, A. Mantegna, A. Pollajuolo, Zoan
Andrea, G. A. da Brescia, Marc Antonis Raimondi, Caraglio. Nawet
późnziej pomimo rozpowszechnionego stylu za pomocą ryła, używano
igły, jak to widzimy w ryćciach ^{Oriska} ~~Oriska~~ Goltziusa belgijszka
i Stefano della Bella wtocha. I polskich rytowników celowali w
tej mierze: Kochanowski Samuel 1598, Engelhart Jan w Wilnie
1629 i Götke Konrad 1642 tamże; późnziej Swach Antoni fran-
ciszan w Poznaniu. - Później rytownicy zaczęli rarem robotę
ryłcem i igłą. - Ryćci igłą rytowane odznaczają się swą subtelnością
i cienką delikatnością; głównymi mistrzami tego rodzaju są A. Medolla
i Dembrandt, a z nowszych Worlidge i C. H. Watelet.

W sztucharstwie ryłcem i igłą, rozróżniają niektórzy dwie metody: a) ry-
sunekowa (Carton Stich) wykonana sztychemi jednego rodzaju. Sposobu tego
używali dawniej wtochy rytownicy. Niektórzy mieli nawet wtaśniony rodzaj
cieniowania i prowadzenia sztychów, jak n. p. Claude Mellan równo odległe
sztychy, przez stopniowe zgrubianie takowych wyprowadzał cieniowanie.
Stawna jest jego robota głowa Chrystusa (Veronica) wykonana równoległymi
sztychami rozporzynającymi się od końca nosa; b) metodę malarską
w której nadkładają farby, dla każdego szczegółu i przedmiotu używano

rozmaitych sposobow cieniowania i prowadzenia sztychów. Między
mi tego rodzaju są pomiędzy Włochami Dominik Cunego, Jan Volpato,
E. A. Porporati, Rafael Morghen, L. Bettelini, Joesf Longhi, M. i G. Gan-
dolfi, Anderloni, F. Rainaldi, Toschi, Dalco, M. Pisi, J. Jesi, G. Gara-
vaglia, A. Perfetti, E. Calamata, Paweł Mercurj; - pomiędzy Fran-
uzami A. Masson, R. Brantkuil, G. Audran, L. i J. Drevet, J. Dantle,
N. i R. Delaunay, J. B. Massard, J. Avril, Balechou, Beauvarlet,
Boeric, Audouin, J. Godefroy, Bouhet-Desnoyers, J. N. Langlet,
J. J. Richomme, J. M. Deroux, C. S. Pradier, L. P. Henriquel-Du-
pont, A. Bridoux; - pomiędzy Holendrami: Delff, Jon. Juyder-
hoef, P. Lombart, L. van Schuppen, C. van Dalen, Corn. Visscher,
G. Edelink, E. Cott; - pomiędzy Anglikami: J. Browne, Rob. Fran-
ge, Will. Woollet, Will. Sharp, J. Burnet, G. T. Doo, Holl, Holloway;
- pomiędzy Niemcami: G. F. Schmidt, J. G. Wille, Jak. Schmutzer, Fr.
i J. G. Müller, J. J. Klauer, C. G. Schulze, F. Forster, J. E. Ulmer,
H. Steinla, J. Caspar, L. Gruner, F. Wagner, Eichens, Felbing,
Brandel, A. Hoffmann, J. Keller; - pomiędzy Rosyjanami:
Utkin, Massalow, Szewozenka; - pomiędzy Polakami: Ziarnko,
Tomasz Makowski, Will. Hondius, Jeremiasz Falik (między
w prowadzeniu i zgrubianiu sztychów, któremi potrafił nasila-
dować materje n. p. atlas, axamit, sukno), Antoni Olesz-
czyński, Redlich.

3) Kwasorytowanie (Radierung, Aetzkunst - Gravure à l'eau-
forte) rytownictwo serwaserowe głównie na tem się zasadza iż się
rysunek na płycie metalowej za pomocą wygrzybienia przez kwasy prze-
nosi, przez co mnoga liczba odbić tegoż rysunku otrzymać można.
W tym celu pokrywa się gładko wyzlifowaną płytę miedzianą werniksem
z rozczynniasa falku, wosku, kolofonii i mastyku utworzonego; takowy
werniksowany grunt (Aetzgrund) barwi się na biało za pomocą kredy
(Kremsetkride), lub na czarno za pomocą kopru, i na zabarwionej po-
wierzchni rysuje się igłą (Radiradel - Pointe) rysunek jak piórem.

Oblepiający brzegi woskiem nalewa się na rysowaną powierzchnię
 płyn grzyzący (Aetzwaſer) z kwasu azotowego (^{angli. Spiritus Nitri} ~~acidum nitricum~~) roz-
 cienzonego z wodą w stosunku 40 (3/5 wody). Po wystawieniu na działanie
 przez pół godziny po odłaniu kwasu, zlewa się płyną wodą. Wastari
 przypisuje wynalazek takiego rytownictwa malarzowi włoskiemu
 Mazzola Parmigian^o; ¹⁵²⁵ lecz jest on nierównie dawniejszy, albowiem
 już w XV. wieku używali tego sposobu płatnerze do przycoda-
 biania zbroi (damasquinieren) mianowicie płatnerz Daniel Hlop-
 fer w Augsburgu około r. 1500, którego Niemcy za wynalazcę tego
 rodzaju rytownictwa uważają; z czego wypływa, iż takowe rytownic-
 two z Niemiec do Włoch się dostało. Pierwsza ryjina tego rodzaju i da-
 tą r. 1512 jest Sw. Hieronim przez Albrechta Dürera. Łatwości wyko-
 nywania rysunku na werniksowanej płycie, spowodowała, iż się
 malarze skwapliwie do tego sposobu reprodukcji swych rysunków
 rzucili (Maler-Radierer - Peintres-graveurs). Celniejsze dzieła ich
 opisał A. v. Barthol (Les Peintre-graveur. Vienne 1803-1821. 8vo 21
 Vol. - R. Weigel: Suppléments Leipzig 1843. 12° - Heller Jos. Zusätze. Mün-
 berg 1854. 12°), J. D. Passavant (de Peintre-graveur. Leipzig 1860. 8° 6 Vol.)
 Rob. Dumesnil (Peintre-graveur français. Paris 1835-1874. 8° 11 Vol. avec
 Suppl. de Prosp. Baudouin. Paris 1859. 2 Vol.), Ch. Le Blanc (Manuel
 de l'amateur d'estampes. Paris 1856-1857 od A. de Penze), J. L. van der
 Kellen (Le peintre-graveur hollandais et flamand. Utrecht 1866. 4°),
 Anderson R. (Der deutsche Peintre-graveur. Leipzig 1864-1874. 8vo 4 Vbl.).
 Stawiejsi artyści w tym rodzaju rytownictwa we Włoszech: Par-
 meggiano, J. B. Franco, J. Ribera, Guido Reni, Maratti, Castiglio-
 ne, ^{Salvator Rosa} Tiepolo, Canaletti, Brianese, Goya; ^{we Francji} - we Francji: Dujardin,
 Claude Gellée le Lorrain, Jacques Callot, ^{Ledere} Antoine Watteau, Boucher,
 Fragonard, Charles Jacque, Dambigny, Jules Jacquemart, Tissot,
 Legros, Maxime Lalanne (Traite de la gravure à l'eau-forte. Paris,
 Quantin 1882. 8°), Le Rat, Gilbert; - w Holandyi: Rembrandt (naj-
 celniejszy mistrz tego rodzaju), Van Dyck, J. Bol, Lievens, Ad. v.

Ob. Blanc Ch.: Traite de
 la gravure à l'eau-forte.
 Paris 1866. 8° - Robertson
 H. R.: The art of etching.
 London 1883.

Abraham Blaud.
 Callot ur. 1623 w Nam-
 ey, bawit w Poljce +
 1687 w Wroclawiu)

Ortade, C. Duart, C. Pega, A. Waterloo, A. v. Ewerdingen, Paul ~~...~~
 Potter, Berghem, A. Cuyss, Zeeman, Swanefeld, Romyn de Hage,
 Ruydael; - w Niemczech: W. Hollar, C. W. E. Dietrich, G. F. Schmidt
 Klein, Erhard, E. N. Neureuther, J. W. Schirmer, C. F. Lessing,
 Menzel, Unger; - w Polsce: Tomasz Dolabella (Zygmunt III),
 Daniel Chodowiecki (Engelmann W. Chodowiecki's Werke. Leipzig
 1857 und Nachträge. Leipzig 1860), Ziarnko Jan (Le Grain 1615),
 Jan Piotr Norblin de la Gourdaine (F. Schillemaeker. Notice
 Paris 1865. 8°) 1771-1801, Marcin Stonski 1802, Frey 1804, Zyg-
 munt Vogel + 1826, Leski Józef, Michał Stachowicz + 1825, Kie-
 liński K. W., Tadecki Bronisław 1864, Walery Eliasz, Pa-
 jat Hładziwicz 1839, Emil Boratyński, Marian Jaroczyński
 1864; - w Anglii celował w tym rodzaju sztychu: William Tho-

garth. - ^{niektórzy mistrze, płyty za pomocą igielki i krawca ryłowego, poprawiali}
 jeszcze rylcem jak August. Catwacht, Corn. Vischer, Andran.

4) Sztucharstwo kropkowane czyli punktowane (Punktit-
manier - Gravure au pointille) za pomocą ciepłego druta złotniczego
 Goldschmiedpunze - maillet, liselet - Opus mallei) ze stali na końcu
 tępo zaokrąglonego lub owalnego, i młoteczka. Pierwszy tego sposobu
 przejętego od złotników, zaczął we Włoszech używać Giulio Campagn-
 nota (ur. 1481). Celniejszymi ryłownikami tego rodzaju byli: Rosaspina,
 Th. Burke, Wynne Ryland, Godefroy, G. Maile (jako niemieccy złotnicy
 w Hisz. Paryż (1580), Fr. Aspruk (1601). - Pomiedzy Polakami celuje w
 tym względzie Fryderyk John (ur. 1770 w Malborgu + 2 września 1843
 w Malborgu w Szwecji); liczne jego dzieła odznaczają się nadzwyczaj
 piękną miękkością przez wyraźne wstawienie młoteczkiem i umiejętne
 punktowanie. Odznaczyli się jeszcze pracami tego rodzaju Gröll Karol
 (1790 + 1857), Józ. Sokolnicki (1790), Jan Ligber (1812), Bogumił Kreth:
 łow profesor sztucharstwa w Warszawie (+ 1842) - sławny sztucharz [Weiss Dawid
 Fr. Bartolozzi zaczął w swych robotach metodę rylcową z punktową:
 na; dla lepszego wydatności miękkości ciała ludzkiego.

Karl Pfeiffer (wie-
 le portretów portretów)

5) Sztymharstwo skrobane (Schabkunst, Schwarzkunst - Gravure en maniere noire - Mezzotinto) ^{angielska maniera} za sadra sie na kim, iz za pomoca drapaacza (Gravierstahl, Perceau) ^{wieca} nadeje sie szropowatosci plycie miedzianej na powierzchni. Przy wyciu kalki (przeprutku) przerosza sie kontury rysunku na plycie, pozem miejsca jasniejsze wedle potrzeby wygadzaja sie skrobaczem (Schabreisen - Racleur, Brunissoit, Grattoir). - Sposob ten rytowania wynalazl hestki oficer d. von Siegen, wykonawszy nim pierwsze rytunq r. 1643; ktqz ie Duprecht z Salcu obrazomil w XVIII wieku ~~z~~ tym sposobem rytownikow w Anglii, gdzie az do nowszych czasow ^{rodzaj} ten sztymharstwa troskliwie byl pielqnowany. Dawniej mylnie Rembrandta za wynalazca tego sposobu porzytywano, lubo go Rembrandt nigdy nie uzywal (Ob: d. de Laborde: Histoire de la gravure en maniere noire. Paris 1839. 8vo). Celniejsi rytownicy w tym rodzaju, pomiedzy Holendrami: J. Thomas van Ypern, J. i P. van Somer, Abraham Bloteling (portrety Gdan'szozan: Reinhold Kuricke, A. M. Schmidt 1689) J. Valk, ^z van Gole (Jan III, J. d. Wolzogen), Dussart, Verkolje, A. Houbraken, Schoumann, Frost, Holker, Peter Schenk (Jan III, August II, August III, Mich. Radziejowski, Fr. Zygm. Gacki); - pomiedzy Anglikami: J. i J. R. Smith, J. Mac-Ardell, Ph. Frye, J. Dixon, W. Dickinson (Zofia z Bartoryskich Zamojcka), Th., J. i Caroline Watson, W. Pether, V. Green, R. Earlom, J. S. Reynolds; - pomiedzy Niemcami: Th. C. von Fuirstenberg, J. F. Eltz, J. F. Leonard, Block, Fenitzer, J. Jacobe, Johan Pichler (Stanislaw August, Jozef Boniatowski, Jozefa Mostowicka), V. Kinninger (Michal Jerzy Mnizech), Wrenk (hr. z Sniatki Wielhorska) - pomiedzy Wlochami: Lasinio; - pomiedzy Francuzami J. Sarrabat; - pomiedzy Polakami rytowali w tym rodzaju: Andr. Scharff w Gdan'sku (Kopernik, Andr. Chryzost. Zaluski 1694), Maiej Deisch Gdan'szozanin 1740-1781 (Somasz Czapki, Hieron. Flor. Radziwit), Boniatowicz Sadeusz 1809, Saunders Jozef prof. rytownictwa w Wilmie + 1845,

(August II)

7 Daniel James (Ksiazka i cesarz Pawel 1799)

F. A. Fogg (Stanislaw August z Klenfory bawia) P. Bodenhehr Gabr. (August III)

F. Joh. Gottf. Haid (Ksiazka) Stefan Szembek bisk. wam.

F. Jos. Kappeler (Korinnat) no, ks. Bartoryski

6) Sztymharstwo bistrone czyli Aquatinta (Bister-Manier - Gravure à l'aquatinte - Aquatinta) ^zrestokwi mylnie za rytownictwo skrobane porzytywane. Rytownictwo to odbywa sie w ten sposob, iz sie plyta

wygładzona pokrywa werniksem, potem się kontury rysują i takowe na drzewce
 Tanie kwasu wystawiają. Po obmyciu i wysuszeniu na nowo się płyta pokrywa wer-
 niksem. Następnie za pomocą pędzla wymywa się miejsca gdzie mają być cienie,
 płynem z rozcieńzonej terpentyny i oliwy i posypuje się przy użyciu sitka
 cała płytę utartym proszkiem z kolofonii i rozgrzewa się płytę, gdy już proszek
 osiadł w miejscach opłotkowych z werniksem, znowu się płyta poddaje poddaniu
 Tanie kwasu. Potem znowu się powtarza podobna procedura do poki się nie
 wydobędzie należytych tonów cieniowania. Wynalazek tego sposobu ry-
 townictwa przypisują powszechnie Francuzkiemu rytownikowi Jean
 Bapt. Leprince r. 1768, lubo równocześnie także o. Saint-Non tego
 sposobu używał. Celowali w tym rodzaju rytownicy: Lond, Knapton,
 Ploos van Amstel, Cipriani, Vangelisti, J. G. i M. C. Prestel, Charon
 (Smiere o. Józefa Poniatowskiego) Chrétien (Czapki Stanisław, Plater
 Michał), Schleich (Michał i Izabella Oginię), Izabella Czastoryska
 Schiavonetti L. (Michał i Izabella Oginię), Schlotterbeck W. F. (Jo-
 zef Książę Poniatowski, Widoki Łopijówki odbijane niebiesko); - z
 Polaków: Fryderyk Dietrich + 1842 (Jan i Piotr Kochanowski - Groby
 Królów polskich odbijane brązowo a la Sepia), Józef hr. Siera Kow-
 ki + 1831.

Pa Charpantier
 r. 1762 kolorowo-
 tubowe rzymany wy-
 robił.

7) Szttycharstwo Kredkowe (Kreidezeichnungsartich - Manière du
 crayon) uskutecznia się tem sposobem jak przy kwasorytownictwie,
 tylko że oprócz igły, używa się jeszcze innych narzędzi jak n. p. ryłca,
 który od razu robi trzy punkty (Mattoir), ryłca ruchomego (Roulette)
 i t. p. któremi wydobywa się efekt podobny do rysunku kredką.
 Pomimo iż niektórzy twierdzą, iż Jan Lutma rytownik flamandzki
 w XVII. wieku tego sposobu używał, przypisują wynalazek tego spo-
 sobu rytowania r. 1756 trzem Francuzom: N. Magny, J. C. François i
 G. E. Demarteau. Sposobem tym rytowali: Demarteau, J. Bonnet, Ploos
 van Amstel (naśladyjący akwarelle) i Cootwyk. - Zwykle odbijano takowe
 rzymany w barwie czerwonej (latimber).

8) Szttycharstwo Kolorowe (Farbendruckstich - Gravure en couleur). Już
 r. 1645 starał się Merc. Zeghers, a po nim Lastmann i P. Schenk, nadai
 rzymany różne kolory, przez równoczesne nakładanie na płytę różnych
 kolorów; lecz próby te były brudne i miejscami przez zalewanie barw niewydarne.

Dopiero Jacques-Christophe Leblond dla usunięcia niedogodności zaczął używać r. 1735 kilku blach rytowanych dla każdego koloru osobno. W tym rodzaju rytowali: Leblond, E. Gaultier-Dagoty, L'Admiral, Lavinio, F. Zaninet, C. M. Destouris, C. Benarech, A. Fogg (Król Stanisław August), Testolini (Szabella Czartoryska), Sokolnicki (Jefferson podług rysunku Kosciuszki)

9) Rytownictwo tuszowe (Gravure au lavis) odbywa się tym sposobem co sctychatstwo białe, tylko że się używa podła i odpowiednich kwasów. Jest to wynalazek nowszy, przez Jean Baptiste Leprince.

10) Physionotrace. Sposób ten wynaleziony z końcem XVIII. wieku we Francji przez rytownika Guenedey, polegał na tem, iż sctychatował za pomocą osobnego przyrządu zdejmował i rysował na płycie miedzianej kontury profilu twarzy (sylwetkę), nożem sposobem krobarzym lub innym usupetniał rysunek. Guenedey, Bouchardy i Chrétien robili tym sposobem wiele portretów r. 1809-1817 (Anny z Rzewuskich Platerowej, Adama W. Platera, L. A. Dmuszewskiego, F. L. Jaroskiego, J. Redel, Józ. Gorajskiego i innych). Sposób ten zwany także Physionotypie, później sąsławiony został.

11) Stalorytownictwo (Stahlstech-Gravure sur acier) około r. 1825 upowszechnione, odbywa się temi samemi sposobami co i miedziorytownictwo, tylko że blachę miedzianą zastępuje płyta ze stali, która jest trwalszą, bo z niej można uzyskać 5000 odbić, podczas gdy płyta miedziana rylcem rytowana ledwie 4000 odbić, a przy rytnach robionych sposobem aqua forte i aquatinta zaledwie 500 odbić dopuszczora. Do wygrzebania rysunku używa się kwasów Flabszych. Sposób ten kwitnie dziś głównie w Niemczech i w Anglii, gdzie użył James Hopwood (Ład. Rajten, Józef Boniatowski, Wojc. Augustawski, Zofia Zamajska 1840), W. C. Wrangmore (Elżbieta z Krasińskich Jaroszewska)

12) Cynkotypia (Zinkdruck-Gravure sur Zinc) czyli Cynkografia ^(1834 przez Dumonta) nowszemi i używana, odbywa się na płytach cynkowych, tym samym sposobem co i litografia. Płyty jednak nie są trwałe i prędko się okostydzają. Przenieszenie piórem i atramentem chemicznym wykonanego na papierze rysunku lub napisu na płytę cynkową zowie się Homeografia.

IV) Rytownictwo na kamieniu czyli Litografia (Steindruck - Lithographie)

wynalezione r. 1799 przez Aloizego Sennefeldera, odbywa się na płytach kamiennych wapiennych (litograficznych) z Solenhofen i Kehlheim. Rysunek wykonuje się albo rylcem, lub też piórem za pomocą atramentu chemicznego na gładkiej powierzchni, lub kredką chemiczną na koronowanej (wytartej piaskiem) powierzchni. Można też pióro lub rysunek atramentem chemicznym wykonany na papierze, przenieść na kamień. Przed odbijaniem musi płyta rozczynem kwasu (Aetzwasser) być preparowana. Celniejsi litografowie we Francji: Vernet, Charlet, Girodet, Deveria, Grévedon, Gavarini (+1866); - w Niemczech: Piloty, Engelmann, Hanfstängel, Kriehuber, ^{dość} A. Menzel; - w Polsce: ^{Orłowski} Plunicki, Lwarski, Oriembłowski, Fajans. - Do rodzaju litografii należą także:

a) Chromolitografia (Farbendruck - Chromolithographie)

Kolorami, przyczem do każdego koloru potrzeba oddzielnego ~~kamienia~~ kamienia. Celniejsi tego rodzaju artyści: Kellerhoven, Regamey, Braslon i Prang w Bostonie, który do wykonania jednej ~~chromolitografii~~ chromolitografii 30 do 40 kamieni używa. - Jeżeli farby używane do kolorowej litografii, stosują się zaprawione, to nazywają takową odbicie: Olej: drukiem (Oeldruck). - Litografia tawo rozpoznać od miedzi: rytu, ponieważ nie ma brzołów (Plattenrand) - (Ob: Dinst J. M.

Praktisches Lehrbuch der Lithographie. Cölln 1830. 8vo - Engelmann G.: Das Gesamtgebiet der Lithographie. Chemnitz 1840. 4te - J. Liepmann: Der Oelgemälde-Druck. Berlin 1842. 8vo - Weidhaupt H. Theor. prakt. Anleitung zur Chromolithographie. Leipzig 1848. 8vo - Neubürger Ferd.: Der Farbendruck auf der Steindruckpresse. Berlin 1867. 8vo - Wessely J. E. Anleitung zur Kenntniß und zum Sammeln der Werke des Kunstdruckes. Leipzig, Weigel, 1876. 8vo)

V) Nowsze sposoby produkowania rycin wynalezione ostatniemi

czasami:

1) Fototypia (Lichtdruck - Photo gravure) wynaleziona r. 1826 przez Nicpola de Saint-Victor, czyli sposób odbijania fotografii z płyt szklanych, lub przeniesionych na kamień litograficzny. (Alberttypia) - Chromotypia wynaleziona w Niemczech przez ~~...~~

2) Galwanografia czyli Sposób reprodukowania ^{z blach} kliszów rytowa-
nych w metalu wynaleziony przez Jacquemin, i Paula Bretech
r. 1854, zastosowany nawet do gutta-perki. (Ob. Tr. Kobell: Die Galvanographie.
München 1842. 8°.)

3) Heliografia (Heliogravure) wynaleziona r. 1850 przez Gillota
wydoskonalona przez Dumonta i Poitevin przez połączenie
procedury fotograficznej z galwaniczną, znalazła dziś najobrot-
niejsze zastosowanie przy druku dzieł ilustrowanych. Za pomo-
cą heliografij można wyrabiać klisze zmniejszone lub powiel-
zone, rytowane w głąb lub wypukło na cynku ~~z wyjątkiem~~ odtworzo-
ne, w różnych manierach, porazszy od najdelikatniejszego rysun-
ku aż do roboty tuszem lub kredką: co ułatwia reprodukcję wszel-
kiego rodzaju rycin tańszym kosztem. (Ob. Thurnik J.: Die Helio-
graphie. Wien, Hartleben, 1883. 8° - Kruger Julius: Die Zinko-
gravure. Wien, Hartleben 1884. 2te Auflage, 8° - Lostalot A. de:
Les Procédés de la gravure (Bibliothèque de l'enseignement des
beaux-arts.) Paris, Quantin, 1884. 8° 3 fcs, 50 cent. - La Gravure; pré-
cis élémentaires de ses origines, de ses procédés et de son histoire.
(Bibl. de l'enseign.). Paris, Quantin 1884. 8° 3 fcs 50 cent. - Les Merveilles
de la gravure par Georges Duplessis. Deuxième édition (Bibliothèque
des merveilles). Paris, Hachette, 1871. 8°)

4) Glyptografia za pomocą przyrządu Collasa (rodzaj pantografu)
używana do odtworzenia rysunków z płyt koryzob, pieczęci, medalów,
monet. Ryciny tego rodzaju są w dziele Parry'skiego Edw. hr.: Gabi-
net medalow polskich.

Materiały na których odbijano ryciny: papier, pergamin, atlas lub pernal.

Monogrammy t.j. oznaczenie nazwy rytownika pojedynczemi literami
lub znakami. (Ob. Brillot: Dictionnaire des monogrammes. 2^e edit. Munich
1832. 4° 3 Vol. - Hellweg J. C.: Monogrammen-Lexikon für den Handgebrauch.
Frankfurt 1830. 8° - Heller Jos.: Monogrammen-Lexicon. Bamberg 1831. 8°
- Nagler G. K.: Die Monogrammisten. München 1858. 8° 5 Bde, fortgesetzt von
Andersen und C. Claus.)

Papier

Pierwsi Egipcjanie używali ze materiału do pisania kory z trzciny (papyrus), której kawałki do kupy w zwój (volumen) lepili. Od Egipcjan przeszli ten sposób pisania Hebrajczycy, Grecy i Rzymianie. Później używali Grecy do pisania skór owczych (pergamini), których delikatniejszy gatunek nazywano welinem (Velin). - Wszakże od najdawniejszych czasów Chińczycy i Japończycy mieli w użyciu papier jedwabny lub bawełniany, od których fabrykacja tego rodzaju papieru około r. 704 dostała się do Arabów, gdzie Józef Amru takową wydoskonalił, nadejść temu papierowi gładkości do pisania. W XI wieku Arabowie z wynalazkiem tym zapoznali Europę przez Hiszpanię. Papier ten gruby, niemający żeber, bo nie był czerpany na formach druczanych, zwat się Xylina, Bombycina, Cottonia, Serica charta. - Dopiero na początku XIV wieku zstępując drogą szmaty bawełniane zaczęli w Rauenoburgu w Niemczech bracia Fricke i Hans Holbain wyrabiać papier z szmat lnianych. Są już dokumenta pisane na papierze w Niemczech r. 1308, w Francji także r. 1308, w Hollandyi 1322, w Czechach 1340, w Anglii 1342, we Włoszech 1367. Papier ten był klejony, przezroczysty (bawełniany gruby jest nie przezroczysty), ma znaki wodne od druczanej formy, na której był czerpany (Filiigranes). Najdawniejsze znaki wodne były: głowa bawoła (z krzyżem na dokumencie z r. 1315), gotyckie P., kluzę, zwierzęta, kwiaty, herby. Według tych znaków wodnych fabrycznych starano się wiek papieru oznaczyć.

*) Dyktory rządzą, iż
 głowa wotowa wywodzi
 się w różnych miejscach
 oznaczała tylko gatu-
 nek papieru.

W Niemczech najdawniejsze znaki wodne były: głowa wotowa
 z różnaitemi dodatkami (1310), 2 kluse (1356), głowa murzyna
 (1381), korona z listkiem koniszyng (1389), wirne grono (1423)
 gotyckie P, waga, korona cesarska; — w Francji: Agnus Dei,
 głowa wotowa, jelen', delfin, waga, lilia, korona, gotyckie P,
 krzyż, dzwon, mitra (w XIV w.); — we Włoszech: wotowa w Wene-
 cyi; waga, kapelusze kardynalski, rękawica, głowa wotowa,
 wazyce, kotłcia, dzwon; — w Holandyi: draban, gotyckie P;
 tem zaś w XVII wieku wyrabiać cieńszy gatunek papieru na
 kształt chińskiego. (Ob. Breitkopf J. G.: Versuch der Ursprung
 der Spielkarten, die Einführung des Linnenpapiers und den
 Anfang der Holzschneidekunst in Europa zu erforschen.
 Leipzig 1784. 4te 2 Vol. — Fischer G.: Versuch die Papierzeichen
 als Kennzeichen der Alterthumskunde anzuwenden. Nürnberg
 1804. 8vo — Jansen: Essai sur l'origine de la gravure en bois
 et en taille douce. Paris 1808. 8vo 2 Vol, w Tomie I p. 269 zastawit
 tablicz miast i drukarni, podług znaków wodnych. — Midou
 Et. et Matton Aug.: Etude sur les filigrans des papiers
 employés en France aux XIV et XV siècles. Paris 1868. 8vo)
 Plamy powstają z juleoni (Stoekflecke) wydobywa się przez moczenie
 w wodzie z małym dodatkiem rozrym kwasu saletrzanego. Porządny
 mywa się przez czyste moczenie w wodzie deszczowej i blichowanie
 na stoją. Do odlepiania usiwa się moczenie w ciepłej wodzie i oddzie-
 la się najpród podkład, potem się klej lub klejster za pomocą gąbki
 ściere. (Ob. Lucasus F. G. H.: Vollständige Anleitung zur Erhaltung, Rei-
 nigung von Gemälden und Kupferstichen. 3te Aufl. Halberstadt 1842. 8vo —
 Bonnardot A. Restauration alter Kupferstiche. Quedlinburg 1857. 8vo —
 Schall J. F.: Ausführliche Anleitung zur Restauration vergelbter, fleckiger
 und beschädigter Kupferstiche. Leipzig 1863. 8vo)

*Dieta pomocnicze do historyi rytownictwa mianowicie
polskiego.*

Fucoli J. R. Allg. Künstlerlexicon. Zürich 1763-1767. 4° - Basen
 F. Dictionnaire des graveurs anciens et modernes. 1767. 8° 3 Vol. 2° d. ^{u. Post} Huber M. Handbuch
 Paris 1809. 8° - Heineken C. H. v. Dictionnaire des artistes. Leipzig für Kunstliebhaber
 1778-1780. 8° (A-Dizjyenta nie wyzsta. - Bartoch A. v. Les peintre- über die vornehmsten
 graveurs. Vienne 1803-1821. 8° 21 Vol. dazu: R. Weigel: Suppléments Kupferstecher. Zürich
 Leipzig 1843. 12°, i Heller Jos.: Zusätze. Nürnberg 1854. 12° - Passa: Rowinski: Ruski. 1796. 8° 9 Vol. (i polskim
 vant J. D. Le Peintre-graveur. Leipzig 1860. 8° broj. - Andresen A. je gravery. Moskwa
 Der deutsche Peintre-graveur bis jetzt. Leipzig 1864-1878. 8° 5 Vol. - 1870. 8° - Pastawiecki
 Le Blanc Ch.: Manuel de l'amateur d'estampes. Paris 1850-1857. 8° (A- Hippert et Linig: de
 Pens) - Dumesnil Rob.: Peintre-graveur français. Paris 1835-1874. peintre-graveur
 8° ii Vol. i dodatki: Baudicourt Erpp. Paris 1859. 8° 2 Vol. - Kellen 1874-1879. 8° 2 Vol. et belge. Bruxelles
 J. L. vander: Le peintre-graveur hollandais et flamand. Utrecht
 1866. 4° - Andresen Andreas: Handbuch für Kupferstichsammler oder
 Lexicon der Kupferstecher aller Länder, fortgesetzt von J. E. Wessely.
 Leipzig, J. O. Weigel, 1875. 8° 2 Vol. (36 Mark) - Wessely J. E. Anleitung
 zur Kenntniss und zum Sammeln der Werke des Kupferdruckes.
 Leipzig, J. O. Weigel, 1876. 8° (3 Mark 10 Gr.) - Meyer J. Allgem. Künstler-
 Lexicon. Leipzig 1872. 8° *) - Lelong P.: Liste général et alphabétique
 des portraits gravés de François et François illustres jusqu'en 1775
 Paris 1809. fol. - Soliman Licotand: Liste de portraits. Paris 1846. 4° -
 nagler: Künstlerlexikon. München 1835-1852. 8° 22 Vol.
 Kriegera handlagacy rytmom: Oweract izybi Oweract w Kolonii - Couvens
 J. i C. Mortier na posaztku XVIII w. zakupili nekstady po J. De Wit
 w Amsterdamie r. 1712. - Valck Ger. ur. 1626 w Amsterdamie, miat de Kompani
 P. Schenk, i Kupili nekstady od J. Janova. - Viischer Claessen Jar
 (Licator) w Amsterdamie ur. 1550 - Wit Frederick w Amsterdamie 1648
 po nim rym 1698, po nim 1712 Couvens J. i Mortier.
 Katalogi zbiorow rytm: Krafjiki w Opedlinie 1804, Krafzewpli J. J. w Dieznie
 1865 - V. L. hr. Potocki w Baryzi 1820. - J. Szwykowski w Lipsku 1859. - hr.
 Sternberg-Manderscheid w Dieznie 1836-1845.

F toz: 2te vermehrte
 Auflage mit 11 Facsimi-
 le Tafeln. Leipzig, J. O.
 Weigel, 1886. 8° - toz:
 w tomaczeniu rymyjskim
 przez Jajkewicza.
 Moskwa 1882.
 *) jest to w tasciwie no
 wa pomozioni edyca
 Naglera, od 1872-1886
 wyszlo 36 zeszytow (A-
 C) Dieznie Owyga
 Naglera. München
 1835-1852 wyzsta
 w 22 tomach. 8°

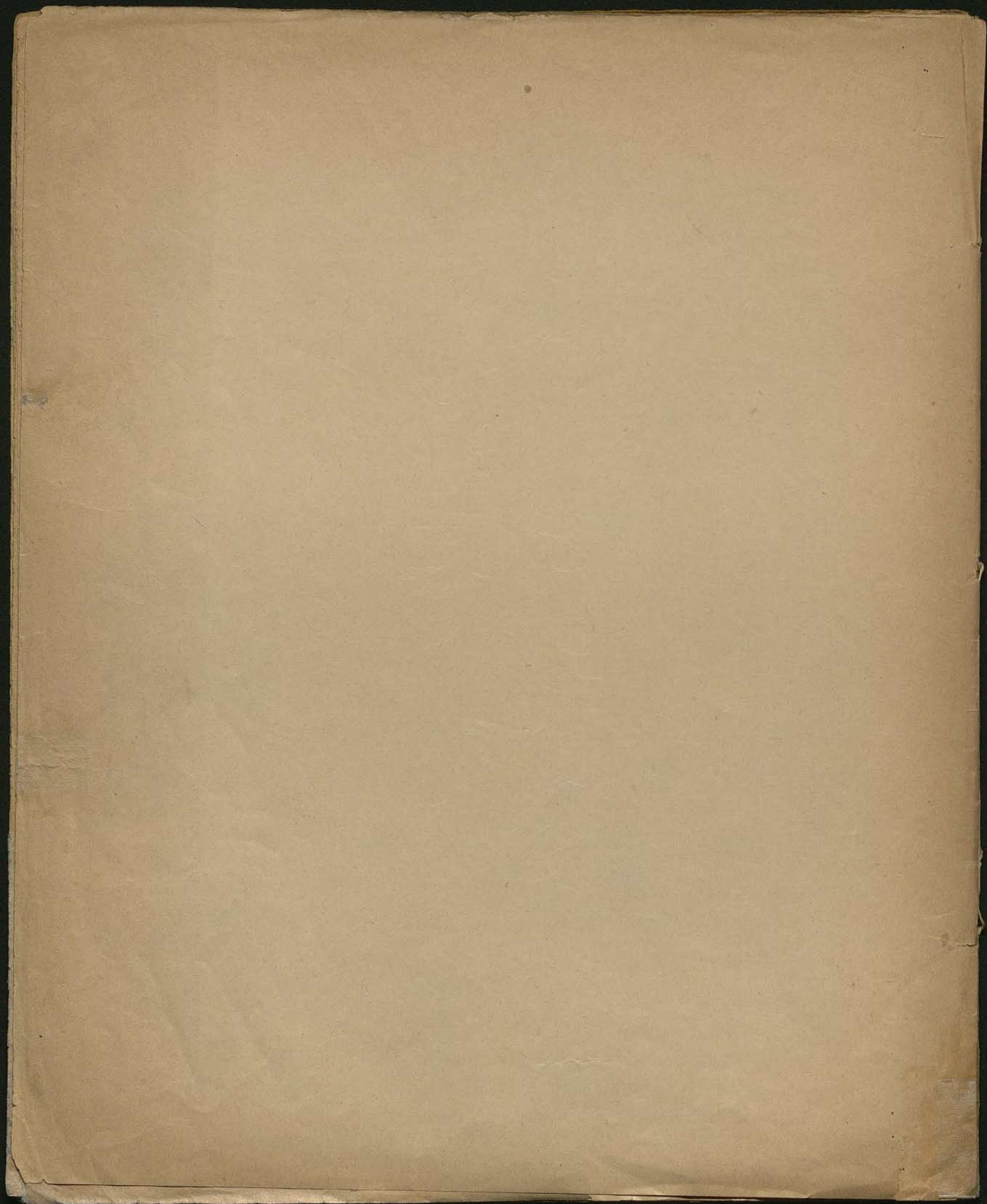
Faint header text at the top of the page, possibly a title or page number.

Main body of extremely faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Small, dark handwritten marks or scribbles in the lower-left corner of the page.

A small, faint mark or number located near the bottom center of the page.

216

Karty do grafia, przyniesły z Chin do Włoch
około r. 1350. - Pierwszy drzeworyt nie-
miętki jest z r. 1423 Sw. Krzysztof, (już już
w XII wieku używano stampil kręciwych do
wytłaczania inicjałów w rękopisie klasztoru
Einsiedeln) Rycina ta na drzewie Sw. Krzysztofa
z rokiem 1423 znaleziona w rękopisie klasztornej
biblioteki w Bukohelm (dzis w zbiorze Lorda Spen-
cer) - W Brukseli jest drzeworyt N. P. Maria z
P. Jezusem z r. 1468. - W mieście Ulm
już r. 1398 przychodzi: Formschneider. - Passa-
vant opisuje drzeworyty z r. 1437, 1440
(Lassarant: de peintre graveur. Leipzig 1860)
Tom I) - Tylografy: Apokalipsa, Biblia w Köln
1470, Biblia pauperum 1475, Kosmografia
Ptolomeusza 1478 (28 kart) 2^a ed. 1482 (32 kart).
Z

Miedzionitnictwo podług Vasarego wynalazł Mezo
Fingerera około r. 1450 w Florencji, lecz nowo-
rafy odkryto w Niemczech ryciny z latami 1446,
1451, 1457; wskutek czego Lassarant mniema iż wy-
nalezione w Niemczech przefyło do Włoch. - Grawisowanie
akwafortę pojawiło się na początku XVI w. już r. 1515 używał
go Albert Dürer i Marc-Antonio
Rytowanie czarna manierą wynalazł 1637-1641 W Ludwiga
von Siegen w Niemczech

Rytowanie na miedzi odbywa się za pomocą,
igły, ryłka i punty - albo za pomocą kwadrow
(aqua forte) - i rytowanie czarna maniera
(aquatinta, bityrem, kolorem na sposób de Blond)
maniera punktowa za zouréjs angielską

Heliografia sztuka odbijania fotografii proso:
bem

- 1) Antzorn mit Eisen
 - 2) Reaction reakcja chemiczna
 - 3) Abformung za pomocą chromowej gelatyny
- wynalezł Nicéphé de Saint-Victor i Louis J. M. Niepce
wynalezł (foto-galwanografia)

(Fotolitografia)

Biała miedziana daje 4000 exempl. - stalowa ^{16/c.}
5000

Aquatinta: Aquaforte 500 exempl.

Physionotrace. Z końca XVIII w. Guenedey zaczął za pomocą cienkiej ~~plasty~~ rysować sylwetki, które potem przenosił na płytę miedzianą i sposobem aquatinta z nich wyrabiał wysewki - lecz nie długo trwał.

Heliographie. wynalazł w XIX w. Nicéphore de Saint-Victor.
na płytce szklanej lub porcelanowej
Rodzaj fotografii, która się sposobem aquaforte wyrabia.

~~Wosk - Eau forte - Pointe sèche - Alliance de l'eau forte et du
burn - manière au crayon - Agate - manière de crayon - Gravure en~~

~~Sztuka rysowania ryliowe ^{caudex} Physiognomie - Heliogravure~~

Ciecy rozpoznawajaca ^{międy} - wosk, mastryks, asfalt
Rembrandt, Van Dyck, Callot, Hogarth

219

~~Sposob kropkowany punktowy~~

~~Sposob angielski na zło tonta~~

16/a

~~Sposob leblana roznemi farbami~~

~~Sposob francuzki kredowy Manière au crayon
wynalazł J. Francois 1756.~~

~~Sposob kolorowo tuszowy wynalazł Charpen-
tier 1762.~~

~~Stalowanie nitrowo skoto 1825~~

Heliografia - Heliotypia wydrukował Poitevin

Heliogravures ^{typographique} w różnych redukcjach Niepce 1826
Gillot ^{Kollé}

~~Metoda gypcyjna - Collas - pentagram~~
(Photogravure)

Phototypie na żelazie (Nicéphore Niepce (i heliogravures)
Fototypie Alberttypie

~~Galvanographie wyn. Jacquemin (klisze) Paul & Gotth. 1854~~

klisze z blach wynalazł J. Hoffmann galwono

Paniconographie wyn. Gillot

Chemotypia w Wiedniu Auer

la gatta perche klisze!

Sztuka rysunku

16/e

220

1) rylcem (Grabsstichel), artysta za pomocą głębszych lub płytszych, szerszych i węższych, morniejszych lub słabszych rysów rylcem na płycie miedzianej wydobywa cieniowanie swego rysunku. Tak jak malarz przydymem wydobywa sztychator każdy wtarceniem sobie techniki efekty. Diiser, Goltzius, Marc-Antonio Raimondi, Bloemart, Lenz, Edelinck, Sharp, Wille, Cunego, Morghen, Volpato, Longhi są tu mistrzami.

2) serwaserem (Aetzkunst, Radirkunst) cienkim rylcem czyli igłą na płycie porcelanowej wermillem. Diiser, Casacci, Hogarth, Merian, Rembrandt, Callot, Chodowiecki, Geiser tu celują.

3) nitotekiem czyli pincą, ruletą wydobywają się cienie przez punktowanie; poprawia się zaś rylcem lub igłą. Odznaczą się: Bastolozzi, Burke, Roland, Berger, Feller, Schmidt. — Pokrewnym tej metody jest sztych krajoznawy: Francois, Desmarteaux.

4) skrobaniem sposobem (Schwarzkunst, Schabma; nies-Mezzotinto) przez wydobywanie cieniów lub światła za pomocą skrobania na chropowatej płycie. A. v. Siegen (sztych), Kfiger Duprecht z Pfalen, Georg White, J. Schmitt, Dixon, Vogel, Villat, Boyer

5) rytownictwo tuszowe (Aquatinta - Trischma-
nier), kombinowany sposób rytownictwa za
pomocą rulety, serwaseru, pędzla, igły i ryłka.

Rytownik: Gilpin

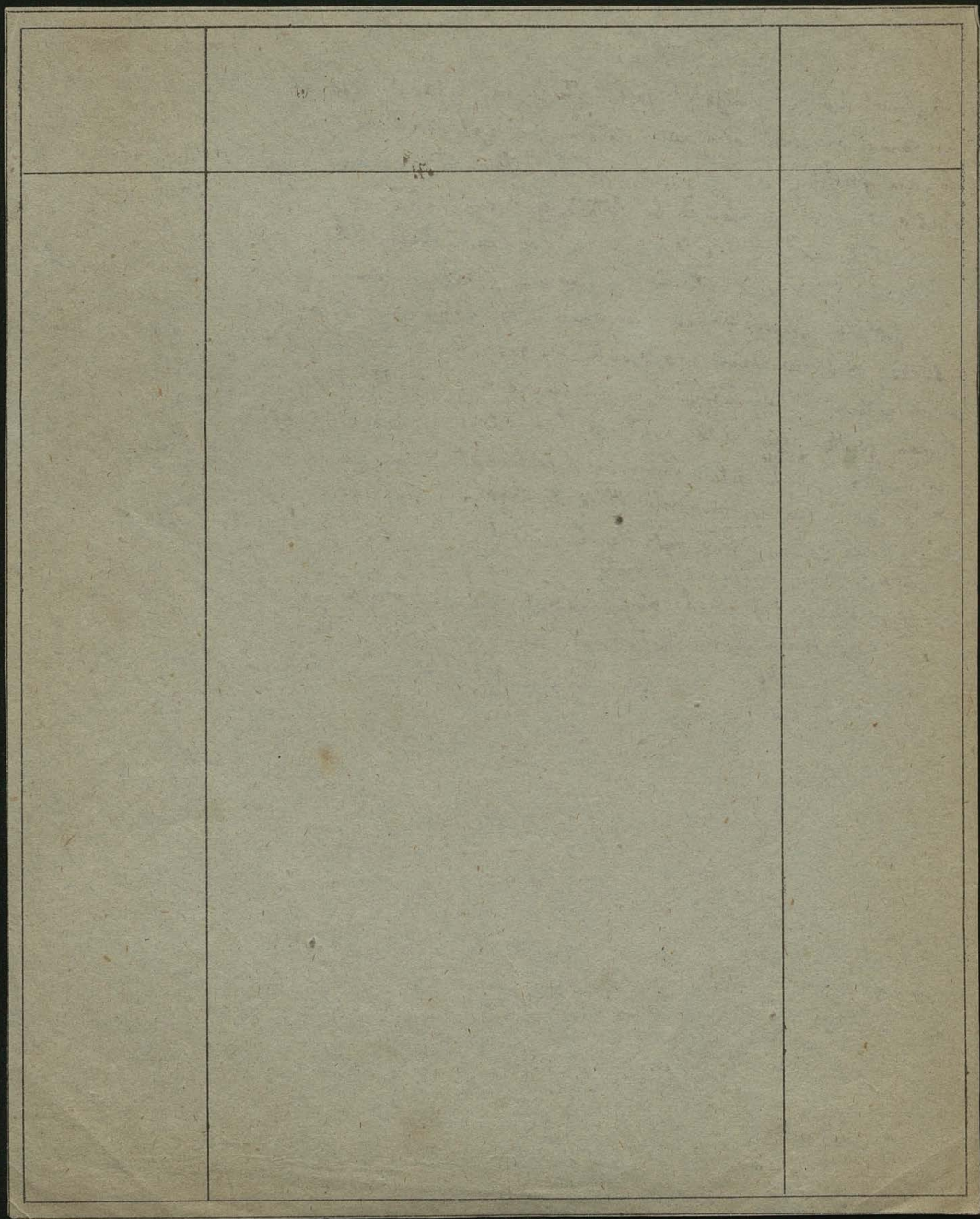
6) rytownictwo kolorowe za pomocą kółka
płyt: Le Blon, Dagoty, Robert.

7) stalorytownictwo (Siderographie)

8) kamieniorytownictwo (Lithographie)

Rytownictwo, początek jego Stwierdza ono tylko do tego aby mógł ryfunktui malarsza
 przekazać w lżejszych odbiciach potomnie jeżeli sam twórcą z barwami zagrobie - jego
 rodzaje sffofobny manery, chromiczne rytownictwo rzadkie - rozroznic' nalezy aylo.
 grafie które są dawniejsze bo faturiejfze gdyż materijał miękki. zępfła aparat do
 odbicia faturiejfzy i ten sam co przy drukach - Rytownictwa początek przybyło one do nas
 z Włochami - Karaleo rytownik za Obony - Rozroznienie: rytownicy polacy dużejoziemcy
 to na polfkiej ziemi robili - cudzoziemcy co w obcej ziemi polfkie przedmioty robili
 - Polacy co w obcej ziemi pracowali. - Gdańsk kupicy holenderscy obrazów dla tego pouffła
 Falk i inni - Za Sasoń mianowicie za Augusta III podniósł się w Dreźnie na wyffł
 stopnia za Stan. Aug. fffoty rytownictwa. w Dofce Saunders, Kretlow, Dietrich. Vogel -
 duże Penafiryki^{XVII w} które herbami i emblematy innymi figurami przyozdobiane były
 rytownictwo u nas wprowadzili fflacy do Polfki - xylografija wtedy która u niemców
 do wyffkiego doprowadzona była stopnia upadła. - litografije - lynchografije.

plany, mapy, obrazy i. Inne mioty
 Pierwszy na blachach metalowych zaczął rytowane odbićki na papierze robić florent.
 czyk Mafo Finiguerra około 1460 czyli jak niektórzy twierdzą malarz Izrael
 z Mecheln r. 1445. - mapy pierwsze fffychowano r. 1478 w Rzymie do fffafnfkiej
 edycyi Ptolomeusza.

Rytownictwo

222 661

Aleksander wynalazek jego na początku XVII wieku składa od nasów Finiguery pniej ta sztuka dawniej znana była bo już w 1459 w Kopisze Pawła Żydka z Pragi ~~1459~~ 1459 pisany i mylnie Swardowskiemu przypisywanym obejmującym encyklopedyja jest na Karie 190. Libripagus est artifex sculpsens subtiliter in laminibus ereis ferreis et solidi ligni aut in altero imagines sculpturas scilicet vel quodlibet ut possit imprimat papiro aut parieti aut aperi mundo.

Pięćdziesiąt kalendary polski z obrazkami jest Dillewowski 1782 do kalendary ^{now} Krakowskich 1811 i 1812 są ryzunki Stakowicza.

Chodowiecki Daniel był synem Gottfrieda Chodowieckiego Kupca Gdanskiego i Wenielly Ayres urodzony 1726. wrodzina ta żyła za Stefana Datorowego w Bielkier Łożce.

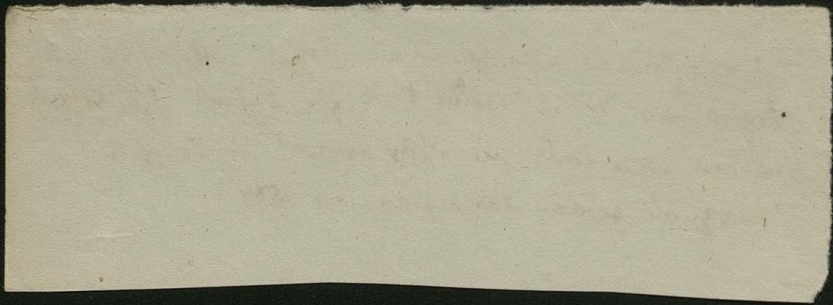
Ofsalinskich naropajace dijeta:
Annales bohémorum quili a Jela
Vol. unum.

První zpráva "Odsalinskich naropajace dijeta"
Jela
= unum volumen.

41.

Bielovsk

Sztuka rytowania uproszczona we Włoszech: Andrzej Man-
tegna (ur. 1457 w Mantua + 1517 w Padua) sztuka ryto-
wania aqua forte pierwszy używał Francesco
Mazzuoli zwany Parmegiano (ur. 1504)

Drzeworytownictwo wywane było od niepamiętnych czasów u
Chin i ryków; z Azji wiadomości ta rytowania na drzewie dostała się
Arabom którzy ją w Europie upowszechnili, albowiem już r.
1299 rytowane karty do grania znane były we Włochach w Niem.
wech drukowano karty od r. 1350 - 1360, a w XV wieku i w Polsce
w zbiorze w Dziękowie są karty rznięte na drzewie r. 1400. So-
maż Ujazdowski znalazł polskie karty z r. 1500 (ob. Monitor War-
szawski 1827 Nr. 18) R. 1506 wspomniany jest w aktach radziec-
kich Krakowskich tamtejszy fabrykant papieru i kart Ławet
Criser (J.-S. Bandke: Hist. druk. Krak. str. 234) - R. 1423 drukawa-
no w Niemczech drzeworyty wyobrażające świętego Krzysztofa. W XV
wieku kwitli już w Niemczech stawni drzeworytnicy Jan Schmitzer,
Sebald Gallendorfer, Hans von Kulmbach, Michael Wohlgemuth (1434-
1519) Albert Düser (1471-1548) - w Polsce stawni drzeworytnicy
miał Sztoss krakowianin 1447-1542. Jego brat Michał Wohlgemuth
z drzeworytami jego własnej kompozycji przedstawiające dzieje R.
Dany są w Wiedniu w zbiorze arcyksięcia Karola opisuje takowe
też Malpé. Syn jego Stanisław Sztoss stawni malarz doftar.
nat drzeworytów do dzieł od r. 1511-1552 w drukarni Floriana
Unglera wychodzących (n. p. do Kosmografii Jana ze Słobidzi) oraz
u Hieronima Vietora 1515-1547 (n. p. do Kroniki Michowity 1520 w
której niektóre drzeworyty służyły roboty) w biblii druk. u Michała
Szarfenbergera 1575 jest niegdyś jego ryćcia przed wydaniami wyobra-
żająca Dawida króla robiona 1534 - Jan Haller przedtem 1503-1526
przyozdabiał dzieła w jego drukarni wychodzące drzeworytami n. p.
król Aleksander Jagiellończyk siedzący w jeździe (n. p. w Statucie Łaskiego 1506.
w J.-S. Bandke Dzieje Król. pol. 1820 Tom 2.) przy Statucie Łaskiego 1506.
Szarfenbergierowie 1511-1611 przyozdabiali dzieła drzeworytami. w No-
wym Testamencie 1564 przez Mikołaja Szarfenbergiera wydanym jest
dużo drzeworytów cudzej roboty - w edycjach biblii Szarfenbergierowskiej
1561, 1575, 1578 są sliczne drzeworyty nabyte od Hansa Aulst z jego bib-
lii Niemickich 1534-1545 robione przez najstarszonojczych mistrzów niemieckich jak
n. p. Dalila obcięta, uciążąca Samsonowi i t. d. mają być roboty Łukasza Kranach.
1533, morze nieczyste, Jeremiaś i t. d. mają być roboty Łukasza Kranach.
Poradko wstąpi na Łaskach xylografach do Szarfenbergierów w przedmowie
do pierwszej edycji biblii mówi: "albowiem Niemcy o koto tego robili, bo mi-
Łaskowinie Szajto." Znajdują się jeszcze niektóre drzeworyty w dziełach w
ciomym czasie w Polsce drukowanych z monogramami: H.B=C.S=J.B.=S.E.
jak n. p. w polskim tłumaczeniu Statutu Herbusta 1570 gdzie jest piękny wizer-
unek wyznawcy Aug. oraz duże wyobrażenie porządzenia sejnowego polskiego.

= Maciej Mierzbista tożył najwięcej na drzeworyty 1558-1596. Szabadł on piśk.:
nami rycinami Gwagnina Kronikę 1578, Zwierzyniec Deja 1562, Apokalipsę
Deja 1563 gdzie są drzeworyty ręk. Ziarka Pola. = Toruńska Gazyza
1550-1650 starata się o drzeworyty n.p. Statut Sarnickiego 1594. = W
koncu Działkowickim 1570-1673 Drobili drzeworytami dzieła n.p. Gniaz-
do enoty Zaprockiego 1578. - Z koncem XVI wieku wskutek prześladowania
religijnego podupadło u nas drzeworytownictwo. Albowiem Bielockiego kroni-
kę, świata i inne druki Mierzbisty palili jezuiti na rynku w Krakowie.
= W XVII wieku jezuiti opanowali w Krakowie umyślnych dożynności na
dowalali wznieść się do rytmu wyżej nad rytowanie wizerunków świętych
lub licho-fantastycznych wyobrażeń po neregionkach. Stawniejsi drzewo-
rytownicy w owym czasie byli: Gorczyński, Alexander niezomy i pracownicy pisarz
i drukarz, rytował na drzewie i na blasze wiele obrazów świętych widoków
miast i wizerunków stawniejszych osób wrodz. podług witalnych artystów
podług rycinów Gregorza Symonowicza i Krzysztofa Trojnowskiego.
Wnaderg rzadkim herbazu Gorczyński 1653 on przez niego herby nad drzewie
rytowane (ob. Wiadomości o nim P. W. Zaorskiego w Gazecie literackiej na r. 1822
nr 42) - Jacinto Jacenty Krakowianin (która rodzina i we dworze
kwitła roboty drzeworytów i winiety do dzieł 1629-1665. Beresznie-
wicz Nikotaj Krakowianin do dzieł 1693-1744. + Swach Antoni fran-
cyskański rycinarz i rzeźbiarz roboty także drzeworytów, Lejbowicz
Herszko żył z niedwójz roboty w Wilnie na pocztku 18go wieku wiele
drzeworytów do dzieł. Isyehowat on także 165 wizerunków Radziwiłł
które Franciszek Wobbe protozomy nad zbierem obrazów w niewieźu, wydat.
Ostatnim drzeworytownikiem na koncu 18 wieku był Jan Spoerl z Warsz-
wy który roboty czasem nie że ryciny na drzewie. Od tam zaginął prawie
sztuka rytowania na drzewie w całej Europie aż ja około 1830 Anglii i Fran-
cuzi znowu wskrzesili. Od r. 1842 ryczał w Łosca rytować na drzewie Win-
centy Smokowski malarz uszeń Duflena który drzeworytami przegodbit
Bibliotekę Starożytną obraz Obrazy Wojcickiego i Smok nad wyflarfa. 1843
w Warszawie wydany w Londynie kwitnie temi czasami stawy drzeworytów.
nik Gregorz Stypu Kowski. Franc. Kaw. Betdowski we dworze

Ob. Rytowanie na drzewie. Drzeworyty (Holzschnitt).
przez F. M. S. str. 660-672 w Lipnie Biblioteka Warszawska
Wrephen Tom III Rok 1844.

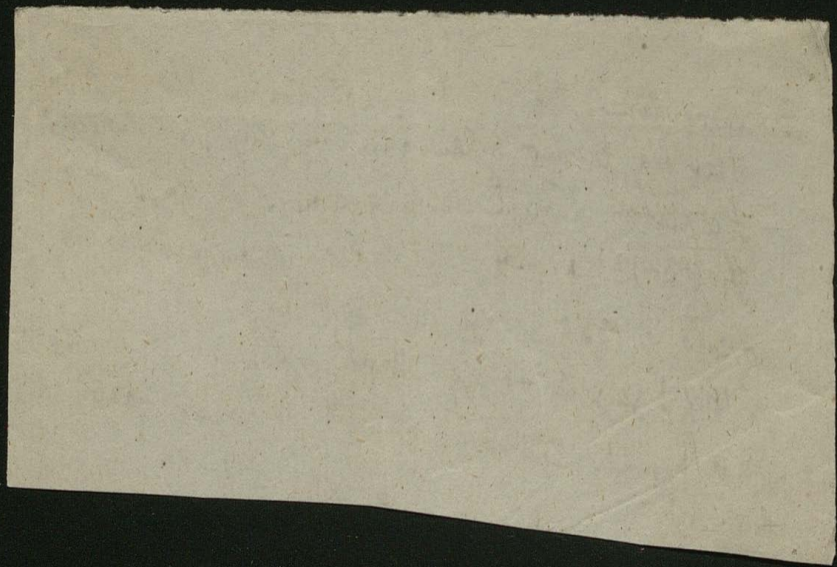
*) drzeworyty te w Statucie mają monogram G.B. 1594.
I. C. B monogram na grabnych drzeworytach we Lwowie 1699
przy dziełach

W N

676

225 675

Drewnorytownictwo miał r. 1285 hrabia Alberyk i
Izabella Lunio w Rawennie wynaleźć jak twierdzi
Lepillon (Traité de la gravure en bois T. I
str. 83-92) i ~~on~~ jednakże upowszechniło się
około r. 1350 w użyciu kart do granic od
r. 1423 zaczęto obrazy święte rytować - Dopuszczono
od Albrechta Dürera zaczęto doskonałe robić
drewnoryt

226

Arceuthobium strictum n. p. Wherry

6-11-9
796

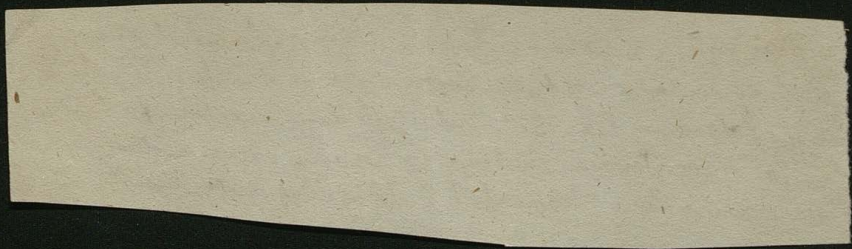
Drukownictwo, koniec XIII wieku, Ekin do wstach przy²²⁷
wreszcie przyniesione już w ~~1450~~ XIV robiono karty do
grania a r. 1450 był cech drukarzy w Antwerpii
od czasu wynalazku druku większe dostatek zniechęcenie

670

3

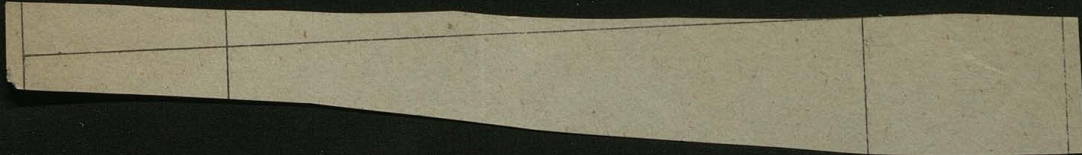
a
1625

Wielki Haller, a po nim Hieronim Wielki zaprowadził drzeworyt,
do swej drukarni. W dziele Jodoca Ludovica Deuina: De vetusta
libri Polonorum Crac. 1521. Viet. jest duża genealogiczna tablica
in fol drzeworytowana wyobrażająca popiersia rodziny Krolewicz,
oraz popiersia Henryka, Zygmunta I i młodego Zygmunta Augusta 228

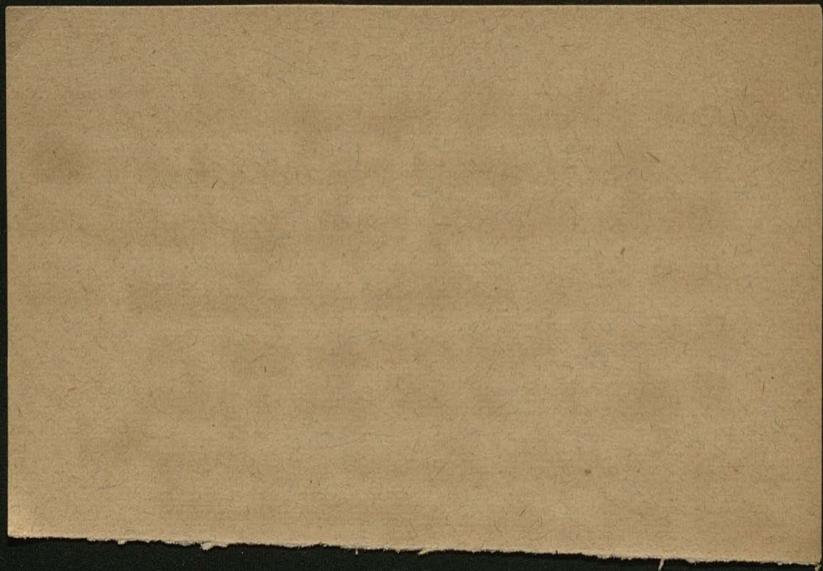
piśkne próby rytownictwa wykazywały się w regionach roślin zwr. 229
zwr. 229

roku Wilenskim 1805.

230 st.

Łomniki rytownictwa krajowego. Oddział I. Odciś-
ki z blach mniejszych znajdujących się w ~~biu-
ro~~
bibliotece Łohojskiej Konstantego hrabi Tyoskie-
wicza. Wydane nakładem ich właściciela. Wilno
drukarnią A. Marcinowskiego 1858. 800
str. 36 druk i 181 Tabl. rytow. + 7 tablic
Szkoła fitycharstwa stworzona w uniwersytecie
wileńsk. 1805 pierwowym profesorem Saunders

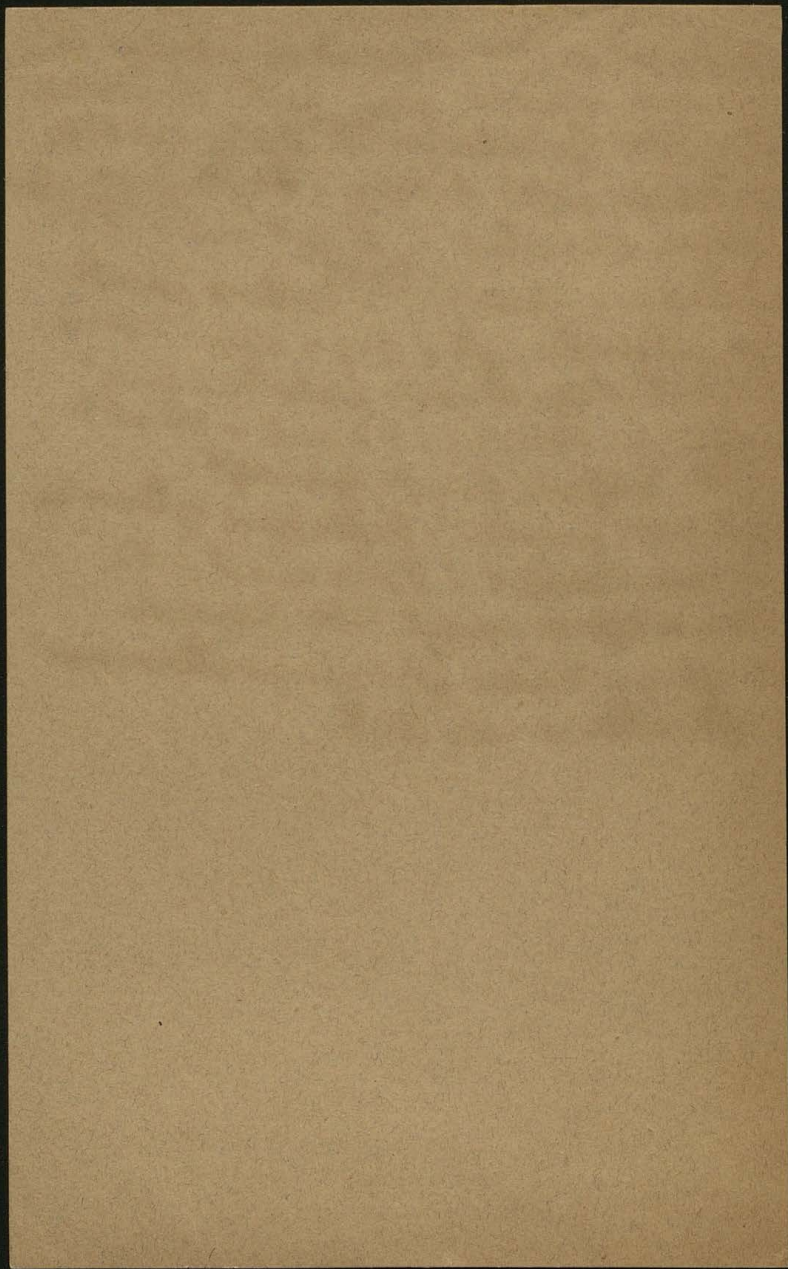
Drewnorytownictwo rozpoznało się w Rosji równo-
 cześnie z Drukarstwem r. 1564 w Moskwie; nie końca
 wieku XVIII nie zrobiono postępów. Głównymi miejscami
 gdzie takowe kwitło, był dwór a potem Kijów
 w Krakowie r. 1491 wydrukował Sweipolt Fiol 5
 Księg Towianskich w jednej z nich Chrystus na Krzyżu
 (podług motywów wschodnich), a w Czafostowie
 herb miasta Krakowa grubo rzeźony z monogramem
 S. V - Pierwsze lepsze drewnoryt pojawiły
 się w Dabliu ^{dra} Franciszka Skoryny drukowanej
 w Pradze 1513-1519 roboty zagraniczej, z tych piękny
 wizerunek Franciszka Skoryny przedrzesz za ptolem
 z monogramem może być roboty Marcina Zapel czyli
 Zasinger. - W Kijowie Skoryny (właściwie Karon)
 druk. w Wilnie 1525 drewnoryt Zwiastowania N. L. Manji
 przypomina ryzurek zachodni lubo w Kijaju rzeźony.
 - Pierwszy drewnoryt w Moskwie jest Sw. Łukasz ewangia:
 lista w Apoftole r. 1564 druk. w Moskwie dość gruby, robio-
 ny w Krajn. Potem w Karaju się drewnoryt w drukach
 lwowskich i Kijowskich robione przez Krajowców. Ze
 Lwowa dostało się drewnorytownictwo do Kijowa i
 kwitło do końca XVII wieku, - lecz daleko niżej stało od
 drewnorytowników Krakowskich. Drewnoryty ruskie
 z których pierwsze ukazały się w Moskwie r. 1564 w
 Apoftole drukowanym przez Iwana Teodorowicza, ukła-
 dany się potem we Lwowie 1574 w Apoftole przez tegoż Iwana
 drukowanym, następnie w Stratyniu 1600, w Kijowie 1617
 dla Kijowa robili i porażku we Lwowie polscy drewnorytnicy, w
 tem czołowy ruscy - galicyjscy. Ftenie Sw. Łukasz z monogramem WS.

²
Wzyczenie miedzionytów ^{w XVIII w.} rzadko uos dneworytomictwu.
Liczne wydania: Stuzebnikow, Trionionow, Okasifstow,
Ewangelii drukowane we dwowie i Kijowie maja
dneworyty - pierwszy dneworyt we dwowie jest
ewangelista stukafy z r. 1534 w Kpofstole, rytowany
pocz. WS. - Pienosia Kijowska Kpiza Czafostow
z r. 1613 na dneworyty

Czernihowskie druki porzynaja sie z r. 1646 -
1713 (tu byli dneworytnicy Rachmanow i Sinicki)
W Nowogrodku Siewierskim zalozona r. 1670 dru.
Karnia; po poiarze d. z Czernowa 1679 ktory miasto
w penyze obrout, przeniesiono to drukarnie do
Czernihowa do twisto-Troickiej-Ilin'kiej; Zawory
gdzie ja r. 1721 oddano pod dozor Moskiewskiego
Synodu.

W Mohilewie porzynaja sie druki r. 1616 - 1702
tu kwitli dneworytnicy: Wofuzanka, Angilejko.

Międziorytownictwo rozpoznało się w Rosji w
 XVII wieku w Kijowie, gdzie kwitli Tarasiewicz,
 Szeryński, Galachowski, ^{Migurski} i Piotra Wielkiego
 sprowadzeni zostali do Rosji z Amsterdamu ^{Christian} Albert
 rytownicy Schonebek i Licart, oraz r. 1731
 Wortmann z Kassel. ^{na profesora} - W Moskwie pierwszy
 raz międzyrytów użyto r. 1647 w książce: "Użenie
 i chętność ratnego strojenia piechotnych ludzi"
 przybyły one z Holandii. - W Kijowie w XVII wieku
 kwitli: Tarasiewicz, Szeryński, Galachowski.
 Piotra Wielki sprowadził z Amsterdamu rytowników
 Adriana Schonebek i Piotra Licart r. 1697
 Ktoś w Moskwie wyuczył kilku Kijowian.
 R. 1759 przy Akademii Sztuk pięknych utworzono
 i rytownictwa na medzi szkół.

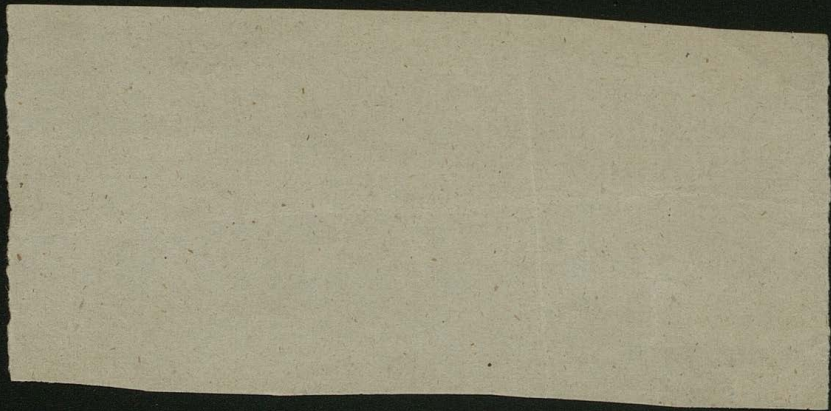
Chalkograficzne dzieła:

233 414

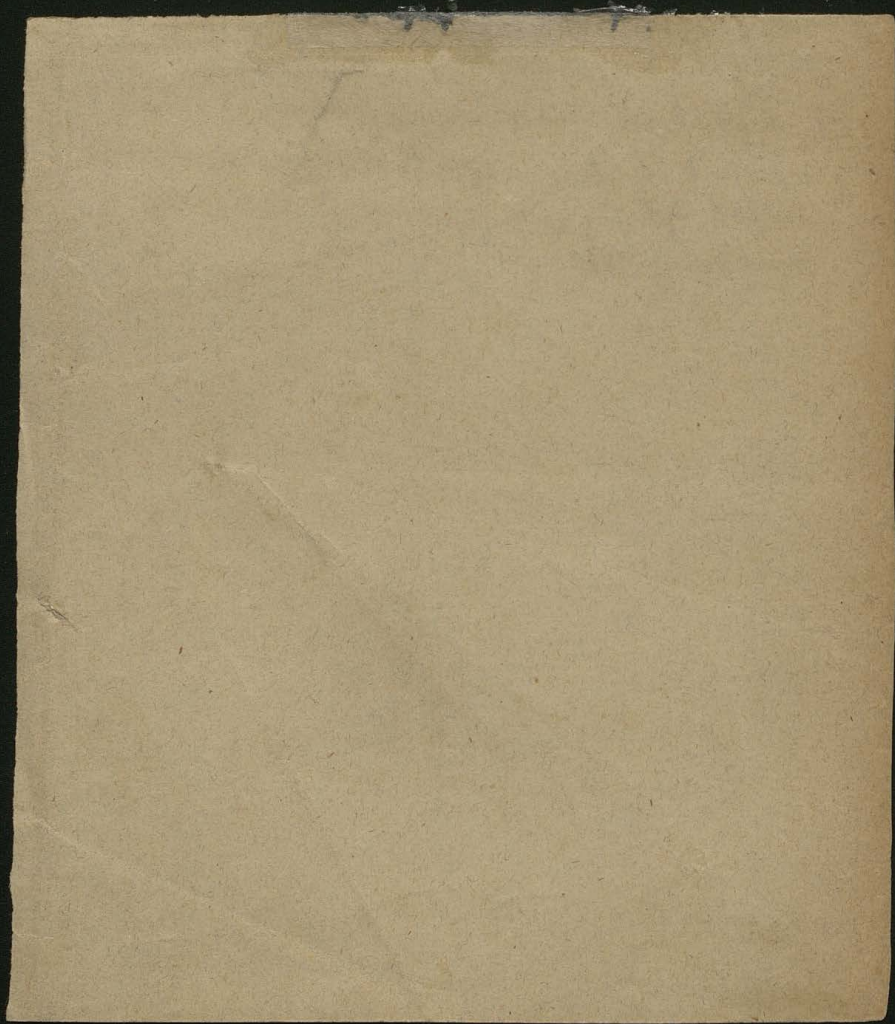
Herby polskie z Marcin Bielskiego, Jana Lwa Herbulta,
W. O. Symona Okolskiego Zakonu Kaznodziejskiego S. T. D. etc. i
innych Autorów w 12 częściach. zebrał Dr. Antoni Swach Zakonu S.
Franciszka, Min. Conventualium vcal et exc. W Poznaniu R. L. 1705

in 24. zł. 160 Tenże Swach rytował herby do Panegirya Kości
w Poznaniu 1699-1703.

Pierosi litografowie w Łosie Słowiński Letronne Sonntag,
-Wysocki

Physionotrace (medaliony portretowe w profilu)
wynalazł Chretien r. 1786 (+ 1811) jego współpracownikiem
od 1788 był Guénedey (1756 + 1830), następca
Bouchardey 1811.

1817

Alexander hr. Chodkiewicz nabywszy
 użr. drukarni od hr. Tomasia Mostowskiego
 zatorzył przy sobie 1820 litograficę
 do której prowadził ~~był~~ zdatnego litografa
 Walent. Sliwickiego i rozporządził wydawnictwo
 Portrety wstawionych Polaków z opisem
 ich życia. Zapowiedzianych było w drodze prze-
 numeraty r. 1820. Oddziałów czyli zeszytów
 10 to jest 40 portretów, na które cena prze-
 numeratorska 240 złp. nałożono. Po wyszciu
 4 zeszytów czyli 16 portretów z ~~z~~ tekstem druk-
 wany, przemane zofata wydawnictwo z po-
 wodu wyjazdu hr. Chodkiewicza do Włocławka.
 Te czterech zeszyty sprzedawano później po zniżonej
 cenie 202 złp. - Oprócz tych 16 portretów wydał
 jeszcze Sliwicki 14 portretów bez tekstu, w
 tej samej formie in fol. z ramkami okrągłemi,
 Tak iż cały zbiór Sliwickiego portretów liczy
 sztuk 30, pomiędzy którymi 3 druziar odmi-
 nie robione. Portrety litografowane przez Sli-
 wickiego są następujące:

1. Czarni 2. Czartoryski 3. Dąbrowski 4. Jajłowski 5. Kar-
 minski 6. Kostłojaj 7. Konarski 8. Kosciuszko (2 razy)
 9. Krasicki 10. Madaliński 11. ^{Han-}Małachowski (2 razy)
 12. Mickiewski 13. Naruszewicz 14. Niemcewicz
 15. Ossoliński 16. Potocki Ignacy 17. Potocki Stanisław Koffka
- biograf. 16. Boniatowski zbier. 63 biogr.

19. Putawski ²⁰ Rejtan 21 Krewski Wart.
22 Sapieha Karmiej (dwa razy) 23. Sokolnicki

24. Stacyc 25 Trembecki 26 Wojtko

Zajacek 27 Wojtko Krewski
^(dwa razy)

Jgn. (28) Zamojski Ant. 29) ? podobno
Pielinski R. 30(2).

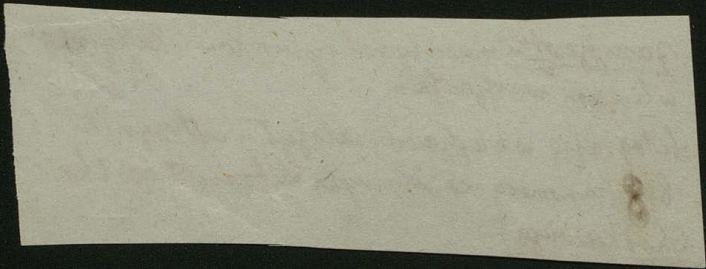
Portretów Nr 29 i 30 niewidziatem i niek ich mimo
w Krakowie. — Zbiór Chodkiewicza (Szwiekiego)
Kuzyst za wyjątkiem do podobnych publikacji portretów
Kozimińskiego w Warszawie i K. R. Simona w
Poznaniu.

Biblioteka Japellontka posiada tylko zeszyty
1-4 w ofobnych okładkach w następnym porządku:

Zeszyt I. Tytuł, Dedykacja i Przedmowa kart
drukowanych 3. Portrety: 1) Zajacek z Kartą druko-
waną jednak bez biografii. 2) J. Kosciuszko podług
Grassego (z gotyckimi i szlifami) i Kart 4 druk. textu
3) St. Matuszowski podług Fabre w Florenacji 1799
i K. 2 druk. textu. 4) Jgn. Potocki podług p. Rajca.
Kiej i K. 3 druk. textu. — Zeszyt II: 5) Stan. Kostka
Potocki z natury i K. 1 druk. jednak bez biografii. 6)
Jgn. Krasicki i K. 1 druk. textu. 7) Kazimierz Sapieha
podł. Lampiego (w młodym wieku) i K. 1 druk. textu
8) Ant. Madaliński i K. 1 druk. textu. — Zeszyt
III: 9) Henryk Dobrowski i K. 3 druk. textu. 10)
Jgnay Krewski i K. 1 druk. textu. 11) Stanisław
Konarski i K. 2 druk. textu. 12) Julian U. Niemcewicz i K. 1 druk. jednak bez biografii
— Zeszyt IV. 13) Wart. Krewski i K. 2. druk. textu
14) Kazimierz Putawski i K. 3 druk. textu. 15) Ad. Rejtan
i K. 2 druk. textu. 16) Jgn. Pielinski i K. 1
druk. jednak bez biografii

Zanichewski nauczyciel rysunków i kaligrafii
w liceum warszawskim 236

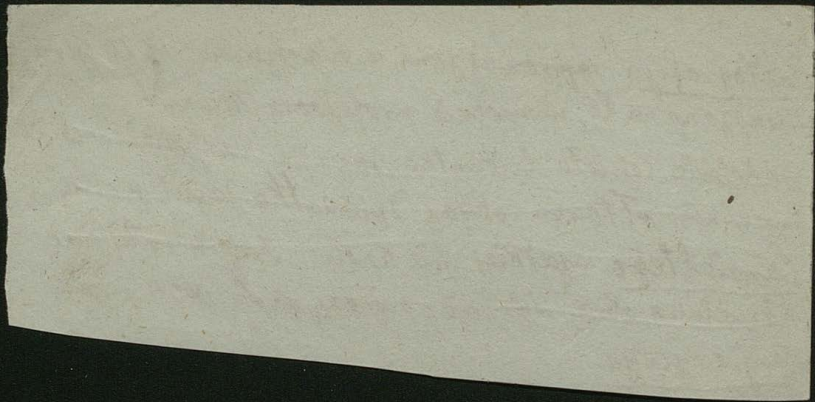
Litografię w Warszawie założył Siestrzyński
1818 (za pomocą ks. Henryka Lubomirskiego i hr.
Chodkiewicza) 678.

Litografija zaprowadzona w Warszawie 1820 spro-
wadzona na to umyślnie profesora Munich.

~~W Kofiele Kofiota dzieciątka Jezus w Warszawie w
wielkim ołtarzu obraz dzieciątka Jezus przez
Canalettego rzadkiej piękności. S. Wincenty (nad
Krzyszelnica obraz wifij) odnowiony około 1804 przez
Fryderycego.~~

237 679

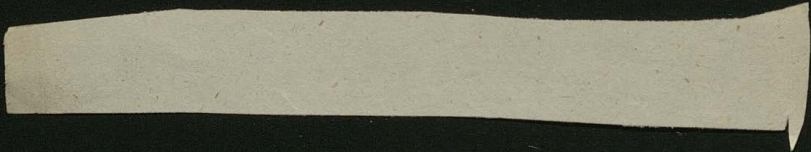
Ewangeliik jeden napisal: O Pratiwochwalcztwie: obrazach z pisma ²³⁸
Starego i nowego testamentu nauka 1590

Adrian Junga jezuita zbijał to: Odpis na Książki jednego Ewangeli-
ka przeciw obrazom chrześcijańskim w dziele: A. dr. Junga: Rozwiązanie
Ludziejskiej i dwu kwestyj ministrów nowo-Ewangeliickich jezuitom zadanych.
w Poznaniu 1593. 40.

Litografia w lwowie zatonka 1822

~~424~~
239

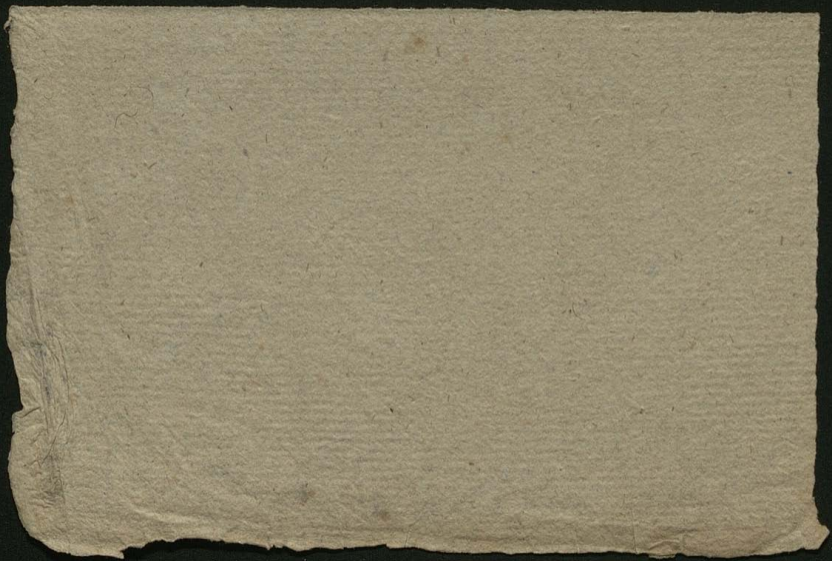
„ — Dla szczerzej prawdy, wyznać musi:
„ my, że piśmiennictwo nasze i sztuki piękne
„ zostawały dotąd pod skrzydłami opieki bos:
„ kiej; dziś nawet ta sama boska Opatrność
„ zawiła małą garstkę wzornych i artystów, ona
„ ożywia ducha i utrzymuje w bezprzykładnej
„ wytrwałości obranego zawodu, aby odpowie:
„ dzieć należycie godności, jaką na nich duch
„ czasu i wynikające z tego warunki Spoleczności:
„ ci wkładają. Oni to podobno jedni w historii oświa:
„ ty kraju naszego będą stanowić przykład
„ ofiary i poświęcenia się, oni też właśnie u:
„ wiekopomną swoje imiona naprzeciw kamień:
„ nej odrętwiałości, z jakich nieuzyte bogactwo
„ zdaje się uragać nad ich niedolą.”

W. Smokowski.

„Czyż mamy się ciągle bawić jak Niemiec
„studzieniami, upatrywać tam mecenasów
„gdzie ich nie było, wychwalać poświęcenie się
„dla dobra ogólnego tam, gdzie interes osobisty
„w całym życiu najwyraźniej się objawiał,
„a duma i przepych w rzeczach znikomych
„zainteresaty wszelkie uznanie i dążność do
„życia duchownego, które jedynie mogłoby nas
„postawić na tym szczeblu świetności, na
„jakim ościenne narody już oddawna stoją.

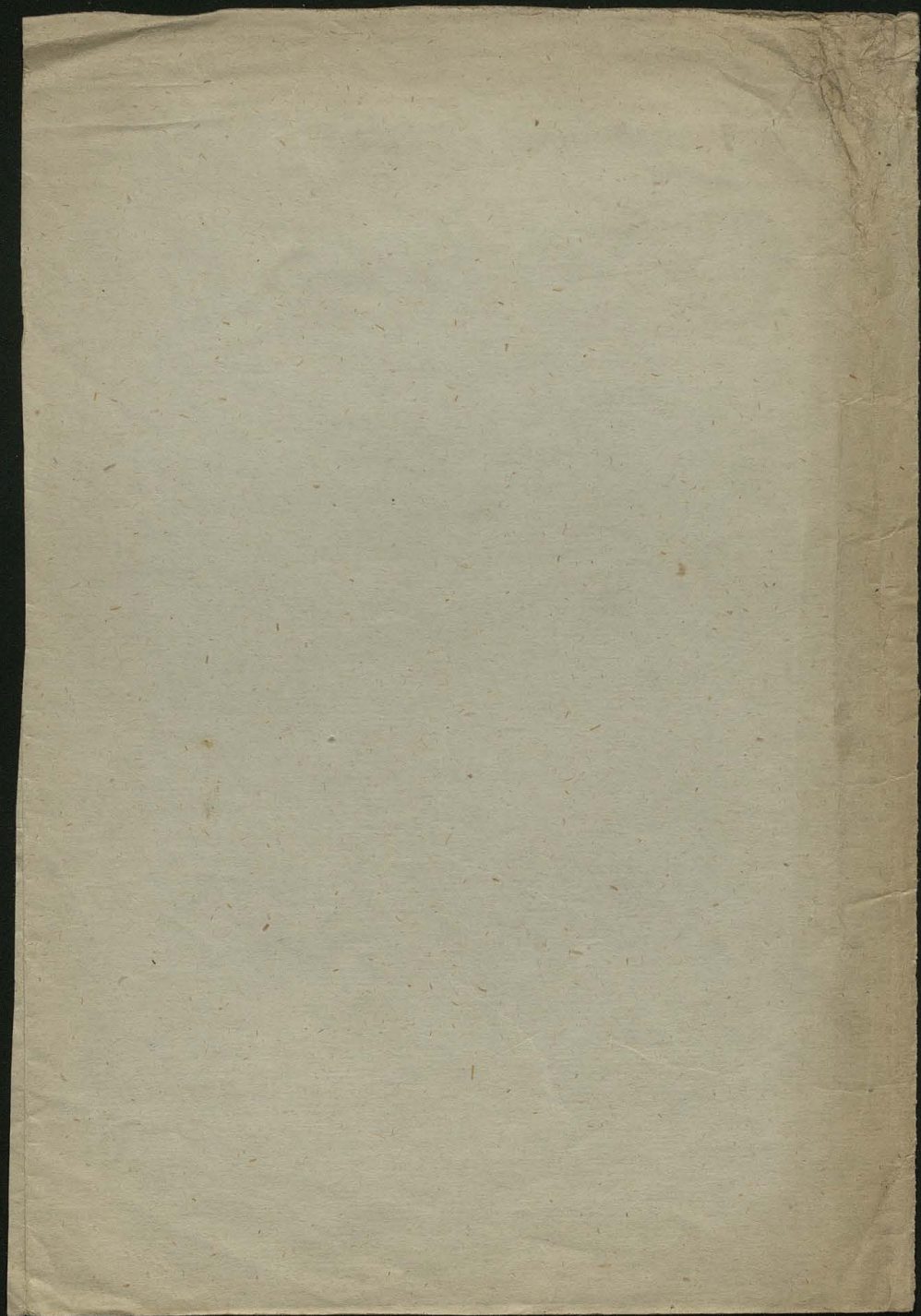
249

Josef Schmelzer profesor rzeźbiarstwa w Krakowie
+ 1833.

2472

Riedlinger nauczyciel ~~regii~~ języków
przy Akademii Krak. + 1821 w Goudnie
w Krakowie

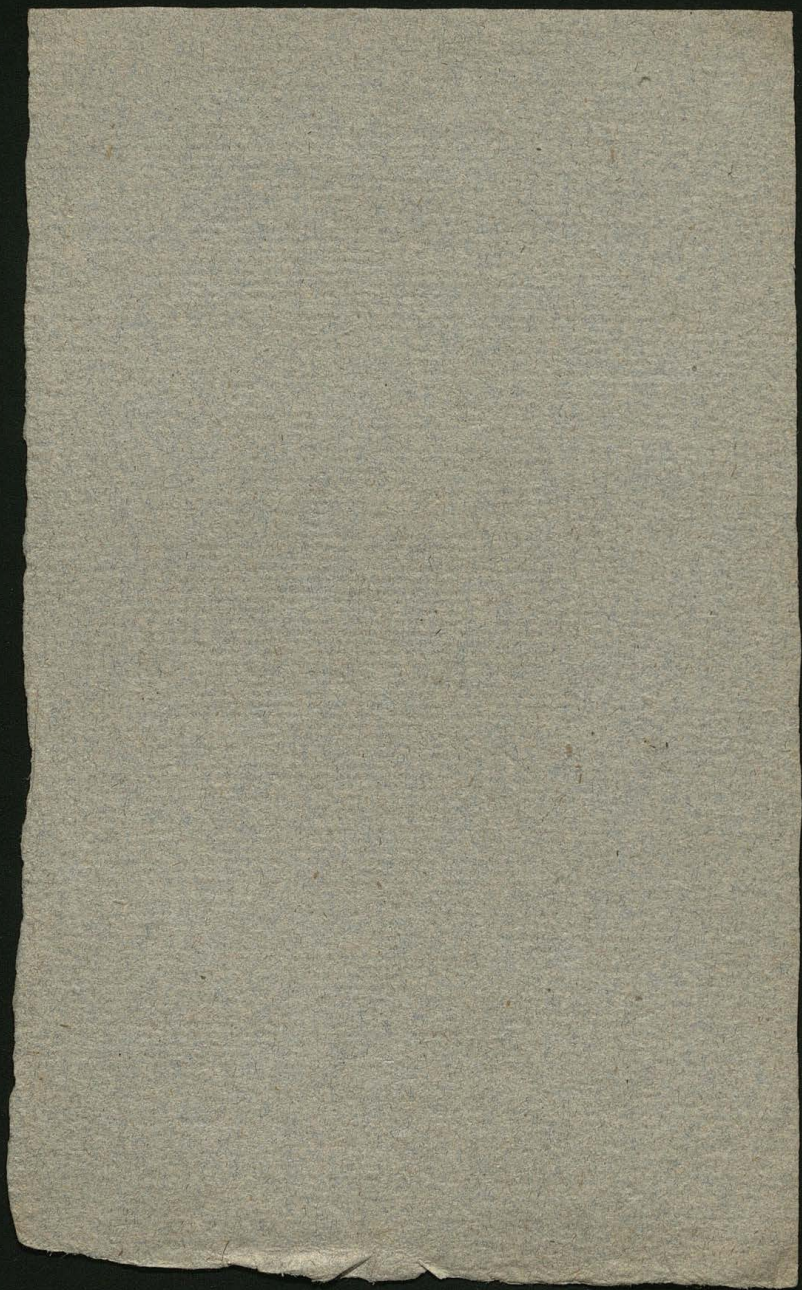

2173
Balin'ski Stefan profesor budownictwa
w Szkole Sztuk piśknych i budowniczego guber-
nialny warszawski ur. 1794. odr. 1844-1850
profesorem.

Podzafajnyński Bolesław profesor rytmiki
i budownictwa w Szkole Sztuk piśknych w
Warszawie

Kozubowski Ludwik budowniczy + 17 paźdz. 1853
w Leubut mając 50 lat.

656

Uniwersytet Warszawski założony d. 8 Listopada 1818 r.

~~Blank profesor Koopera w wydziale nauk przyrodniczych przy wydziale nauk przyrodniczych
na których wykładat Osteologia, Myologia~~

zakupiono zbior rysunków po Stanisł. Augustynie

453

244

R. 1822 uczyli w Uniw.
warszawskim. w oddziale
sztuk pięknych

~~Juliusz Kolberg Phil. Dr.
Geometrii.~~

~~Kado Michał Phil. Dr.
architekturę Techniczną~~

~~Sypilowski Miłosty Architek.
turę Teoretyczną.~~

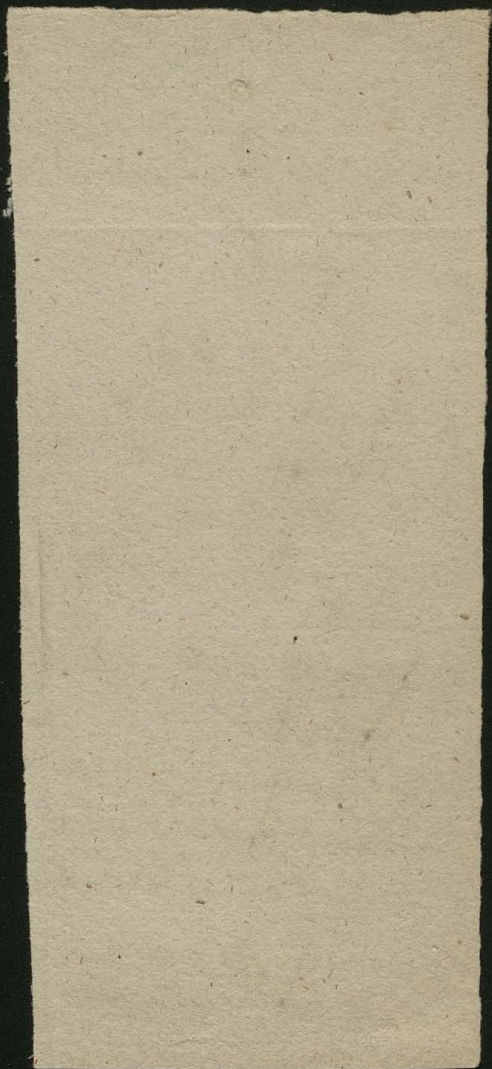
~~Blank Antoni rysunek:
malarstwo~~

~~Brodowski Antoni rysunek
i malarstwo~~

~~Vogel Zygmunnd rysunki
perspektywowe: optykę~~

~~J. F. Kretlow ryto wniczo~~

~~Lawet Maliniski r. 1823 wiośń
z Włoch wyśt. rzeźbiarstwo~~

Gotoniski Andrzej Budowniczy nadzorca Łazienek

Boretti Felix }
Hoffman Stan } Konduktorowie budowl. rządowi
Majerski Karol }

(Pranzykiewicz) Ignacy budowniczy r. 1829 Intendent jeneralny
Łazienek Kawaler Orderu S. Stanisława

Juliusz Kolberg D^r filozof. prof. w uniw. mianictwa i ryfunkow
topogr.

Ritschel Wawian prof. architektury i ryfunkow architektom.
oraz dozorca zbioru modelow architektonicznych.

Antoni Porodowicki prof. ryf. i malactw uniw. wab

Antoni Plank J. J. J. J. oraz dozorca wzorow
gipsowych.

Zygmunt Vogel rycerz S. Stanisł. profesor perspektywy i gityk.
w uniw. wab^z po ~~1827~~ ¹⁸²⁷ r. 1829 Gotoniski An-
dzej magister architektury i mianictwa uniyf. prof.
nektyw. i oplyw.

Krethlow Ferdynand prof. rytomictwa w uniw. wab^z.

Maliniski Lewed prof. rzezbierstwa.

Lisarski Jan konserwator gabinetu rycin

Dyrektor litografii uniwers. Karol Fryderyk Mintel a po
nim r. 1829 Olefczynski Franciszek

w szkole przygotowawczej do instytutu politechnicznego uczyli
Lisarski Jan prof. ryfunkow, Gotoniski Andrzej prof. architekt.

W szkole inzynierji r. 1829. Corazzi Antoni profesor architekt
Lycium 1826 Zygmunt Vogel prof. ryf. a r. 1827 Kokular Alexander

w Komisji Lianow 1829 Malinowski Jakob prof. ryfunkow architektom.
W instytucie wychowania ptei zinjkiej 1826 Zuffi Teodor prof. rysun-
kow a r. 1829 Richter Jozef

Pała budownicza rządowa. 1827.

209

metzel Ludwik konfyliar rządowy 1829.

Gróse Alexander i Corazzi Antoni budownicowie jenerałni
Markoni Henryk budowniczy i Czakij Amiet adjunkt
budownictwa.

Menica. medaliery Maynest Gotfried i Hoekner Ferdynand.

Cywilni

Architekci: Gallé Karol, Dollinger Karol, Krow-
nisnicki Alfons, Schuch Adolf Franc. Schütz Adolf,
Sofitowski Jan, Witkowski Bonifaj.

Litografie 1826 Borzyna A., Brun Jozef, Klukowski
Franciszek, Knufman Daniel A. 1829 A. Braun i Komp.
Bran ku polsk., Komiszya rząd. Oficer, Kozminski profeso-
r, Szafner Gregon, Vivier Teodor.

Malarze portretów i olejnych obrazów 1827

Dereżarsz Stanisł., Gładki Jan (1827), Łukaszewicz Jozef, Mispewicz
Antoni, Łafykiewicz Jozef, Walery Franciszek, Romanowski
Piotr (= 1829)

Malarze Lokojowi

Alozzym Jozef, Bolesinski Franciszek, Boranka Franciszek, Bronikowski
Jakob, Porzekowski Stanisł. Doremann Wilhelm, Garsiorowski Antoni, Ja-
strzebski, Karpiński Eliaz, Kieński Wojciech, Krauzinski Franciszek,
Kleczowski, Krufzewski Jan, Kullini Franciszek, Kullini Karol,
Lemaniski Jan, Matufewski Fryderyk, Micheli Jan, Müller Alexander, Niem-
cewicz Stanisł., Nowakowski Michal, Nowicki Michal, Piejinski Wojciech,
Prochenkiewicz Stanisł. Prochenkiewicz Ignacy, Szatawski Stanisł. Szy-
mański Naworyn, Szanowski Antoni, Szypielkowski Mar., Wojnicki Ma-
rym.

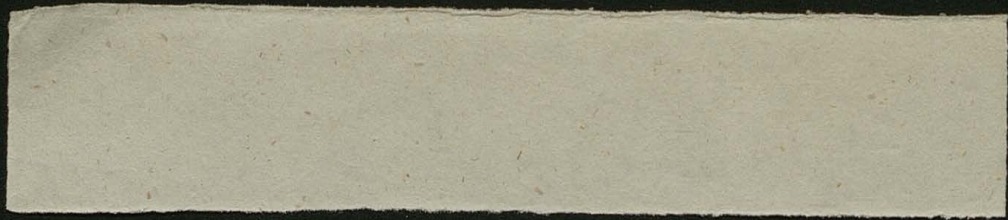
Złocery z drewna: Finkenstejn Izrael, Lindenzyweig Baruch, Mäntzel
Jozef, Sturmer Jean, Wąsowicz Walenty.

Sztukatory 1826 Rauch Gottlieb, Ryw Jozef, Wieni Mikota,

Sztukary: digber Ferdynand (1829) Ptachecki Antoni 1829, Diétrych
Fryderyk.

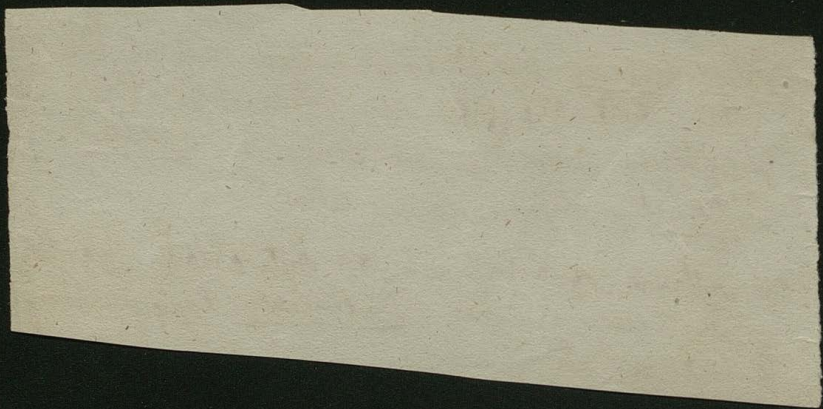
Urmowski Klemens Sędzia Apellacyjny D^r ob. praw, Profesor uni-
wersytetu warszawskiego + 1827 d. 4 października roku 1816
wyd. at. tłumaczenie Hylpona Wielanda.

247

248
Gołoniński Andrzej Magister budownictwa i miernictwa
został r. 1827 1828 w uniwersytecie Warszawskim
profesorem perspektywy malarskiej a Wacław
Pitrschel profesorem budownictwa.

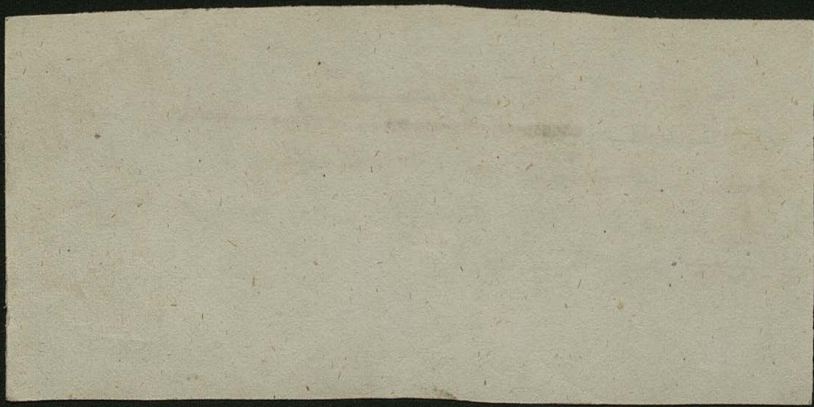
Na wystawie poznańskiej z r. 1841 były obrazy: Wan'ko-
wicze Starzec i Lipiński i Dudkiewicz Kopie Membran-
towskie i portrety.

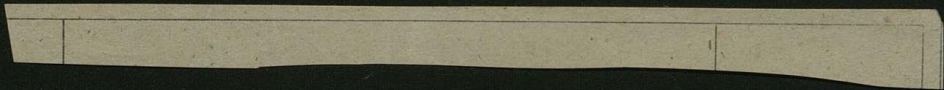
249

W uniwersytecie warszawskiej 1828 uczył Wacław Pitschel
budownictwa - ~~Peter Odanki Antoni Brodowski Pa:~~
~~Carstna - Paweł Malin'ki rzeźbiarstwa - J. E. Kretchlow~~
rytownictwa - Andrzej Golon'ki Teoryja ryfankow według
zapisow perspektywy i optyki.

~~325~~

Vogel: Lenartowicz profesor rytmikon - liceum ²⁵⁰ warszawskim 1812.
615

Uniwersytet wileński

257 330

Profesor architektury i rysunku A. Kipielewski r. $\frac{1777}{1778}$

" architektury Knacfus r. 1778

" " Michal Szulc r. $\frac{1802}{1803}$

" skulptury Andrej Le Brun $\frac{1804}{1805}$

" " Kazimierz Jelski $\frac{1815}{1816}$

" rysunków i malarstwa Franciszek Imuglewicz $\frac{1802}{1803}$

" " rysunków Jan Rustem $\frac{1805}{1806}$

" sztycharstwa: Zygor Weis $\frac{1804}{1805}$

" " Józef Saunders $\frac{1812}{1813}$

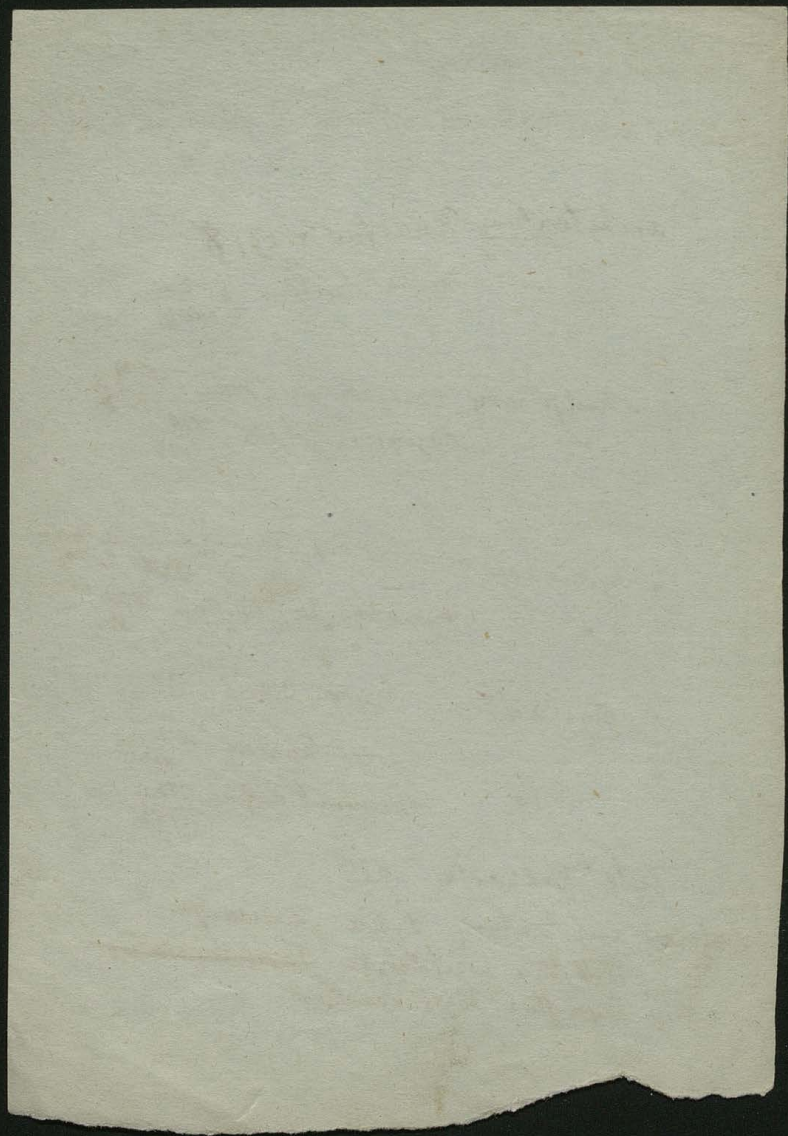
" " Bogumit Kisting $\frac{1830}{1831}$

Uniwersytet Krakowski 1829

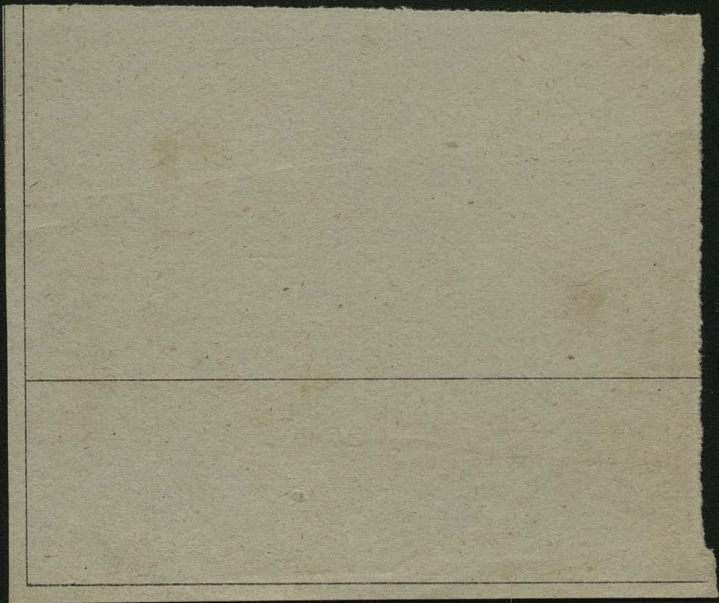
Profesor architektury Felix Redwan'ski

" malarstwa Józef Pefzke i ~~Józef Brudnicki~~

" snycerstwa Józef Szmelcer

Uniwersytet wileński R. 1798 zaczął w nim dawać naukę
 malarstwa i rycin ków jako profesor Franzisk Smuglewicz
 wraz z adyunktem swym Dufftem radzą dworu, użnis-
 wie uzyli się ze Stychow który potem został profesorem po śmierci
Smuglewicza. R. 1812 zaprowadzono tamże ryzowanie i rycin ków
 i gipsów (te darował kurator Dże Adam Czatoryski) r. 1819 zaczął to
 ucząc malarstwa a kolorami R. 1810 zaprowadzono lekcye teoryj
 i sztuk pisanych pod Saundersem radzą dworu Anglikiem.
 R. 1803 prof. Lebrun zaczął dawać rzeźbiarstwo nim
 (bo już 1810 nie żył) dawał rzeźbiarstwo Kazimierz Jelski
 Akademia wileńska wydała malarzy: Bilkiwicza,
~~Baranowskiego użnisia Smuglewicza~~; Damela, Jeruzylski =
cia; w rytownictwie Kieolinga

Szkola rytmowicza w Wilnie Przy uniwersytecie od 1802-1832 istniała Katedra rytmowicza. Pierwszym nauczycielem był Józef Saunders ur. 1773 w Londynie + 1830 we Włoszech. R. 1803 sprowadzono z Włoch do odbijania rytmów profesora Roman Giovanni di Dieve Tessino nel Tivolo; r. 1816 był uczniem tej szkoły Michał Podoliński, który wykonał z Lanfranco „Smerci Abba” odbity w Petersburgu r. 1812. Michał Podoliński był uczniem Akademii sztuk pięknych w Petersburgu przez lat 6 w oddziale malarstwa historycznego i rysunków, otrzymał 2 srebrne medale i patent akademicki r. 1808, ztytułowad z Saundersem kilka obrazów z Eremitarzu. R. 1810 przybył z prof. Saundersem do Wilna i był r. 1815 profesorem rysunków przy gimnazjum wileńskim, po prof. Saundersie objął kierownictwo szkoły Sztuki i miał uczniów: Kuzlinga, Chrzozonowicza. R. 1814 Podoliński wykonał dwa portrety Sawińskiego cywilnego gubernatora wileńskiego generała Kukowskiego i Herbersteina D. S. i Prof. Uniw. wileń. Uczniami szkoły rysunków i Sztuki byli także: Kalasz, Jan, Rosinski J., Szlezynskier D. S. i Majewski J., Wazyński Józef, Kanuty Rusiecki (wyjechał 1815 do Petersburga, był profesorem rysunków w instytucie Szelebeckim w Wilnie), Jan Trojanowicz (wyjechał 1815 do Petersburga). — Wincenty Stawicki uczeń tejże szkoły Sztuk pięknych kłopotat się pod Auspiciem i Saundersem Sztukownat Komis z Sztuk Willega, Wiczyka do Egiptu” otrzymał stopień kandydata r. 1817 wyjechał kłopotem uniwersyteckim do Petersburga dla kłopotacenia się w Sztukach i odbijaniu — Kisting Gottlieb z Berlina uczył Sztuk

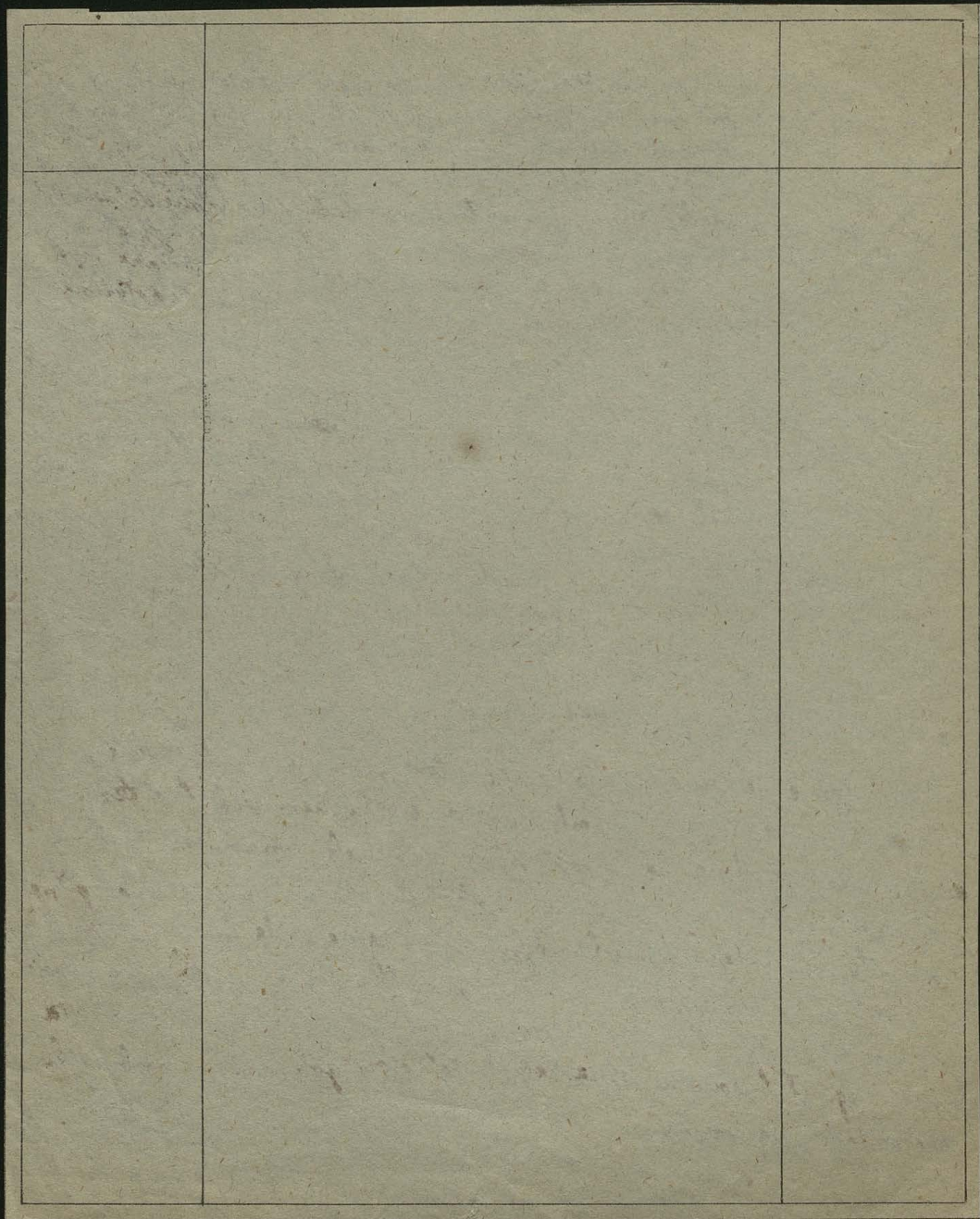
retuk piśm. w Wilnie w rytownictwie; rytuował Phrys-
tusa (z Guido Reni), portret Ruffema, swoją historię.
Tadeusz Mezutowicz utrzymujący pensję rytuował
portret malarza Pefne (podług rzymskiego) i Alfabet
dla wzorów do pisania. — Gabin'ski Ignacy 14 letni uczeń
Saundersa, skomponował pismo oryginalne jako uczeń.
— Skowronski rytuował pismo, Kaligraf — Mackiewicz
rytuował pismo, Kaligraf. — Jan Jatejko rytuował.
Jan Szotmo rytuował. — Jan Chrozonowicz rytu-
ował otrzymał nagrodę — Pielkiewicz malarz kłótał
się później w Arynie. — dehman rytuował prawa
drony przez prof. Bojarska, rytuował anatomię
zobowiązuje ^{był w Wilnie} synem Schleringera z Pragi. — Maię
Przybycki 1802 w seminarjum nauqueelstein — Wincenty
Smakowski malarz, Karol Adolf ^{malarz} von Guderley,
Kuta Kowski, Józef Głowacki ^{malarz} uczniowie rytu-
owali piśm. 1817. (Sprawozdanie z posiedzen
Komisji historyi rytuacji 1894, Tom V. Zes. II.)

Liczne monety należą do zbrytków sztuki niemieckiej epoki (w noie o zbiorach) są
 Silesing, Kielijński, Raczyński) widac w nich smak który się wyłożył jak straszna pot.
 nowa masa na grobowcach obalonych i pomnikach kleszczowej pogodnej starożytności -
 który się rozlał po całym świecie dotyc' podobnie dzieła zagraniczne podobnych rzeczy a
 zobaczmy uderzając toż samość ujrzymy tam najże kęby sławian/nie delury, Orty
 polskie na pomnikach francuskich, i. t. p. - Krolowie w katedrze wykuci lapis -
 gotycki styl obrymy straszny ciemny z kamienia wysoki jak niezbadana myśl
 niesięcis pod obłoki świecący ziołami jak obrymy owe która wykotyłana w
 ciemnościach ston potocznych fantazyja zrodzita - styl bizantyjski okrągły
 pełen cudu pogodnego i błasku jak zwelote i uroczę niebo wydate go na świat
 byna fantazyja która brata swa świećności od złotych pól promieni uroczego nieba
 wschodu, widac wszę dzie w budowie owe gorącości, jasności kopuła męstawia falepienie
 łagodne niebo okrągłe gdy północne zakłócazone przedstawia dzień walący
 z głuchą i przynijacą ciemnością nędyż rang noty która jeż nie pary i dymy bryżwa.
 a partami ale obrymy nierukawe i karty, gotowory obrymy zaledniejs.

medale należą do Epoki Włoskiej (cf Raczyński)

Michelange Słodz sławny rzeźbiarz r. 1735 w Rzymie (jaki kraj?)

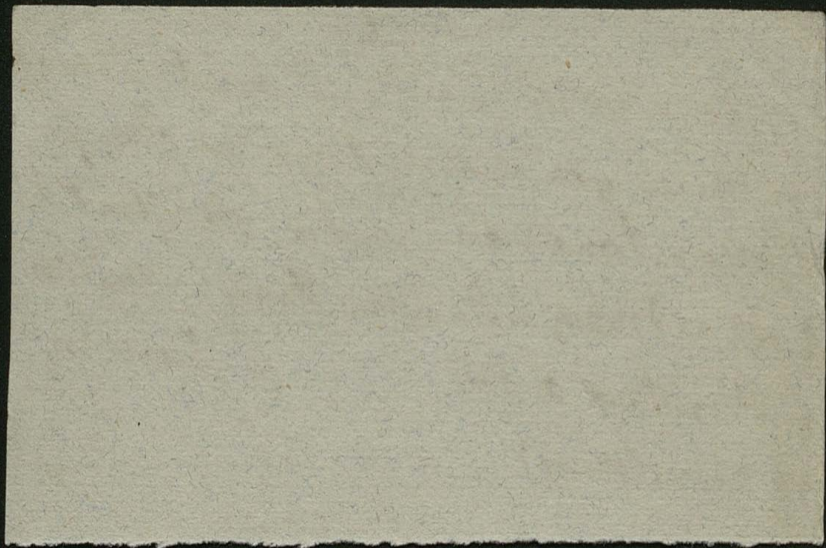
naga reformacyja Kofuota katolickiego która znaćnie zdarta słate poezji
 religijnej (nie pozostawiają sztukach) również jak w Niemczech tak też: unaj
 dziesiąt nieo zęubnie na wzrost sztuk piśknych różnawości bydzili
 obrazow. Wojciecha Konfer dyka Protestantka w mych notatach gdzie
 mawi o tego swiętego pamięta (chach bydzac) zważaniem dla sztuk piśknych
 w Włoszech gdzie zapore maona i granie jemu sławit surowy strażym napaz
 i kłeta byty by sztuki piękne powtornie runęły. W Niemczech z protestan-
 tyzmem zginęło budowanie wspaniałych Kofuotow gotyckich i rzeźbiarstwo
 które tak wygurowato. —

Ryiny medalow polskich do dzietci Bentkowskie:
go Felixa: Spis medalow polskich lub z dziejami
Krainy polskiej i tyczonych. Warszawa 1830. 8°
Odbitki z 442 plyt z medalami rytowanymi r. 1822-1828
kosztem Henryka Krzycia Lubomirskiego, przez A. Ph.
Schmid, A. Geiger i Rozalię hr. Dziewuską do dzietci
Albertrandego Jana: Historia polska ostatnich trzech
wiekow medalami zaswiadczona i objaśniona, które
miało wydać Towarzystwo przyjańców nauk w Warsza-
wie. - R. 1830 Felix Bentkowski odbił z 445 plyt
30 exemplarzy, których exemplarz po 50 złp. sprzedawał.
R. 1832 płyty owe zabrano z Warszawy i przewieziono
do Petersburga gdzie się obecnie w Gabinetie cesarskiej
Akademii Sztuk znajduje. R. 1872 odbił Prozorowski
na 135 tablicach in 4to w 50 exemplarzach 453 medali
tego zbioru pod tytułem: Kolekcija chrześcijańskich
w Imperatorskiej Akademii Sztuk grawiur
na miedzi i rzeźby na desce z obrazem medalej
istorycznych sobytij i herbów. Petersburg 1872. 8°
str. 124. Zbiór ten obejmuje: 1) Tablic 6 monet Piastow-
skich (do artykułu Potockiego 39. Odenach polskich w
Rozn. Tow. nauk. warsz 1821 str. 253.) 2) 453 medali
do dzietci Albertrandego. 3) 34 ryty do Spiewów křiřte-
rycznych Niemcewicz. 4) 229 herbów polskich przygo-
wionych do herbarza. (Wydanie Bentkowskiego jest w Bibl
Uniwers. Krak. Flujt pol. in 4to no. 3114.)

[Faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page]

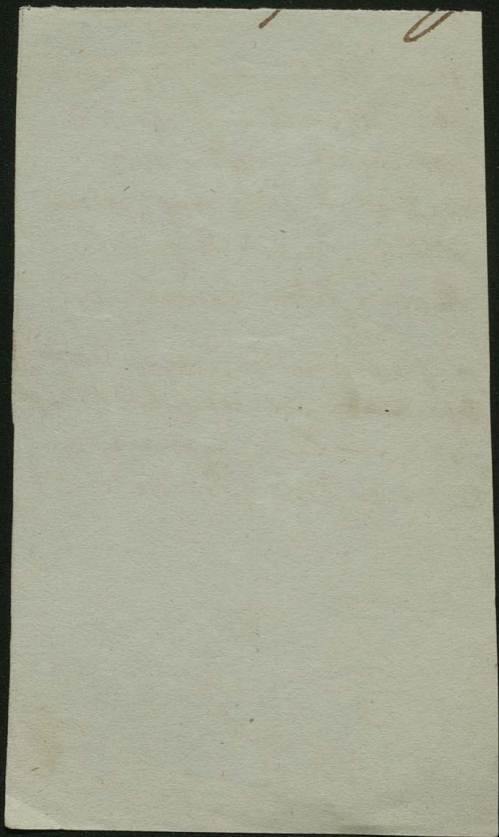
256
najstarszy polski: pieniądz jest dukat Władysław
wa Warneńczyka na jednej stronie ma obraz fi-
dzącego na tronie króla z napisem: Władysław d. i.
g. rex, na drugiej: S. Stanisław stojący z napisem
S. Stanisław o. Lole. (w zbiorze Erzy-
ma Niedzielskiego)

257 728

Mamy medale z czasów Kazimierza
Jagellończyka gdzie zgrabnie
jego popiersie (około r. 1447)
oraz Elżbiety jego żony królowej
polskiej medale te opisał
Hrada i Salom. Neugebauer

W Księdze obrzędów Erazma Ciotka
bisk. ~~Krak.~~ ptockiego (w bibl. Putawsk.)
niektóre miniatury wyobrażające
koronację króla Aleksandra

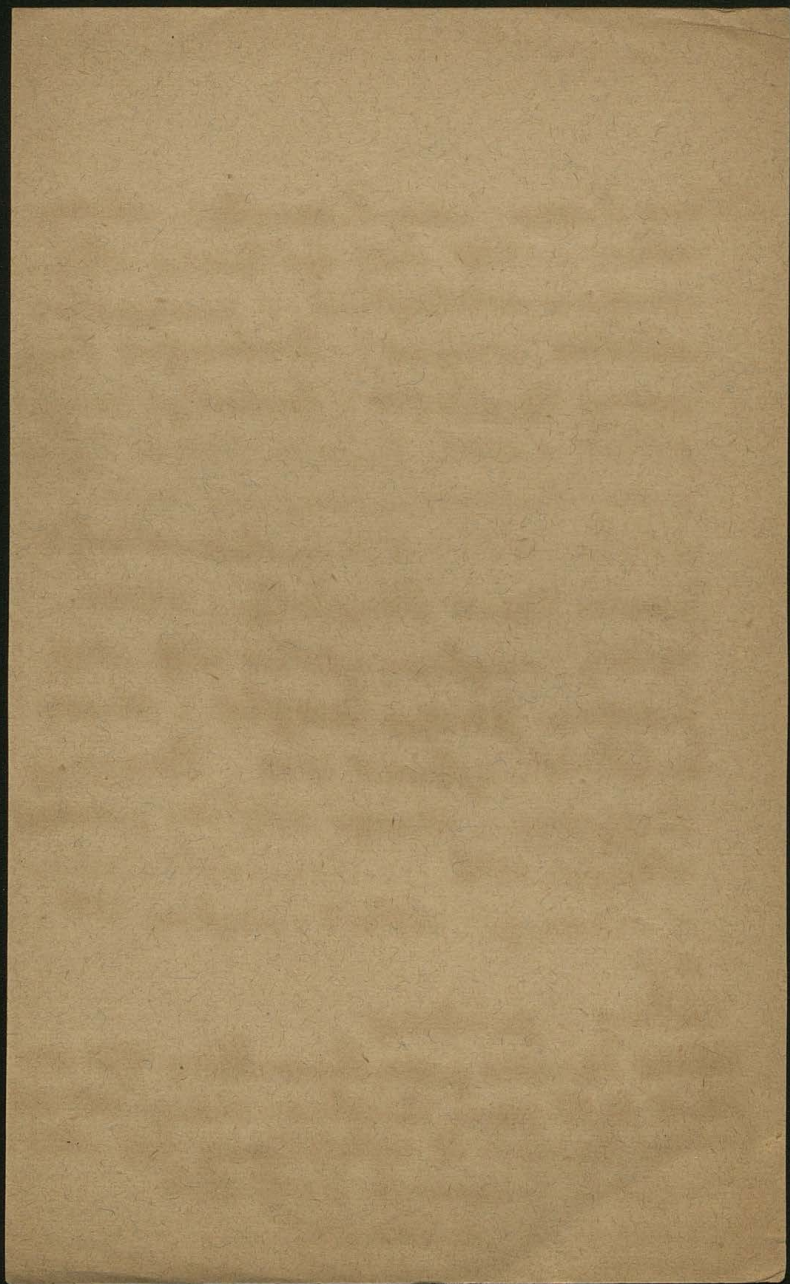

Vittorio Pisano (zwany Lisanello) z Werony
malarz r. 1380-1456 był twórcą stylu
nowego w medalierstwie i numizmatyce
(*medailles ioniques*). Ambrogio Foppa
zwany Caradosso z Lombardyi medyer
złotnik r. 1500, Giovan Maria Tosca
zwany Padovano rzeźbiarz medalier
w Polsce 1532-1573 (naśladował antyki)

Giovan Maria Pomedello z Werony
malarz, rzeźbiarz złotnik 1519-1529,
Giovanni Jacopo Caraglio z Werony
architekt i rytownik 1540 - Domenico
Veneziano z Wenecyi rzeźbiarz pracował
w Polsce 1548. - Benvenuto Cellini
z Florencyi złotnik i rzeźbiarz 1500-
1571

Złotnicy i jubilerzy.

Andrea Briosco zwany Dicio z Padwy 1470-1532
Valerio Belli zwany Vincentino z Wianuy 1468-1546
Giovanni Bernardi de Castelflorenese 1496-1553
Francesco di Girolamo da Prato 1535
Domenico di Lolo de Vetri 1537

Caraglio Jakub pr ow 1530

medale i zezby Zygm I. Bonny
i Zygmunt a Aug.

Jean Marie Padovani

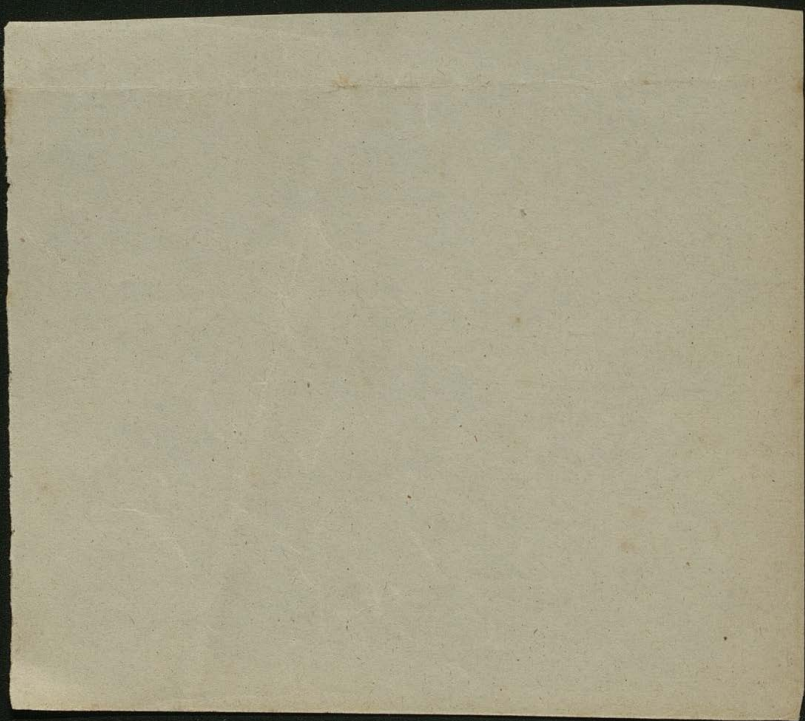
mniej wytworze medale

Dominik Clompagnoli

uzen Syayana medal

medal Zygm. Aug. 1558

medalierzy

Discursus pro reformanda re mo-
netaria Anno 1545. (po polsku)
str. 241-260 -

- i -

Modus reformandae rei monetariae
(r. 1545) (po polsku)
str. 260-269

10 (Niemcewicz): Zbiór pamiatkowi
historycznych o dawnej Polsce.
Tom VI. Lwów 1833. 800

156/1a
Gabriel Schumann

Cons. Camer. Scholer

Cjedan. natus 1895

d. 19 Jan denatus 1854

d. 18 Mar.

L. de Necker pin 3. Faluk
40. Okt.

Dobler Sebastian mincarz w Gdańsku robotnikowy medal na
odziej Smoleńska za Wład. II na obu stronach Król z
konin od biera hołdy od nieprzyjaciół (r. 1633)

Rogge Gerhard medal pomieszczenia Wład. II na drugiej stronie widok
Gdańska. 1644 2) popiersie Jana Kazim. na drugiej widok Gdańska
1654.

Sauger J. f. na jednej stronie Ludwik XIV na drugiej
geniusz prowadzi Łotaka na koniu 1645 (na zaśl
bani Marii Gonzagi Wład. II)

Höhn Johan na jednej stronie popiersie Jana Kazimierza na
drugiej Marii Ludwiki 2) widok Gdańska na
drugiej geniusz trzyma 2 herby i 2 sery 1653.

3) herb Pruski i orzeł polski na drugiej napis
1654 na 3 jubilat fuzji przyłączenia Prus do Polki.

4) Popiersie Jana Kazimierza na drugiej popiersie
frédburgy 5) taki podobny mniemają 6) Jan
Kazimierz na drugiej Toruń 1658 (na zdobycie
Torunia) 7) widok Gdańska na drugiej wstęgi wstęgi
(na pokój oliwski) 8) na koronacji Michata po
piers na drugiej jabłko i korona. 9) Król Michat
pop. na drugiej widok Gdańska 10) na zaślubienie

Króla Michata popiersie na drugiej 2 wstęgi popiersie
i cesarski 11) Król Michat na drugiej wstęgi z napisem
sem 12) na zwycięstwo Jana III pod Chocimem 1673 popiersie
Jana III i widok Chocimia 13) dla Jana III 1684.

Schmelzinger Jan medal dla Jana III po obla
odfiejy Wiednia

Neuhard Joh. medal na ofiejy Wiednia 1683.

Hohn Joh. na ofiejy Wiednia 2/3 pop. Andrzeja Tria.
biskiego bisk. Krak. 1/2 pop. Stawellinpa.

Loreto medal s popieshem Maryi Kazimierz
Kardynała d' Arquier

Boratin Tito Livio, od r. 1658 dzierżawcą mennicy Kró-
 lewskiej. R. 1659 na sejmie otrzymał polecenie wybijania drob-
 nych miedzianych szelągów Boratynkami zwanych za 2 milio-
 ny złp. (jeden dla Korony, drugi dla Litwy); Komisya Lurowska r.
 1663 powierzyła mu wybijanie drugiej serji tychże szelągów
 za 5 $\frac{1}{4}$ milionów złotych. Sztę przymusowym biegiem po 3 na
 grosz chociaż ledwie $\frac{1}{3}$ dawnych były warte. Pito uł 150 sztuk
 srebrny, a 300 2 funta miedzi - aż do r. 1667 - R. 1663 wyjednał
 sobie Andrzej Tymff (Timp) arendarz mennicy Koronnej iż mu
 pozwolono bić monety srebrną pod tę próbę. Boratini wydał:
 Informacya o mennicy szelągowej. 1664. fol. Kart 16. Złist
 pol. Nr 4127.

J. de Gode, Joann
Gallewin, JH. Jo
Kones tictorum JH.
Daernard, Joann.
Stralwin, - comp
cum stemmate Joann
abbatis gradvenoris

Medaliery saskiej Kłórzy w Dreźnie
i dla Polski za Augusta II robili.

Jan Wawrzyniec Holland w Dreźnie
1698 - 1711.

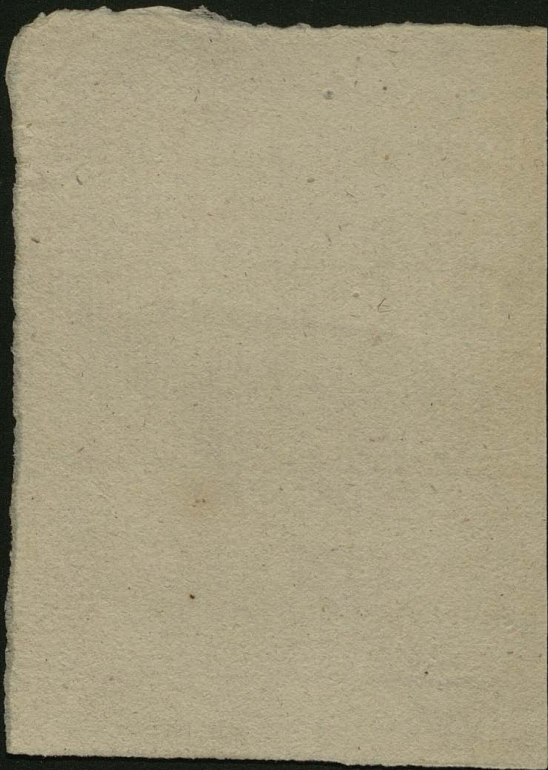
Christian Wermuth ur. w Altenburgu
wychowany w Dreźnie 1688, 1703

Höckner Jan Wilh w Dreźnie 1702 -
1726

Großkourst Henryk Piotr w Dreźnie
1694 - 1734 pisarka

Jan Jerzy Schomburg 1716 + 1745.

Werner Piotr Paweł w Gdańsku 1733

Ludomilla Polonia Diviua Lotharingiae
et Marchionisa. — J. Magnij del.
C. Faucij sc.

Biust kobiety w profilu z dyademem ozdobionym
perłami na włosach, z zastawą (podwika) 2
tytu głowy — oval. w medalionie i w ramkach
pod spodem biustu herb: Orzeł polski. (T. I ^{pag.} 63.)
(Ludomilla córka Mieczysława Książki Polskiego
żasl. około r. 1166 Książki Fryderykowi I
(Ferry I) zwanemu de Bitrich. Umarta 1223)

Strona główna: Fredericus. I. de Bitrich D.G.
Dux Lotharingiae et Marchio

Biust męzyczny patrzącego w ~~lewo~~ prawo w
profilu — na dole herb Lotaryngii (T. I ^{pag.} 61)
(ten Ferdynand I panował 1205 + 1207.)

Medale lotaryngiackie Karat robić w Florencji Leo:
polski Książki Lotaryngi przez nadwornego medaliera
Ferdinand de Saint Urbain ^{nial. ryma} — Medale te ^{jezna} z ~~francuzki~~
Strony miały biust Leciã z napisem, na odwrócie biust
swoj ego. (Leopold I Książki Lotaryngi + 1229 pochowany
w Nancy) — Karola V i Eleonory król. polski.)

Suite des portraits des Ducs et Duchesses
de la maison royale de Lorraine, dessinés et
gravés d'après les médailles de St Urbain par les plus
habiles maîtres de Florence. Avec la Dissertation Histori-
que et chronologique de Dom Augustin Calmet. Florence
chez François Broicke 1762. fol. Premiere Partie.

Seconde Partie 1763.

(no. ⁵⁹ 67 cypli pag. 67)

Carolus. V. D. G. Dux Lot. March. D. C. B. G.

(Marchio Dux Calabriae, Barri, Geldriae:)

biust w profilu w prawo zwrocony z wieńcem laurowym we wstążach.

Karol V. syn Mikotaja Franciszka i Klaudyi Lotaryngkiej panował 1676 był jako jenerał austriacki przy odzyskaniu Wiednia + 1690 w Wels

no. 68 cypli pag. 61

Eleon. Mar. Austriaca. Regina Polon.
Dziwoża Lot. C. B. G.

biust w lewo zwrocony w profilu w symfonii; sukni z dyademem perłowym na głowie oval.

J. Trabaleski del. C. Faucij sc

Córka Ferdynanda III cesarza i Eleonory

Mentrawskiej wdowa po Mikale

pożyła za Karola V. 1678 + 1692 w

Wiedniu pochowana w grobach cesarskich

portrety Karola i Eleonory

opisał Mahuet Comte de Lupovert
sekretarz Cesarstwa.

Eleon. Mar. Austriaca Regina
Polon. Divissa Lot. C. B. G.

biust medalionowy in fol. oval
w ramkach z herbem Austriji

J. Traballese del. C. Faucij sc.

Wdzięki: Suite des portraits des
Ducs et Duchesses de la maison
royale de Lorraine dessinés
et gravés d'après les medailles
de St Urbain par les plus habiles
maîtres de Florence, Avec la
Dissertation historique et chrono-
logique de Don Augustin Calmet.
Florence 1763, chez François Mouille.
fol. D (Seconde Partie n. 61.

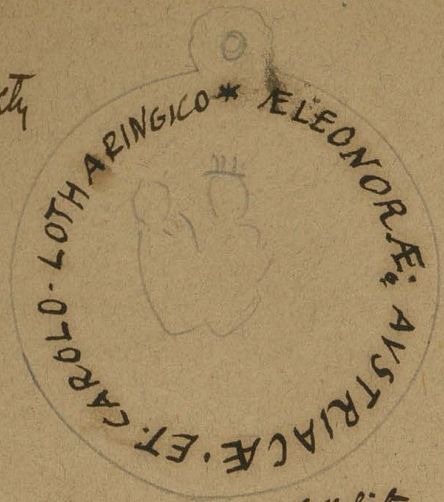
Eleonora Maria Austriayska ciska Fer-
dynanda III cesarza, wdowa po Karolu Mi-
chale Wsionowickim r. 1678 posyta za Karola
V Ksiazia Lotaryngji. Umarta 1697 w Wiedniu
(rodzaj portretu w zbiorze p. Dahnmet Comte
de Lupcourt

Leonold I (syn Karola V i Eleonory Austr. Królowej
 polsk.) odzyskawszy po pokoju ryswickim
 Lotaryngię, kazał w Florencji wybić przez
 medal historyczny Lotaryngi.

Francois I król Lotaryngi cesarz niemiecki
 najkroć Teresę r. 1763 wydał sztuk
 i kompletował medale oraz tekst napisany
 przez uczonego Augustina Calmet benedyk-
 tyna.

Odlany nie cyzelowany.

wypru kły
dobrze

biuśt
me zierany en face
w peruce - lewoboczny
wieniec koronny z fal.
banami, order 2 lot. ruma

biuśt Kobiety
w otynku Kędziorku
z tyłkami w łosy
w koronie Krol.

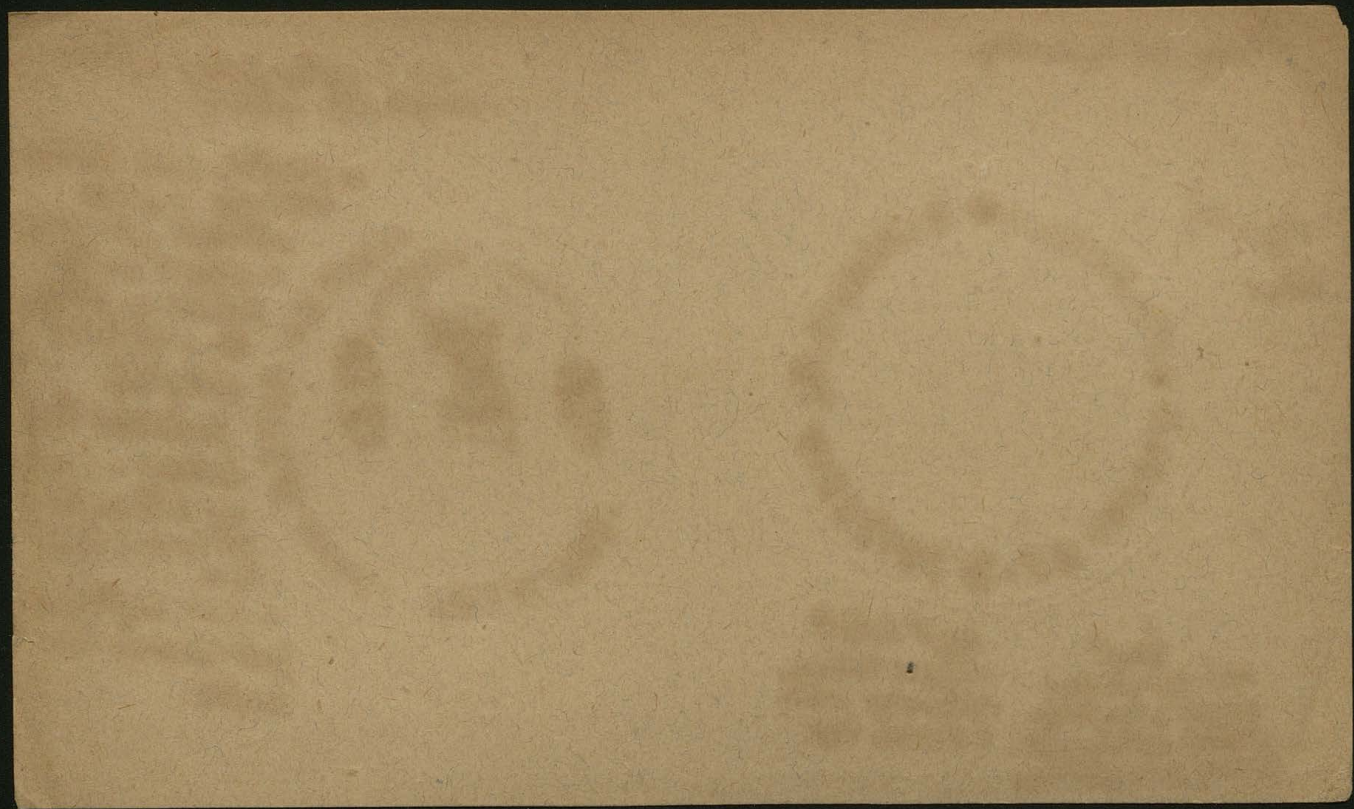
266

w górze postać jakas wylewa
z naczyńia kły z tyłkami

w środku pod Koroną
niekora z serca
Korona pod niemi
z głowki męska.
Kobieta na ostry
Kra z Kłytatue
piedestalu
po bokach tarczy
herbowe - z praw.
wej lotaryński
pod Koroną Kłyt
z lewej austriacki
pod Koroną Kro
lewo.

109

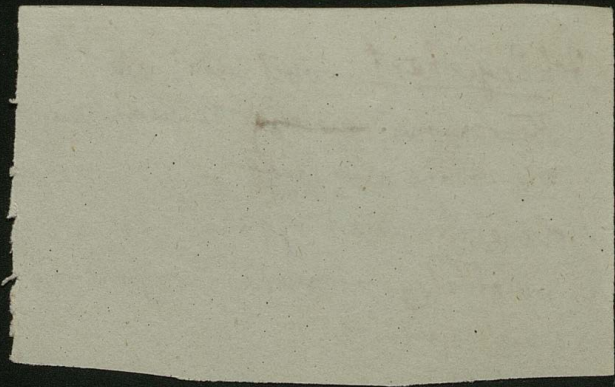

Joh Engelhart. robot medat dla

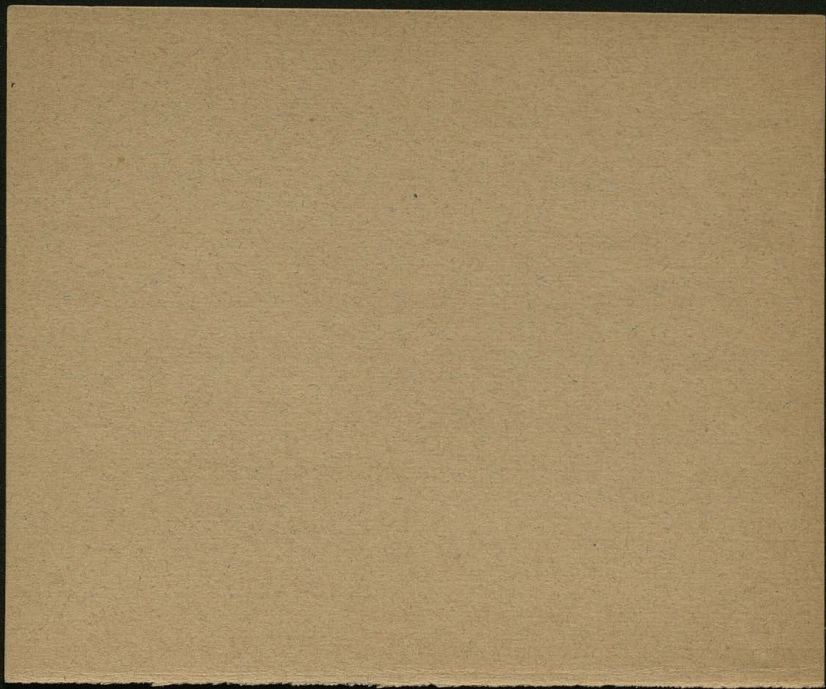
Heronima ~~Kewiczaj~~ Kewieczynińskiego
miehranina wileńskiego

Folzhaefer umar 1792.

J. G. Holtzhey medalier w Norymbendze
miejskajacy inny.

Reichel Jakob, rzeczywisty radca
stanu, Dyrektor Sekcji technicznej Banku
Petersburskiego, ur. 1374 w Warszawie
z ojca sławnego medaliera mennicy warsz.
+ 9 Listopada 1856 w Brukseli mając 77
lat. Posiadał zbiór numizmatyczny z figur
45,000 złotych, którego wydał katalog.

Stiller medalier w Dreźnie robił stemple do trojanów
 bitych 1765: 1766 za Stanisława Augusta.

Wrotykoser rzeźbiarz londyński robił stemple do talara Sta-
 nisława Augusta 1765: 1766

Holzhaeuser Jan Filip ^{+ 17 sierpnia 1792 w Wapenne} robił stemple do talara Stan-
 isława Augusta 1766.

Leupold rzeźbiarz drezdeński robił stemple do

1 dukatów Stanisława Augusta 1765.

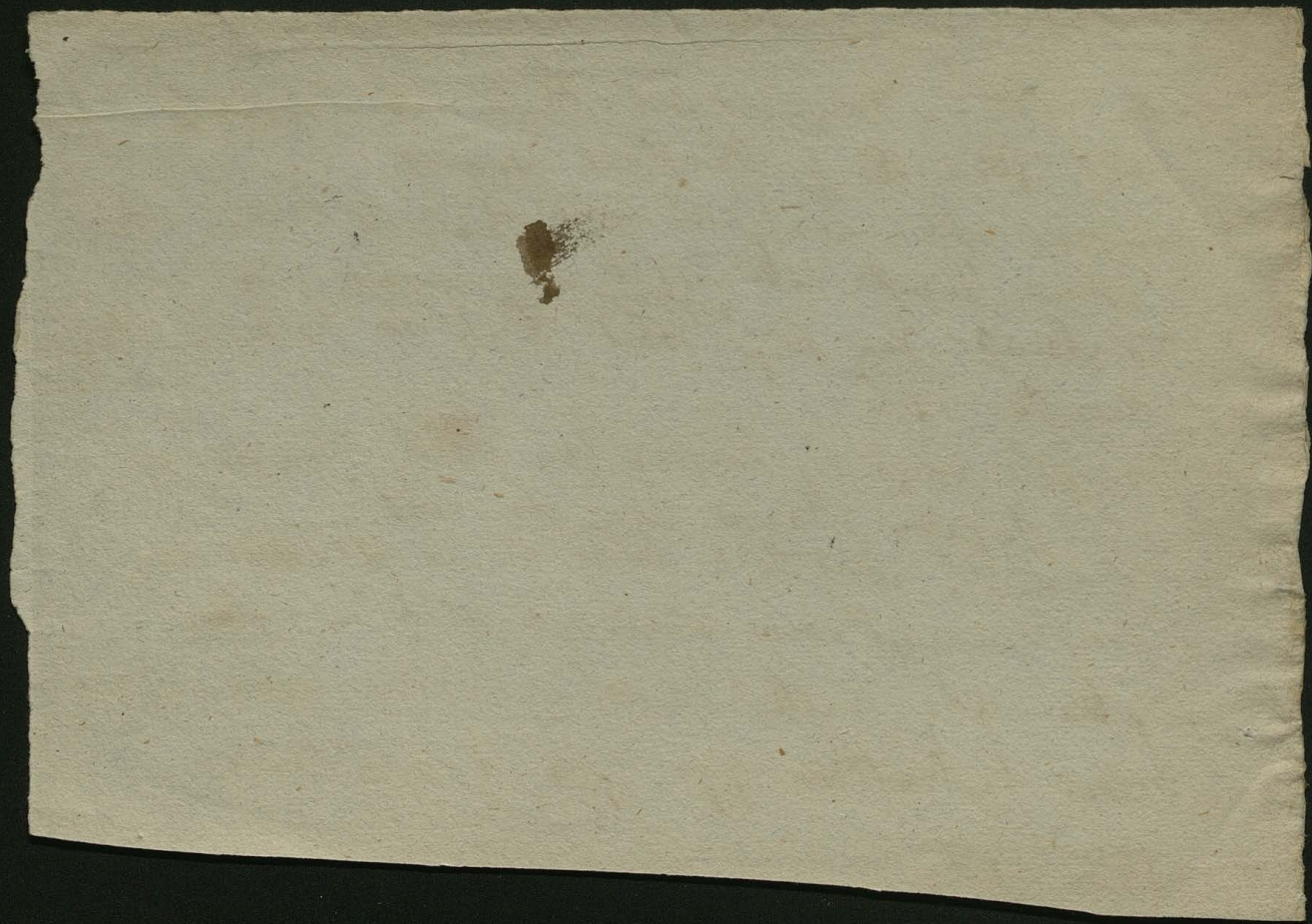
Józef Berchel robił stemple do medali za Stanisława Aug

oraż Minimajstrowie Fryderyk Wilhelm Sylm

1765-1767; Justus Karol Schröder 1768-1772

Antoni Partenstein 1772-1774; Efraim Breann

1774-1792.

pag. 333

des Cinque cento (XVI iorok)

7

270

Caraglio,
Gian Giacomo Caraglio (Caraglio) geb. um 1500 zu Parma,
aufwuchs zu Rom Ritzschmeister, später in den fünfzehn-
und sechszehnten zu Verona. Wurde vom König Sigismund
I von Polen beauftragt und starb, wie behauptet zu werden,
um 1570.

Augusto Castellani: Delle gemme. Notizie raccolte. Firenze
1870

in Gemmeausstellungen wegen nutzlos in der Mineralien
Ergebnisse nach künstlerischen Erwägungen in diesem Sinne
in der Natur wird nun sehr sorgfältig in geologischen
Ergebnisse veröffentlicht.

Jos Daniel Böhm geb 1794 zu Wallendorf Römisch-medailleur

2a Medaille von Piero della Francesca wsknecht Vittorio Pisano
1368-1448, Donatello 1383-1466, - Marco Antonio
Moretti 1495 - Giovanni delle Carniole - Do-
menico Compagni, Ambrosio Foppa zwang Caradofso
2 Laon r. 1500 rytował na dyamentach

Biehler

Bucher Bruno: Geschichte der Kunst des Roms. Nutzt
1875. 8. I Band.

Herr Prediger Balthar in Nordhausen, Herausgeber des
 "Verzeichnisses für Freunde der natürlichen Lebensweise", fügt
 seiner Subscriptions-Einladung in seinem Blatte folgende emp-
 fehlende Worte hinzu:
 "Da wir es hier in dem beutlichen Bearbeiter mit einem
 bewährten Schriftsteller zu thun haben, können wir uns über das
 Unternehmen gewiß nur freuen, und haben alle Ursache, es nach
 Kräften zu unterstützen. Gegenseitig mit mir zugehende Zusätze
 werde ich gern beibringen."

D. Balthar, in Nordhausen.

Druck von Bereske & Schmidt, Berlin, Zimmerstr. 94.

Die geehrten Subscribenten werden ersucht, nachstehenden
 Subscriptions-Schein auszufüllen.

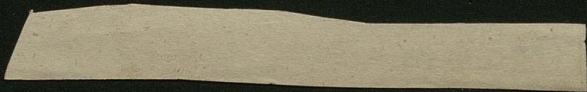
Subscriptions-Schein.

Untergezeichnete bezieht Exemplar der "Thalysia".

Name und Stand.	Ort.	Wohnung, StraÙe u. Haus-Nr.	Anzahl der Exemplare.

Personality o Medalach polfkech T.VI.

279

Jubilery i zlotniy wstopy

272 2

Leone Leoni d'Arezzo 1510 - 1592

Alessandro Cesati detto il Grechetto (z Gyron) 1538-
1559.

Cefare de Bagnolo da Toscana 1550

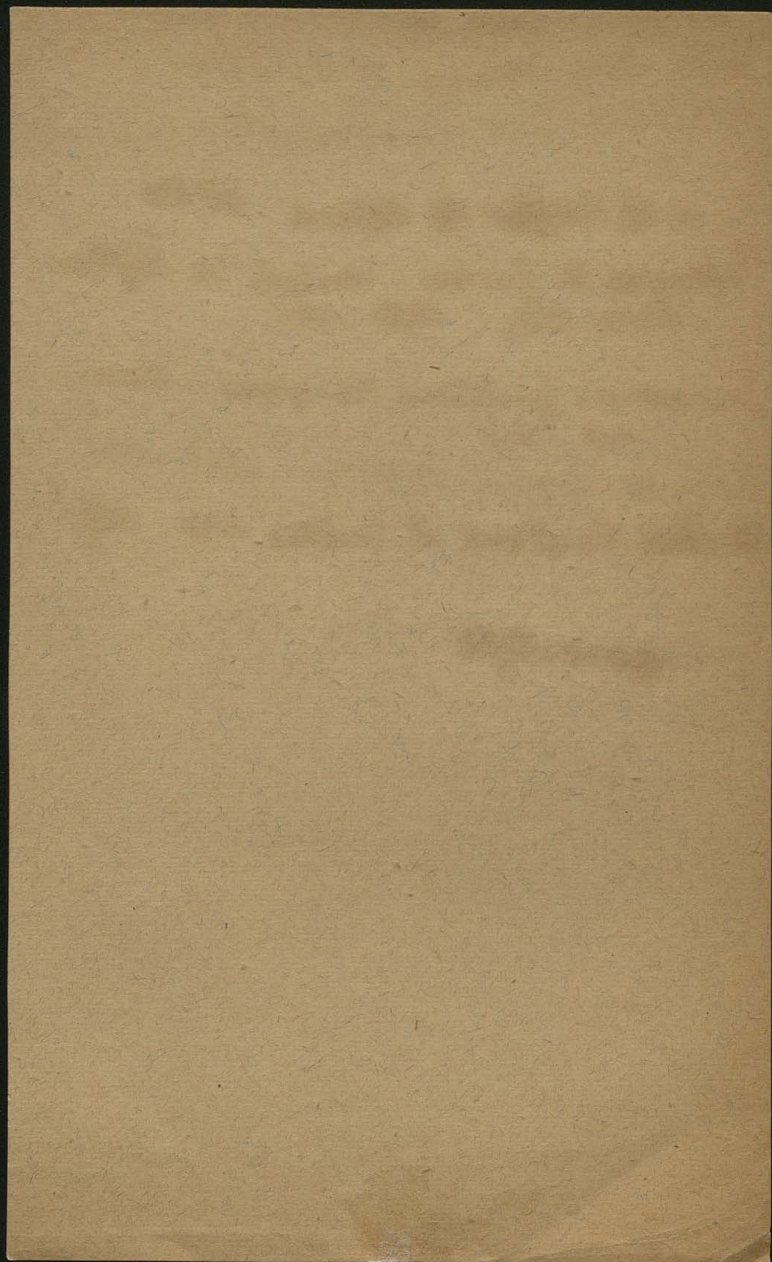
Lattorino di Giovan - Michele de Lattorini
z Lienny Milan 1508 - 1592.

Gianiacomo e Gianfederico Bonzagna z Parmy
1508 - 1571

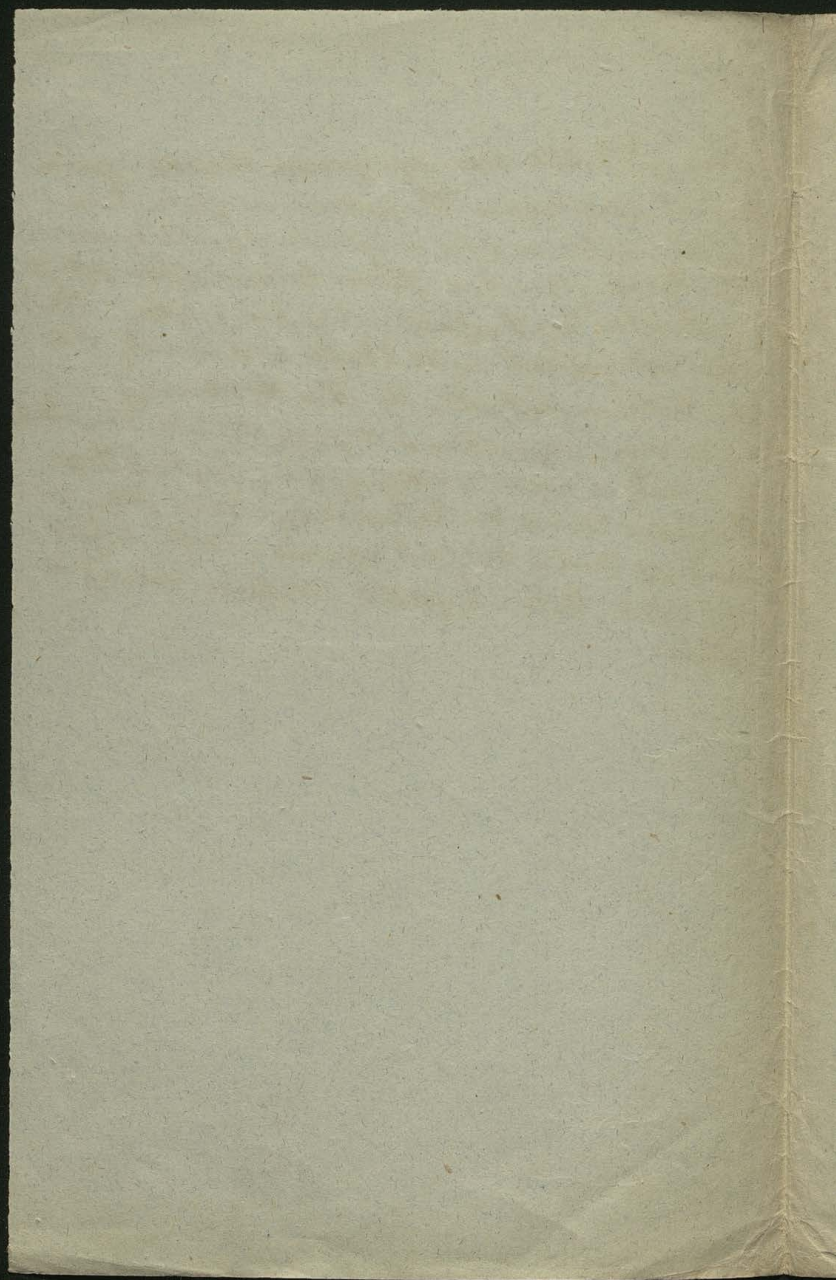
Gianpaolo Poggini z Florenuyi 1518 - 1582.

Ambale Fontana di Milano 1540 - 1587.

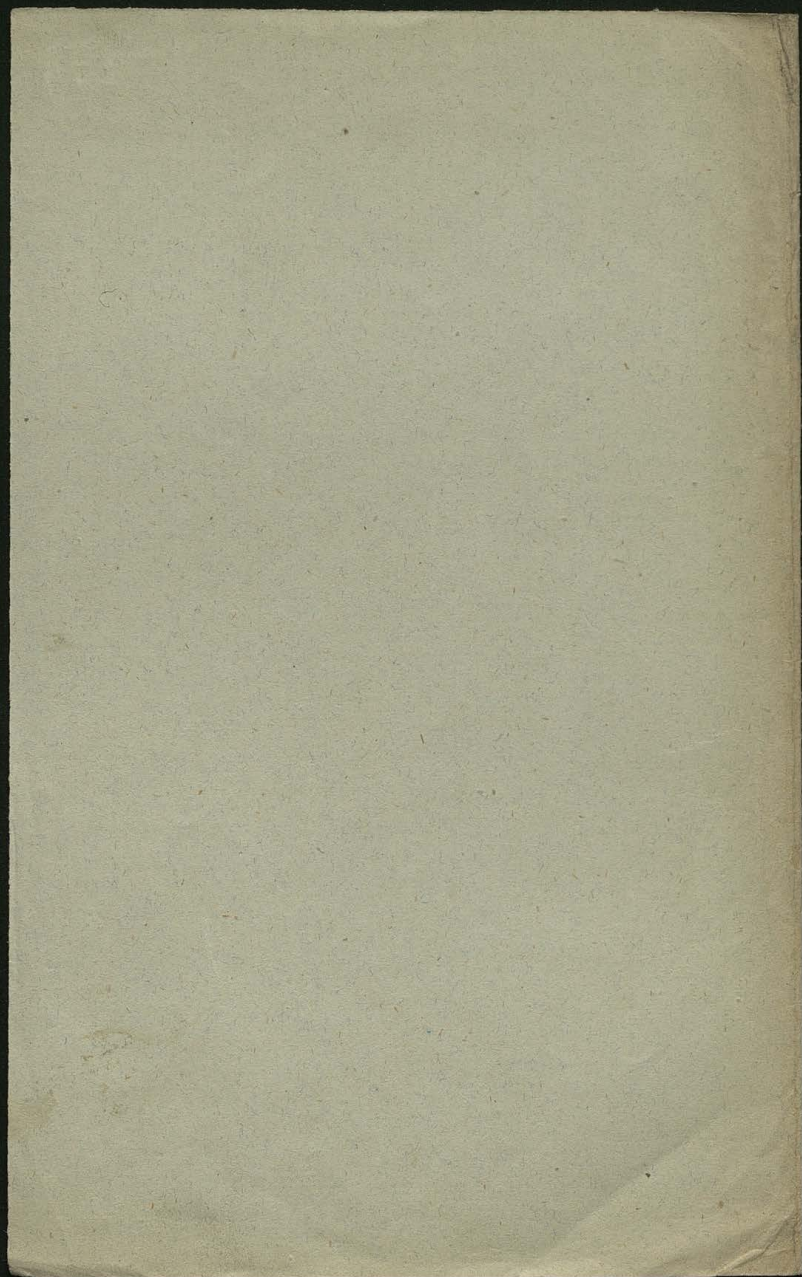
Cinquecentisti

Sztuka jubilerska, oraz wyrzynania kameów i gemm
była u nas rano Zygmunt III zajmował się złotnictwem i,
zwyczaj był rzucić przez siebie na kamieniu popieścia oprawiać
w złoto i takowe z tancuchami złotemi darować osobom zasłużo-
nym. — Stanisław August posiadał piękny zbiór antyków — Stanis-
ław Poniąkowski podskarbi wielki litewski miał niematy zbiór
gemm i kameów, wywiózł potem ten zbiór do Florencji —
piękny medalion z wizerunkiem X. Prymasa Michała Poniąkof-
skiego rzucił na ozyzie w Florencji przez Santarellego
jest w zbiorze Edwarda bar. Raftawieckiego — mieli zbiory an-
tyków książę Michał Radziwiłł wojewoda wileński, hrabia
Michał Walicki, Antoni Gyzewski w Wągrowie, Franciszek
hr. Połocki.

274

1841.

bronzownik sławny,

bronzów

153

275

Józef Fülleborn (użył sławnego Fabrykanta Gregoara w Warszawie

Langenmeier kotlarz warszawski na wystawie r. 1841 wykut z jednej

brutki miedzi gładze popiersie cesarza Mikołaja.

Bracia Adam i August Norblin sławni bronzownicy w Warszawie

Sukhodolski Rajnold Cyłonek cesarskiej petesburskiej akademii Kunstow dygnifyjonowany
kapitan pułku grenadyjerow byłych wojsk polskich otrymat r. 1840. order
S. Anny Trzeciej Klasy.

Bonawentura Dąbrowski malował 1840 obraz reftania ducha S. do Kofjota far-
nego S. Jana w Warszawie. dotegoż Kofjota malował Obraz Trzech Króli
1840 Franciszek Pfanhauser, i 1840 obraz S. Trojcy p. Antonie-
go Kolberga; woltam zdjęcia z Kniżki S. obraz Aleksandra
Kokulara

Ludwigsae

Melchior Bach bombardarius regius 1550 276

Oswaldus Balthner de Norimberga regius tor
mentorum fusor. 1566 : 1567.

663

Grund von

den

bet der

von Stabliner Sit

Wklepach zamkowych w Mefwien

176

277

5 dzieł z r. 1591 1599 i 1600

2 : of Tokie długie z przelicznymi
odlewami : 1) Hydra, Cerber, Cyrc,
Jowy, Winna lat oropl.

№ 66 miecz o głowni płomienistej (flamberge) no klórej środku brojek. Zelec żelazny koźzowy na kabłkach oraz na głowicy przezroczystej wyrzeźbione figurki konnych rycerzy i ozdoby. Bron rąkowej opłuciny drutem mosiężnym (hrab. Mozyński)

67 miecz obójczy regimentarski z głownią prostą wąską ¹⁰³ zelec żelazny ~~opłuciny~~ wysadzany kamieniami. Pochwa jakuzowa sadzona bogato kamieniami i perłową maścią; skowki wystające. Wiek XVII (hrab. Mozyński) (miecz regimentarski)

68 Karabela. Na głowni rok 1549 herb ¹⁰⁴ (Łolski i Sforzów) w środku; z drugiej strony cyfra Zygmunta Augusta. Zelec kryzowy zdobny w karpis, tuskę. Rękojeść agatowa. (hrab. Mozyński)

69 Szabla krywa. Na głowni złotem nabijany napis a: ¹⁰⁵ rabfki, "Zwojstwo Allaha i bliska zdobyc, zwiastuj" "wiernym zbawienie o Mohamedie." (z Koranu Sura 61, 13) Na grzbiecie rok 1158 (t.j. 1743/6?). Na ~~opł.~~ głowni herb i napis: "Stanislaus Komętowski palatinus Masoviae" "Joanni Łotkański legionario suo post legationem." "1713." Zelec kryzowy prosty, Rękojeść w jakuzur oprawna. (hrab. Mozyński)

71 ¹⁰⁷ Szabak myśliwski. Na głowni u góry rozszerzonej złoty i blachmelowany kalendarz niemiecki z r. 1519. (hrab. Mozyński)

- 72
108 Puginał z głowicą płomienistą, dziurkowaną brozkowa-
wanie ma głębokie z 4 rowkami; jelec krzyżowy
tulkowało ku głowicy zgisty; ozdoby w rzeźbione
zwierzęta. z XVII wieku (hr. Mołojński)
- 73
109 Puginał z rękawicą żelazną przegrzyftą; jelec
krzyżowy z małą tarczą do oparcia palca. (hr. Mo-
łojński)
- 84
126 miecz oboficynny prosty; głowica gęsto złobkowana
rękawicę obfity flosz zakończona gatką żelazną
płaską. jelec krzyżowy krótki. z XV wieku
(hr. Saw. Zamojńskiego)
- 89
132 Karabela. Najis niezgrabny złoty na głowicy:
Kazimierz reg. pol. Rękawicę hebanowa oz-
dobna turkufami i granatami. Na pochwie
okucie srebrne (hrab. Saw. Zamojńskiego)
- 93
136 Szabla węgierska. Na głowicy od tyłu potrójne
brozkowanie: rytą P. Jezus na krzyżu i napis:
Deus spes mea. Rękawicę nowa. z XVIII wieku
hr. S. Zamojńskiego
- 119
164 Karabela. Na głowicy medalion żelazny z rytowa-
nym złoto wizerunkiem N. P. Maryi (pod nią re-
likwie oblutowane) napis złoty: Virgo mater
tutaminis - Protege vim certaminis. jelec krzyż-
owy (hrab. Jana Stadnickiego)
- 120
165 Karabela. Na głowicy brozkowanej znak
z jednej strony herb Ogórczyk pod mitrą (2) z drugiej
herb Sreniawa i napis S. S. Dt. 1608 (hrab. Jana
Stadnickiego) jelec krzyżowy z kabłąkiem pojedyn-
cym

Łochwy skrzyżowane aksamitne, adamałkowe druciane

2502 Książka z głownią podwójnie brożkowaną na
niej cyfra N-2. manj. Rekojese jakuzmowa rubinami
& sadzona. (jest to szabla kozacka ktore mają
knyżowe krotkie jelic. rekojese u głowki wygusta)
jelic nijelowany w desenie (wt. hr. Dziatynskiego)

2507. Głownia knywa z napisem orientalnym
(ormiarzkim ?) i herbem Jastrzebiec (wt. hr.
Dziatynskiego.) Dług. 0.800 Szerok 0.030.

Augustowki mają cyfrę R pod koroną.
Batorowki - Zygmuntowki.

2514 Izykiet z piśknem rytami ozdobami na głowni
rekojesei relazna z figurkami piśknem
zjednej strony pod jelicem pistolecik
Dług. 0.420. Szerok 0.025. (Dziatynski)

2518 Miecz ceremonialny krak. długi obojęczny ^{z jelicem długi kaptakowy}
brodkiem deseni t ozdoby jelic długi knyżowy ^{z jelicem długi kaptakowy}
^{z jelicem długi kaptakowy} ma obojęczna.

2547 Miecz obojęczny brązowy pogancki.
Długi 0.720 Szerok 0.610 rekojesei
brązowa wyusta ~~owalnie~~ zakonczona
w guzik

2606 Patafy na głowni napis...valenti felix et multos
annos pr. ... A. D. 20 tysięj ft rowy: Bog
moi, Bog moi jest bez orzga, niepryjacioty
more jwyqiz ia. .. Rekojesei mofizna zloczona
tarczowa kaptakowa z bogatemi rezbami.
na tarczy wywisłwo Konstantyna Melki i napis
Profide et patria. (Dziatynski wyrob XVIII w.
Dług. 0.980 - wt. hr. Dziatynskiego)

Rekojesei inkrustowane - agatowe - jaspisowe - z kamieni
złofowanych - wyjadane zlotem, rubinami szmarag.
dami - z kofu wyjadane zlotem - hebanowe - z tarczyszkami
indyjska miata głowka - z kofu sztomowej.

2515 Dwie halabardy ozdobne (Dziętyńskiego)
(Jana Kazim) z frędzlami

$\frac{1263}{1181}$ Halabarda magistratu Jarosławskiego

$\frac{101}{69}$ Halabarda gwardyj Augusta II z herbami
polskimi (złoty hr. Mołczyńskiego) na niej
Orzeł dwugłowy który zloczone. Werszel stylifus
pokrywa kutas

1865 Miecy regimentarski drogiemi kamieniami fardzonym
pochwa z białego jaszczur.

1877 Szabla rękojęz z kamienia mozaikowego. napis
na klędze: A. M. Odeste mihi nunc et in hora
mortis me. Amen. - In tuo nomine dulcissime
jesu. - 2 drugiej stronie: O Maria Maria
Maria semper immaculata da mihi virtutem
contra hostes tuos.

122
167 Karabela. Na niej stotem nabita popiers króla i napis: Stephanus Batorus Rex 1580. Od tyłca przez całą głownię do dotu rowek. Jelec Krzyżowy srebrny potaerony z rękojescią Tancuszykiem (hrab. Jana Hadnickiego)

123
168 Szablka czerkieska ruzarno szmelcowanym desce-
miejem srebrna ^{okuta} pochwa i srebrna rękojescią (2 fabryki w Tyflis) wt. hr. Jana Hadnickiego

112
157 Karabela z bogatą rękojescią. Na głowni złotony wizerunek króla i rok 1587; z drugiej strony Krzyż. (wt. hr. J. Hadnickiego)

113
158 Karabela z potrojnym rowkiem od tyłca. Na głowni z jednej strony złoty napis: Spes in Sanctis; sine Maria - Certus salus et victoria i cyfra imienia Maryi P. Na drugiej stronie Smie Jezus i napis In nomine Domini vinces A. D. 1607. Głownia od dotu w 1/3 obojętna. Rękojesc' rogowa złotem nabijana; Jelec Krzyżowy - Pochwa jaszczurowa. - (na byc po Stanisławie djabie Hadnickim) (wt. hr. Jana Hadnickiego)

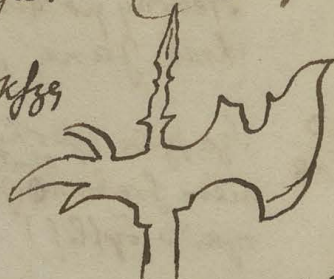
174
253 Głownia ^{szabli} (na niej pod blaszką złotą relikwie i napis: Nie maty ia pod Wiedniem dokazata szuki 1889 mnie zabtonowstkich pamiatci prawniki z drugiej strony złotem rok 1677. Kupodu głownia nieo herba (wt. hr. Lias Adama Sapiehy)

180
258 Głownia szabli. Z jednej strony herb d'is złoty; z drugiej złota postać P. Maryi na tronie cyfra MK (wt. hr. Lias Ad. Sapiehy)

410 a. b. c. d. Głowica od miecza mofiądzem wybijana
 311. na niej taruga z wyrytymi 3 mieczami W. W.
 Druga głowica mofiądzem wybijana mieczowe
 Dwa jęła krzyżowe proste. (Cach rufnikowy)

480 Helebarda z wąsem i okrzyk
 400

(Biblioteki. Univ.)

419 miecz katowski. Krak. Głownia obojczyca na boku
 494 roka z dwoma rowkami krwawemi jęłodziem
 ni w jeden. Rekojęc oprawna w słońc głowica kończy
 ni gwiazdę jęłec krzyżowy miedziany
 Długości 1. 210 Szerok 0. 080. 0. 230
 1. 330

(Bibliot. uniw. Krak.) Rysunek w Lepkowski

miecz katowski. Głownia odrona obojczyca, reko:
 jęc opleciana drutem miedziowym jęłec krzyżowy
 rekonicyony guzami i miedzi.

Dług. 1. 210. Szerok 0. 080.

520 Szabla krzywa z jednej strony napis.

634

Łdy Zygmunt pierwszy tu w Polscze panował
 Tarnowski hetman tą szablą wojował

na drugiej stronie okrągły medalion z herbem de:
 lwa i napisem Johannes Comes in Tarnow
 1507 i znak Rekojęc rekonicyone

w głowie ostro. Jęłec krzyżowy rekonicyone w ole

głowy na jęłcu w środku brylantami wykładzone:

3. a. Pochwa nowa (Wt. ks. Jana Tarnowskiego)

521
635 Szabla krywa z napisem: In tuo nomine
dulcissime Jesu. Rękojeść obłyta skórą czerną.
(wt. hr. Jana Tarnowskiego)

668
554 Oficer Łowicki z rękojeścią jawnorową
opieczony remykiem napis Borussiae Anno 1739
Długość 1380. Długość drewna 1.500 Sze-
rokość rylca 0.050 (wt. Karola Rogozińskiego)

733
740 Dwa miecze ceremonialne Rzeźników Krak.
Długość 1.600. Szerok. 0.037.
Ryflowane w Łepkowskim

1236
1150 Dł. Szabla krywa z napisem J. S. D. L.
P. na drugiej stronie rok 1581.
(wt. Józefa Celińskiego)

1249
1165 Szabla z jednej strony rycerz w fryzaku i
napis: Pro deo et patria 1752. z dru-
giej Łostac' N. P. Maryj i napis: Duce Maria
(wt. J. Glinińskiego)

1264
1182 miecz magistratu tarnowskiego
a) obopieczny środkiem głowni z obu stron do połowy
rowek jelec krywo tangowy, rękojeść jkorzana
Dług. 1.406. Szerok 0.052.

b) Szabla Dług 1.194. Szerok 0.57.

c) Szabla Długi i wąski. Rękojeść długi jelec kry-
zowy Dług 1.546. Szer. 0.032.

d) miecz obopieczny

e) miecz obopieczny głownia wąska i kończąca
na niej znak †

f) miecz długi i wąski

1815 Wyft
1914 Jw. Karabela na głowni złoty napis: Vla:
di mirus monomachus kio et tot. Quis.
monarcha: herb Łogoń r. 1574 i drugiej
strony herb Orzet. Rekojesc hebanowa
(wt. marc. ruka Skarzewskiego)

1866
2 Borekzot długi wąski Augustówka z złotą
cyfrą AR

1985
2402 Szabla Zygmuntońska. Na jednej stronie Wize
runek króla w popielcu; napis: Si Deus
nobiscum quis contra nos. 2 drugiej
strony herb Janina i rok 1685 oraz
wstępe
Orzatom w niewolę Carow znanam przy Odyrgine
W Szwecyi; pod Wiedniem wolny Polak Strynie.
Rekojesc patafrowa nowa z kofsem
(Wstępn. Kaw. hr. Zamojskiego)

Repir (Floret) długi wąski z jęlcem kofzowym
opieczonym; rekojesci zelazne

2492. Miecz obofieczny z złobkiem na głowicy. Jelec krzy:
zowy z genty ku głowni rekojesci dwoma głowami
w kapturach brodatemi. Rekojesci rekojesci głow
wybrozona. Pochwa zelazna wyrabiana azur
u dolu na niej cały rycerz; w środku popielce cy:
cyra. Długości 1090 Szerok 0. 030.
wt. Jana hr. Dzianotyńskiego

2500 Szabla Kozacka z napisem w środku rekojesci
profeta brozowa z tancużykiem pozniesiłym na pochwie
herb Lubisz (ob. napis) wt. Jana hr. Dzianotyńskiego
na okuciu srebrnym

Karabella krywa ostry od tyła złotkowa: n° 1871.

ne, na głowni złotem wysadzana: ~~pisane~~

o napis: Vladislas Jagello rex Anno
"MCCCC XIII." gotycki - z drugiej strony

jezdziec na koniu; rękojesi kamienna
(agat piaszkowaty?)
Krywa

Karabela (na niej) złote popiersie Króla n° 1872

i napis: Sigismundus III rex 1526

" " popiersie z berłem i koroną i na:
pis 1520; rękojesi heba nowa czarna

" " herb Janina i napis: Dextera
Johannis vicit ad Viennam A. D. 1683
rękojesi agatowa

" " z jednej strony popiers Bogu: 1875

rodzicy z napisem: Mater dei pro:
tetrice Polonie sub tuum praesidium
confugio i herb Brzeniawa oraz z boku:
Accipes gladium munus a Deo - Na

drugiej stronie Krzyż podwojny i w nim
napis In hoc signo vinces A. VII. L.

M. S. L. M. Q. E. L. G. D. (tj. Alexan:

der VII pontifex maximus Stanislas dubo:
miski marszałko regni equiti polono gra:

tum donum) 1658 i napisu produ: Deus
exercitum bellator fortissime esto mecum.

o rękojesi obłożona futrem karmazynowem
dritem frebrnem i blachą obwiedziona.

" " z popiersiem złotem i napis: Ste: 1876.

Jan Batoreus rex 1580 rękojesi z fya:
rego jaspisu złotem fryzowana.

" " z napisem: Jan Kazimierz Król 1655

1902 Szabla głownia gładka w 1/3
121 obojętna; fesyja napis
:: FRINGIA: :: Rekojęc wytorona
bluhy wypteciang mied zian w
Tufks o jednym kabtq ku - pochwa
mofizja

1916 Szabla napis Hec meta 1882
laborum - na drugiej herb Janina
: Cave a falsis amicis + Salvabo
te ab inimicis + Rekojęc orona
okreca nad ntem jelec zelazny Krijow
Kabtqkowy (Jozefa Lubomirskiego
Kastelana Kijow) 1886

Karabela z rekojęciq drutem zloconym obwija
na z Tancufykem

Karabela z jednej strony wizerunek P. Maryj
z drugiej cyfra wizzana; rekojęci Kofiana
hmaragdami i granatami wyfadzana; poch.
wa z herbami szreniawa: innemi

Karabela, z jednej strony jezdziec zloty z
trqbq i napis *Prode tot * Batreio * 1596.*
jelec krysztowy srebrny

Karabela; na niej orzet *600* polski z
korony herb deliwa i napis: Wladyslaw
rex Polo.

Karabela w *Krywa* Kfstacie patafja na niej
Kryz i napis: pro fide rege et lege
a z drugiej: *Boog nadzieia moia*
z gardq

1890. Karabela na niej S. Jan Nepomucyn i napis:
Obronio stawy judykiej tyś patronie swi:
ty-bron honoru mojego by mi nie byt
wzistny 1540 - Rekojęc z perstowej maci.
cy z namykami

1893 Karabela z napisem: Si deus nobis cum
quis contra nos. ~~At~~ ~~At~~ rekojęc
Kofiana perstowa maci wytorona jelec srebrny
Patafje *prosty obojętny*

1869 miecy obojętny z krotka prosta 1895 Patafz zlobkowany napis: *Ardiva Farava*
głownia i znaki D ~~X~~ B ~~G~~
(pochodzi z anglii)

Patafz z napisem in dure furtit i lite.
ty 156 = $\begin{matrix} E & B \\ D & C \end{matrix}$ - pochwa w zabozur.

2038 Patafz *prosty* z rytq cyfra R i S. Lioti z napisem
S. Letny. - Augustowka.

Patafz *prosty* obojętny perski ne nim zloc.
ne i potrzebne gady i napisy - Augustowka.

1896 Datafz mato w zakrywiony na nim popiers
Batorego: napis Stephanus Batoreus rex Lo.
lonial 1580 zlotem fadyony - 3 tytu herb Pa.
torcyh 3 kly. 2 garda.

1897 Datafz fzeroki krotki obojczy ny napis Paulo
Luneli Bcia i M. R. B.

1898 Datafz kinywy fzeroki w koica fzesy rokofej 1947
zarna w stal okaty popiecznik (z uinysfery) 82
owalny przegronyfty, porhuwa w uerua fhor
Karla Radziwitta

2 napisem Lan Bog radzieja moja
2 napisem: + Hlec meta laborum = lave
a falsif (+ ^{omijaj} falwabo te ab inimicis +

1900 Datafz kinywy obojczy na ktorym popiecia
43 cesarzow niemieck. 3 uh biografiami

1901 Znak fabryczny: 1 D
1902 Zpady ^{byly} o 3 ost. zach ^{z gornia} (z programista)
jelec ^{z gornia} z gornia drutem obracjan.

1903 Zpady o podwojnym ostrozu N XXX Toledo
XXX 3 Dniej: Bafiano XXX Edward XXX

1904 Ztylet Japonfki w zrykowaty, 19 Kojewi
ztocony blecha pokryta - i porhuwa (Xrifo)
ztocony

1905 Ztylet o porwonej krawedzi (azur. jelec
kinyzowy 02 piecieniem

1906 Zroz w zrykowaty z ho. oglisemij Japonfki)
z zrykowaty z ho. oglisemij Japonfki)

1907 Z zrykowaty z ho. oglisemij Japonfki)
z zrykowaty z ho. oglisemij Japonfki)

1908 Dubeltowka G. d. Giebenhau w W a fzeire
Noz fzeroki wenecki z 19 Kojefia buszty nowy

1909 Busztygan: Nicephore Botoniate COL XXVIII
Bendyfy

1910 Ztylek cyo programista zlobkowany i zlobkowany dzynkowany
z tylocz pny jelca z pierścien 19 Kojefi stalowa (1987)

283
1896 Datafz fzeroki prosty obojczy
na klindz frodkiem brykowane!
Haec est praedonum haec militum
lex - 2 Dniej fhorony: Et caute
et xcelere ne temere ne
timere.

2004
Datafz wenecki z gtownia obojczy
ku koncowi fzesy trzonek
buszty nowy neszromy w gtowny
Ding 0.429. Ser. 0.091

2055 Zpadon z jedrej fhorie
Diligite z Dniej ventatem.
jelce kofykowate drutem okr.
care

2071 Kondelaf z fzeroka gtownis
pod wojne zlobkowany napis.
Paulo Luneli Bcia - 3 Dniej
M. A. B. 19 Kojefi mofizyna.

2042 ²⁰²⁰

Szabla prosta z napisem: Pro gloria
et patria

2043 Szabla napis: Iesus Maria Joseph

2054 Głownia z jednej strony:
Chocimskie traktaty, zamastam
przedlaty - 3 drugiej: Wybudz
narstwo Chodkewicza a uciecz
z pola dzieja.

1867 Koniec głownia długa obosieczna
na głowni znaki * * S.
jelec ma w środku wieszak kabaty Kowaty

1868 Koniec obosieczny spiczasty
znaki: jelecki:
zowy potkolnie ku głowni spisty
z wieszakiem kabaty Kowaty

1907 Kordelaj na głowni AR pod
koroną. Pochwa czerwona aksamitna
fredrem kutta

1909 Pochwa głownia fredra w ozdoby
lisowe rakonizona głownia ludzka
newnast 2 noz i widelec z XVII w.

2003 W jednej pochwie noz i widelec
z Frankami Kofianemi białemi
wybijanemi mofidzowemi guzami

2016 Szabla ^{prosta} z głownią spiczastą
i napis: Vaincre ou mourir. Jela
tanowoy (podobny napis na drugiej
stronie V. be le roi i lile nr 2039)

2032 Augustówka napis: Vivat
rex et Polonia - 3 drugiej strony
cyfra R.R.

2033 Szabla przy końcu obosieczna
z jednej strony cyfra AR pod
koroną i napis: Narodz Krolew
Krol z narodem - na drugiej stro-
nie jezdziec z dobytą szablą napis
Konstytucya 3 maja 1791. Pisto.
jest garno karbowana z jalcem
tanowym pochwa stalowa.

2036 Szabla prosta obosieczna z jed-
nej strony napis: non nobis Domine
non nobis sed nomini tuo da gloria
z drugiej strony prelaty długi głowni
Łobzitek ewangelii s. Jana In principio

ceduta ~~caja~~ zapis między Mikotajem
 Turckim a Mikotajem Smolikow^{ym} Kim
 na sądy Boże w Krakowie Cracovia
 Jer. 6° prox. ante S. Andream ap^{ost}. 15th.

Co się ubrać ty ce mają się zachować:

Przednya zadny plach, bezmyenye rukawy
 a schoryz. Item mysky plechowice a na:
 Kolanki; a od kolana na dół az do podešny
 aby żadne plechowye rzeczy ani pancerzowe
 nie były jedno nogawice proste sukienne
 a skornie proste skorzane i ostrogi.

Abym głowę a kark každy z nich sobie opa:
 trył plechem a bernieniem (Zulobruy?)
 jakoż kto najlepiej umieć będzie.

Obron mają mieć takowę: Drzewo, miecz
 a tesak to jest kord, a żadnej innej rzeczy
 to jest ot pieze, deki, noża.

Koni aby był użdy ozudany: siodtem ofiod:
 Tamy w siodtach aby żadna przyprawa ku
 obrażeniu nie była jako kopy albo inne
 jakie przyprawy ktemu podobne

Pras a dzień i miejsce do ~~sta~~ ku bit wie pokła:
 damy im w Krakowie w dworze Królw. we wto:
 rek po S. Lucyj w 18^{ty} godzinę každy z nich
 na placu w byranku ma stango

(Stracyni N° 81)
 wzon

208

[Faint, illegible handwriting covering the majority of the page]

ryany

60
285

Lacotte aine (druwoyty kolor.)

Cheval légers lanciers 2e régim. et Tartares lithuaniens (éclaireurs
ou régim. de Chevaux-légers lanciers - (Garde impériale)

Officiers des Chevaux-légers lanciers 1er régim. J^o
de Prince J. Potemkine commandent en chef les troupes polon. J^o

Tambour des Chevaux-légers lanciers (2e bataillon connu) J^o
Infanterie (régiment de Vistule) 1812

druwoyty

Chevaux-légers Polonais 1812. a. Bellange 184 Rouget

Tambour

Régiment de la Vistule 1810

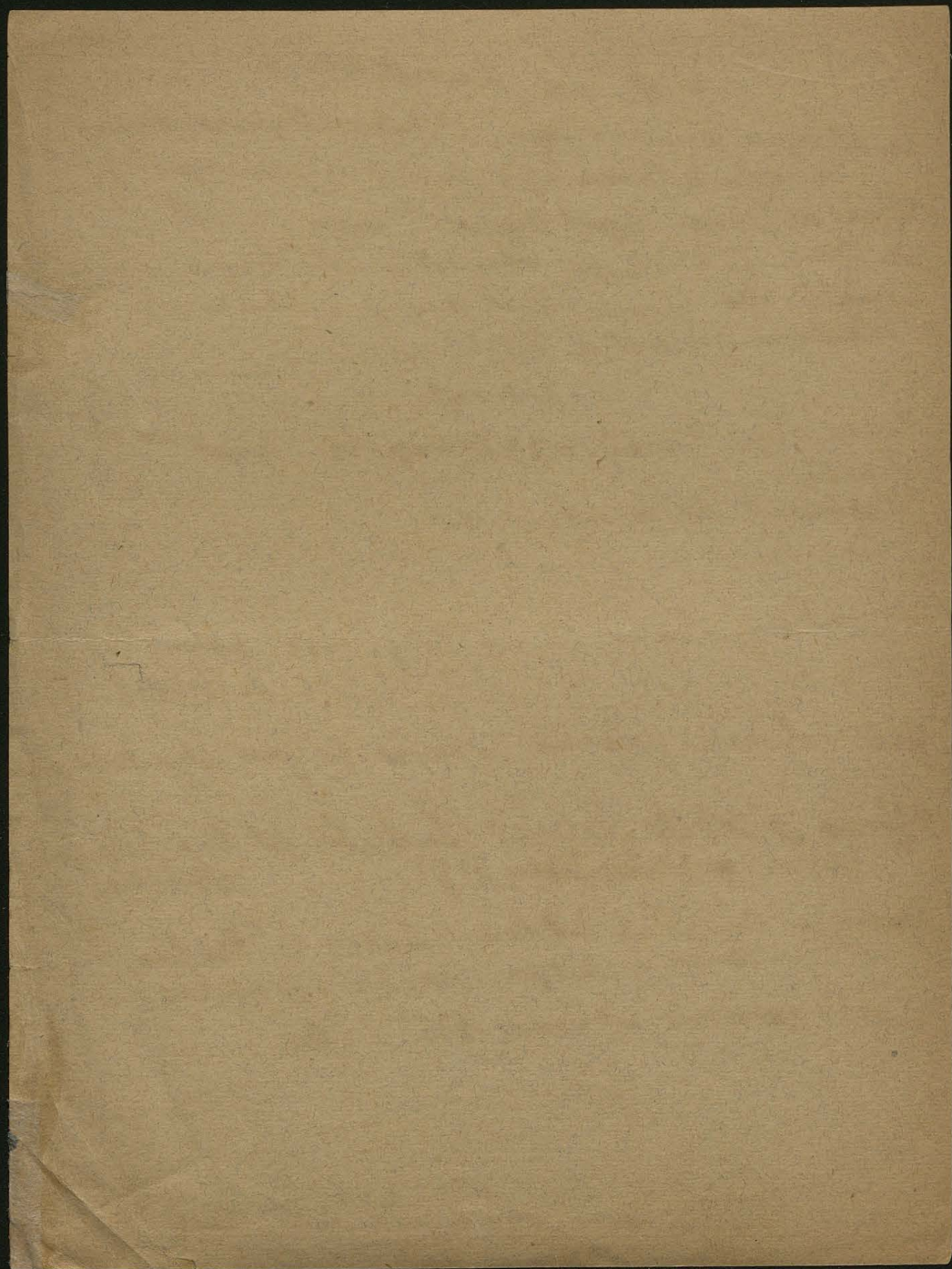
Chevaux-légers - lanciers 1er rég. 1807 - 1814 kolor.
S. Lith. de Delpach

Garde nationale polonaise a Paris chez Jean Petya kolor. fol.

Officiers et Soldats Polonais Saint-Fal. del. Alia sculp. fol.
(Costumes militaires Pologne 2e ?) J^o Petya kolor.

Lemberger Bürgerliche Artillerie Lemberg bay (Präision)
Ulanen - Schützen - Grenadiers und Fusigiers

Guardia narodowa w Łowicze 1848 L. Petya

1834 Wtorek. Kolor 83 maj

286 59

- Maliuza Krakowska 1. Kapel - 2. Dobosz. 3. Tambur mioroz
 4. Muzykant operadzie 5. Muzykant codziennie
 6. Officer (paradne) 7. Officer codziennie
 8. Fryzjer (parad) 9. Woltyjer (parad)
 10. Grenadyer letn. 11. Podoficer Grenadyeron paradn.
 12. Grenadyer w ptafuzu. 13. Kanonier (parad)
 14. Zandarm (parad) 15. Polucyant letn.

1831 (wojaka pol.) Publica Lent per J. Hrapawin 3 tabl. 12 listow
 Kolor. lit.

Przyn wojaka pol.

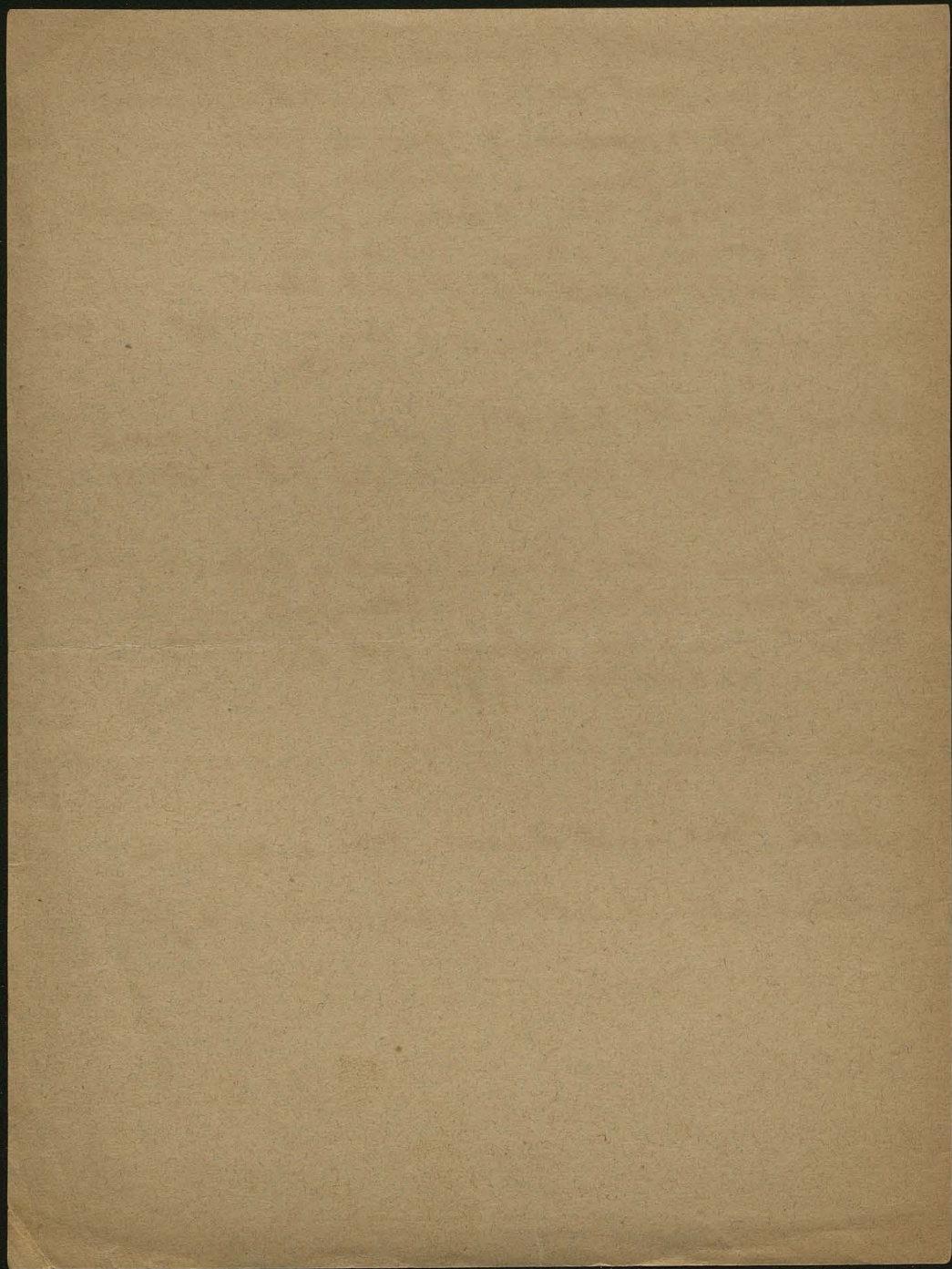
Ditricha zbior (4° z r. 1831. z podpis polk. i francusk 4°
 a Warszowie chez A. Del Frozzo. Dietrich rytowet
 6 tabl. ?

Jeune dame vetue d'une Polonoise - Robe à la Polonoise
 robron z kontufkion Le Beaufulp.
 Camifole a la Polonoise kastanet gracie per Dupin
 za Ludwika XV. (1779.)

gorblin Debucourt sculp. Hroje z podij polk. i franc.

Willaem Baur invent et excul. Hroje z XVIII wieku

La Polonoise - A. Watteau pinx Aubet sculp. fol.

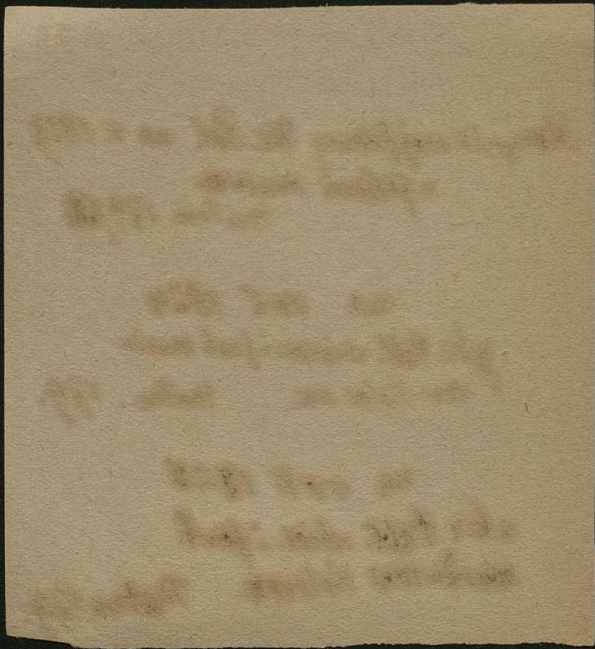

287 23

Roznik wojkowy Kr. Pol. na r. 1819
z farbami mundurów
matem 179/100.

na rok 1824
362 tabl. ubiorów i farb mundu-
rów kolorow. matem. 179.

na rok 1825
264 tabl. ubior. i farb.
mundurów kolorow. Matem 179.

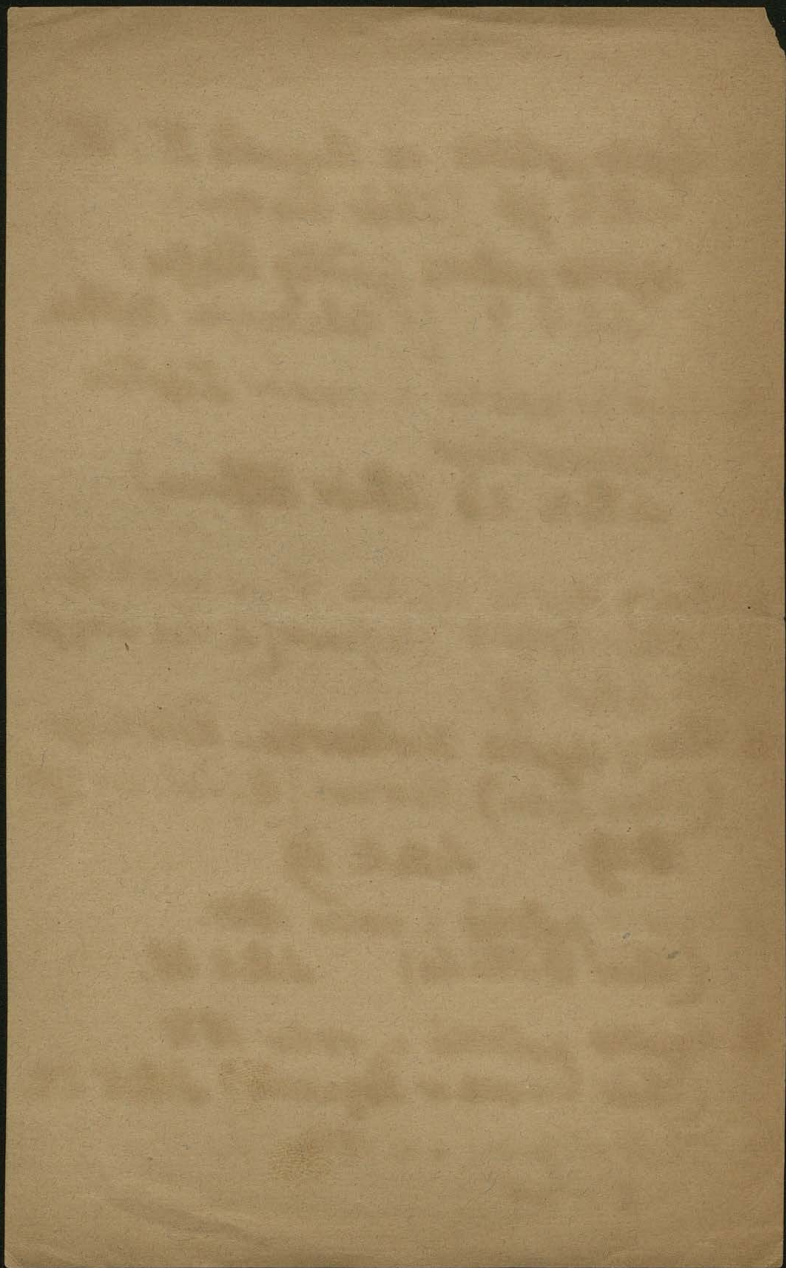

Costume of the Russian Army
from a collection of drawings.
London, E. Orme 1807.

fol. (2 portretem Alexandra I i
8 tabl. kolor.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the paper. The text is too light to transcribe accurately.

1. Wojsko polskie za Augusta II i III.
Sztuk 76 (Zbiór Raspa)
Wojsko polskie (podług Raspa)
Sztuk 4 (w Kalendarjku Bisterni.)
2. Wojsko polskie z czasów Xięstwa
Warszawskiego.
Sztuk 23 (Zbiór Alfonce)
3. Ubiory Wojska Xięstwa Warszawskiego
(litogr. kolor.) Warszawa (A. Dal Trozzo)
1829. Sztuk 17.
4. Ubiory Wojska Krolewsko - Polskiego
(litogr. kolor.) Warszawa (A. Dal Trozzo)
1829. Sztuk 19.
5. Wojsko polskie z roku 1831.
(Zbiór Dittricha) Sztuk 30.
6. Wojsko polskie z roku 1831
(Zbiór Simona w Poznaniu) Sztuk 24.
7. Zbiór nieznanym z r. 1830.
8 Sztuk

(ryany)

Ubiory wojska | Krolewsko

Polskiego litografowane

w Warszawie 1829 ~~Pr~~

daie się w składzie A. Dal

Trozzo. 40 tablic 16 ^{kolor.} i tytuł
(litograf.) (defekt)

Ubiory wojska Regimentu

Warszawskiego litografowa-

wane w Warszawie 1829

Przedaje się w składzie A. Dal Trozso.

40 tablic 17 ^{kolor.} i tytuł (litograf.) (defekt)

4
88
19
23
10
82
85
157

Historische Staats- und Kriegs: Schau:

• Bühne des Königreichs Polen

Frankfurt und Leipzig

n. 1734, st. 327.

75

Hist. pols.

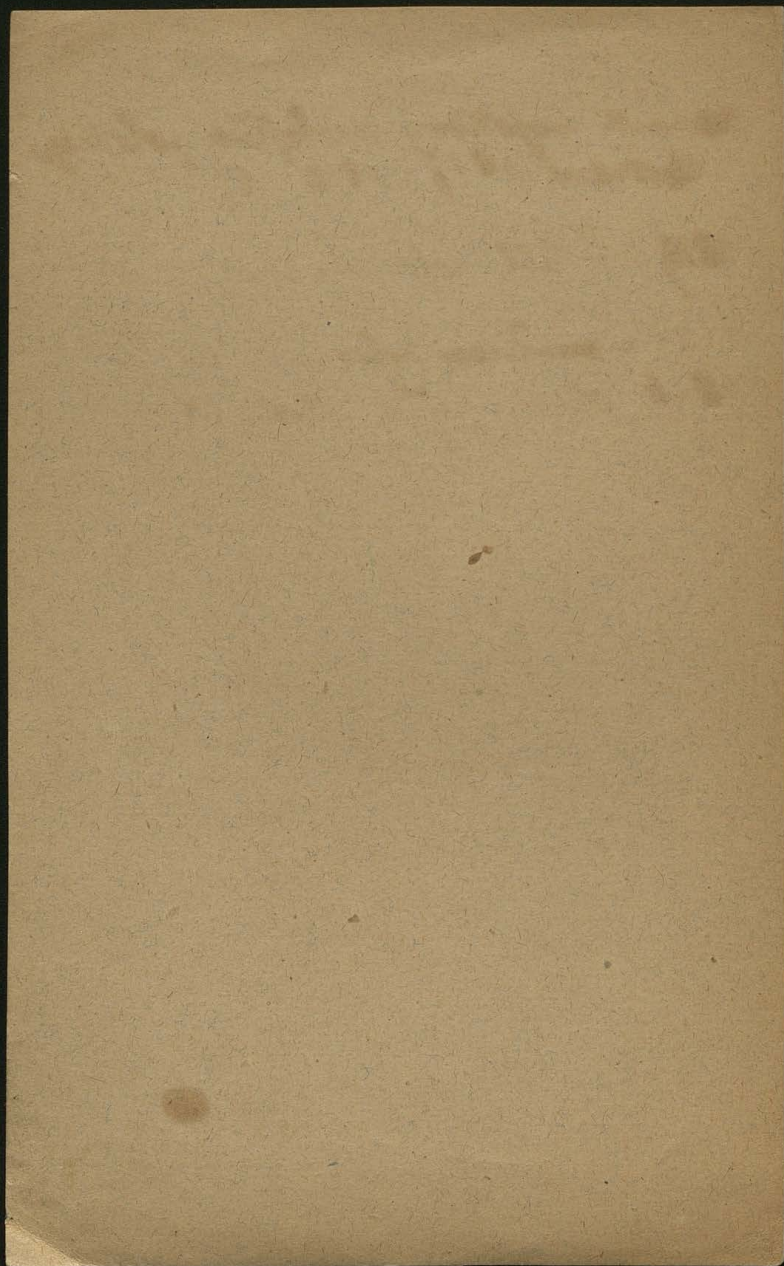
291 27

Roznik wojskowy Królestwa polskiego
Warszawa 1817 - 1830. 8

1819 z ii tabl. kolor. znakow

1824 z mundurami kolor. tabl. 62

1825 I^o II° tabl. 64

M. Hachowicza 15 listuk. (26a)
(pożyczył Kondratowicz w T. 2. 20 kwiecień 1890)

- Wbiory wojaka polskiego z rąfow Księstwa 292
Wachow. przez Alfonsa (powinno być 13
str. wydaw. w Dreźnie Rittner 1819.
- " z rąfow X. Wach. zbiór Dal Froz 1829
(13 listuk) litogr. w Warszawie
- " z rąfow Księstwa Polkiego A. Dal Froz
w Warszawie 1829. (rysunek Kondratowicz)
40 (list. 19.)
- " " z roku 1831. chez C. A. Simon a Zofen
1831. (24 listuk) 4to maj
- " " z r. 1831 zbiór Dittricha 30 listuk
- " " z r. 1831 zbiór Fleischmann'a wydaw. Compe
10 listuk.
- Miliya Krakowka litogr. dipniski 14 listuk

Roman

Zängerle Sebastian prof teologii v Wiedim
1812 - 1824 + 1848 w Gracu
jako biskup von Vekau. (benedyktyn z Wiblingen
gen Koto Ubona)

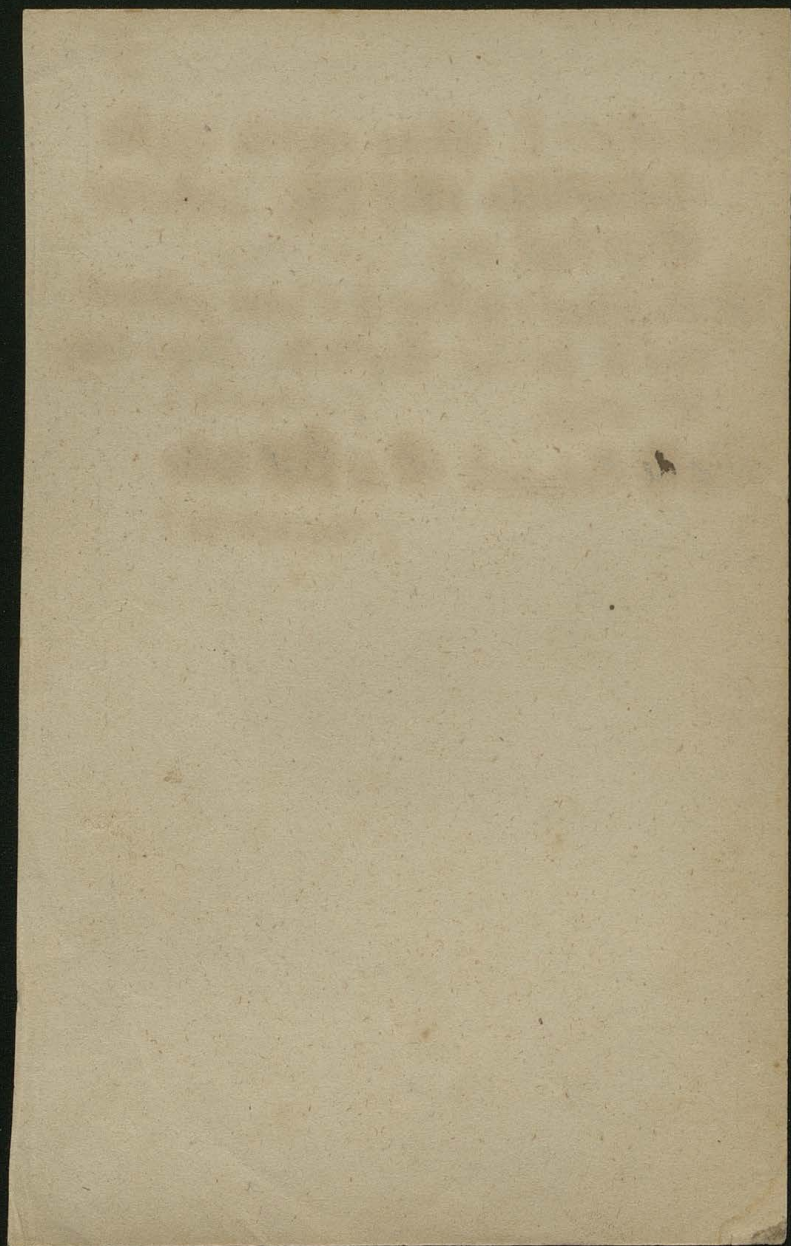
Gregor Tomasz Ziegler + 1852 w Lincz
jako biskup najprc 82 lat.

Urban VIII Cracovien Jani legendi contra S. J.
reperente Andovilla. Venetij 1629 fol. (wydat
Wttenfil)

Kondratowicz C. Ubiory wojska Księstwa
Warszawskiego. 1829 litogr. in 4to et 8vo
33 tabl. kolor. (Dziękuję)

Valentin (Colonel): Costumes de l'armée polonaise
sous le Gr.-Duc Constantin. litogr. Kolor.
8vo 46 tabl. (Zarysunki)

Milice de Cracovie 4to 15 tabl. Kolor.
(Wojnarskiego)

Polnisches Militair. 1832. Fleidloff del. Fleischmann sc. (34)
Nürnberg fol. 9 color. Blatt. 32 Mark
Polnische neu organisirte Nationalgarde. Drepper (circa 1805) color. 2 fig
Album der polnischen Armee 1831. Lofen 1886. 12 Tafeln
mit Text

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Mapa Łolski przy dziele Sarnickiego majaca napis
 Tabula chorographica Sarmatarum 1588 zrobiona
 podług postężeń Sienińskiego kasztelana łowoskiego
 postanego od Króla dla objechania Rusi. — Tabula
 geographica magni ducatus lithuaniae et Samogitiae
 in Atlante novo p I p. 20 (zrobiona kosztem Mikot.
 Krzysz. Radziwiłła wojewody wileńskiego) przez Nie-
 preckiego jezuitę przerobiona, wybita przez Majera
 w Norymberdze. Mapa Łolski przez Wacława Gro-
 deckiego robiona r. 1589 a przy historyi Kromera za-
 Tazona była już wprody w Orteliusza: Theatrum
 orbis terrarum 1570. Mapa Łolski przez Flami-
 bergera jest przy jego historyi pruskiej r. 1595
 wydanej.

Siaczyński I p. 178

15

Stanisław Lacholowicz zrobił mapę pochodu i zdobyci Stefana Batorskiego w Polesku (świeżo wyszła rżnięta na kamieniu z opisem P. Mitkiewicza w Petersburgu 1837)

Wacław Grodecki zrobił mapę Polki i krajów jej pogranicznych przy Kromera. Kronice wydania 1589

Floryan Dolak odrysował mapę Sarmacji i Węgier

Andrzej Pogrobski zrobił mapę Polki i Weneacji 1569

Stanisław Pogorzelski zrobił mapę Zatoru i Oswojencina r. 1563.

Jan Portacysz Inflanteryk i Marcin Helwig szlachak wydali przy pomocy Krzysztofa Radziwiłła (Sierotki) mapę Litwy i Żmudzi (Pb: Chromiński w Dzien. Wil 1806. III str. 213. 214.

1871
The first of the year was a very
dry one, and the crops were
very poor.

1872
The second of the year was a
very wet one, and the crops
were very good.

1873
The third of the year was a
very dry one, and the crops
were very poor.

1874
The fourth of the year was a
very wet one, and the crops
were very good.

1875
The fifth of the year was a
very dry one, and the crops
were very poor.

~~Witold Alexandrowicz Antoni Felia~~ r. 1774 kanonik: Jarrogat lwowski: 54
1778 Koadiutor: chełmski + 1786 major 53 lat.

Mappa ranoniago Kofytowata r. 1776 Czerwonych zlotych 6.

297

Carte generale et nouvelle de toute la Pologne, du grand Duché de
Lithvanie et des pays limitrophes gravée par M. B. Folin
(w 4 duznych mappach) r. 1775 Kofytowata zł. 38 (dobra)

Carte itineraire et generale de la Pologne avec permission et Privilège du
Roy dressé par M. le Capitaine de Lethees Geographe du Roy
Kofytowata r. 1779. zł. 2 byta mata.

Regni Poloniae et Magni Ducatus Lithvaniae & Nova mappa geo-
graphica Regiomonti 1770. (zawiesajaca 16 kart duznych Kofytowata
w r. 1775. zł. 56.)

de Witte generat: komendant Kamienieckiej fortecy

Borühl

Aloisius Fredericus J. A. J. Comes Summus Regni Poloniae rei Boemontariae
Praefectus B. Folinus sculpsit. (r. 1775 zł. p 6)

Joan Van And. Jarozki Canonius Kiowienfis et Bibliothecarius primus
Bibliothecae Zalusianae (r. 1777 portret zł. 2)

= fortifiée contre les Turcs et Tartares gouvernement de son Alteſſe
16) Kamieniec rendu par les Turcs au Grand General Jablo-
nowski l'an 1699. 17) Rocher de Kamieniec (plan) 18) Plan
de la ville d'Elbing 19) La Fortereſſe de Luck. 20) Cam-
pement devant Riga fait l'an 1700 le 28 de ſeptembre avec
le Bombardement et les lignes. grave par J. D. Philipp. née Syſane.
infol. Ob. Hiſtoire de Staniflas Jablonowski Caſtellan de
Craovie grand general des Armes et de Pologne En IV
Tomes par Monſieur de Jofat a Leipſic 1774. -4°. 4^{to}my

~~traufragium Staniflai Polocki Kijowienſis Palatinus prope mechtiniam
ad regum Willebroek 1678 d. 27 Junii Jytychowane na arku.
ſu z westami Tainſkami popowicane Janowi III Krolowi
rolſki proſ Romana de Hlooghe. rytownike.~~

niecki Starosta Gwie ampxi 1740

(w górę przewrót)
Mapa generalna Królestwa Łódzkiego ułożona
według najlepszych wzorów 298
przez Th. G. Fielitz jako grafa Banku
Łódzkiego w Warszawie u A. Dal Trozsko
1829 wykład znaków: tytuł po francusku
fol. 4. gw. Gór niema nazwyka nietylko mylnie
na dole pod ramkami. w litografii Banku
Łódzkiego — w Krakowie u Dominika
Piałoni. (na drugiej stronie Lódzkie Królestwo
Łódzkiego).

Do magazynu warszaw I C. ro 1784.

3. Pestl x Orany.

Kościół Tac. w Orodach : Kaplice w Myślenicach
fundował Stanisł. Koniecpolski hetman W. Kor.

54

wojny za Batorogo
pólnie

miel mielwo

299

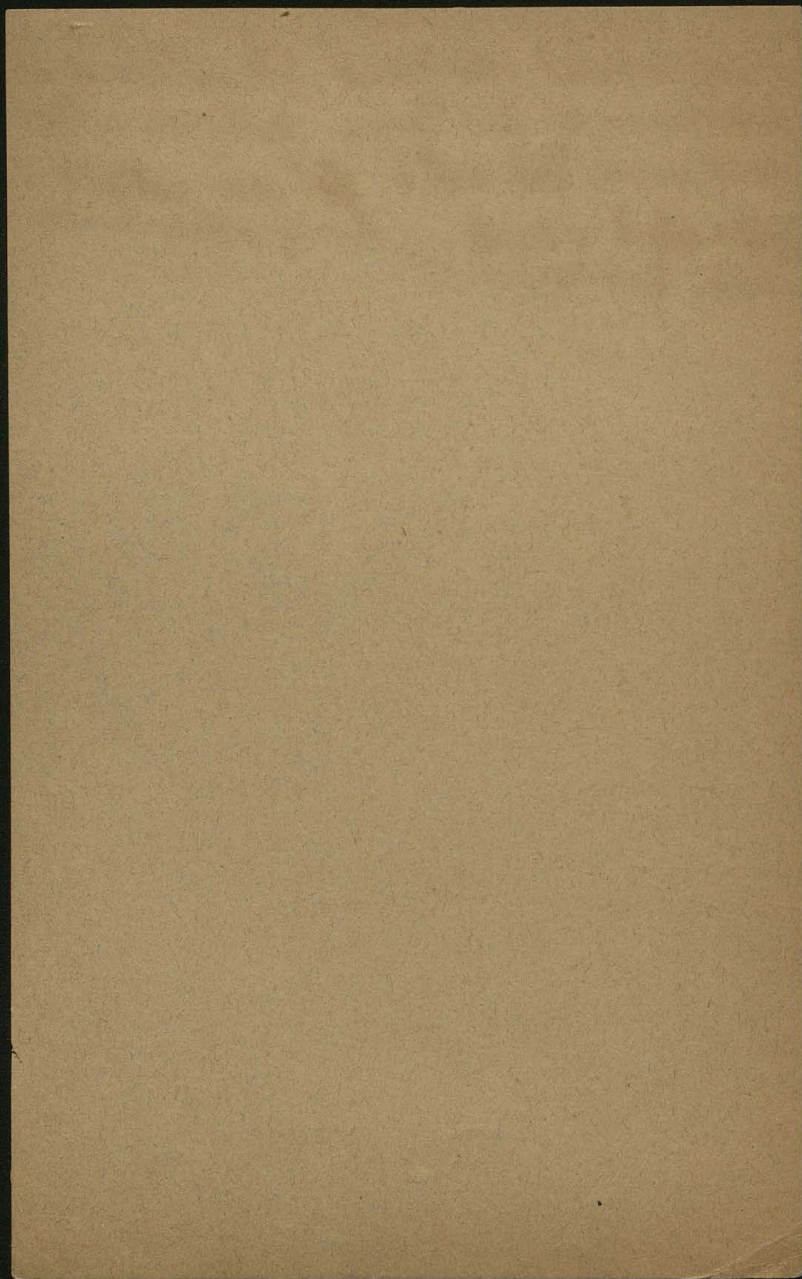
616

18

669

Smolenscensis obsidionis, liberationis ob-
ressorum ac deditorum castrorum Mos-
coviticorum Delineatio fol. (quer pot ark.)

plan sztych w dziele: (Wosensky: Gefforum Madysai
W. Gedani typ. Hirnefeld 1641 ?)

301 1728

W bibliotece cesarskiej w Petersburgu jest
kilka tablic rytowanych miedzianych ktore
skladaly duzy plan zdobycia Smolenska r. 1634
rytowany na rozkaz wlad. IV w Gdanisku 1636
z 12 tablic znaleziono tylko 8 sa tam i widoki
i Kostiumy rytowane aqua forte. Calego tego ob.

razu jest w bibl. petersburskiej z odwie-
blachy zabrat Piotr I ze struka z biblio-
teką radziwiłłowską.

Polonia regnum et Silesia Ducatus
 fol. m. Merian fecit (2 herb. pol. i. h. l. p. s.)
 Magni Ducatus Lithuanice... descriptio
 fol. 2 herbom lit. i. capit.

Bataillor Wasschan den 3ten Tag
 d. ³⁰/₂₀ Juli 1656.

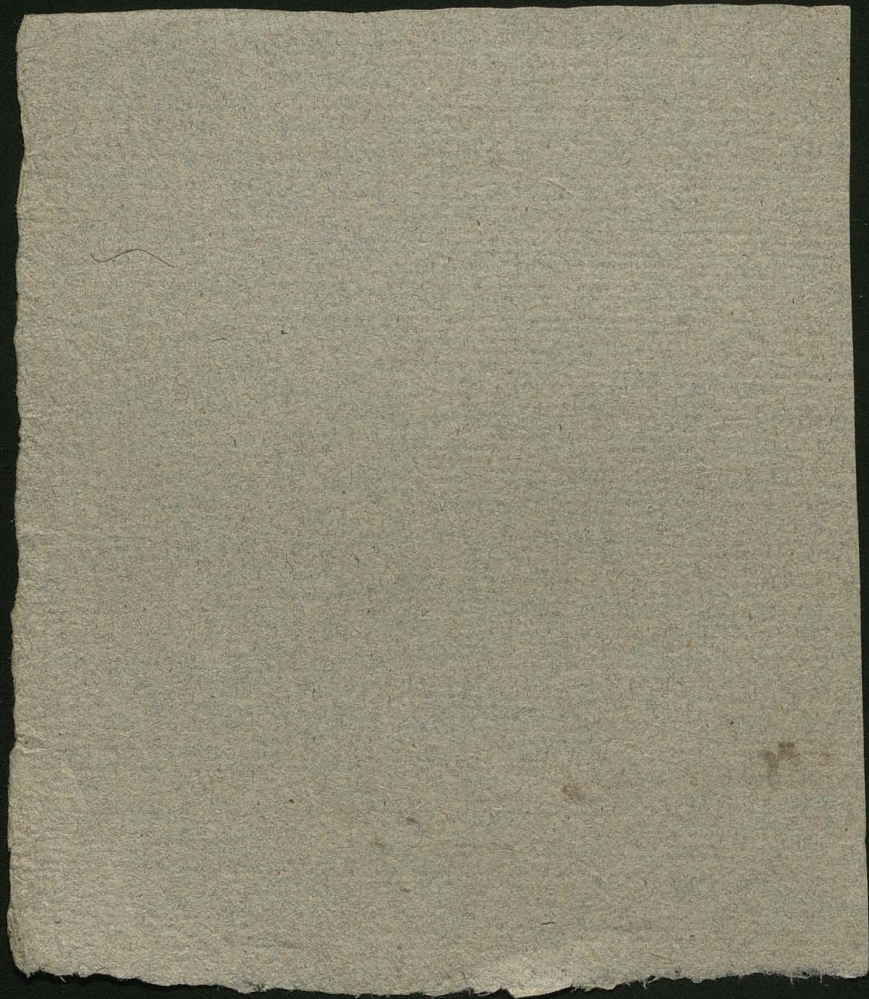
Plan von der Stadt Lultup 1703.
 C. Albrecht fec.

Plan der Feldschlacht bey Klisoow
 1702 den 9/19 July

Riga. fol.

Elbing 1626 von Carl Jan XII Königin
 wümm 1703: fol. M. Merian fec.
 Klemmencz podolski fol.

Schwed. u. poln. Feldlager am Weixel See und
 niger Fluss 1656 in martio fol.

Plany położenia Dóbr i lasów rządowych w okręgach
ekonomicznych asesorskich Królestwa Polskiego
porządzone podług ~~map~~ Map topograficz-
nych w Oddziale Pomiarów przy Wydziale
Dóbr i lasów rządowych w roku 1847.
fol. litogr. Kruppiński utorył.

22 map. Kolorowych in fol. i mapka zbio-
rowa: mapka Królestwa Polskiego obejmująca
położenie Okręgów Rosyjskich in 4to kolor.

Die hohe Tatra, photographirt von Dr. Her-
mann Vogel. Berlin (Verlag von Gustav Schauer)
Breslau (bei Th. Lichtenberg) 6. r.

fol. 18 fotografij z polskiej strony Tatr, z napi-
sami niemieckimi i polskimi, na kartonach (12ce)
1/2 tal.

Handwritten text, mostly illegible due to fading and a large black ink blot. Some words like "Herrn" and "Gott" are faintly visible.

Handwritten text, mostly illegible due to fading. Some words like "Herrn" and "Gott" are faintly visible.

24 Декабря 1877 года.

304 19

Scamozzi Vincent Architectura Lib

III jest tu abrys zamku zrobiony
dla Krzysztofa Zbarskiego Konia:
szlego Koron. (fol. 161b)

~~W. H. H. H.~~
W. H. H. H.
W. H. H. H.

Madam
No. 8

Widok Warszawy od Pragi otoczony celniejszych i mniejszymi
widokami gmachow i okolic Warszawy litogr. wr.
1830 = 7 2/3 Rp.

Flor. Straszewski pomysł 1830 w Krakowie

Obraz geograf. statyst. Królestwa Polskiego przez Rodec-
kiego 2 Rp. 13 gr. 10. a premum. 10 2/3 Rp.

Mapa Król. polsk. wraz z obwodem wojsk. m. Krakowa ułożo-
na przez Juliusza Kolberga. (1830) wykon. p. Seweryna
Olefińskiego w 8 sekcyjach cała mapa 32 2/3 Rp.

Plater Stanisław: Mapa Polski podług podania najnow-
szych Warszawa 1829. 4 2/3 Rp. (z polsku)

Plater Stan: Atlas historyczny (po franc.) 24 2/3 Rp.

Plater Stan: Obliczenia i bitwy (po franc.) 24 2/3 Rp.

Mapa polityczna Król. pol. przez Fr. Rodeckiego 1829.
(6 2/3 Rp.)

Atlas historyczny Polski przez Panna Maryję Regins Korzeniowską
1829 r. litogr.

Wizerunki wszystkich Królów polsk. (z obrazów w sali zamkowej) War-
szawa 1829. 2 Rp. 5.

Ubiory wojska polsk. tak za Królestwa Warszaw. jako i teraźniejszych
organizacji 38 rysunków (pożyty) Warszawa 1829 u D'Al-
trozzo 25 2/3 Rp.

Widok Czerwakowa w crafie odmuśtu lit. p. A. A. Majorskie-
go. Warsz. 1828 2 Rp. 1 gr 15.
p. Kolberga

Atlas Królestwa polskiego (skartograficznych województw i plan War-
szawy) 13 2/3 Rp. 10 gr. w Instytucie Głuchoniemych w Warszawie 1828.
u D'Altrozzo 2 rubles

Karta meteorograficzna Warszawy p. Antoniego Magiera. Warsz. 1829.

Mapa Polski i bitwy pod kierunkiem Uffana Król. prusk. inżyn. na posytku
panowania Stanisława Augusta na 40 obfornych oddziałach.
2 Rp. 3.

Wizerunek Karola Woźdy prezydenta Warszawy litogr. przez
Józefa Głowackiego w Warsz. 1827.

Mapa Województwa Podlaskiego r. 1827. (42 sp.) u
Dalskiego

Wizerunek X. Symonowicza wizytatora Misjonarzy litogr.
przez Marszałkiewicza w Warsz. 1827.

Plan Warszawy z Wyrażeniem ulic i Numerami domów
Warsz. 1827 u Dalskiego 42 sp.

Karta pocztowa Królestwa Polsk. Warszawa z litogr. J.
Wiwiersa 1827. 2 2 sp.

Widoki dobsz Szubiec w poszytach z 6 sztuk (à 92 sp.) Warsz. 1827
litogr.

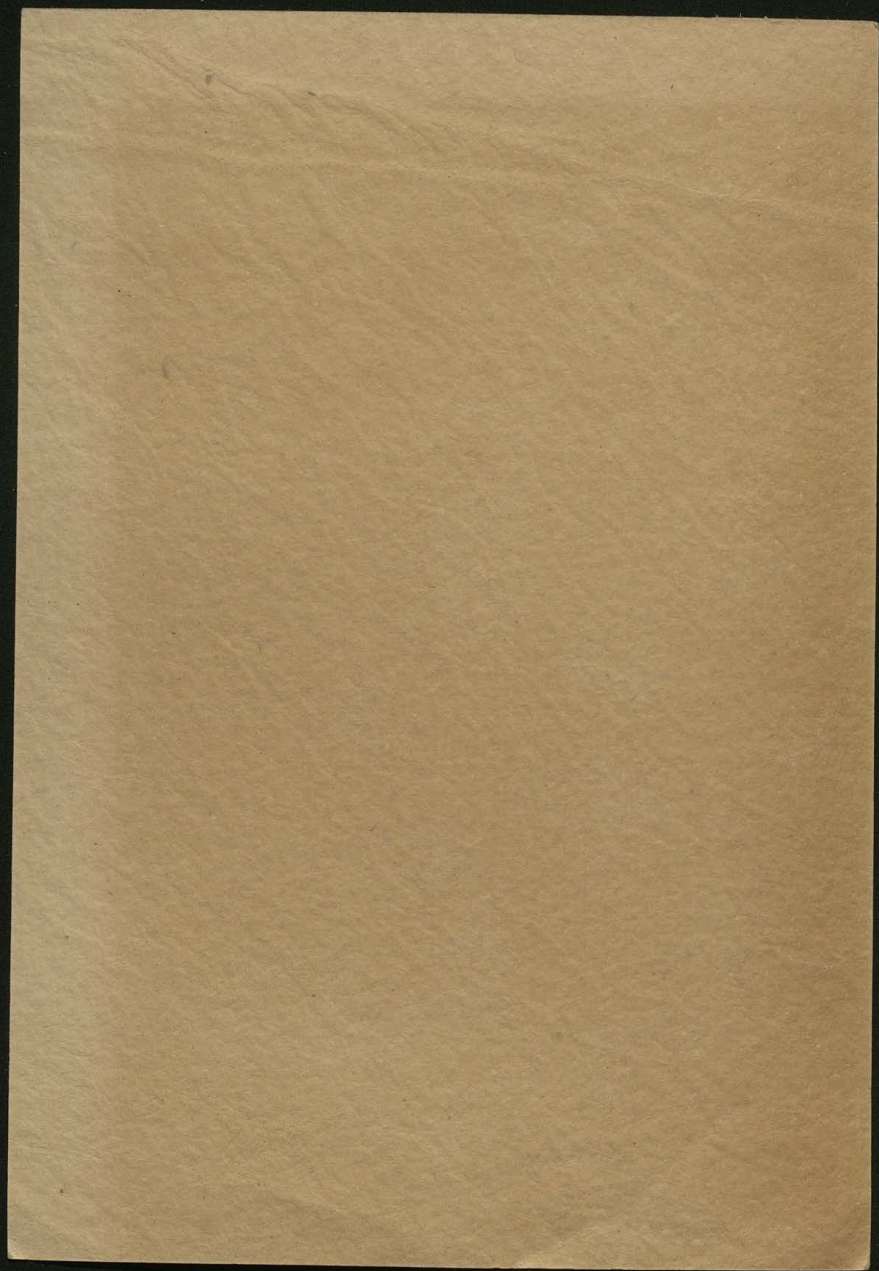
Popiersi Stanisława Stasica litogr. w Warsz. 1826 6 2 sp.

Popiersi Sadeusza Matuzewicza + 1819 litogr. Pani
Herman z domu Janiska r. 1826 3 2 sp.

Krakau (Widok rynek z dawnym ratuszem
i sukieniami) 8vo poprz. L. Zechmayer
sculp. Vienna

Lemberg (Widok) 8vo poprz. Ant. Lange ad
nat. del. J. Hyrtl sculp.

Warschau (Widok Branku) 8vo poprz. J. Hyrtl sc.
(stalocytę z r. 1849.)

Cracau fol
 F. B. Wernher del
 Georg Balthasar
 Probst excud. A. V.
 (Kopia z dotanem)

Vue de Lemberg
 capitale des Royaume
 de Galicie et Lodomerie
 ded. a la Majeste
 Marie Therese Imperatrice
 par Francois Perneux
 Ingenieur de la Navigation
 fol 107

около г. 1740.

Krajoznictwo polskie: W Luffendorfe, w wojnach Karola XII w
 Cellaryjuszu, Martknochu, Gotskiowskim, Opisie Gęstochowy, Opis
 Poznania p. Łukasiewicza, W mapie kanoniego plan Warszawy
 Plany polskie w Platera: Sieges et batailles qui ont eu lieu en
 Loloagne. Posen 1826. - Ubiory wiejskie z różnych stron za Hansta:
 wa Augusta wydał Norblin (Krakowiaczy Gorale, mazury, Kurpie,
 Lincuzki, Rufini, Ukraińca, Litwini, Smudzini i. t. d. Żydzi polskie
 - Vogel widoki Krakowa, Putaw, Warszawy. (nieodkoniuyt reżyty) - W
 podróży Raczyńskiego widoki wotyńskie i ukraińskie - W Statystyce Po-
 dola marsyańskiego widoki Kamianca Łodolskiego - W Przewodniku franay
 kim (guide) Józefa Krasin'skiego Widoki polskie - Opisy Krakowa Gra-
 bow'skiego - Widoki Krakowa Friedleina - Widoki drożajkie Lillera Ga-
 licyj - Widoki wielkie różne Poznania i minęsze Wilna - de Loloagne
 pitto resque - Ortowski ryfował wiele sien z ostatnich lat Polski:
 n. p. przybieże konstytucyj z maja 1792, Sieny z powstania wiedejskiego:
 go: Sieny obozowe z r. 1794 - Stankowicz ryfował powstanie na rynku
 Krakowskim Kosiński 1794 i wjazd Poniatowski'skiego Józefa 1809

XI

Jannisz Wiszke

herbou Döbrava

İyrost jego sbaw miódyg Hestmanam
Litwosthemi.

TeKa 8Michata Kuleszy. Zbiór widoków
 Krajowych rysowanych z natury. Paris
 (około 1820) /: rys. z natury Michat Kulesza. -
 Derry lith. - Imp. Lemercier'a Paris. /: fol. paprzy.

Poszyt pierroszy:

1. Ruiny zamku w Lucku.
2. Kotoia w Grodzie. (cerkiew murowana nadbrzeżem wyso,
 kim rzeki)
3. Kamieniec Podolski.
4. Druskiemki.
5. Zamek Pieskowa Skata w Krakowskiem.
6. Domek w Merezowszczyźnie.

57

30

310

62

63

Zbiór Widoków celniejszych Ogrodów
w Polsce. — Recueil des Vues prin-
cipales des Jardins en Pologne.

1826-1828. (Lwów, w litografii P. Lit-
lera, rys. A. Lange) fol. XI. Zeszytów
(w każdym po 4 widoki): wychodziło za sta-
waniem Henryka Księcia Lubomirskiego.)
/: niektóre podług rysunków Richtera: /

Odczewa.

- Zesz. I. 1. Pałac w Krysowicach hr. Stan. Mniszka
2. Ogród w Świątynie (cyrk. przem.) hr. Jana Świdnickiego.
3. Ogród w Dubiecku (cyrk. Jarock.) hr. Macieja Krasickiego
4. Kaplica S. Stanisławy pod Krakowem.
- Zesz. II. 5. Ogród w Krysowicach hr. Stan. Mniszka.
6. Pałac w Rozale (cyrk. brzo.) hrab. Jan Koronawickiej
7. Pałac w Dalicach (cyrk. przem.) hr. Józefa Paworowskiego.
8. Rozwaliny zamku Łobzowa pod Krakowem hr. Winc. Krasińskiego.
- Zesz. III. 9. Ogród w Krysowicach hr. Stan. Mniszka (odmienny)
10. Dwór w Ruskiejwsi (cyrk. przem.) hr. Macieja Krasickiego.
11. Krzyż na Wotynie Książ. Macym. Jabłonowskiego.
12. Biały zamek pod Krakowem hr. Ignac. Wielopolskiego.
- Zesz. IV. 13. Arkadya Zbiór sterczyn: w Kł. Łol. Książ. Redziwiłła.
14. Klasztor Bielanki pod Krakowem.
15. Zamek w Łanucie Księż. Elżbiety Lubomirskiej.
16. Ławice (pałac) (cyrk. przem.) hrab. Ignarowej Moskiej.
- Zesz. V. 17. Siemawa w Galicji, ks. Adama Czartoryskiego.
18. Daszów na Ukrainie hr. Włodzimiera Potockiego.
19. Ostrog (zamek na Wotynie) ks. Karola Jabłonowskiego
20. Koszów S. Jura we Lwowie.
- Zesz. VI. 21. Lucha (zamek) hr. Jana Wielopolskiego.
22. Karimierz (ruiny zamku) w Wojewod. Lubelskiem.
23. Daszów na Ukrainie hr. Włod. Potockiego (odmienny).
24. Jan Korona zamek ks. Sabaudzkiej z Księż. Kurlandzkiej.

(rys. Ant. Lange w lit. Piotra Pillera):

- Zesz. VII. 25. Grobkowce na Łodolu z kniaź Potockich Bachmetiel generałow.
 26. Piadniki (pałac w cyrk. przem.) Antoniego Strachockiego.
 27. Wilanów pałac marszałkowej Lubomirskiej r. 1800.
 28. Rowne na Wotyniu Ks. Józefa Lubomirskiego.
- Zesz. VIII. 29. Stratyn (cyrk. brzez.) hr. Ignacego Krasińskiego.
 30. Rogalin (pałac) pod Poznaniem hr. Edw. Łanyskiego.
 31. Białozurka (pałac na Wotyniu) hr. Michała Porzostowskiego.
 32. Bobulince, ogród (w Galicji?) hr. Michała Porzostowskiego.
- Zesz. IX. 33. Jabłonna pałac (pod Wierzbą) Józefa Łoniatowskiego.
 34. Łazienki pałac Król. pod Warszawą
 35. Przeworsk pałac (w wojew.) Ks. Henryka Lubomirskiego.
 36. Blexiniec zamek na Wotyniu z Ks. Łęczyńskiego hr. Dyjuzentki.
- Zesz. X. 37. Lwierz zamek (w brzezan.) hr. Cetnerów.
 38. Krzywcin na Wotyniu Ks. Maksymil. Jabłonowskiego.
 39. Rydzyna zamek w Poznaniu Ks. ordynata Łukiewskiego.
- Zesz. XI. 40. Białokrynica ruiny zamku na Wotyniu Ks. Zbaraskiego.
 41. Winnicki cyrk. lwos. hr. Stanisł. Potkowskiego.
 42. Niemowice pałac na Wotyniu Teodora Krapewskiego.
 43. Kottów (w zloczowku.) hr. Józefa Paworowskiego.
 44. Szczętki zamku Starego Zbaraza wystawionego
 r. 1587 przez siamozżego architekt.

1000.
100.

1000.
1000.
1000.

1000.

1000.

1000.

1000.

1000.

1000.

1000.

1000.

69
312

55

65

Darstellungen aus dem Königreiche Galizien insbesondere der Karpathen im Sandezer Kreise, mit 30 mahlerischen Ansichten, 20 Vorstellungen der Frachten, historisch, statistisch, topographisch und ethnographischen Bemerkungen über Lage, Gränzen, Grösse, Bevölkerung, physisch und politische Beschaffenheit, dann der Administration des ganzen Kreises verfasst und herausgegeben von Emanuel Ritter von Kronbach k. k. Kreis Comissär. — Tableaux d'une partie du Royaume de Galicie, spécialement des monts Carpathes au Cercle de Sandec avec 30 vues pittoresques, 20 Representations des Costumes et avec des remarques historiques, statistiques, topographiques et ethnographiques:..... composé et publié par le Chevalier Emanuel de Kronbach... — (Wien 1826 fol. poprzeczne, text: k. i (tytuł litograf.) str. 1- 87 (po niemiecku i po francusku - przedmowa datowana z Sanoka d. 30 lipca 1820 - text), ryty 30 litograf. i kolorow. (nach der Natur gezeichnet und lithografiert von Kronbach.) przedstawiający widoki. Wszystko ^{tytuł} zeszyt 1 i 2 (po 4 tab. zeszyt). Całe dzieło miało wyjść w 6 zeszytach. Kształt myślał. Ale nie wyrosły, tylko u Krowych pozostały w rysunkach.

Spis widokow?

1. Ansicht der Stadt Neumark.
2. " des Dorfes Tzaflari.
3. " des Thales Zakopane.
4. Eingang in das Kostelniker Thal bey Zakopane.
5. Ansicht des Ursprungs des schwarzen Dunajec im Kostelniker Thal.
- 6. " des Felsenthales Mientusowa mit dem steilen Berg Ratusz im Hintergrund
7. Gebirgs-Ansicht mit dem Mittel-Felsen Saturn, einem Wassersturz und den Gletschern der Tatra.
8. Ansicht der Morgenseite des Schlosses Prorostyn.
9. Der Gegend um Prorostyn nebst dem Lauf des Dunajec und dem Schloss Niedzice.
10. Der Karpathen schönste Ansicht mit den höchsten Tatra Spitzen von der Ungarischen Seite gegen Kesmark. (siehe)
11. Ansicht des Karpathen Gebirges mit dem Berge Kriwan (vom Dorfe Waag) von der Mittagsseite.
12. Das aufgehobene Rothe Camaldulenser Kloster in den Karpathen. (brak w bibl.).
13. Das Dorf Zassowsko (mit Dunajec).
14. Die Ruinen des Schlosses Rytkro.
15. Erste Ansicht der k. Stadt Alt-Sandec (przedmieście 2 mostem na Zopradzie).
16. Zweite Ansicht der Stadt Alt-Sandec. (brak)
17. Das Dorf Krynica.
18. Darstellung des Städtchen Grybow.

- 19. Erste Ansicht der K. K. Kreisstadt Neu-Sandec. (od wschodu, od Półki)
- 20. Zweite Ansicht der K. K. Kreisstadt Neu-Sandec (od potrocy, od Przetakówki)
- 21. Ansicht der Dörfer Zabeloze, Wieloglowy und Dombrowa.
- 22. " des Dorfes Marunkowice.
- 23. " des Schlosses und Staedchens Tyszyce.
- 24. " des Schlosses Tengoborsze.
- 25. " der Ruinen und des neuen Schlosses zu Roznow?
- 26. " der Gegend um Trojcie nebst den Ueberbleibseln des Schlosses na Zawrotie
- 27. " der Pfarrkirche in Jakubkowice und des Herrn-Hauses in Lassosina dolna.
- 28. " des Staedchens Tymbark.
- 29. " des Cysterzienser Klosters Szyzec.
- 30. " des Pfarr-Dorfes Mzana dolna.

II Abtheilung dzieła tego majnego obejmowei
 Etnografij, melodie i kostiumy - nie wyszlo.

I Abtheilung (Drahterische Reise durch die
 Tattra und den Sandecer Kreis

[Faint, illegible handwriting throughout the page, likely bleed-through from the reverse side.]

Galicia w obrazach . p. m. G. r. (Tygodn. Petersb. List XXIV^r 10 R. 1840 str. 41-
43. dotyczące są opisy bardzo znakajace - to do widziaku, perspektywy, dobre wybranego
punktu ... pierwszeństwo należy się pracom Górczynskiego - P. Górcz należą się ta pochwała że
umie dać fizonomię swoim widokom - gani zamek Olecki a chwali dawny, chwali Podhorce
nowy widok unosi się kaplicą w Podhorcach Auera - w widokach Auera jest drobnych figurtek
za mało, można mu zarzucić że zaludnia świeżki swoich wiejskich ogrodów zbyt dużę
liczb spacerujących

315 (502)

Teofil Polak. Schedula artium Hemenyut Zebraufki
i Sozynyfki - podług nowszych archeologów pisat
to w XI wieku mnich Rogkerus pod imieniem Teofila
w Klastorze Helmerstheupn w Frankonii w XI wieku.

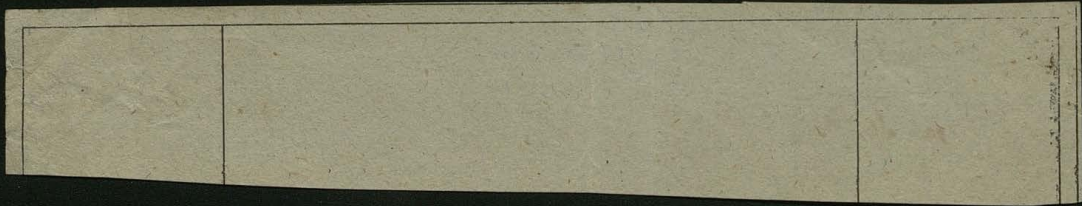
z dziełko Bartłomieja Wąsow:
Kiego wydanego w Łoznaniu 1678 w klorem jest nomen
klatura polska z tłumaczeniem łacińskim
317 i w łofkim.

Artysty

3B 559

Stanisława Solfkiego: Geometra i architekt polski. W Krakowie
„Jerzy Mik. Schedlow 1683. fol.

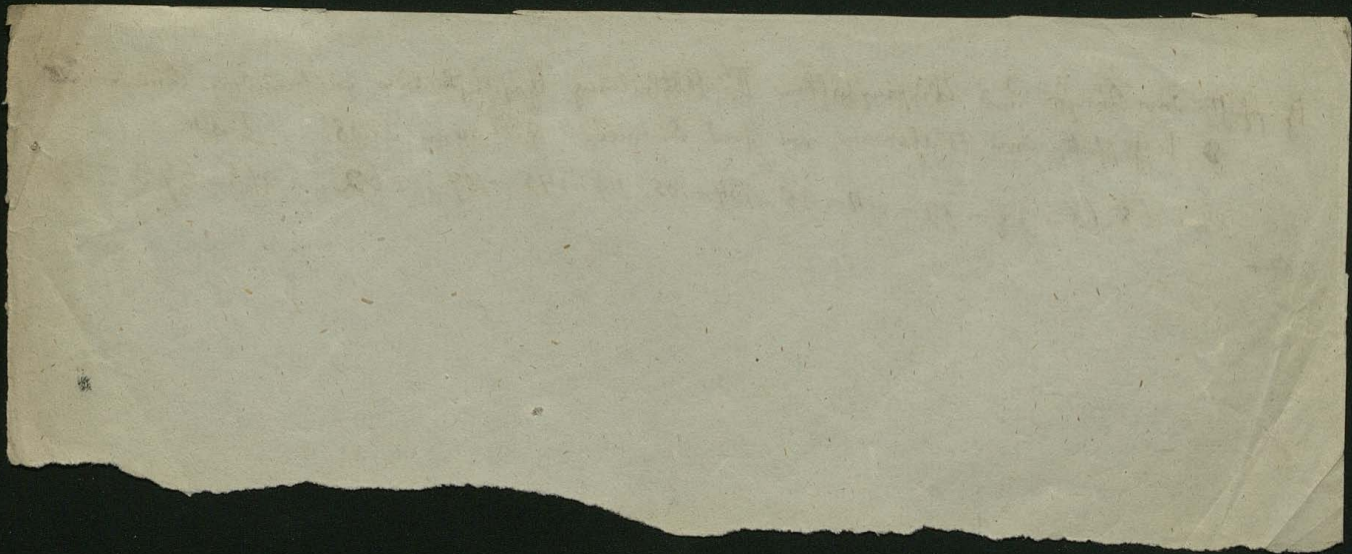

319

Geschichte der Künste und Wissenschaften II^{te} Abteilung Geschichte der verschiedenen Künste ~~etc~~

⊙ I Geschichte der Malerei von J. L. Dionillo Göttingen 1798. I Bd

42-44-68-69-77-79-94-95-104-105-119-145-157-262-266-273-279-
287-

Barth Adam: Le peintre graveur. Wien ¹⁸⁰²⁻ 1821. 8.
21 Tomes

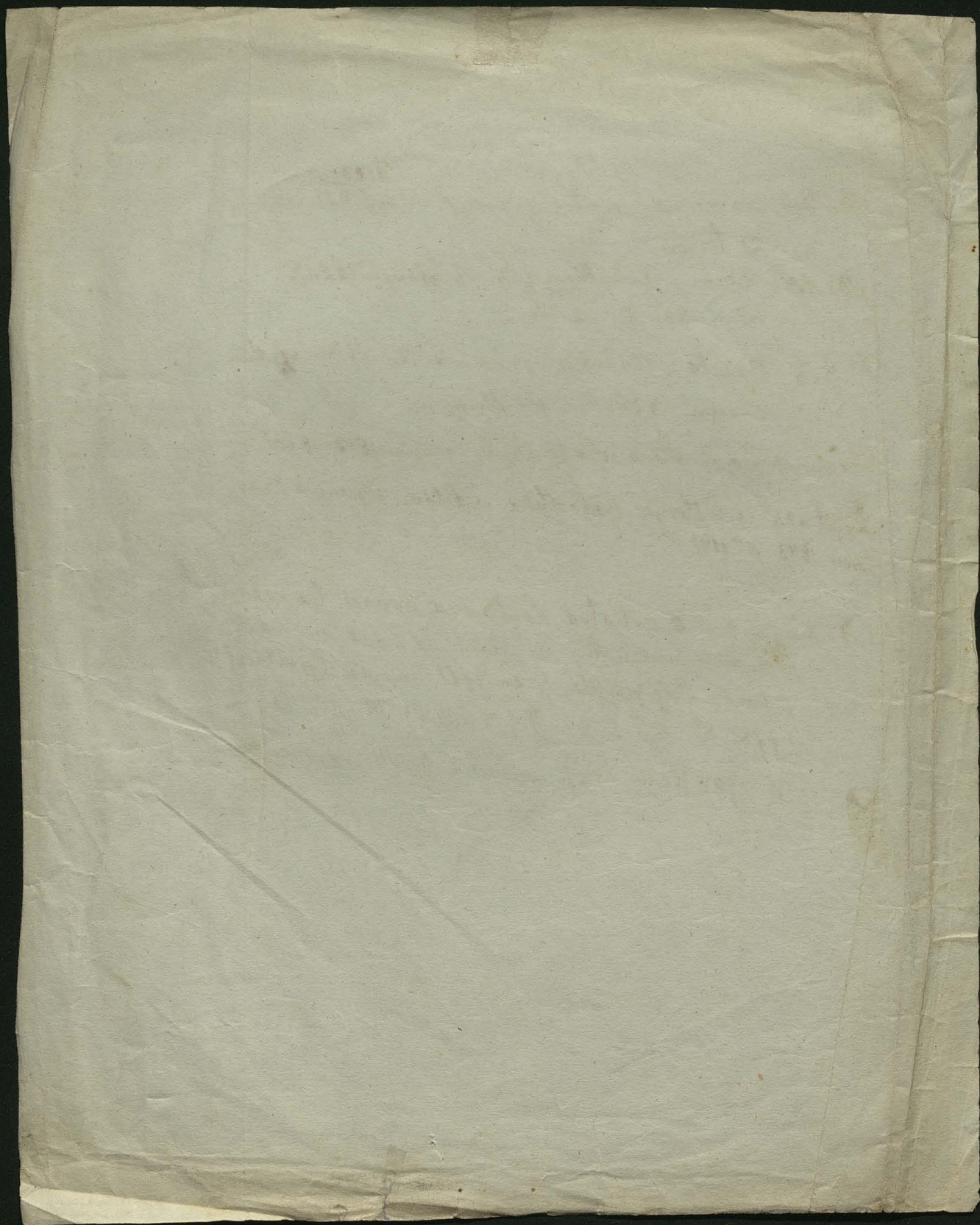
Barth Adam: Anleitung zur Kupferstechkunst.
Wien 1821. 8. 2 Bde.

Dr. G. X. Nagels: Kunst, alle gemalten Kupferdrucke
Wien 1835 bei Hoffmann.

Cicognera Leonod. Storia della scultura. Venezia 1813-18 fol.

Dziennik krajoznanstwa i sztuki w Polsce (Dziennik krajoznanstwa i sztuki w Polsce)
Jowoy 1843 nr 114

Dictionnaire des artistes dont nous avons les estampes
avec une notice détaillée de leurs ouvrages
gravés. Leipzig (chez Jean Gott. Imman. Breitkopf)
1778. 8. I (A) II (B - Biz) III (C - Cez)
IV 1790 (Cez - Diz) wydawca C. W. de Heincken.

Cohen Henri: Description
historique des monnaies appelees
Medailles imperiales, Paris
1860. 8°. 7 Fomien

Archeol. 2779.

grati Labbatie

Allen Franz
Andrea Mikol

W. Seidel u. Dr. Hagen: Nachrichten über
Danziger Kupferstecher. Königsberg 1847.
8°

Engelmann H. D. Chodowicki Leipzig 1857.
" " Beiträge. Leipzig 1860.

Jacobi: Verzeichniss. Berlin 1808. item 1814. 8°

Careglis ob. Nagler Monogrammisten I p. 679.

Ob. Passavant - Dumefnil Robert Nr. 218.
Ch. Mamel de l' amateur d'estampe. Paris 1850 - 1856. 8°

- F. Brulliot - Heller J.

Nagler G. K. Die Monogrammisten. München 1858. 8°. 5 Fomien

Anton Moellers Sammlungen
 Frauen-Trachtenbuch aus
 dem Jahre 1601
 in getreuen Faksimile-
 Reproduktionen von
 dem Verlag der
 Antiquarischen
 Buchhandlung
 von
 1981 bis
 1982

Antiquarische
 Buchhandlung
 von
 1981 bis
 1982

Antiquarische
 Buchhandlung
 von
 1981 bis
 1982

1582
 Form
 Armarium
 Forulus
 Series

1582

322 644

Opaliński Andrzej marsz. w. kor. wydał bezimiennie.
Krotka nauka budownicza dworów, pałaców
zamków podług nieba i zwyczajów polskiego
w Krakowie u wdowy i dziedziców Andrzeja
Piótkowczyka 1659. 40.

Artylerja czyli nauka o działach przez
Józefa Noronjskiego r. 1665 (mscr. z bibl. 2a.
ruskiej dziś w Petersburgu.) z rysunkami

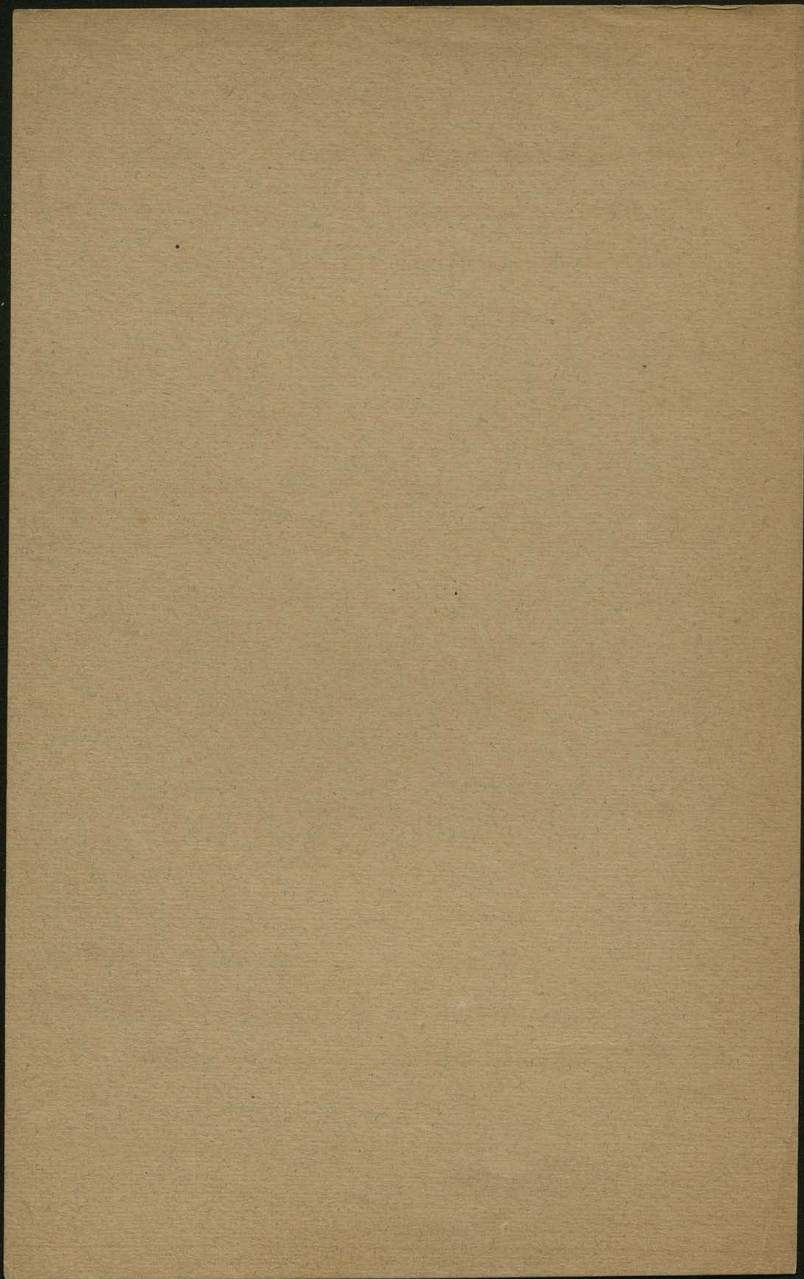

Sztuka pisania czyli Granica o charakterze dla dam i kawalerów. W Warszawie 1778 nakładem i drukiem Mich. Grölla, korb. generał nadwornego. Fol. poprzeczne. str. druk. 17. i 2 tabl. rzytm. 80r. Keyl del. et Sculp. (rytowane za granicą)

Sztuka pisania w trzech rodzajach wyjęta z Encyklopedyi i pożytecznemi przydatkami pomnożona. W Warszawie w drukarni XX. Missionarzyów 1781. 4to kart druk. 36 i tabl. rzytm. 12 Prixner script, rub. post et caud. Varsoviae.

Wzory pism polskich, rossyjskich, greckich, francuzkich, niemieckich i gotyckich z opisem prawideł tejże sztuki dla użytku młodzieży ułożone, napisane i wydane przez Kazimierza J. Werbusza byłego profesora i nauczyciela Kalligrafii w Liceum Warszawkiem. Wyrzute na miedzi przez Karola Rossi i u tegoż wyśniste w Warszawie 1824. fol. poprzeczne, 18 tabl. rzytm. K. Rossi wyrz.

(powiada autor że r. 1804 wydał wzory pism z 34 kart złozone, blachy takowych pałety s. r. 1814 przez pozar w pałacu Kazi...

324 ~~659~~

Земля Федя. © проф. В. В.
Ученая работа по
графическим. Кремень
№ 1814. 8.

Das Karntn

Mewiecki Jozef Adam Nowina

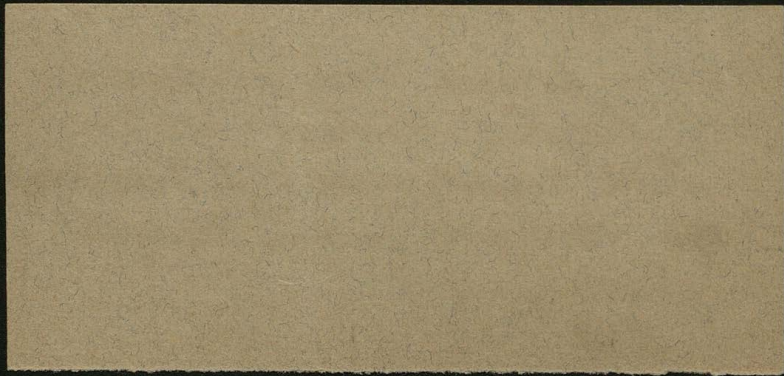
r. 1715 w Krak. zostal Dym

filoz. byt rodem 3

Umojcie

Muzeum domowe. Dzieło poświęcone his-
torji, statystyce, moralności, naukom i
literaturze krajowej przez F. S. Dimochows-
kiego. Warszawa drukiem Maksymil.
Chmielewskiego 1838

Rok 1838.

Lelewał: cześć batwochwalega Stawian i Łolki
1857. 8te ft. 148 mit 3 Taf. 14te 7¹/₂ lgr

Drzwi Kofelne ptołkie i gniezienprie
1857 maj 6te mit 3 Taf. 15 lgr

Grobowe Krolow polskich pomnika
1857 maj 23. 3 Taf. 12¹/₂ lgr

Grobowy napis Dolestawa wielkiego Łoznan
1857. 8te 44 maj mit 1 Taf 12¹/₂ lgr

51

Decken zur Cotta'schen Cla
und Blindverzierung
Schiller, complet, 12 Bände

1. 2. 3.

BUCHBINDE

31 - c I

4 - VI

51 - 9 - I - I - I

A Gwirski Ubiar wiadomosci do
historji lekarskiej Tom III.. 3.

Zu beziehen durch alle Buchhandlungen
des österreichischen Kaisersstaates.

Grobowiec Henryka Łagodnego. Warszawa 1841. 8. № 36

52 Wzory pism dawnych Warsz 1839 g.

Am

184 O wódziedzielnikach p. Rudnickiego Warsz 1827.

Nem

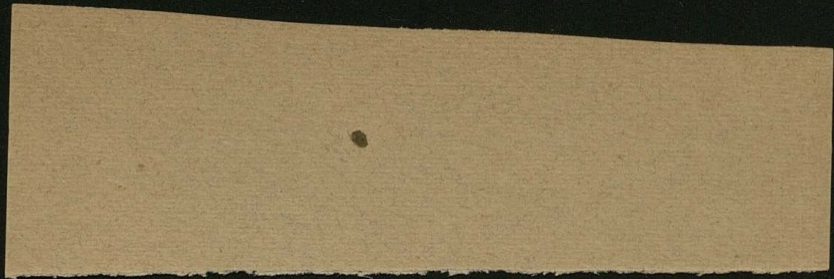
172 : Lebensbeschreibung Casimir Nürnberg 1680.

P. P.

Bei Beginn des neuen Schul-Cursus erlaube ich mir Sie auf die in meinem Verlage erschienenen höchst billigen Ausgaben **lateinischer Classiker** aufmerksam zu machen und zur Completierung Ihres Lagers

328 #

Blanc Charles: Manuel de l'amateur
d'estampes. Paris 1851, (Bergertha 1252
portretow)

329
Verzeichniss von Portraits und Stichen zur Staats-
und Culturgeschichte von Polen und Russland
(W. Druepulin) Leipzig Kunst-Comptoir 1861.
zu fr. 63. 5 Hgr.

der Schwerpunkt des
bietet, die vollständige
te, sicherste und gründ-

0 bis 2500 n. Chr.
Sgr.

4 Hefte.

4 Hefte.

n. ? Qualität.

2 Theile.

, gebunden?

Monuments de la xylogra-
 phie au 15 siècle, repr.
 en facsimile par A. Pilin'ski
 et précédés de notices par
 G. Pawlow'ski. Paris 1882-
 1883. 2 Vol.

Sotzmann : Aelteste Geschich-
 te der Xylographie und der
 Druckerkunst (Raumer's Hist.
 Taschenbuch Jahrg. VIII. Leipzig
 1838. p. 540.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Second block of faint, illegible text, also appearing to be bleed-through from the reverse side.

Allegem. Rüstschloß von Zürich
1779. fol. 32 B. 16. 331

✓
✓ Supplement
Zürich 1768. in 4te
32. E. 11.

wyproszycy

zów praca:

Karmeliton

I Kart

zyciu naged

456.

322

terre cuite
terracotta

ev. p. 61. 71.

pent.

Allyum mund listonitfad Dünstharlogikon
für Teösum und zum Spiel und für Mäßen
und Klossim gesammelt und bearbeitet von
Gottfried Johann Plabaz. Prag 1815 gedr.
bey Gottlieb Haase. 4° I Bd. ff. XII i 684.
II Bd. ff. 620. III Bd. ff. 448 w 2 Kolumnen.
N° 4418.

Baruzzi Vincinato 3
Belloto Barttomiej 2 Wenecc

Belloto ^{2 Weneccij} Jan (C)

Bennan

333

Neue preussische Provinzialblätter
v. Wagen 1847

jest to o sztychach gdańskich
podania litewskie.

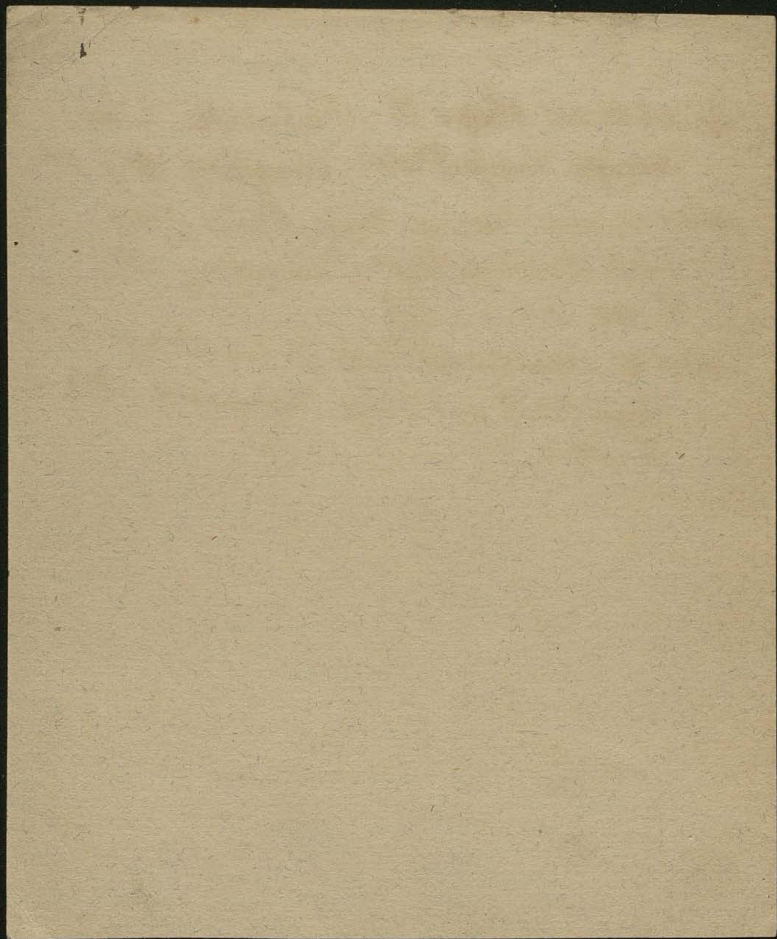
~~591.~~

Seidel W. und Hagen Dr.: Nachrichten über
Danziger Kupferstecher. Königsberg 1847. 80r

Seidel W. über Danziger Kupferstecher. (Neue
Preuss. Provinzialblätter. Königsberg 1847.
III pag. 162.)

Seidel W.: Preussische Bildniss-Sammlung
Prov. Blät. and. Folge. Königsberg 1854.
I. pag. 4.)

Rowinskij D. Istoriya russkikh szkol ikono-
pisanija. S-peterb. 1856.

Rowinskij D. Russkije grawery i ih
proizwedenija s 1564 goda do osnowa-
nija Akademii Chudozestw. (Zdanije Grafa
Uwarowa.) Moskwa, w Synodalnoj Typo-
grafii, 1870. 8° maj. k. i str. X. 403. (ChKl.)
(Русские гравёры и их произведения с
1564 года до основанія Академіи Художеств
Изслѣдованіе Д. Ровинскаго. Изданіе графа
Уварова. Москва въ Синодальной типо-
графіи 1870. 8°) wstę. 1-146. Słownik p. 147-
355. Dodatki, Rejestr p. 356-403.

Żebrawski Teofil: Spis cząstkowy rycin pols-
kich, jako materiał do ogólnego katalogu
tychże. (Rocznik ces. krol. Towarzystwa nauko-
wego krakowskiego, z roku 1858. Rozet III,
Tom II, Ogólnego Zbioru XXV. Kraków druk.
Czasu 1858. 8° str. 401-450)

Żiwatski J.: Wiadomości o Gabinetie rycin z publiczną
narodową biblioteką potężonym (Gazeta literacka
r. 1822 (z. II) Warszawa. 4° N° 38. 39. 40. 41. 42 w tym ostat-
nim numerze kilka wiadomości o rycinach polskich.)

Rowinskij D. A.: Podrobnij Slovar' russkich gravirovannykh portretov, sostavit' D. A. Rowinskij. Izdanie s 700 fototipnymi portretami. Sankt-peterburg, tyro: grafia Imperatorskoj Akademii Nauk 1883. 8vo maj. Tom I Kolonn. 1-752. A-A₁ (A-D)
 " II " 753- E-O (Je-O)
 " III " "
 " IV " "

Rowinskij D. A. Materialy dla Russkoj Ikonografii

Rowinskij D. A.: Russkija narodnyja kartynki. S. Peterburg 1881. Czast' I-IV 2 atlasem.

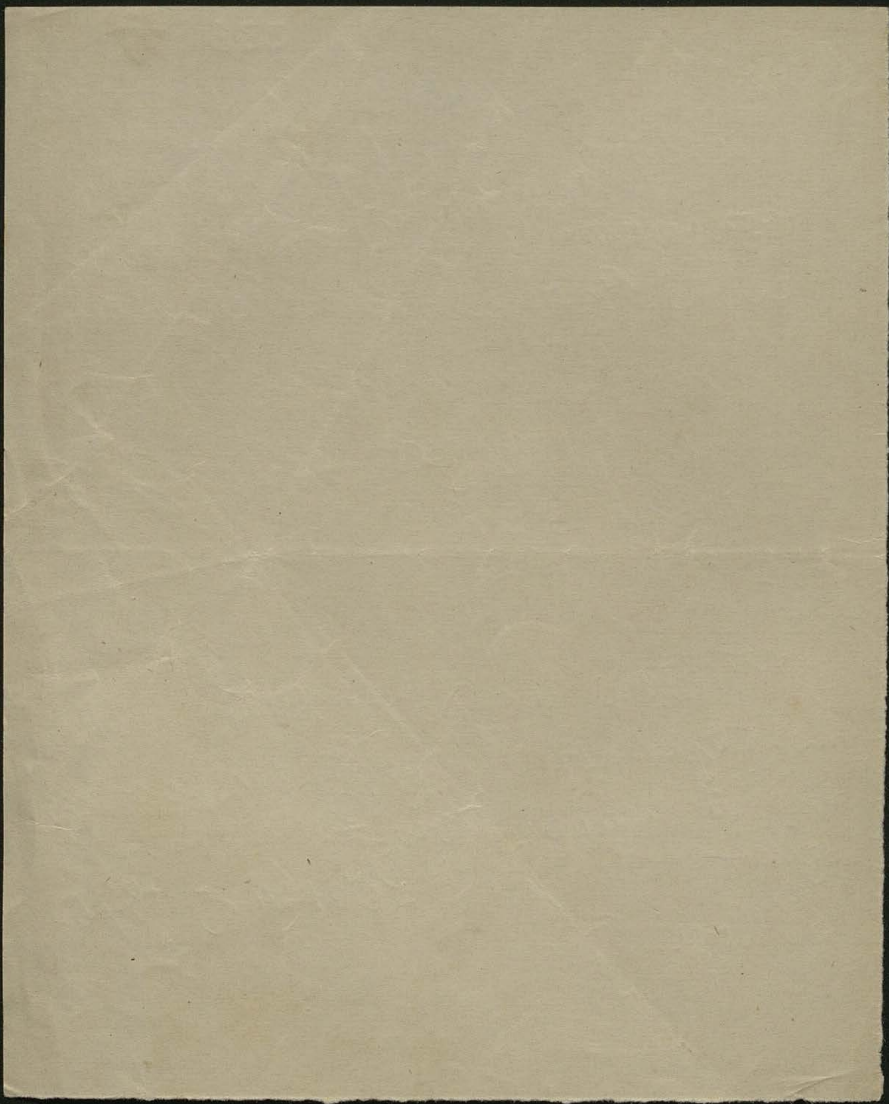
Rowinskij D. A.: Dostowiernyje portrety moskowskich gosudarej. S. Peterburg 1882.

Rowinskij D. A. Slovar' russkich portretow. S. Peterburg 1872.

Rowinskij D. A. Russkije gravery. Moskwa 1870.

Russkie grawery i. ih proiz-
wedenija s 1564 goda do
osnowanija Akademii Chudo-
zestw. Izdjedowanie D. Rowins-
kago. Izdanie grafa Uwa-
rowa. Moskwa 1870.
2 Rub. 50 K

Katalog istoriczeskoj wystawki
portretow lic XVI-XVIII wiekow
ustrojenoj obpuzestwom poosuz-
renija chudoznikow L. Petrow.
Izdanie wtoroje. St Peterburg 1870
50 Kop.

Allgemeines Künstlerlexikon unter Mitwirkung der namhaftesten Fachgelehrten des In- und Auslandes heraus gegeben von Dr. Julius Meyer. Zweite gänzlich neubearbeitete Auflage von Nagler's Künstlerlexikon.

(Architekten, Bildhauer, Maler, Zeichner, Kupferstecher, Radierer, Holzschneider, Lithographen, Medailleure und Kunsthandwerker) I^r Band. III Lieferung (A quillon - Michel Alberti Signatur 19-27) Leipzig Verlag von Wilhelm Engelmann 1876.

I Lief. 12 Ngr.

Im Verlag von E. Teemann in Leipzig
Zeitschrift für bildende Kunst. Mit dem Beiblatt
Kunstchronik herausgegeben von Prof. Dr. Carl
v. Sitzow Bibliothekar der k. k. Akademie
in Wien (Mitte October 1869 V Jahrgang begonnen
seit 1866
12 Monatshefte und 24 nr. Beiblatt 5/3 Fhr.

2178

Petrus (Wysz de Radolina) Episcopus Cracoviensis
 executionem institutionem secundi altaris ad altare
 tituli S. Bartholomei in ecclesia cathedrali Cracoviensi
 cum dote villae Pod Holic per Joannem Caroniam, Petrum Lubiane-
 rium et Petrum ipsius filium (Safania) de Luyce
 d. Augusti a. 1412 factam approbat.

Pranumerati

billigste illustirte h

„RAKET

dessen erste Nummer mit 1.

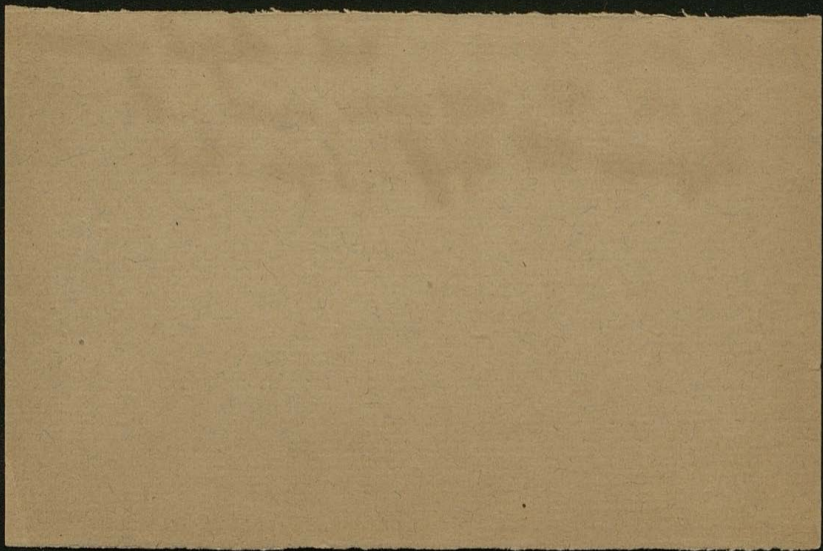
Muthvoll und zuversichtlich treten wir mit
 In einer Zeit, in der es schwer ist, nicht Sa
 einem humoristisch-satyrischen Blatte gehört, bangt uns
 stellen und deren Beifall zu erringen.

Vor Allem bringen wir eine entsprechende D
 schelmisch verbirgt.

Mit Humor und Satyre wollen wir uns wö
 Neues und Sonderbares geschieht, und wollen recht herz
 Der geehrte Leser dürfte hieraus entnehmen,
 „Politisch Lied — ein garstig' Lied“ war

Łoski Józef: Rysunki polskie i obcych rysowników
XVI, XVII i XVIII wieku, wydał J. Ł.
Waprawa 1889. Zeszyt I (o rytm i kształt)

332

339

2

Materialy do Słownika rytowników
polskich i obcych, którzy rytowali
polskie rzeczy, zebrane z bibliotek
Zwinger w Dreźnie, Rudiger w
Wrocławiu, ~~Staatsbibliothek~~ w Lipsku
Communal Sammlung
zebrane przez Karolana Dimmel
darowane Bibl. Univ. Krak 1885
presto 470 kart — Mj. n. 4383.

Faint, illegible handwriting on aged paper, possibly bleed-through from the reverse side. The text is arranged in several lines, with some characters appearing to be numbers and letters, but they are too light to transcribe accurately.

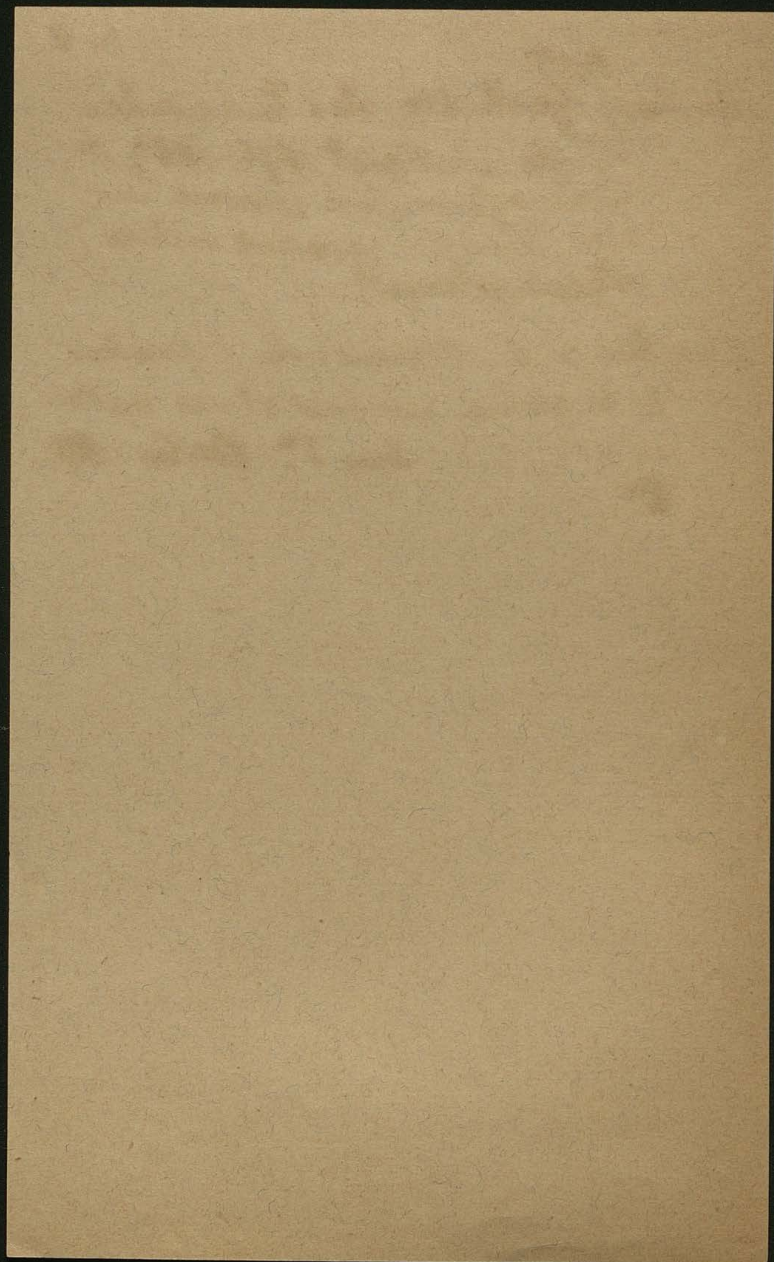
Wiadomości o rytownikach krajowcach i
 cudzoziemcach u ^{nas} osiedlonych przez
 Gwalberta Pawlikowskiego. T. I. Z. 6 str.
 246-255. = T. II. Z. 7, str. 13-23 = T. II
 I. 10, str. 142-144, = T. II. Z. 12. str. 250-254.
 (w skróceniu)

Baum

Bücher: Geschichte der technischen
Künfte. Stuttgart 1875-1889. 8v.
odnewonftownicturie (gravure sur
bois) rytownicturie (gravure criblée)
stypach (estampes)

Schreiber W. L. Manuel de l'amateur
de la gravure sur bois et sur métal
au XVe siècle. Tome Ier. Berlin 1891.
8v

Vorschule zum Studium der kirchlichen Kunst
 des deutschen Mittelalters, von Dr. Wilhelm Lübke
 Prof. der Kunstgeschichte am Kön. Polytechnicum in Stutt-
 gart. Fünfte umgearbeitete und vermehrte Auflage,
 mit 170 Illustrationen. Leipzig (Verl. v. E. G. Seemann)
 1866. 8°. X. 209. 2 1 Mrz 1891

A.) Geschichte des Kirchenbaues

I Die altchristliche Basilica.

II Der byzantinische Styl.

III Der romanische Styl. 1. Die Basilica 2. Abwei-
 chende Formen. 3. Gewölbbau.

IV Der Übergangstyl.

V Der gothische Styl. Das System. I. II u III Epoche.

VI Der deutsche Backsteinbau.

VII Klosteranlagen des Mittelalters (Foresteria, Vestiani)

B) Ausstattung der Kirche.

I Der Altar.

II Altargeräthe: 1. Kelche (Kampanul- - Krumm- oder Walm-
 kampanul- mit Krumm- , pontifikal- , Trauer- ,
 Krumm-) und Patenen. 2. Ciborien (Krumm- , Krumm-
 Krumm-) Peristerium (Krumm- Krumm-) - und Mon-
 stranzen. 3. Die liturgischen Bücher (Missale, Sacra-
 mentarium, Evangeliarium, Lectionarium, Benedictio-
 narium, Antiphonarium Krumm- in Dyptichen). 4. An-
 dere Geräthe und Gefässe: Krumm- , Krumm-
 Krumm- , Krumm- , Krumm- , Krumm- , Krumm- ,
 Krumm- , Krumm- , Krumm- , Krumm- , Krumm- ,

Zusammenstellen)

- III Kreuze und Reliquiarien (ausgeführt)
- IV Leuchter (Eisenleuchter, Wandleuchter oder Lanternen
von Lichtstock, Altarleuchter, Ackerleuchter, Eisenleuchter,
Wandleuchter)
- V Taufgefäße, Brunnen und Grabmäler.
- VI Lettner (Lectornium, Pulte - Epitaphium) Kanzel (ambo
- Epitaphium) Orgeln.
- VII Stuhlwerk und Schreine. (Epitaphium, Epitaphium -
Kreuzenwerk)
- VIII Malerischer und plastischer Schmuck 1. Wand:
gemälde 2. Glasgemälde 3. Teppiche 4. Bodenfliesen.
5. Bildwerke (Epitaphium, Portalen, ^{Wand} 3)
- IX Verschiedenes 1. Heilige Gräber. 2. Schallgefäße (Frisen
in Wänden) 3. Thüren. 5. Glocken 6. Passionsgruppen
7. Kirchhofleuchten.

343

~~288~~

238

- Guénébault L. J.: Dictionnaire iconographique des monuments de l'antiquité chrétienne et du moyen âge. Paris (chez Deleux) 1843. 8° 2 Vol.
- Erosnier l'abbé: Iconographie chrétienne ou Étude des sculptures, peintures etc. qu'on rencontre sur les monuments religieux du moyen âge. Paris 1847-1848. 8° 2 100 pnesyto drzeworytami. (dzielo wyborne) (oparte na pismach św. i legendach)
- Observations critiques et historiques sur les erreurs des peintres. Paris 1771. 12° 2 Vol. (dobre)
- Montalembert (comte de): Du vandalisme et du catholicisme dans l'art. Paris (Oray et Sagnier) 1836.
- Moery (l'abbé): Théologie des peintres, ^{sculpteurs, graveurs} Paris 1765. 12° (dobre)
- Guénébault L. J.: Dictionnaire iconographique des figures, légendes et ~~actes~~ actes des saints, tant ~~de~~ de l'ancienne que de la nouvelle loi, et répertoire alphabétique des attributs. Paris (Migne) 1850. 8° pp. 1232. 7 fas. (woory 45-46 tom)
- Dzieta: Encyclopédie théologique ou Série de Dictionnaires sur toutes les parties de la science religieuse, publiée par M. l'abbé Migne.)
- Ungaricae sanctorum indicia sive brevis 55 sanctorum, beatorum et venerab. memoria iconibus expressa. Editio 2^a auctior. Tyrnaviae 1737 (255 rycinami) 8° min. 14-80 Nr.

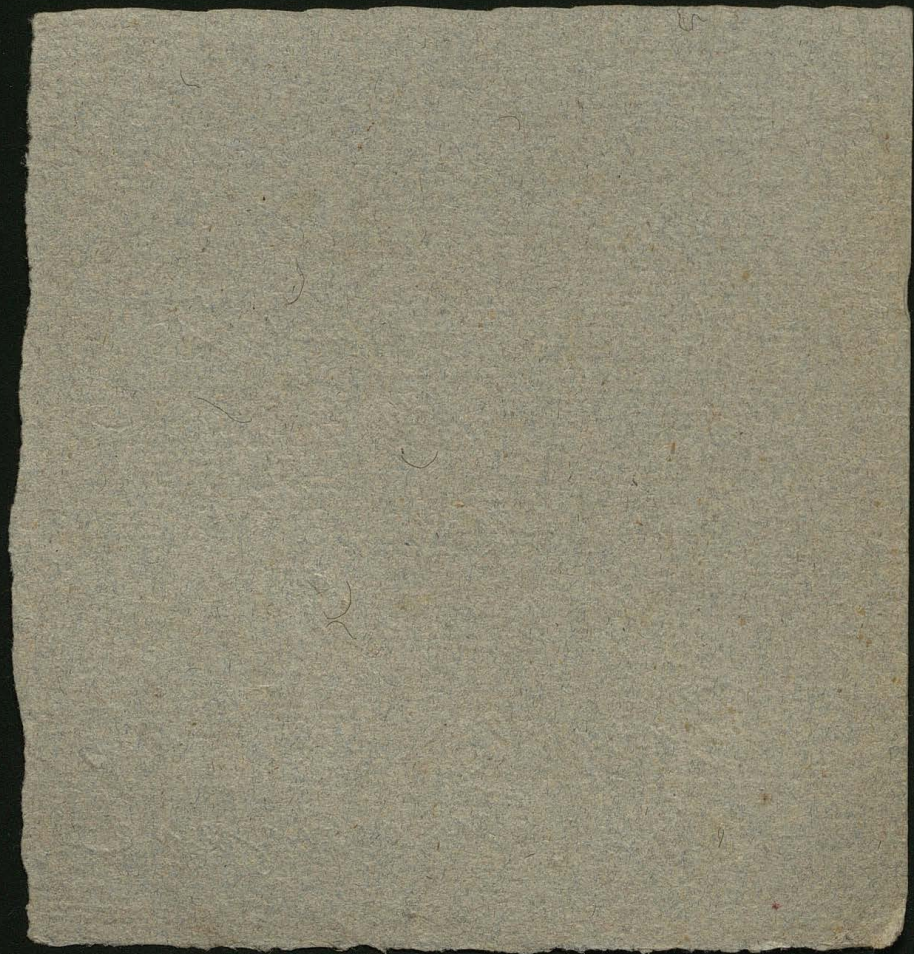
Obrazy fwińtych rytowane przez Hans Burgmaier 1517, Bodo
west, Bolomaert, Sadeles 1624, Jacques Callot 1636,
Mierix, Sebast. Leclerc 1686, Leonard Gaultier,
Jean Galle, Mariette 1706, Anton Tempesta, J.
Luyken, Klauber braia w Augsburgu, Overbeck.

315 445

246

Dictionnaire d'antiquités
 logie sacrée
 par M. J. J. Baurasse
 par M. l'abbé Nizet
 Paris Nizet 1851.
 2 Vol & 16 fr

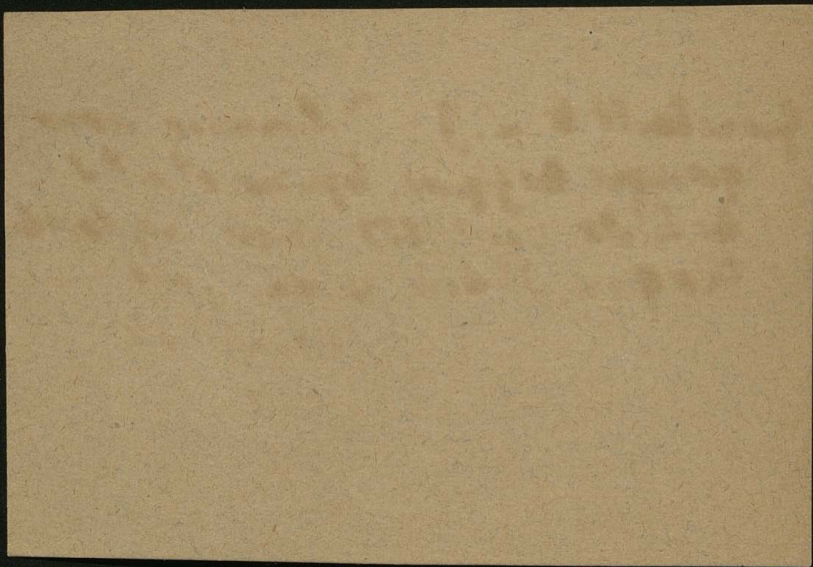
Encyclopédie théo-
 logique Tome onzième

347 x.

Guénebauld M. L. J.: Dictionnaire icono-
graphique des figures, légendes et actes
des Saints. Paris 1857. (Migne: Encyclopédie
théologique. I^e série, 45 tome) 7 frs

Bibliogr. 311.

348 266

PHOTOGRAPHIE

Dr. Wilhelm Engelbrecht
Gieseler'sche praktische Erfahr-

ungen die Erhaltung
Aufmerksamkeit und Aufstär-
kung der Kirchen betreffen
Ludewig 1858

und mitgetheilt.

Zweite, vermehrte und mit Holzschnitten versehene Auflage.

1862. Octav. Eleg. geheftet. — Ladenpreis 1 Thlr.

Herabgesetzter Preis 10 Ngr.

Fr. Bollmann,

Vollständiges Handbuch

der

PHOTOGRAPHIE.

Nebst einer besondern Abhandlung über

die Darstellung halbtöner positiver photographischer Bilder

Praktische Erfahrungen und Rathschläge,
 die Erbauung neuer Kirchen sowie die
 Erhaltung und Wiederherstellung, die
 Ausschmückung und Ausstattung
 der Kirchen überhaupt betreffend, nebst
 einer Uebersicht der Entwicklung der
 christlichen Baukunst von Wilhelm
 Engelbert Giefers. Dritte bedeutend
 vermehrte und verbesserte Auflage.

Paderborn Verlag von Ferdinand
 Schöningh 1869. 80. flr. 2/8. 24 1/2 gr.
 of Reichensperger, Jacob

KLEINER 9

120

D. E. ERLEBING

DIREKTOR DER D. E. ERLEBING'SCHEN BUCHHANDLUNG

Główny Urząd Censury
 w Warszawie
 dnia 10/11 1867 r.
 do Władcy
 w Krakowie

Kraków, d. 1/8 1867, D. E. Friedlein.

W. D. am
 Gubernium
 D. E. Friedlein
 Warszawa

Odrożnić od R. Friedleina w Warszawie.

Wiederum Christlicher Kirchenbau. Geschichte der
 Baukunst, Apostolische Baugesetze, Symbolik,
 Ausstattung von Kirchen vorzüglich mit
 Bezug auf den Kölner Dom nach Gesetzen,
 Vier Vorlesungen nebst Zusätzen: 1.
 Basilika 2. Geschichte des Altars
 3 Taufhaus von J. Kreuser.
 Zweiter Band. Birtaen Druck und
 Verlag von A. Weger's Buchhandlung.
 1869. 82
 3 flw.

Es ist vornehmlich als ob in goldigen Zeichnungen
 für den Maler weniger stürmisch verbieten als
 in weinroten

- 1 Kirchenfarbe weiß
- grün
- rot
- violet

[Faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

- Anders Diozesantabellen 8° 7346
 Gsemanns Calendaria 4° VIII. 5454
 Balen Monumenta Clementis XVI
 epistoles 8 8090
 Brunnel: Clemens Hoffmann 1858. 4063
 Cartari: La rosa Doro 1681. 4° 1985

Format

8vo

Autor (Redaktor)

godło, edycja, miejsce dru
składu, ilość tomów, woli
tablic, pl

Stan egzemplarza

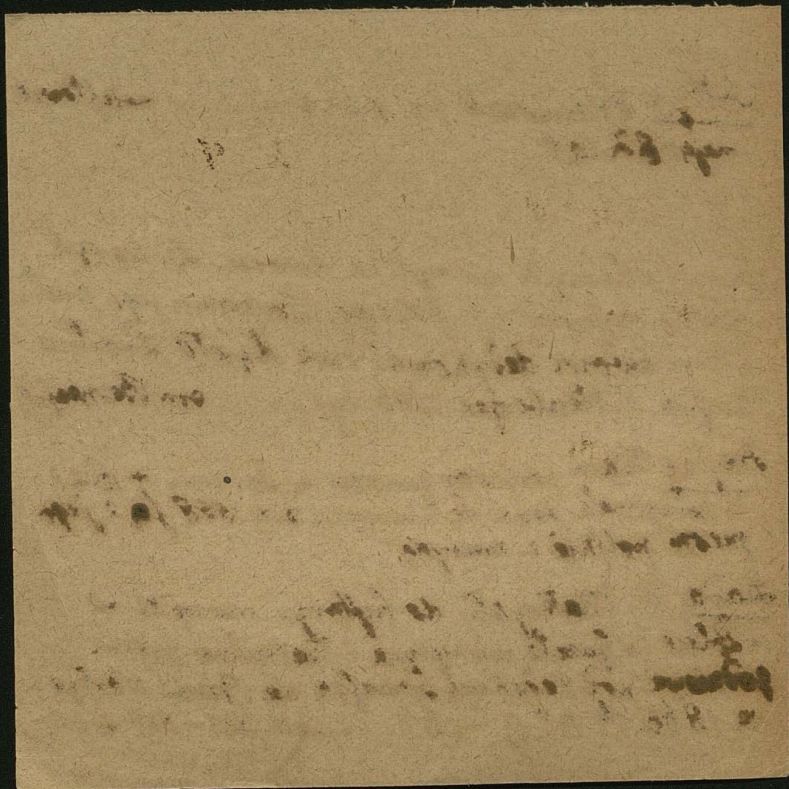
*(Choturskij' greb
na 1868 god
portreta Mosu
izobrazheniye)*

Sottyk Franciszek kr. + 24 Wreśnia w Liastowie
mając 82 lat

Finck Henryk muzyk na dworze Łukasza
gotki wojewody breskiego, któremu i jego bratu
Stanisławowi dedykował rze dzieło Practica
Musica. Wittenbergae 1556, był on z Bern (Bernafis)

Freitag Adam profesor gimnaz w Toruniu + 1621
w Korygonale Jana Le Klugera z r. 1558 ja 2 jego
piesni polskie z muzyką

Lada K. Materiały do historii muzyki w
w Głoc (w Głocie muzyczna i festiwalna, piśmioty =
głównie pod redakcją Tomasa de Pion. Warszawa:
w 1866. 7^{ty} n° 19. - 26) (z wieku XVI - XVIII do r. 1800)
libre.

Raŝtawiecki Edward ber. : Ryiny Jeremiaŝa
Falka Gdanoszanina Łolaka (Obratka z
Biblioteki warszawskiej) 8v. ftr. 26
Set. pišk. 495.

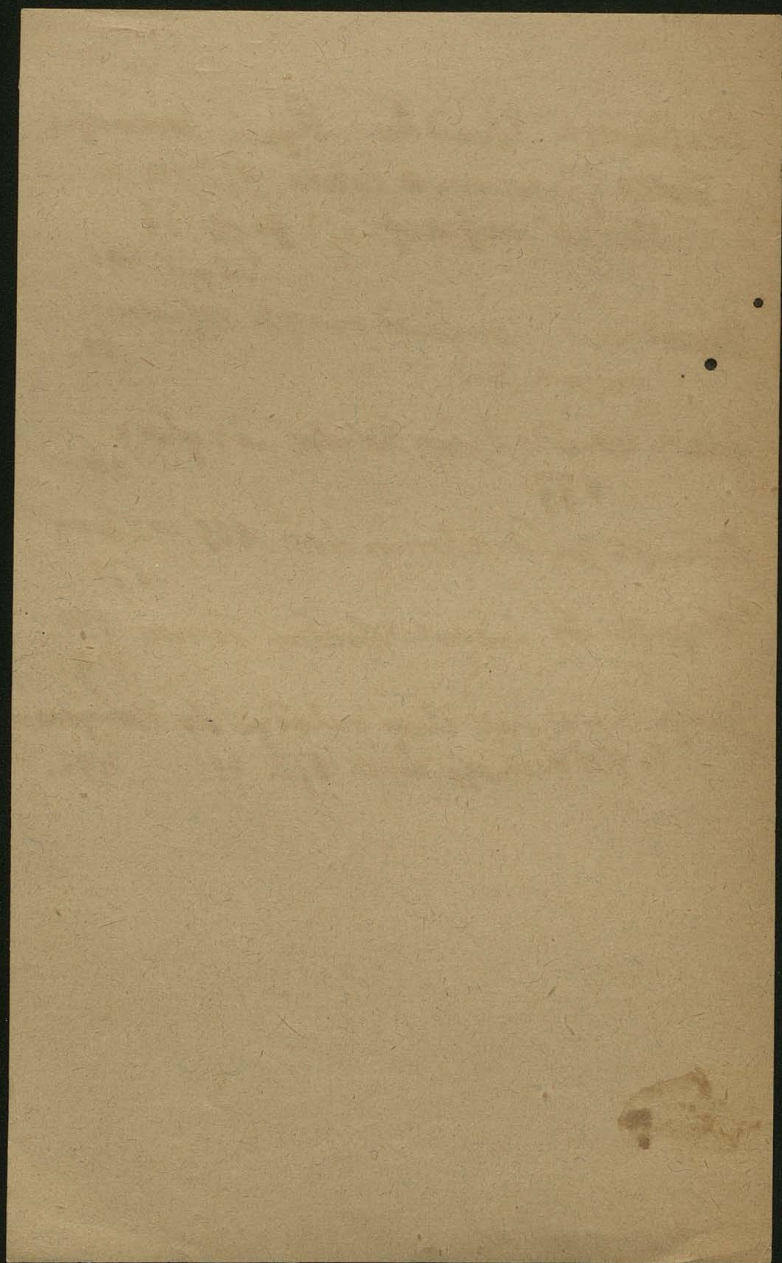
Rerek Wart. Kanjonał muzyki Kofielnej
Warszawa 1825. 4° pap. - 160.

Solecki Leonard: Spiewy Kofielne na 4 głosy
1837. 361

Surzynski Józ. Directorium chori 1855. 4° 2 Tomy
575.

Walczynski Fr. Spiewnik Kofielny. Tarnow 1884.
8v. 419.

Jamuz. Chorał czyli Zbiór melodyi do Kanjonał.
Tu katolickiego. Lipk 1873. 4° 442.

Pieśń o P. Jezusie Nazareńskim

"Nie maś na świecie nic szerszego
....." z melodyją ob. Klonowski Teofil.

Szereble do Nieba czyli Zbiór pieśni
z melodyjami. Poznań 1867. 8° str. 616.
(Zetuki piśkne nr 695.)

